Emily Ruskovich

Idaho

ROMAN

Çeviren: Lâle Akalın

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

IDAHO

Emily Ruskovich Kuzey Idaho'da, Hoodoo dağlarında büyüdü. Montana Üniversitesi'nden mezun oldu. Kanada'daki New Brunswick Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı dalında, Iowa Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dalında yüksek lisans yaptı. Yazı ve öyküleri *Zoetrope, Virginia Quarterly Review, One Story, New York Times, Paris Review* ve *Lithub*'da yayımlandı. "Owl" (Baykuş) adlı öyküsüyle 2015 O'Henry ödülünü kazandı. Ruskovich, Boise State University'de yaratıcı yazarlık dersleri vermektedir.

Lâle Akalın 1946 yılında Ankara'da doğdu. 1967 yılında Ankara Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olduktan sonra Hacettepe Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesini aldı. Çeşitli üniversitelerde öğretim görevlisi ve okutman olarak çalıştı, 2003 yılında emekli oldu. Bir süre daha çeviri dersleri verdikten sonra 2014 yılında üniversiteden tamamen ayrılarak yalnızca çevirmen olarak çalışmaya devam etti. Evli, iki kızı var, İstanbul'da yaşıyor.

Başlıca çevirileri: Robert Owen, *Yeni Toplum Görüşü ve Lanark Raporu* (Kaynak Yayınları); *Britanya Edebiyatından Öyküler* (Esra Melikoğlu ile birlikte; Notos); *Amerikan Edebiyatı Öykü Antolojisi* (Esra Melikoğlu ile birlikte; Dünya Yayınları); Roald Dahl, *Tek Başına* (Can Yayınları); Ruth Rendell, *Portobello* (Doğan Kitap); Jeanette Winterson, *Günışığı Kapısı* (Doğan Kitap); Rachel Cusk, *Çerçeve* (YKY); Catherine Chanter, *Kuyu* (YKY).

EMILY RUSKOVICH

Idaho

Roman

Çeviren
Lâle Akalın

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5295
Edebiyat - 1511

Idaho / Emily Ruskovich
Özgün adı: **Idaho**
Çeviren: **Lâle Akalın**

Kitap editörü: **Darmin Hadzibegoviç**
Düzelti: **Başak Günsever**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **İlknur Efe**

Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 34310 Haramidere / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 12026

Çeviriye temel alınan baskı: Chatto & Windus, Londra, 2017
1. baskı: İstanbul, Şubat 2019
ISBN 978-975-08-4415-7

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2017
Sertifika No: 12334
Copyright © 2017, Emily Ruskovich

"Take Your Picture Off the Wall" şarkısının sözleri John Michael Ruskovich'in izniyle kullanılmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 34433 Beyoğlu / İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: **ykykultur@ykykultur.com.tr**
İnternet satış adresi: **http://alisveris.yapikredi.com.tr**

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Sevdiceğime ve Fa'ya...

2004

Yılda bir iki kez odun için gittikleri zaman dışında kamyoneti hiç kullanmazlardı. Kamyonet tepede, odunluğun önünde öylece durur, kaputun üstündeki derin göçüklerde yağmur suları, yağmur sularının içinde de sivrisinek yumurtaları birikirdi. Wade, Jenny'yle evliyken durum buydu, şimdi Ann'le evliyken de durum bu.

Ann bazen oraya gidip kamyonette oturuyor. Wade bir işle meşgul oluncaya kadar bekliyor ki gittiğini fark etmesin. Bugün buraya odun alma bahanesiyle, çamur, ot ve yer yer kar kaplı arazi üzerinde mavi bir kızağı çeke çeke geliyor. Odunluk evden pek uzakta değil ama bir grup ponderosa çamı yüzünden görünmüyor. Sanki başkasının toprağına izinsiz girmiş gibi hissediyor kendini, sanki bunların hiçbiri ona ait değilmiş de görmemesi gerekirmiş gibi.

Kamyonet etrafta başka örneği pek görülmeyen bir düzlükte, pek rastlanmayacak şekilde dağ yamacına oyulmuş bir girintiye park edilmiş. Odunluğun önünde, kamyonetin civarında, otların ve karların üzerinde şuraya buraya dağılmış birkaç tuğla var. Ağaçlara dayalı makara makara ezilmiş tel görünüyor. Bir karaçamın uzun kolundan, birbirine ters yönde duran iki kalın ip sallanıyor, ama bir zamanlar yassı bir tahta parçasıyla birbirlerine bağlıymış gibi görünüyorlar – bir çocuk salıncağı.

Aylardan mart, hava güneşli ve soğuk. Ann sürücü koltuğuna oturuyor ve kapıyı yavaşça kapatıyor. Emniyet kemerini bedenine doğru çekiyor, sonra camı indirirken kucağına birkaç damlacık sıçrıyor. Islak noktalara parmak ucuyla dokunup onları zihnindeki çizgilerle bağdaştırarak bacağında bir resim çiziyor. Resim ona bir fareyi hatırlatıyor, ya da en azından bir çocuğun çizdiği bir fare resmini. Üçgen bir suratı ve uzun, kıvrımlı bir kuyruğu var. Dokuz yıl önce, Wade hâlâ Jenny'yle evliyken ve iki kızı da hâlâ hayattayken, bir fare kamyonetin egzoz borusundan tırmanıp motor bölümüne geçmiş ve boruların üstüne yuva yapmış. Wade'in belki de o fareyi hatırladığını, farenin kaputun altında sekerek dolaşırken çıkardığı sesleri hatırladığını ama ilk karısının adını unuttuğunu –ya da

bazen unutmuş göründüğünü– düşünüp bunu tuhaf buluyor Ann. Ama fare – fare Wade'in hafızasında hâlâ capcanlı.

Ann'le Wade evlendikten birkaç yıl sonra Ann dolabın içinde yüksek bir rafta, bir alet çantasının içinde geyik derisinden bir çift eldiven bulmuştu. Eldivenler Wade'in her zaman giydiği iş eldivenlerinden çok daha hoştu ve yaydıkları yanık kokusu haricinde yepyeniydiler. Ann fareyi ilk olarak böyle öğrenmişti. Kullanmak yerine eldivenleri neden dolaba kaldırdığını sormuştu. Wade kokuyu muhafaza etmek istediğini söylemişti.

Ne kokusuydu bu?

Bir kemirgenin ateş alan yuvasının kokusu.

Kızının saçındaki son koku.

Wade'in böyle sözler etmesi çok eskilerde kaldı. Ann'in bunlara ne kadar tutunduğunu bir kez görünce, kızının ölümüne dair ayrıntılardan söz etmeyi bıraktı. Belki de Ann'in eldivenleri unutup gittiğini sanıyor, üstünden o kadar çok yıl geçti ki. Ama Ann unutmadı. Wade eldivenleri, kâğıtlarıyla birlikte üst kattaki çalışma odasında, dosya dolabında saklıyor. Ann dolabın kapağını onları görecek kadar açmıştı.

O fare belki de bütün kış boyu kamyonetin içinde kalmıştı. Wade'in Jenny'yle evli olduğu o son yıl, May'in yaşadığı ve June'un güvende olduğu o son yıl boyunca. Ann farenin karların arasından, ağzında saman, yalıtım köpüğü ya da köpek minderlerine doldurulmuş maddeyle, kamyonetle ambar arasında gidip geldiğini düşünüyor. Yuvasını büyütmeye çalıştığını, bahar gelince burada yavruladığını. Muhtemelen daha önce yavrularının bazıları ölmüştür ve minik kemikleri zaten saman çöpü gibi olduğundan yuvaya karışmışlardır. Başka fareler de gelmiştir; kulağını dayadın mı, onların da kaputun altında dolaştıklarını duyardın. Küçük kızlar bunu yapmayı severdi.

Eh, en azından Ann hayalinde böyle canlandırıyor.

Ağustos ayında bir gün ailecek kamyonete binmişlerdi. Wade direksiyonda, Ann'in şimdi oturduğu yerdeydi, Jenny de yanında. Kızları, dokuz ve altı yaşlarındaki June ile May, ellerinde tırnaklarıyla resimler kazıdıkları plastik köpükten bardaklar ve bir sürahi dolusu limonatayla beraber arka koltuğa doluşmuştu. Kızlar muhtemelen kamyonetin arka kasasında yolculuk etmek istemişlerdi ama anneleri hayır demişti, otoyolda güvenli olmaz. Bu yüzden

arabanın içinde, sırtlarını pencereye dayayıp yüzlerini birbirlerine dönerek, dizleri birbirine değecek şekilde, muhtemelen de kavga ederek oturuyorlardı.

Fareleri tamamen unutmuşlardı. Toprak yolda yavaş yavaş giderken önce hiçbir şey fark etmediler. Ama Ponderosa adlı kasabalarındaki otoyola çıkar çıkmaz, çürümüş bir şey, kızgın motorda cızırdayan yanmış saç, deri ve tohum kokusu havalandırma ızgaralarından sızıp tüm arabayı doldurdu. Kızlar kıkırdamaya, gülmeye, ağızlarını burunlarını örtüp çilli burunlarını pencerelerden çıkarmaya başladılar.

Camlarını indirip kokuya tahammül ederek devam etmek zorunda kaldılar çünkü bir saatlik yol Nez Vadisi'nin içinden, Athol ve Careywood'un yanından geçiyor, sonra uzun bir yoldan, huş ağaçlarının kesilip taşınmaya hazır bir şekilde istiflendiği Loeil Dağı'nın neredeyse tepesine kadar devam ediyordu. Kızların saçları ve giysileriyle Wade'in eldivenleri yanık kokusunu dokularında tutmuştu. Ann, June ve May'i hayal ediyor. Anneleri huş ağacından kütükleri kamyonetin kasasına yuvarlar, babaları da onları oraya istiflerken güneşin altında duruyorlar. Kızlar lastiklere dayanmış, bacaklarındaki atsineklerini tokatlıyor, toprağa limonata döküyorlar.

Koku, dönerlerken de geçmemişti herhalde. Sabit kalan kokulardandır bu. Koku, Ann'in zihninde, başka türlü bağlantı kuramadığı iki şey arasında bağlantı kuruyor – kamyonetle yukarı tırmanış ve aşağı iniş. Kamyonetle aşağı iniş, Ann'in anlamaya çalışmak için buraya gelmesine neden olan kısım.

Wade'in, denetimi ele alıp yardım aramaya gitmeden önce dikkate alması gereken şeyler olmalıydı. Gündelik, ufak tefek şeyler. Odunlar yuvarlanıp düşmesin diye kamyonetin arka kasasının kapağını kapamak, mesela. Kapağın kolunu yukarı kaldırıp sürgüyü öyle sürmeyi hatırlaması gerekirdi –böyle bir ayrıntı vardı– kapağı kilitleyebilmek için. Dehşet anlarının ortasında bile bunları yapmayı hatırlamasının, parmaklarının kendilerinden bekleneni yapmasının, Ann'in onu sevme sebebiyle bir ilgisi var. Kim bilir, belki bir gün Wade'in zihnindeki her şey silinecek ve bir tek kamyonetin arka kapağının kapanmasıyla ilgili ayrıntı aklında kalacak ve Ann onu hâlâ sevecek.

Kamyonetle yukarı çıkarken pekâlâ kaybolduklarına göre inerken de yolu kaybetmek mümkündü, diye düşünüyor Ann. Bir şey-

lerin tanıdık gelmesi nasıl mümkün olabilirdi? Dar, ot kaplı yollar. Ağaçlara çivilenmiş, kabaca yapılmış yol işaretleri: Wade'in bunları bir saat önce okumuş olması Ann'e imkânsız gibi geliyordu. Hepsi imkânsız geliyordu. Yaz göğü, kamyonetin tekerleklerinin altında çıtırdayan dallar. Makine yağı ve hanımeli kokusu. Jenny'nin camı buğulayan nefesi.

Ann'in çoğu şeyi hayal etmesi gerekmişti, olguların ötesindeki her şeyi. Wade anlatmıştı, ya da televizyondan duymuştu. O ilk günlerde radyoyu ve televizyonu kapalı tutmak için ciddi çaba harcıyordu, o kadar ki bildiği her şeyi Wade'den öğrenmişti. Wade'in ona anlatmak istediklerini aklında tutuyordu. Ama kendi başına araştırma izni vermiyordu kendine; kendine soru sorma izni vermiyordu.

Ama Wade unutmaya başlayalı beri bütün bunlar değişti. Wade'in hafızası tamamen kaybolmadan, Jenny'yle konuşmuş muydunuz diye sormak istiyor. Jenny yan pencereden mi dışarı bakıyordu, yoksa dümdüz önüne mi? Ya da Wade'e mi bakıyordu?

Wade hangi noktada dikiz aynasını koparıp atmıştı?

Yok, diye düşünüyor Ann, geri dönüş bile değil. Wade'in kamyonete binmesi. Kapıyı açıp binmesi. Jenny orada, titreyen elinde bir bardak limonatayla – ya da belki de eli titremiyordu, tamamen hareketsizdi. Belki de bardak boştu. Tıpkı biraz önce Ann'in bacağına sıçrayan su damlacıkları gibi, belki onun da bacağına limonata damlacıkları sıçrayıp zararsız şekiller meydana getirmişti, arka koltuktaki çocuğun çizebileceği gibi şeyler.

Ann elini kontrol panelinin üstünde gezdiriyor ve geçen yazın yumuşak, yapışkan çiçek tozları avuç içine yapışıyor. Bütün bunlar burada onun için bir araya getirilmiş. Dikiz aynası yine yerine konmuş, yerine yapıştırılmış ve etrafına ucundan aşağı fosforlu iki tüy sarkan, Amerikan yerlilerine has bir süs dolanmış. Kamyonetin içine serili halı yıkanmış, sağ arka koltuk tamamen değiştirilip yerine soldaki özgün koltuğa benzer ama mavisi biraz daha parlak bir koltuk gelmiş; bu yenisinin, içine doldurulmuş malzemenin dışarı fırladığı ve muhtemelen kızların parmaklarını soktukları delikleri yok.

Ann kontak anahtarını çeviriyor ve öylece otururken motoru çalışır halde tutuyor. Derin derin soluyor. Aradan dokuz yıl geçmiş ve fare yuvasının kokusu silinmiş, ama arada bir, şoför koltuğunda kıpırdadığında ve minderlerden toz kalktığında, o eski kokunun

kalıntısı olabilecek bir koku yakalıyor, uzak, ince ve tatlı bir koku, hayvan derisi ve yanmış ot.

Ama elbette, uzaklarda, aşağı vadideki tarlalarda kontrollü olarak yakılan bahar ateşlerinin kokusu da olabilir.

Ann'le Wade sekiz yıllık evliler. Ann şimdi otuz sekiz, Wade de elli yaşında.

Geçen yıl, tavanarasında Ann bir kutu içinde Wade'in eski gömleklerini buldu. Kutuyu aşağı indirdi ve döşemenin üzerindeki sıcak güneş ışığı karesinin içinde dizlerinin üstüne çöktü. Gömlekleri birer birer açıp her birini yukarı kaldırıyor ve bazılarını Selamet Ordusu'na gitmek üzere birbirinin üstüne yığıyor, bazılarını ise kullanmak üzere ayırıyordu.

Wade odaya girdi ve Ann'i bu işi yaparken gördü.

"Bu küçük mü gelir?" dedi Ann. Wade'e doğru bakmadı çünkü bir yağ lekesi hakkında karar vermeye çalışıyordu. Gömleği yukarı kaldırmış tutuyor, ışığın gömleğin içinden geçmesini sağlamaya çalışıyordu.

Wade cevap vermedi. Ann duymadı sandı. Gömleği katladı ve devam etti.

Bir an sonra Wade, Ann'in başını aşağı, giysi kutusunun içine doğru itiyordu. Ann öyle dehşet içindeydi ki, önce güldü. Ama Wade durmadı. Karton kutunun kenarı boynunu kesiyordu. Ann'in gülmesi nefes alma çabasına, sonra da çığlığa dönüştü. Pençe gibi ellerle Wade'in bacağını yakalayıp deli gibi vurmaya başladı. Ayakkabılarını yumrukladı, dirseklerini Wade'in dizlerine geçirdi. Wade nereden tanıdığını çıkaramadığı tanıdık bir sesle konuşuyordu, ama bu sesi asla kendisiyle konuşurken kullanmazdı. "Hayır! Hayır!" Neredeyse hırlıyordu.

Köpekleri. Wade bu sesi köpeklerini eğitirken kullanırdı.

Sonra Wade onu bıraktı. Geriledi. Ann başını yavaşça, sakınarak kaldırdı. Wade derin derin içini çekti, sonra da Ann'in omzuna af diler gibi ya da –bu, o dehşet anında Ann'in aklına gelmişti– affeder gibi dokundu. Bir dakika sonra Ann'e çimleri biçerken giydiği ayakkabıları görüp görmediğini soruyordu.

"Görmedim" dedi Ann, gözleri giysi kutusuna dikili. Dizlerinin üstüne çökmüştü, titriyordu. Sanki bir faydası olacakmış gibi,

elektriklenen saçlarını düzeltiyordu durmadan. Wade ayakkabılarını buldu, giydi, dışarı çıktı. Birkaç dakika sonra Ann traktörün sesini duydu. Wade otlaktaki peygamberçiçeklerini temizliyordu.

Giysi kutusuyla ilgili tuhaf olay yaşanmadan önceki bir yıl içinde Wade, Ann'i tedirgin eden başka şeyler de yapmıştı. Müşterilerine telefon ediyor, Ann banka hesap özetleriyle hatalı olduğunu kanıtlamasına rağmen onları karşılıksız çek göndermekle suçluyordu. Botlarının bağcıklarını, düğümün sonda değil başta atılacak şekilde taktığı olmuştu. Bir hafta içinde aynı kerpetenden üç tane satın almıştı. Ann'in pişirdiği, hâlâ sıcak, taptaze ekmeği, tavuklar için pişirilmiş gibi, tavukların beslenmesinde kullanılan saman kovasına atmıştı. Bir keresinde, ocak ayının son haftasında, güzelim bir beyaz çamı kesmiş ve yeni yağmış karların içinden, bir buçuk kilometre uzaktan çekerek getirmişti. Ann'in bulunduğu açıklık alana gelince de gülümseyerek çamı işaret etmiş, "Çok mu uzun dersin?" demişti.

Noel ağacı.

"Ama Noel... Wade, Noel bir ay önceydi."

"Ne?"

"Hatırlamıyor musun?" diye gülmüştü Ann, dehşet içinde. "Giydiğin paltoyu nereden edindin sanıyorsun?"

Ama onu giysi kutusunun içine ittiği gün bambaşkaydı; bu, Wade'in hastalığının kendini şiddet biçiminde gösterdiği tek olaydı. Şiddet Wade'in kişiliğinden o kadar uzaktı ki, Ann'in havsalası böyle bir şeyin olabileceğini olaydan hemen sonraki anlarda bile almamıştı.

Ama bir kere olunca bir daha oldu. Birkaç ay sonra Wade, Ann'i buzdolabıyla kendi vücudu arasına sıkıştırınca, Ann'in yanağı buzdolabına astığı, Panhandler Börekçisi adlı bir lokantaya ait bedava yemek kuponuna dayandı. Ann mücadele etti ama mücadele sırasında canı daha çok yandı. Wade bıraktığında Ann onu itip uzaklaştırdı ve avaz avaz bağırdı. Ama Wade, Ann onu hayal kırıklığına uğratmış gibi üzgün üzgün, öylece durdu.

Bu olayın üstünden çok geçmemiş, bir gün Ann mutfak masasının üstüne bir kova çam kozalağı dökmüştü. Niyeti bunları fıstık ezmesi ve kuşyemiyle süsleyerek saka kuşları yesin diye ağaç dallarına asmaktı. Ama çalışmaya başlamak için oturur oturmaz Wade'in elini başında hissetti. Wade, Ann'in başını çam kozalak-

larının arasına doğru itiyordu. Kozalaklar Ann'in sol yanağında minik kesik izleri bıraktı.

Daha sonra bir gün rüzgâr, eskiden Wade'in kızlarından birinin odası olan odanın kapısını açtı. Wade kapıyı Ann açtı sandı. Kapı kapandıktan sonra Ann'in alnını kapıya bastırdı ve ona yine "Hayır, hayır, hayır" dedi, ta ki Ann dehşet içinde "Tamam" deyinceye kadar.

Ann bütün bunları hiç anlamıyordu ama Wade'in de anlamadığını biliyordu. Onun için kızgınlığını ifade edecek, bu olayların tekrarlamasını önleyecek bir yol bulamıyordu. Bunlar meydana gelmeye devam ettikçe, Ann'in yaşadığı dehşet de hafiflemeye ve Ann bu saldırılara tahammül etmeye başladı, çünkü başka ne yapabileceğini bilmiyordu. Wade'i nelerin tahrik ettiğini aklına yazdı ve bunları bir daha yapmamaya dikkat etti. Bir daha çam kozalakları yok, Panhandler Börekleri yok, eski giysi kutuları yok, kızlarının odalarına girmek yok. Oldukça basitti. Bütün bunlar, yapmaya başladığı bir tür koleksiyon, aklından geçirdiği bir tür listeydi. Zaman içinde bunu acıyla değil, merakla yapmaya başlamıştı; sanki tam orada, hayatının kenarında bir şey vardı ve Ann'in keşfetmesini bekliyordu. Ann bütün bunları geceleyin, Wade uyuduktan sonra, sevdiği yüzü incelerken düşünüyordu. Wade'in solgun gözkapakları, güneşin yıprattığı yüzünde belirgindi. Dudakları çatlamış, yüzü tıraşsızdı. Bedeninde öyle içten gelen bir şefkat vardı ki, bu adamı, yaptığı kuşkusuz olan şeyleri yaparken hayal etmek bile imkânsızdı. Ann dudaklarıyla onun gür saçlarına dokundu, sonra o da gözlerini kapadı.

Wade çocukluğundan beri köpek terbiye ediyor. Av köpekleri, kurtarma köpekleri, görme engelliler için rehber köpekler, yaşlılar için rehber köpekler. Şu anda rakun tazısı yavruları yetiştiriyor. Her seferinde birkaç tane. Köpekleri, hiçbir zaman vurmadığı hayvanları ağaca sığınmaya mecbur edecekleri şekilde eğitiyor çünkü öldürmek onu ilgilendirmiyor. Onun ilgisini çeken, eğitimin kendisi. Ve artık Ann'in de ilgisini çeken aynı şey. Ann bu eğitimi evlilikleri hakkında bir şeyler öğrenir gibi izliyor. Wade'i bir köpeği eğitirken gördüğünde, köpeğin burnunu öldürdüğü bir tavuğun tüylerine ve kanına, sonra da tavuk kümesini çevreleyen çitin dibindeki yeni kazılmış toprağa kuvvetlice bastırdığını görünce, Wade'in bunu sevgiyle yaptığını anlıyor. Sevgiyle, hayal kırıklığıyla ve birisine

kendi iyiliği için bir şeyler öğretme sorumluluğuyla. Köpeğin hatalarını hatırlayabilmesinin tek yolu, bu hataların bir dokuya, bir kokuya, bir tada sahip olmasıymış gibi. Belki kendisi için de aynı şey geçerli. Wade her zaman nasıl hissediyorsa öyle davranıyor sanki. Yani sanki aralarında bir dil engeli var da bu engel yalnızca güç göstererek ve hayvansı bir sevgiyle aşılabilecekmiş gibi, bir de birkaç kuvvetli sözün tekrarıyla: *Hayır, Kötü, Senin değil.* En azından Ann'in kendisini işitmesini istiyor.

Tabii, bazen bu Ann'in kalbini kırıyor.

Bir keresinde, bir çamaşır yumuşatıcısı reklamı çıktı televizyonda. Ani bir sağanaktan sonra bir anneyle iki kızının giysileri mandallardan çekip çıkararak çamaşırları ipten toplamasını gösteriyordu. İp kopuyor, damlacıklar sıçrayıp onları ıslatıyordu. Televizyondaki sahne Wade'i rahatsız etti. Bunun neden olduğunu yahut kimi suçlayacağını hatırlayamadı ama masanın üstüne dökülmüş çam kozalaklarında olduğu gibi, Ann, Wade'in yüzündeki o özel panik ifadesini gördü. Onun eline dokundu – durumu kolaylaştırmaya çalışır gibi, "Bunu senin için yapıyorum" der gibi. Wade'in gözleri onun üstüne çevrildi. Ann televizyonun önünde dizlerinin üstüne çöktü. Wade onun yüzünün yanını kuvvetle televizyon ekranına bastırdı ve deneyimli sesiyle "Hayır! Hayır!" dedi.

Ann onu artık bu haliyle seviyordu.

Ann, Wade'in sert elini başında hissetti, saçlarının elektriklendiğini ve şakaklarında ekranın yol açtığı küçük elektrik şoklarını fark etti. Böyle anlarda, nihayet Wade için bir şeyler, önemli bir şeyler yaptığını hissediyordu, sanki bunlar evlilik yemininin nasıl yerine getireceğini henüz öğrendiği bir parçasıymış gibi. Ann, Wade'in eliyle televizyon ekranı arasındaki başını salladı ("Affedersin Wade, affedersin") ve bunun bir daha olmayacağına dair söz verdi.

Ann, Wade'in küçük kızı May'in iki fotoğrafını görmüştü. Birincisi televizyondaydı. Polaroid olan ikincisini beş yıl önce süpürgesinin ucuyla buzdolabının altından çıkarmıştı. Fotoğrafı toz ve saç telleri arasından çıkarmıştı. Resmin yüzeyinde yapışkan bir şey vardı ve Ann kazıyınca, kurumuş reçel gibi, ufak kırmızı parçalar halinde sıyrılıp çıkmıştı.

Fotoğrafta May elinde tıpkı kendisine benzeyen bir bez bebek tutuyordu: Sarı ve dümdüz kâküller, çene hizasında kesilmiş saçlar,

elma şekeri gibi parlak dudaklar. Bir mayo üstü ve kabarık kısa bir etek giymişti, yuvarlak, beyaz göbeğinde kedi tırmığı izleri görülüyordu. Ormandaki bir açık alanda yüksek bir ağaç kütüğünün üstüne oturmuş, yetişkinleri mükemmel bir şekilde taklit ederek tombul bacaklarını üst üste atmış, pembe sandaletleriyse yerdeki toprağa düşmüştü.

Fotoğrafın çekildiğinin pekâlâ farkında olmasına rağmen May gülümsemiyordu. Tersine, gözlerini kırpıştırıp kapatmış, dramatik bir şekilde yere bakıyordu. Bebeğini gevşek bir şekilde kendinden uzakta tutmuştu ama yine de kendisine dayamıştı. Bebeğin kirli bez yüzünü ihtirasla öpmeye hazırlanıyor gibiydi. Başı yana eğilmiş ve dudakları aralanmıştı, kâkülleri gözlerini hafifçe kapatıyordu. Karşısına fotoğraf makinesini değil, bebeğini almış, onun bir iplikle çizgi şeklinde işlenmiş ağzına sakınan parmaklarla dokunuyordu, bir âşık gibi. Belki beş ya da altı yaşında görünüyordu, ihtiras doluydu ve kendini güzel hissediyordu.

Ann'in dokuz yıl önce o ağustos günü kamyonetin arka koltuğunda otururken hayal ettiği May işte bu.

Ann'in zihin penceresinde gördüğü sahnede May kollarını ısıran atsinekleri tarafından aşağılanmış hissediyor kendini. Kamyonetin arka koltuğuna tırmanmış ama sinekler onu dışarıdan içeriye kadar izlemişler. Annesiyle babası hâlâ odun istifliyor. Ablası ormanda bir yerlerde. May somurtuyor, dudakları beyaz tenindeki küçük sinek ısırıklarını öpüyor ve başka birinin dudaklarıymışçasına mırıldanıyor, onu teskin ediyor, ona dokunuyor, ısırıklara yok olmalarını söylüyorlar.

Sinekler kondukça May onlara şaplak atıyor. El izleri teninin üstünde parlak görünüyor. Önce sinekleri limonata koymak için elinde tuttuğu köpükten bardakla yakalamaya çalışıyor, ama çok fazla sinek var. Sinekler onun ritmini öğreniyorlar ve onu şaşırtmaya çalışıyorlar, şaplak atması zor yerlere, mesela tüy gibi saçların olduğu ve onları hissetmesinin zor olduğu ensesine konuyorlar. Başının etrafındaki vızıltılar ısırıklar kadar tehlikeli. Sinekler de tehlikede, onun hırçın küçük elleri yüzünden; o da sineklerin ısırıkları, her biri bütün bedeninin derisini geren iğne ucu acı yüzünden. Bu oynadıkları delirtici bir oyun, beklenti, gerginlik, cüret dolu.

Ann, May'i oturmuş, havada yarı yola kadar uzattığı elini hareketsiz tutarken görüyor, sineğin uçmasını bekliyor ki öldürsün, sonra

Ann'in zihninde kara bir boşluk var. Sanki güneşe baktıktan sonra gözleri aniden kapanmış ve son rengin dış hatları karanlıkta gözkapaklarının ardında yüzüyormuş gibi. Sineklerin vızıltısı, koşan birinin çıkardığı ses, canları sıkılmış kargaların gönülsüzce çıkardıkları sesler: Hepsi zayıflayıp çıtırtılı bir parazite ve karanlığa dönüşüyor.

Ann'in zihni tekrar bir göz gibi açıldığında, en hayret verici olan, sahnenin ne kadar huzurlu bir hale geldiği. May arka koltukta, başı dizlerine düşmüş vaziyette hareketsiz oturuyor. Artık elleri şaplak atmadığından, atsinekleri kollarına konuyor. Başındaki kan yapışkan ve sıcak. Sinek vızıltıları azalıyor ve sinekler, artık mücadeleden yorulmuş ve uyumaya hazır çocuklar gibi neredeyse şefkatle kollarına konuyorlar. Bazıları oyunun bittiğinden, bunun çocukça bir kandırmaca olmadığından ve May'in artık çok sessiz olan ellerinin birden gerilmeyeceğinden ve canlanmayacağından emin değil. Bu sinekler tekrar havalanıyor, vızıldıyor, pencereye tosluyor ve başka bir yere konuyorlar ama sonunda onlar da yerleşiyorlar, o derece ki ısırmaktan vazgeçiyor ve May'in kollarına sanki kendi evleriymiş gibi yerleşiyorlar, antenlerini yalıyor, pencereden içeri giren yoğun sarı ışık kanatlarının kırık kırık parçalarına nüfuz ettikçe ve her şeyin güvende olduğu bu anlarda onları ısıttıkça, birleşik gözlerinin yüzlerce küçük gözünü bir anlığına odaklanmaktan alıkoyuyorlar.

Birkaç yıl önce bir seferinde Ann, Ponderosa'daki eve çok geç dönmüştü. Günlük işlerin peşinden koşarken araba bozulmuştu. Wade'e telefon edip haber vermiş, sonra kasabada arabanın tamir edilmesini beklemişti.

O akşam dik toprak yoldan eve dönerken uzaktan evlerini gördü. Wade'in üst katın sol tarafındaki çalışma odası dışında ev karanlıktı, bir de tuhaf bir şekilde, ön kapının alt kısmında iki tane ışıl ışıl dikdörtgen görünüyordu. Bahçenin diğer tarafında ayrı bir bina olan Wade'in atölyesinin kapısında, parıldayan aynı ışıktan iki tane daha vardı. Işıklar Ann'in kafasını karıştırdı. Bunların ne olabileceğini bilmiyordu. Fener mi? Ama neden? Ancak evin kapısının önüne gelince anladı; dikdörtgen ışıklar ahşapta açılmış deliklerdi, parlayan ışık da evin içinden süzülüyordu.

Bunun hiçbir anlamı yoktu. Ann korkmuştu, kollarında sebze, meyve torbalarıyla içeri girdi. Yerde duran lambadan gelen solgun

ışıkta gördü ki budaklı çamdan duvarlarda, dışarı açılan birçok delik vardı. Deliklerin her biri 35 cm yüksekliğinde, bunun yarısı genişliğinde dikdörtgenlerdi. Kitaplıklardan birindeki kitaplar, arkasındaki duvara delik açılabilsin diye yerlerinden kaldırılmıştı. Mutfak tezgâhının üstünde de bir delik vardı ve formika tezgâhın üstüne ay ışığı dökülüyordu.

Ann'in kalbi çarpmaya başladı. "Wade?"

Deliklerden içeri rüzgâr giriyordu. Lambanın üstündeki duvarda, bazıları Ann'in avuç içi büyüklüğündeki beş altı kelebek, göz gibi desenli kanatlarını açıp kapadılar. Kocaman bir böcek kendini parke zeminde taşımaya çalışıyor, bıçak gibi parlıyordu. Her yere yayılmış talaşın üstünde bir kediye ait pati izleri vardı.

Ann ana ışığı yaktı ve yalıtım maddesinin özenle kesilmiş küpler halinde çıkarılıp raylı kapıların yanına düzgünce dizildiğini gördü. Evin iç duvarlarında, odaların arasında başka delikler vardı. Deliklerin bazıları duvarların derinliklerinden başka bir yere açılmıyordu. Banyo kapısında da bir delik vardı.

"Wade..." Ama sesi daha fazla çıkmadı. Bir kedi miyavladı.

Arkasını döndü. Kedi bir iskemlenin ayağına mutlulukla sürtündü ve Ann'e mırladı. Tanıdık bir kedi değildi ama Ann yine de kucağına aldı. Kedinin ağır, sıcak bedeni Ann'i yatıştırdı. Kedi kucağında, enerjik bir şekilde başını Ann'in çenesine sürttü.

Ann mırlayan kediyi üst kata çıkardı, kapılarının alt kısmında kusursuz dikdörtgen delikler açılmış iki kapalı ve boş odayı hızla geçti, sonra üçüncü odanın kapısını açtı ve Wade'e baktı.

Wade çalışma odasında bir tabureye oturmuştu. Üstünde bir palto vardı ve çalışma masasındaki bazı mavi ve sarı makbuzlara bakıyordu. Ahşap brülörü de masanın üstündeydi. Havada çam dumanı vardı.

"Geldin mi?" dedi taburesinde ters dönüp Ann'in elini tutarak. Ann, Wade'in testereyi tuttuğu elinde, başparmağıyla işaretparmağı arasındaki derinin su topladığını gördü. "Kasabada bu kadar çok beklemek zorunda kaldığına üzüldüm." Kucağında kediyle Ann'i usulca kucağına çekti. Ann onun yüzünü görünce içinden ağlamak geldi. Gözlerindeki bıkkınlık gitmişti. Tuhaf ve mantığa aykırı bir şekilde daha genç görünüyordu. İlk tanıştıkları zamanki adam gibi görünüyordu – Jenny'nin kocası gibi görünüyordu.

Wade başını eğip kediye bakarak gülümsedi. "Sokak kedisi" dedi başını iki yana sallayarak. "Ama hep sokak kedisi değilmiş. Ben atölyedeyken tam atölye kapısının önünde miyavladı. Ben de içeri aldım. Sonra dedim neden eve de almayayım." Güldü.

Ann başparmağıyla Wade'in ceketinin kolundaki talaşa dokundu. Bütün bedeninin o harekete odaklanması gerekti. Saçında da talaş vardı. "Eve ne oldu?" dedi alçak, dikkatli bir sesle. Wade kafası karışmış bir ifadeyle onun yüzüne baktı. "Delikler" dedi Ann.

"Onlar kapı" dedi Wade, Ann'in bilmemesine şaşırmış gibi. "Kedi istediği gibi girip çıkabilsin."

"Haa"dan başka bir şey demedi Ann. Kedi kucağından aşağı atladı. Ann ayağa kalktı. "Kapılar." Kendi sesindeki şiddeti işitti ve hissettiğinin öfke olduğunu ancak o zaman anladı. "Kedi kapıları oyuyordun, onlarca kedi kapısı." Muhtemelen Wade'in yüzünü televizyon ekranına yapıştırdığı zaman hissetmiş olduğu şeyleri hissediyordu, öyle derin, uzun süreli ve umutsuz bir hayal kırıklığı ve acıydı ki... Wade'in bu duygularla hiçbir ilgisi yoktu, ama Ann onlar yüzünden tamamen Wade'i suçluyordu.

Bir şey daha söyleyebileceğini sandı ama söylemedi. Arkasını döndü, koridoru yürüyüp geçti, boş odaları geçti ve alt kata indi. Wade, Ann'in canının sıkkın olduğunu anlamış görünmüyordu, onun için arkasından gelmemişti. İyiydi bu. Ann bir el lambası buldu. Dışarıda yıldızlar parlıyordu, rüzgâr tuhaf bir şekilde ılık esiyor, saçını havalandırıyordu. Ceplerini koklayan ve geceleyin birinin dışarıda olmasından heyecanlanan köpekler peşinden, tepeden aşağı doğru, iki ambarlarından büyük olana kadar geldiler. İçerideki bazı keresteler ve bazı alet edevat hariç burası boştu. Ann'in kafası kendisini bekleyen görev dışında başka hiçbir şeyle meşgul değildi. Merdivenleri tırmanıp çatı arasına çıktı. Burada, Wade ile Jenny'nin evi inşa ettikleri zamandan kalma biraz kontrplak ve birkaç cephe kaplama plakası buldu. Parçaları zemine attı. Yukarıda, tavan arasında her yer fare ve kumru pisliği doluydu. Polen ve toz yüzüne yapışıyordu. Keresteleri aşağı atarken ağlamaya başladı. Sonunda, hâlâ ağlayarak merdivenden indi ve elektrikli testereyi prize takıp cephe kaplama plakalarından ve kontrplaklardan çarçabuk bir yığın küçük dikdörtgen kesti ve bir el arabasına yükledi.

El arabasını karanlıkta dik yokuştan yukarı itti. Önünde, açıklık alanda, artık tüm ışıkları yanmakta olan ev, pencerelerden ve

deliklerden fışkıran ışıkla pırıl pırıldı. Fazlaca küçük ve eğri büğrü onlarca penceresiyle, bir çocuğun çizeceği türden bir evdi. El arabasını iterken nefes nefese kalmıştı ama durmadı. Cebindeki hâlâ yanmakta olan el lambası, ışığını paltosunun dışına, dimdik yukarı doğru veriyor, ışık göğe yayılıyordu.

Cephe kaplama levhasından kestiği kareleri deliklere çakarak, yalıtım malzemesini içeriden yalnızca arka yüzlerindeki kâğıt görünecek şekilde deliklere doldurarak bir saatten fazla çalıştı. Odaların arasındaki deliklere dokunmadı. Yalnızca dışa bakan yüzlerdeki delikleri tamir etti. Kedi, deliklerin birini kullanarak içeri girdi, sonra yine dışarı çıktı; sanki kapıların ne kadar iyi çalıştığını gösteriyordu.

Ann işini bitirdiğinde aletleri kaldırdı, yerdeki talaşları süpürdü, sonra duş alıp yattı.

En sonunda Wade'in ikinci kattan aşağı indiğini duydu. Sanki bir şeylerin farkına varıyormuş gibi adımları yavaştı. Ann onun durup merdivenlerin ortasında uzun süre beklediğini duydu. Wade'in, varlığına neredeyse inanamıyormuşçasına, parmak uçlarını kedi kapılarından birinin çevresinde gezdirdiğini işitir gibi oldu.

Ann duvara bakarak yatakta yatıyordu. Wade yanına yatınca, kendisine dokunur dokunmaz bedenindeki değişikliği hissetti. Wade tekrar kendisi olmuştu.

"Fark etmemişim" dedi. Ann yüzünü ondan yana çevirmedi. İçine hücum eden rahatlama varlığına sığmıyordu sanki, bu yüzden gözlerini kapatıp onu hapsetti. Bütün bedeni bu duyguyla titriyordu. Yine ağlamaya başladı. Wade bedeniyle onu sardı. "Çok üzgünüm" dedi.

Wade'in de ağladığını işitince Ann ona doğru döndü. Wade'in yüzüne defalarca şefkatle dokundu. Wade çocukmuş gibi, parmağını yanağının üzerinde aşağı doğru ve alnının bir yanından diğerine kadar gezdirdi. Gözyaşlarının arasından gülümseyerek, "Zararı yok" dedi. Bir süre sonra gözlerini kapadılar, uzun süre birbirlerine sarılarak yattılar.

Wade'in uyuduğunu hissedince, onun kollarının arasında döndü ama elini göğsünün üstünde tutmaya devam etti. Ann kıpırdayınca Wade uyandı. "Sana bir şey sorabilir miyim?" dedi Ann'e

bir an sonra. Ann, Wade'in sesindeki masumiyetten, Wade'in ona hiç sormadığı sorular olduğuna inandığını ve bir parçasının yine gittiğini hemen anladı.

"Evet" dedi.

"Başka birini sevdin mi hiç?"

"Hayır" dedi Ann. "Tabii ki sevmedim."

"Başkalarıyla seviştin mi hiç, benden önce?"

Ann gözlerini kapadı ve yutkundu. Wade tabii ki bir zamanlar kendisinin başkalarıyla birlikte olduğunu biliyordu, ama şimdi "Hayır" dedi. "Yalnızca seninle."

Wade rahatlamış gibi içini çekti.

Ann karanlıkta yatarken birden geçmişinin silinmesinin ne kadar tuhaf olduğunu düşündü. Hayatında Wade'den önce olan her şey, onları bir araya getiren her şey silinmiş gitmişti. Okul. Çocukluğu. Bütün İngiltere.

Bir an için bu yokluğun getirdiği hafiflik neredeyse Ann'in içini rahatlattı. Wade'in, kalbinin üzerindeki eli yalnızca ikisinden ibaret bir öykünün başlangıcı ve sonuydu, yalnızca ikisini içeren, ellerinin birbirine dokunmasıyla başlayıp aynı şekilde sona eren bir öykünün. Eğer mecbur kalırsa, bu ânın içinde bir süre yaşayabilirdi.

Ann'in tahmin edebildiği kadarıyla Jenny de çıkmıştı Wade'in belleğinden. Onunla, May ve June'la yaşadığı hayat, kızlarının sesi, giysilerinin son kokusu evin birçok yarasından kanayıp akmış, akıp geceye dökülmüş, artık ikisinin öyküsünden çıkmıştı.

O an geçmişti ama Ann yine de Wade'e sormaya karar verdi. "Ya sen?" Sesi ancak bir fısıltı halinde çıkmıştı.

"Hayır" dedi Wade yumuşak bir sesle. "Yalnız sen."

Ann dönüp Wade'i öptü. Ve böylece, birbirlerinin ilk aşkı oldular.

Ertesi sabah, Wade eve ve atölyesine verdiği zararın farkına vardı ve utanç duydu. Ama Ann olayın kendisini ne kadar etkilediğini Wade'e göstermedi. Yapraklarla böcekleri dışarı süpürürken neşesini korudu, sinek avlayan yapışkanı yerine astı. Kocaman pervaneleri kavanozlarla yakalayıp sonra serbest bıraktılar. Wade örümcek ve farelere kapan kurdu. Kedi sanki sadece yüz tane kapı projesi için gelmiş gibi, tekrar yok oldu.

Ann'le Wade o yıl Ann'in İskoçya'daki babasını ziyaret etmeyi planlamışlardı, ama bu olanlardan sonra Ann planları iptal etti. Ann babasını göremeyeceği için, özellikle de babasının kendisinden uzaklaştığını fark ettiği için hüzünleniyordu. Babası telefonda bir tuhaftı, yalnızca şaka yapmak istiyordu, bazen de telefonu erkek kardeşine, Ann'in amcasına veriyor, Ann'in amcasıyla konuşmasını istiyordu. Ann'in ona yazdığı mektuplardan bir kez bile söz etmemesi Ann'e acı veriyordu, gerçi kişisel konulardan söz etmek babasının doğasına aykırıydı. Kendi kendine söz verdi, babasını kendine yaklaştırmak için bundan sonra ona daha tasasız mektuplar yazacaktı.

Bu yıl Iris Dağı'nda çok güzel bir sonbahar yaşanıyordu, belki de Ann'in hayatının en güzel sonbaharı. Wade'le birlikte, değişen ormanın içinde, sırtlarındaki kazaklarla biraz üşüdükleri ve ayaklarıyla yapraklara vurdukları uzun yürüyüşlere çıkıyorlardı. Keçilerine tasma taktılar, onları aşısız yabani ağaçlardan topladıkları elmalarla beslediler. Keçiler elmaları zorlukla çiğniyordu. Ann keçilerin tüylü dudaklarından yere yeşil bir köpüğün damlamasını seyrediyordu.

Wade'in belleği çoğu zaman ufak tefek noktalarda gidiyordu. Bir keresinde yatağı tersine toplamıştı, yorgan altta, çarşaf üstte. Ama Ann'i bundan daha fazla şaşırtan, Wade'in yatağı toplaması olmuştu. Yatağı hep Ann toplardı, bu değişiklik hoş olmuştu.

Ann bir gün saç fırçasını buzdolabında buldu; bazen de siparişlerinin iki kez karşılandığını söyleyen endişeli müşterilerden telefon alıyordu. Ama aslında hiçbir şey önemli değildi, çoğu zaman olduğu gibi; doğru yapılan şeyler bile önemli değildi.

Wade'in belleğinin gittiği anlarda, Ann bununla nasıl başa çıkacağını öğrendi. Bazen Wade tek bir kelime bile etmemiş olsa Ann ne olduğunu fark ediyordu. Güneşli bir sonbahar günü Ann toprağın üstünde, Wade'in yanında yatıyordu. Wade kestirirken, Ann onun eski hayatının, anılarının teninden dışarı fışkırdığını hissetti. Kendisi dışında her şeyin Wade'i terk ettiğini hissetti. Ann de kendi hayatından sıyrıldı, Wade'e eşlik etmek için. Zamanın içinde bir an gibi, orada öylece yattılar. Güneşin önüne bir bulut geldi ve Wade'in içinde bazı şeyler kıpırdadı. Ann bunu sezince kendi içinde de bazı şeylerin kıpırdamasına izin verdi. Tekrar eski benliklerine döndüler, bir dakika önce kaybolan belleklerinin sıcaklığı hâlâ üstlerindeydi.

Ama Ann'in mutluluğunun ardında, bir gün sahip oldukları tek şeyin bu olacağına dair bir korku vardı. Tüm çağrışımlar yok olacaktı: Eldivenlerin kokusu, kamyonetin kapısının çarpılarak kapanması. Hâlâ bilmek istediği ayrıntılar. Her şeyin kendinden başka hiçbir şey olmadığı bir hale indirgenmesi.

Bir gün öğleden sonra kendi arazilerinin sınırındaki ormanda, bir düzlükte, bazı çürümüş eşyaları yaktılar. Büyük olasılıkla bunları buraya tanımadıkları, uzak bazı komşuları getirmişti. Birlikte çıktıkları orman yürüyüşlerinde, ilgilerine ihtiyaç duyan bu tür çürümüş, bozulmuş yerleri aramayı oyun haline getirmişlerdi. "Hadi, seninle buluşup gezelim" derdi Ann gülerek ve temiz giysilerini çıkarıp, daha önceki çöp yakmaların kokusunun sindiği pis, yırtık kot pantolonunu giyerdi.

Bazen çöplerin arasında yararlı şeyler de bulurlardı. Örneğin bir keresinde Wade enkaz halinde bir kamyonet bulmuş ve tekerleklerin dingilindeki yaprak yayları çıkarmıştı. Bu ancak eski kamyonetlerde bulunan özel bir metaldi. Wade bu metali kendi yaptığı şeylerde kullanıyordu. Metali, demir fırınında kızıl kor oluncaya kadar ısıtıyor, sonra döverek şekil veriyordu.

Çürümüş eşyaları buldukları gün, bir şiltenin üstüne bazı dallar attılar, sonra yığının üstüne gaz döktüler. Geri çekilip ateşin çıtırdayarak alev alev yanmasını seyrettiler. Wade kolunu Ann'in beline doladı. Dokunuşunda bir ağırlık, gülümsemesinde, hatta kahkahasında bile bir hüzün vardı. Birlikte buraya başka bir yerden gelmiş olduklarına dair bir kavrayış vardı, öykünün birbirlerinden daha da geriye gittiğine dair.

Bir kez kayboldu mu, Ann Wade'deki bu duyarlılığı özleyecekti. Wade'e yaslandı, giysilerindeki ateş kokusunu içine çekti. Onun ateşe çevrilmiş yakışıklı yüzüne baktı, sonra alevlere de baktı. Dumanın üstündeki hava su üstündeki akisler gibi titrek, görünmez bir şekilde yanıyor, çok gerilerdeki dağları ısının içinde titrer gibi gösteriyordu.

"İşte buradayız" dedi Ann, tam ne demek istediğini bilmeden.

"İşte buradayız" dedi Wade onun fikrine katılarak ve onu kendine daha çok çekti.

Ann bu dağa ilk yerleştiğinde, burada keçiler değil atlar vardı. Onlara binen Jenny ve June'un bir yıldır burada olmaması nedeniyle

bu Appaloosa atları o kadar huysuzlaşmışlardı ki Ann keçeleşmiş yelelerindeki dolaşıkları taramak için bile yanlarına gitmeye korkmuştu. Eve yakın olan küçük ambarda Jenny samanları tepeleme istiflerdi. Ann'in buraya taşınmasından az sonra Wade'le birlikte atları ve birkaç balya hariç samanları da satmışlardı.

Samanlar satıldıktan sonra ambar farklı bir yapı olmuştu, boştu ve olasılıklarla doluydu. Ormana bakan bir penceresi vardı. O zaman Ann'in zihninde, ambarı bir çalışma odasına dönüştürme hayali doğdu, içine bir piyano klavyesi, bir de çalışma masası koyacaktı.

Süpürdükçe etrafında toz kalktı. Bütün köşelerdeki örümcek ağlarını ve terk edilmiş yabanarısı yuvalarını almak için uzun saplı bir süpürge kullandı. Hem yorucuydu hem keyifli. İçerisi baştan sona süpürülünce, bir köşede kalmış birkaç saman balyasından birinin üstüne uzandı ve eli balyayla duvar arasındaki aralığa kaydı.

Yerde bir kitap vardı. Kitabın sırtı yukarı bakıyordu, sayfalar kıvrılmış vaziyette yere yayılmıştı. Ann küften yumuşamış ve üstü tozdan pütür pütür olmuş kitaba parmak uçlarıyla dokundu. Karton kapaklı kocaman bir kitaptı.

Adı *Yüz Çizimi*'ydi. Yüz ifadelerini çizmeyi öğreten bir kitaptı ve oval, karelere bölünmüş ve basit şekillerle başlıyordu. Her sayfa çizimin evrimi içinde bir adım ilerisini gösteriyor, sonunda tüm çizgiler siliniyor, saçlar ekleniyor ve ortaya ayrıntılı ve kendine özgü bir yüz çıkıyordu. Kitap yetişkinler içindi, çizimler çocukların yapamayacağı kadar ayrıntılı ve zordu. Sonlara doğru, kitapla birlikte verilen ilk alıştırma sayfasında yarı yarıya bitmiş bir kadın yüzünün çizimi vardı. Sağ alt köşede ise bir imza.

Jenny.

Ann, yüzdeki silinmiş çizgileri gördü. Verilen direktiflerin ne kadar dikkatle izlenmiş olduğunu da gördü. Yüz hafifçe yana dönüktü. Burun güvenle çizilmiş görünüyordu –dikdörtgen ve daire silinmişti– ama gözün biri gölgelenmemiş, boş bırakılmış, hedefi gözbebeği olan bir silahın namlusundan görülen bir göz gibi, bir önceki aşamanın çizgileri içinde kısılıp kalmıştı. Ama başın iki yanından sarkan saçlar cesaretle ve ayrıntılı çizilmişti.

Ann kitabı kapadı.

O günden sonra ambar aynı ambar olmaktan çıktı. Ann bu olayı gözardı etmeye çalıştı. Eşyalarını ambara taşıdı: Bir çalışma masası,

bir piyano klavyesi, hatta içinde müzik bestelemek ve kaydetmek için bir programı olan eski bir bilgisayar. Küçük stüdyo çok güzeldi.

Ama odanın köşesindeki kadın da öyle düşünüyordu. Ann onun orada, göğsünde çizim kitabı, çıplak ayak parmakları gergin kırmızı sicime dolanmış, gözlerini ışıktan korumak için kolu tembelce gözlerinin üzerine atılmış, kaleminin ucu sivriltilmiş vaziyette, kocasından ve kızlarından uzakta kendine biraz vakit ayırmanın ne hoş olduğunu düşünerek balyaların üzerine uzandığını hissediyordu. Ann şu eski benekli atların hemen yakındaki samanı hızlı hızlı çiğnediklerini hayal etti. Köşedeki yabanarıları vızıldıyor, dışarıda bir yerlerde, gül rengi gömleklerin güneş ışığıyla kolalandığı çamaşır ipinin altında iki kız çocuğu minik mavi çay fincanlarına kum dolduruyordu.

Wade her şeyi –çizimleri, giysileri, oyuncakları– attığı için, tesadüfen geride kalmış olan her şey Ann'in zihninde sözle anlatılamaz bir önemle dolanıyordu. Çürümüş bir ağaç kütüğünün kalıntıları arasında gömülüp kalmış dört küflü oyuncak bebek. Bir su oluğundan düşmüş, yüksek ökçeli bir Barbie bebek ayakkabısı. Köpek kulübesinde fosforlu bir diş fırçası. Ve en sonunda, bir çizim kitabındaki, yarı yarıya tamamlanmış çizim. Hak etmedikleri ancak korkutucu enderlikleri nedeniyle üstlendikleri büyük önemin ağırlığını taşıyan nesneler. Bütün bunlar onda toplanıyor, kendilerine ait öyküler yaratıyor, Ann'in kafasında aslında Wade'in kafasında kalması gereken anılar oluşturuyorlardı.

Ann'in dikmediği ahududu çalıları bile. Uzun süre, her yıl geri gelip Ann'e musallat oluyorlardı. Katıksız bir inatla kol yenlerine takılıyor, bacaklarını çiziyor ve onu içlerine çekmek için her yıl yenileniyorlardı. Onları oraya Jenny dikmişti. Ann çalıları sudan mahrum bırakmış ama onlar yağmur sularıyla beslenmeye devam etmişlerdi, meyveleri kuru, büzüşmüş ve ekşiydi ve tebeşir gibi ufalanıyordu. Her yıl, yeşil sürgünleri yanında kızıl kahverengi sürgünler de vererek bir sonraki yılda bürünecekleri kimliğin duyurusunu yapıyorlardı. Ann bir süre, onları öldürmek için pasif bir şekilde elinden geleni yapmıştı, ama bir kış yapraksız ve güçsüz vaziyette görünce, etrafa ufak kar taneleri saçarak keskin bir bıçakla budamıştı.

Kafası karışıktı. Wade'in ailesini kendi dünyasına daha fazla mı katmak istiyordu, daha az mı, bilmiyordu. O küflü, güdük dört

oyuncak bebek, sevgiyle çığlık atmasına yol açmış, çamaşır ipinin oradaki her biri parmak uçlarına takılabilecek küçüklükteki oyuncak fincanları görünce gözlerine inanamamış, şaşkına dönmüştü. Bir kurulama havlusuna mutlaka Jenny tarafından işlenmiş nar bülbülü Ann'in kendini suçlu hissetmesine neden olmuştu. Boş odalar karşısında yalnızca onların boşluğunu hissetmişti. Bir keresinde, postanede sıra beklerken, park yerinde yere düşmüş bisikletini sopayla döven küçük bir kız çocuğu gördü. Güldü. Ama sonra, aniden, gözleri yaşla doldu.

Ann çizim kitabını bir yıl boyunca sakladı. Durmadan yerini değiştirdi, kitaplığın orasına burasına tıkıştırarak anlamını azaltmaya çalıştı, azıcık kötü davrandı. Sonra bir gün, kendine karşı duyduğu öfkeyle, içindeki çizimin hâlâ durduğu kitabı sarı renkli büyük boy bir zarfa koyup, adres olarak da Sage Hill Kadınlar Islah Merkezi yazarak zarfı kapattı. Gönderen adresi olarak kendi adresini yazmadı. Zarfın üstüne şöyle yazdı: "Dikkat: Cezaevi Kütüphanesi'ne. Kütüphaneye bağış." Postanedeki memure, adresi mutlaka fark etmiş olmasına rağmen hiçbir yorum yapmadı. Zarfın köşesine bir pul yapıştırdı ve mahrem ve koruyucu bir bakış atarak zarf yığınının üstüne bıraktı.

Şimdi, bu mart gününde Ann odunluktan dönüşte ambarda duruyor. Kamyonetten çıkan egzoz dumanı hâlâ saçlarında. Mavi renkli kızağı hiç ihtiyacı olmayan ama yine de ateş yakmak için kullanacağı huş ağacı kütükleriyle dolu. Kütükler, kamyonete gitmenin bahanesi, yakacağı ateş de kütüklerin bahanesi. Ne kadar çok ateş yakarsa o kadar çok sefer kamyonete gidebilir ve anlamaya çalışabilir.

Ann'in yakında olduğunu hisseden keçiler içeriden ses veriyor. Ann kızağın ipini kütüklerin üstüne bırakıyor, sonra kapıyı açıyor.

İçeride hava serin ve ağır. Keçiler Ann'e doğru koşuşuyor. Ann onların kulaklarını sıkıştırıyor, gövdelerine hafif hafif vurarak onları seviyor. Keçiler Ann'in dokunuşlarından ötürü mutlulukla titriyorlar. Ann burada Jenny'nin varlığını her zamankinden fazla hissediyorsa da keçilerle neşeli neşeli konuşuyor. Ambarın penceresinden, biraz önce çıkıp geldiği ponderosa çamı korusunu görebiliyor ve birden yalnızca Jenny'nin varlığını değil, kendisinin de neredeyse yaşadığı hayatı duyumsuyor. Wade'siz bir hayatı.

Keçilerin su içtiği yalağın üstünü kabuk gibi kaplayan buz tabakasını bir sopayla kırıyor ve basit bir olgu olduğunu bildiği şeyi anlamaya çabalıyor: *Sen burada olmadığın için ben buradayım.*

Keçiler yaygara ediyor, Ann onları samanla besliyor.

"Burada değilsin" diyor hafifçe ambardaki varlığa. "Burada değilsin."

Ama kendini rahatlatmak için söylediği sözler aslında itirafı. Acısı.

Çabucak ambardan çıkıyor, arkasından kapıyı kapatıyor, kızağı yokuş aşağı çeke çeke götürmeye devam ediyor.

Eve hemen hemen varmışken bahçede Wade'i görüyor. Wade çamur ve karın içine diz çökmüş, fasulyelerin tırmanacağı telin dolaşığını çözüyor. Wade'i seyretmek için duruyor, evle bahçe arasındaki solgun çimenliğin oluşturduğu eşikte bekliyor.

"Seni seviyorum" diyor.

Wade, Ann'in karşısında belirmesinden ürkmüş, işinden başını kaldırıyor. Yüzü hem yorgun hem masum, koyu mavi gözlerinde memnuniyet var.

Ann, İngiltere'nin güney sahillerindeki Poole'da büyümüştü. Ama burada, Idaho'da doğmuştu; Ponderosa'da değil, Panhandle'daki vadinin, Silver Valley'nin küçük maden kasabası olan Kellogg'da dünyaya gelmişti.

Idaho'da geçirdiği o ilk üç yıldan tek bir anı bile kalmamıştı. Dokuz yaşındayken, annesi Amerika'dan geldiklerini söylemişti ama Ann annesinin neden söz ettiğini anlamamıştı. Atlantik'i aşarak yaptıkları yolculuğu tamamen unutmuştu. Annesiyle babasının ona söylemeyi akıl edebildikleri tek şey, babasının Sunshine Mine'da çalıştığı ve üç yıl öncesinden o ünlü yangına maruz kalmaktan kurtulabildiğiydi.

Ondan sonra Ann gözlerini kapar, Idaho da bir yer olmaktan çıkar, Amerika'dan tamamen bağımsız, sınırları ve tarihi olmayan bir duyguya dönüşürdü; sadece kendisine ait kısmı, yani gümüş madeni hariç: Yerin bir buçuk kilometre altında, 150 km uzunluğunda tüneller. Böyle bir yerden geldiğine inanamıyordu. Orayı düşününce, Idaho'da geçen o üç unutulmuş yılın içinin derinliklerine yerleştiğini ve sonraki bütün güzel yılların huzurunu

kaçırdığını hissediyordu. Idaho madendi, İngiltere ise hayatının sallantılı, istikrarsız yüzeyi.

Ve geri dönmüştü. Yirmi sekiz yaşındaydı. Birkaç yıl önce annesi vefat etmiş, babası da kısa bir süre önce erkek kardeşiyle birlikte yaşamak üzere İskoçya'ya taşınmıştı. Böylelikle Ann de İngiltere'yi terk etmişti. Kuzey Idaho'da, Hayden Lake'teki küçük bir okulun korosunu çalıştırma işini almıştı. Burası, doğduğu yere arabayla bir saatten az bir mesafedeydi.

Okul, göl yakınlarında, yeni yapılmış bir yolun sonundaki ağaçlandırılmış ama düzenlenmemiş iki dönüm toprağın üzerinde kuruluydu. İnsan bilimlerine meraklı, başarılı öğrenciler için düşünülmüş bir vakıf okuluydu. Okuldaki, toplamda iki yüz kişi kadar olan, yaşları altı ile on sekiz arasında değişen öğrenciler genelde çok tatlı ve yalnız derslerine değil birbirlerine de çok bağlı görünüyorlardı. Hemen tümüyle yalnız beyazların gittiği bir okul olduğu halde müfredat daha ziyade kültüre ve yabancı uluslara dair bilgilerin üzerinde duruyordu. Ann, her yıl Dünya Kongresi'ni toplayan, 4 Temmuz'da resmigeçit yapan ve beyazların üstünlüğünü savunan Ari Uluslar grubunun merkezine bu kadar yakın bir taşra okulunda bu kadar kararlı bir açık fikirliliğe rastlamanın doğal mı yoksa tuhaf mı olduğuna karar verememişti. Her gün işine giderken Ari Uluslar grubunun ormanın içinde yer alan binalarına giden uzun toprak yolun yanından geçerdi ve bunun gerçek olması midesini bulandırır, onu şaşkınlığa sevk ederdi.

Ann'in dersliği okulun geri kalan kısmından ayrı, portatif bir yapıydı. Pencereyi açıp hemen tepenin altındaki gölden gelen dalgaları ya da uzaklarda bir yerden gelen, suyun ilettiği elektrikli testere seslerini dinleyebiliyordu. Okul arazisi gölü kapsamıyordu ama öğrenciler, öğleden sonra, ailelerini beklemek için aşağı, göle inmeyi severlerdi. Okulun açıldığı ilk yıl, Ann'in gelmesinden bir yıl önce, bir akşamüstü, sırt çantasını arayan bir çocuk hemen hemen tamamen sukamışlarıyla örtülmüş ve yarı yarıya batmış bir rıhtımın aralığından kaymıştı. Çocuğun sağ bacağı bütünüyle yarıktan içeri girmiş, işlenmiş ahşabın kalın kıymıkları bacağına batmıştı. Bir zamanlar rıhtımı yerinde tutan alttaki kazık bacağına zıpkın gibi saplanmıştı. İmdat isteyen sesini kimse duymamıştı.

Annesi ve babası, bir arkadaşına gittiğini düşünerek onu aramaya çıkmamışlardı. Rüzgârlı bir geceydi ve sabahleyin hademe onu bacağı hâlâ sıkışık, baygın vaziyette rıhtımda yatarken bulmuştu. Doktorlar çocuğun hayatını kurtarmak için bacağını baldırdan kesmek zorunda kalmışlardı.

Çocuğun adı Eliot'tı. Ann'in koro sınıfına kaydolduğunda on altı yaşındaydı. Kendisi piyano çalar, Eliot da arkasında şarkı söylerken neler hissettiğini hatırlıyor Ann. Bir liseliden, lakayt, maskara bir çocuktan böyle bir sesin çıkması ona hiçbir zaman gerçek görünmemişti. Ann'in coşkulu övgülerinin altında, çocuğun hile yaptığı gibi, doğru olamayacak bir kuşku vardı. Eliot rahatlığıyla Ann'i huzursuz ediyordu. Ann'in ona gösterdiği fazladan ilgiyi, onu okul sonrası fazladan çalıştırmasını, verdikleri konserlerdeki en büyük solo parçanın ona ayrılmasını, utanma ya da şükran duygusu göstermeden, sanki farkında değilmiş gibi kabul ediyordu. Kocaman kahverengi gözleri, keçe gibi saçları vardı ve kulağının arkasına hiçbir zaman kullanmadığı, ucu sivriltilmiş bir kalem sıkıştırıyordu. Ann'le konuşurken koltuk değneğine dayanması –pantolonunun bir paçası gevşekçe baldırına iğnelenmiş olurdu– onu öyle rahat ve etkileyici yapıyordu ki, Ann de kendini onun gibi bir yere dayanmaya çalışırken, orada olmayan bir duvara veya bir masaya dayanmak için kolunu uzatırken buluyordu, sanki bir fazla bacağı olduğu için tuhaf olan kendisiydi. Okul sonrası yaptıkları provalar bittiğinde, Eliot artık şarkı söylemediği, hayatındaki başka şeylerden bahsettiği sıralarda onun yanında olmaktan duyduğu sevinçle Ann'in aklı o kadar karışmış oluyordu ki, kendi yarısı düşecekmiş gibi geliyordu, ama Eliot'ınki gibi bir koltuk değneğine sahip olmadığından onu düşerken yakalayacak bir şeyi de yoktu.

O sıralarda Eliot'la ilgili olarak başka öğrencilere karşı hissettiklerinden farklı şeyler hissettiği hiç aklına gelmemişti. Dersten sonra oralarda oyalanıp onunla konuşmaktan hoşlanan bir grup kız ve erkek öğrenci vardı, piyanonun etrafında şakalaşır, Ann'in notalarına bakarlardı. Ann hepsini sever, onlara abla gibi davranırdı, ama bir an gelir, hepsini evlerine göndermesi gerekirdi çünkü Eliot'ın prova yapması gerekiyordu. Bir başlarına kaldıklarında, çocuk şarkı söyleyerek Ann'in çaldığı notaların sayfasını çevirmek için onun üstüne eğildiğinde, Ann ensesinde çocuğun ılık, tatlı nefesini hissederdi; işte o an, günün ayrılık zamanının geldiğine dair korkusunu en yakıcı şekilde hissettiği andı.

Ann o sıralarda oturduğu kiralık daireyi sevmiyordu, ev arkadaşları ise özel hayatına kadar girecek derecede dostça davranıyorlardı ona. Bu yüzden bir gün baktı, boş vaktinin büyük bir kısmını eski bir piyano, küçük bir yükseltili sahne, bir çalışma masası, pencere kenarında yeşil bir divan ve duvarda bir önceki öğretmenden kalan afişlerle donatılmış portatif dersliğinde geçiriyor. Dersliğinde o kadar çok vakit geçiriyordu ki gerçek evi burasıymış da kiraladığı oda sadece ziyarete gittiği bir yermiş gibi gelmeye başlamıştı Ann'e. Çoğu zaman geceyi, üstündeki pencere açık, yeşil divanda geçiriyor, başka kimsenin, hademenin bile bilmediği okul ve göl sesleri ona ulaşıyor, onu uykuya taşıyordu. Erken kalkar ve öğretmenler odasındaki duşta banyo yapar, çekmecelerinde fazladan birkaç kat giysi bulundurduğu masasının başında dişlerini fırçalayıp saçını tarardı. Her gün, öğrencileri geldiğinde Ann'e öğrenciden çok misafirlermiş gibi, dokundukları her şey de kendi eşyalarıymış gibi gelirdi. Kapı pervazında Eliot'ın omzunun dokunduğu yeri fark etti, kapıyı bir sonraki öğrenci girsin diye açık tutmak için yaslandığı yerdi burası. Eliot park yerindeki başka bir oğlana seslenmek için pencereyi açtığı zaman parmaklarının pencere pervazında bıraktığı lekeleri silmedi. Bir önceki akşam genç öğretmeninin uyuduğunu hiçbir şekilde tahmin edemeyeceği yeşil yastıklardaki deliği didiklememesini ona hiç söylemedi.

Eliot'ın koltuk değneklerinin sahne basamaklarında bıraktığı hilal şeklindeki siyah sürtünme izleri kalbine dokunuyordu, Eliot'ın hayatının Ann'in hayatında bıraktığı izlerdi bunlar. Eliot günün sonunda eve gittiğinde Ann o izlerle baş başa kalıyor, onun yokluğunda, bu yeni kır manzarasının üstünde bırakacağını sandığı ama hiç de bırakmadığı keder benzeri bir duygu içinde kaldığını görüyordu. Öyle bir uçsuz bucaksızlıktı ki bu, kafasını karıştırıyor, hatta biraz da gururunu kırıyordu. Bu arada çocuk, okyanus ortasında bir kıta gibi ilgisiz duruyordu. Sarsılmaz rahatlığında, sürekli ve şahsi olmayan neşesinde bir soğukluk vardı.

Ann bir parça bu yalnızlığa sarıldı. Hatta hafta sonlarında dersliğini özlerken buluyordu kendini. Dersliğinde olduğu zaman bile, penceresinden gördüğü güzellikler –kış vakti yaban otlarına düşmüş, tüy misali kırağı, ya da, çok daha sonraları, camın üstünde Eliot'ın bıraktığı parmak izleriyle bulanmış şekilde, su üstündeki müge çiçekleri– belli belirsiz bir şekilde midesini bulandırıyordu.

Bir keresinde, Eliot'ın provasından sonra babası onu almakta gecikti. Eliot okuldan on beş dakika uzakta oturuyordu. Ann onu eve bırakmayı teklif etti.

"Öğretmenler araba kullanmaz" dedi Eliot, Ann'in kendi cinsi hakkındaki saflığını tiksintiyle karşıladığı için gözlerini devirerek. Eliot'ın Ann'e her zaman yaptığı bir şakaydı ama Ann şimdiye kadar bu şakaya gülmekten daha iyi bir cevap bulamamıştı. Durmadan tekrarlıyordu, "Öğretmenler üşümez", "Öğretmenler susamaz", "Öğretmenler yemek yemez." Ann de durmadan gülüyordu.

O gün arabaya binip hemen hemen kesintisiz bir sessizlik içinde Eliot'ın evine gittiler. Penceresi açık, saçları rüzgârda dalgalanmakta olan Eliot oturduğu koltuktan Ann'e kuşkuyla bakıyordu. Ann onun hafifçe alaycı bir şey söylemesini bekledi ama Eliot hiçbir şey söylemedi. Eliot'ın sessiz kalması nadir görülen bir şeydi. Arabadan indiğinde Ann'e bakışı ise daha da ender gördüğü bir bakıştı. Evine giden araba yolunda durmuş, Ann'i görmek için hafifçe eğilerek ona bakıyordu. "Teşekkürler" dedi en sonunda, sonra inanamadığı bir şey biliyormuşçasına gülümseyerek başını iki yana salladı.

Ertesi gün Eliot'ın küçük kardeşi erkenden okula geldi ve Eliot'ın dolabındaki –hiçbir zaman takmadığı protez bacak dahil– her şeyi büyük bir plastik torbaya doldurdu.

Okul müdürü Ann'e Eliot'ın okuldan ayrıldığı bilgisini verdi. Annesiyle babası ayrılmışlar, Eliot da annesiyle Oregon'a taşınmıştı. Müdürün dediğine göre kardeşi babasıyla kalıyordu.

"Ama senenin tam ortası" dedi Ann müdüre. Çocuğun istemediği halde taşınmaya zorlandığını düşünmüştü. "Eksiklerini nasıl tamamlayacak?"

Müdür Ann'e, Eliot'ın nasılsa pek çok dersten sınıfta kalacağını söyledi. Dolayısıyla eksiklerini tamamlamak gerçekte bir sorun değildi. Seçim Eliot'ındı. Anne babaları çocukları seçimlerinde serbest bırakmışlardı.

Böyle bir kayıptan sonra Ann öğretmenliğe nasıl devam edeceğini bilmiyordu. Diğer çocuklara karşı sinirli davrandı ve teneffüste dirseklerini masaya dayayarak elleriyle kapadığı gözlerinden boş yere yaşlar akıtmaya çalıştı. Hepsinden daha dehşet verici olan da, Eliot'ın, Idaho'daki son gününde, şarkı söylemeye hiç niyetlenmediği bir konserin ders sonrası provasına katılarak göstermiş olduğunu düşündüğü zalimlikti. Ann bunu kabullenemiyor, buna inanamıyordu.

O günün sonunda boş okulda bir uçtan öbür uca gezindi ve Eliot'ın dolabına bakabileceğini düşündü. Belki de bir şeyler kalmıştı orada, belki dolabın kapağına yapıştırılmış resimler hâlâ oradaydı. Ann dolabın nerede olduğunu biliyordu çünkü Eliot'ı, hiç kuşkusuz orada yarattığı şaşırtıcı dağınıklığı sergileyerek gösteriş yapmak üzere dolabın kapağı açık, arkadaşlarıyla konuşurken pek çok kez görmüştü. Dolabın içindeki protez bacağı, kitaplara ve karmakarışık kâğıtlarına dayanmış bükülü dururken görmüştü.

Ama hole girdiğinde küçük bir kızın Eliot'ın dolabının önünde tek başına durduğunu gördü. Kız elinde ince bir pelür kâğıdına sarılmış küçük bir armağan tutuyordu.

Kız Ann'i görmedi. Yaşı çok küçüktü, belki sekiz ya da dokuz yaşındaydı. İlkokul çocukları günün büyük bir kısmında lise öğrencilerinden ayrı tutulurdu. Bu yüzden kız Eliot'ın okulda olmadığını fark edecek fırsatı bulamamış olabilirdi. Kızın kısa, koyu renk saçları ve perçemleri vardı. Okul üniformasını çıkarmış, dizlerinde çimen lekeleri olan beyaz bir taytın üstüne kot şort giymişti. Ayrıca gül rengi pejmürde bir kazak ve solup griye dönmüş gül rengi pabuçlar da giymişti. Kız, üstündeki numarayı kontrol etmek için dolabın kapağını yarıya kadar kapadı. Ann, onun bu boş dolabın ne anlama geldiğini düşünmeye çalıştığını görebiliyordu. Kız aniden, birinin kendisini yakalamaya çalışacağını düşünmüş gibi, elindeki armağanı dolaba koydu, madeni gri kapağı kapadı ve aceleyle uzaklaştı.

Ann, kız gidene kadar bekledi, sonra o da dolabı açtı. Paketi, pembe pelür kâğıdına sarılmış dikdörtgen kutuyu aldı. Kutunun içinde güzel bazı kalemler ya da bir kol saati olduğunu tahmin ediyordu. Paketin üstünde, "Doğum Günün Kutlu Olsun Eliot, Kalbimdeki En Derin Tüm Sevgimle, June Mitchell" yazan bir kart vardı.

Kart Ann'e dokundu. Küçük kıza karşı içinde hem bir sıcaklık hem de acıma hissetti. Paketi portatif dersliğine götürdü ve kâğıdı dikkatle açtı.

Kutunun içinde bir bıçak vardı. Bıçağın yaklaşık on beş santim uzunluğunda parlak bir ağzı vardı. Ann, böyle bir silahın kâğıda bu kadar şefkatle sarılmış olmasından ve aynı zamanda bıçağın güzelliğinden duyduğu şaşkınlıkla yutkundu. Bıçağın sapı kemikti, kemiğin üstüne fildişinden bir kulübe kakması yapılmıştı. Kulübenin her iki tarafında, ortasında kalp olan bir gül vardı. Bıçak,

kalsedon taşlarıyla süslenmiş deri kınının üstüne yatırılmıştı. Ann bıçağı eline aldı. O kadar keskindi ki, keskinliğini kontrol etmek için yalnızca ağzına elini sürünce kazayla elini kesti. Çok küçük ve ince bir kesikti bu, acımadı ve ancak bir damla kan aktı.

Ann paketi ne yapacağını bilemedi. İçinde ne olduğunu bildiğine göre kutuyu artık dolaba geri koyamazdı. Ama kızın başını okulla derde sokmayı da istemiyordu. Bu yüzden bıçağı masasının çekmecesine koydu.

İki gün sonra June Mitchell hakkındaki bilgileri araştırdı ve ailesine telefon etti. Telesekreterde aksi bir erkek sesi vardı. Bir mesaj bıraktı ama bıçaktan söz etmedi. Yalnızca, June'un annesi ya da babasının, kızlarının okuldaki davranışları hakkında konuşmak üzere dersliğine uğrayıp uğrayamayacağını sordu. Kendisinin yalnızca koro öğretmeni olduğundan ve June'u şahsen tanımadığından da söz etmedi. Yalnızca dersliğinin numarasını bıraktı.

Üç gün sonra June'un babası, güneş ışığı girsin diye Ann kapıyı açık bırakmış olmasına rağmen parmağının tersiyle kapının pervazını kibarca tıklattı. Ann başını kaldırınca, Ann'e ya da belki de okula karşı saygısını göstermek için beysbol şapkasını çıkardı. Adamın saçları savunmasız bir şekilde yukarı kalkmış, gözleri kısılmıştı. İçeri girmeden önce botlarını dışarıdaki paspasa sildi.

"Bıçak için geldim..." dedi.

Ann ayağa kalktı. "A, bildiğinizden haberim yoktu."

"Bıçağın ortadan yok olduğunu gördüm ve June'un almış olabileceğini düşündüm. Onu evde zaten cezalandırdık. Bıçağı hiçbir zaman şiddet göstermek amacıyla kullanmayacaktı. Çok yumuşak bir çocuktur."

"Eminim öyledir."

"Siz June'un öğretmenlerinden misiniz?"

"Hayır, bıçağı ben buldum. Ben müzik öğretmeniyim."

"İngiltere'den mi geldiniz?"

"Evet."

"Harika bir aksan" dedi adam ve Ann iltifatın acemiliğine güldü. Adam bunu fark etmemiş gibiydi. Gözlerini odanın içinde gezdirdi, ardından piyanoda durdu gözleri. "Onu okuldan uzaklaştırırsanız çok yazık olur" dedi. "Şu sıra June için en iyi yer okul. Okuldan almak zorunda kalırsak ne yaparız bilmiyorum." Bütün bunları gözleri Ann'in gözlerine bakmadan söylemişti.

"Yok, öyle bir şey yok. Yaptığının iyi bir şey olmadığını bilsin yeter."

Adam başını evet anlamında salladı. "Artık biliyor. Özür dilerim." Ann'e baktı. Ann'in başka şeyler de söylemesini bekler gibiydi. Çalışma masası Ann'in arkasında kalmıştı, neredeyse masaya oturmuş, elleriyle masanın yüzeyini kenarlarından kavramıştı. "Aslında ben o bıçağı karım için yapmıştım, yani June almadan önce" dedi adam.

Ann şaşkınlığını gizlemedi. "Siz mi yaptınız?"

Adam usulca güldü. "Beğendiniz mi?"

"Çok güzel."

"Eh, belki de June bıçağı buraya getirerek iyi yaptı. Belki de reklamını yapıyordu." Ann gülümsedi. "Her neyse," dedi adam, "bıçağı geri almam mümkün mü?"

Ama bıçak şimdi Ann'in ceketinin cebindeydi ve bu bir tür itiraf gibi görünüyordu. Bu nedenle Ann masasının çekmecelerini karıştırmaya başladı. Nereye koyduğunu bilemiyormuş gibi yapıyordu.

Adam bekledi. Sonunda, Ann bıçağı ceketinin cebinden çıkardı ve omzunu silkerek adama uzattı. Adam gülümsedi. Sonra deri kınından çekip çıkararak ışıkta inceledi.

"June'u normal okuldan almak zorunda kaldık" dedi. "Buranın açılması bizim için şans oldu. Böylelikle onu yeni bir yere yerleştirebildik. Yine aynı şeyi yaptığına göre ne yapacağız bilmiyorum."

"Bunu daha önce de mi yapmıştı? Ben sandım ki..."

"Demek istediğim, bizim kız, oğlan delisi. Gayet ciddi bir şekilde. Hep kalbi kırılıyor ve onları gerçekten seviyormuş gibi canı yanıyor. Onu öyle görmek üzücü. Ne yapacağımızı bilmiyoruz gerçekten. Daha önce de oğlanlara vermek için bir şeyler çalmıştı, ama böyle bir şey değil. Her zaman da kendinden büyük çocuklar oluyor." Ann bir şey söylemedi. Bir dakika sonra adam başıyla piyanoyu işaret etti. "Kızım da çalıyor" dedi.

"O zaman benim dersime katılsın. Ondan yararlanabiliriz."

Adam bıçağın yan tarafını eliyle sıvazladı. "June değil" dedi. "May, küçük olan. O hâlâ normal okulda. June bale dersi alıyor." Bıçağı tekrar kınına soktu ve üstündeki taşlardan birini başparmağıyla, cilalarcasına ovaladı. "Merak ettim, sadece büyük bir gruba mı ders veriyorsunuz, yoksa özel ders de veriyor musunuz?"

"Zamanla her ikisini de yapmak isterim. Daha yeni taşındım buraya."

"Kaça mal olur?" Ann'e bakıp gözlerini kıstı. Açık kapıdan giren bir ışık huzmesi aralarından geçiyordu, ayaklarının dibinden.

"Şan dersini mi soruyorsunuz, piyanoyu mu?"

"Piyano."

"Eğer yeterince iyi çalmaya başladığında koro için çalmak isterse ben ona ücretsiz ders veririm. Okuldan sonra hep buradayım."

Adam başını salladı. "Aslında ben kendimi düşünüyordum" dedi.

"Aa?"

"Bu çalışmaların beyin için iyi olduğunu duymuştum?"

Ann güldü. "Sizinkinde bir sorun mu var?"

Ama adam ona ciddiyetle baktı ve Ann şaka olsun diye sorduğu sorudan pişman oldu. "Henüz bilmiyorum" dedi. "Ama ailemde var. Sadece ücretinizi öğrenmek istedim, o kadar" dedi aceleyle. "Biraz etrafa bakınıyordum bunun için."

"Eh," dedi Ann, "haftada bir ders için yirmi dolar diyelim."

Adam piyanoya doğru yürüdü ve elini üstüne koydu, sonra tahtanın kalitesini kontrol edercesine, parmağının eklemiyle üstüne tak tak vurdu. "Tamam," dedi sonunda. "Oldukça makul geldi bana."

Ann masasına gitti ve randevu defterini inceledi. Uzun bir süre sonra adama ne zaman boş vakti olacağını söyledi.

Adam bıçağı cebine koydu. Ann'in elini sıktı.

Adam başlangıçta derslerden, çalışması gereken çocuksu kapaklı başlangıç seviyesi kitaplarından utanıyordu. Ama derslere resmi bir tavırla katılıyor, piyano iskemlesine nasıl oturması, ellerini nasıl beysbol topu tutar gibi kıvırması gerektiği konusunda Ann'in söylediği her şeyi dikkatle dinliyordu. Çalmaya başlamadan önce Ann her seferinde adamın avuç içinde bir beysbol topu hayal ettiğini görebiliyordu. Hataları için özür diliyor ve çok çaba gösteriyordu. Kitaplarında Ann onun evde notaların üzerine notaların adlarını yazdığını, sonra dersten önce sildiğini görebiliyordu. Ann ona tek eliyle basit bir ezgiyi çalarken diğer eliyle dizinin üstünde tempo tutturuyordu. Doğal bir müzik yeteneği yoktu. İki parça arasında, piyano çalmaktan elleri kasılmışçasına ellerini ovuşturuyordu. Nereye koyacağını bilemediği, yaralı, nasırlı, kocaman elleriyle

okul ezgileri çalmasını seyrederken Ann ona karşı hem yakınlık hissediyor hem de kafası karışıyordu.

Müzikten büyük bir zevk alır gibi görünmüyordu. Piyano çalarken, bir kulübeye nasıl odun doldurulursa, müzik de kafasına öyle doldurabileceği bir şeymiş gibi, çalışan bir insan ifadesi takınıyordu. At depoya, kışın kullanırsın.

Bu nedenle Ann, adamın seveceği bir şeyler bulmaya çalıştı. Bir akşam, İngiltere'den getirdiği bazı kitapları elden geçirdi ve yetişkinler için çok basit ve çalması çok kolay bazı halk müziği parçaları buldu. Bu kitaplardan birini daha yirmi yaşında bile yokken, içinde Idaho'lu birinin yazdığı bir şarkının notaları da var diye ısmarlamıştı. Öğrencisi çalarken bu şarkıyı söylemeye karar verdi. Ann'in şarkı söylemesi adamı öylesine şaşkına çevirdi ki, piyano çalmayı bırakmak zorunda kaldı.

"Şarkı söylememi istemiyor musunuz?" dedi Ann.

"Yok" dedi adam büyük bir ciddiyetle. "Tekrar deneyelim."

Ama adam, Ann şarkı söylerken çalmayı beceremiyordu. Tekrar tekrar denediler. Çok geçmeden Ann güldü ve adamın ellerine bir şaplak atıp "Kalkın oradan" dedi. Sonra oturup şarkıyı onun yerine çaldı.

Bu olaydan sonra adam bu şarkıyı diğerlerinden daha sıkı çalıştı. Kısa süre sonra Ann şarkının sözlerini söylerken, piyanoda sağ eliyle çalabiliyordu. Şarkı kederli olmasına rağmen Ann yavaş yavaş ama memnuniyetle söylüyordu.

İndir resmini duvardan
Götür uzaklara
Boya ki saçını bir renge hazandan
Zaman döndürmesin beyaza

Beni düşünme, bana ne olur ki
Rast gider hep işim
Sadece son bir öpücük ver ki
Son kez çıkıp gidesin

Adam her hata yapışında, bu hatayı evde çalışırken yapmadığını söylüyordu. Ann İngiltere'de özel ders verdiği zamanlarda evde çalışmamış olan öğrencileri de aynı şeyi söylerdi. Ann'in içinden gülmek geliyordu ama adam içten bir çaba göstermekten hiç vazgeçmiyor, bu yüzden de Ann hiç gülmüyordu.

Her dersten önce ve sonra çene çalıyorlardı, ama Ann'in adama sorduğu tek özel soru, ailede hastalık var derken ne demek istediğiydi.

Adam Ann'e babasının daha ellili yaşlarının başındayken erken bunama nedeniyle belleğini kaybetmeye başladığını söyledi. Babası daha elli beş yaşındayken, gecenin yarısında, nereye gittiğini, nasıl döneceğini bilmeden evden çıkıp gitmişti. O gece, evden yalnızca bir buçuk kilometre uzakta donarak ölmüştü.

"Babamın babasına da aynı şey olmuş" dedi –Ann'in onu çağırdığı ismiyle– Bay Mitchell. "Ama onun ölümü donarak olmamış."

Piyano dersleri aylarca devam etti. Okullar tatil olunca da adam yaz boyunca gelmeye devam etti. Ann haftada bir gün yaz korosunu çalıştırıyordu, adam da aynı gün, öğrenciler evlerine gittikten sonra geliyordu. Günler sıcaktı ve Ann kapıyı ve pencereyi açık bırakıyordu. Yine de adamın parmakları Ann'in piyanosunun klavyesinde koyu renk izler bırakıyor, Ann de bunları sirkeyle ıslattığı beyaz bir bezle siliyordu. Eğer adam bir bıçak siparişini teslim etmek üzere dersten sonra bir yere uğramayı planlıyorsa ya da bir el sanatları fuarına gidiyorsa yaptığı işleri göstermek için Ann'i dışarı çağırırdı. Dışarı çıktıklarında ve arabasına gittiklerinde adam daha rahat görünürdü. Yaptığı işleri Ann'in dikkatle incelemesinden memnun görünürdü: Ahşapla mükemmel bir uyum içindeki pirinç ya da bakır kakma işiyle süslü saplar, bıçağın keskin tarafını diğer taraflarından ayıran bir çizginin olmadığı mükemmel bıçaklar. Ann'e bunların adlarını söylerdi: Osage Yayı, Yamaç, Nessmuk. Bu bıçaklar, June'un çaldığı bıçaktan daha farklıydı, daha acımasız ama bir açıdan daha güzeldiler, deri yüzmek için yapılmışlardı. Üstlerinde fildişi kakma kulübeler, kınlarında kalsedon taşları yoktu. O süslemeler karısı için eklediği ayrıntılardı. Bunların sapları geyik boynuzundan ya da devasa fillerin dişlerinden veya demirağacından yapılmıştı. Saplara kakılmış madeni çiviler dışında tek süsleri bıçağın ağzının tepesine kazıdığı imzasıydı: İki dağ gibi görünecek şekilde çizilmiş bir *M*, soyadının baş harfi.

Bazen Ann, kullandığı malzeme hakkında sorular sorardı Bay Mitchell'a. O da Ann'e bıçak saplarında kullandığı, buzluğundaki tespihböceği kuyrukları stokunu anlatırdı. Kuyruğu fırında pişiri-

yor, sonra içindeki kemiği kırmak için üstüne çekiçle vuruyor ve en sonunda özel bir aletle tüm etleri ve kırık kemikleri topluyordu ki geriye yalnızca kabuk kalsın.

"İster inanın ister inanmayın," dedi bir seferinde, bir bıçak sapının üstündeki ayrıntıları göstererek, "bu, balina penisindeki kemiğin bir parçası."

"Neyin parçası?"

Adam güldü. "Neyse, boş verin. Pahalı yani, demek istediğim bu."

O yılın ağustos ayında bir gün, ev arkadaşları mutfakta iskambil oynarken Ann oturma odasında oturuyordu. Kitap okuyordu ama televizyon sesi tamamen kısılmış vaziyette açıktı. Başını kaldırınca ekranda bir ailenin fotoğrafını gördü. Bir anne, bir baba ve iki kız çocuğu. Gülümseyen anne, fotoğraf için yanağını kızının yanağına dayamak üzere eğiliyordu. Kadının uzun, siyah saçları, sarışın küçük kızın omuzlarından aşağı sarkmıştı. Yaşça daha büyük olan, düz kahverengi saçlı diğer kız biraz kenarda kalmıştı ve fotoğrafın, yüzündeki ifadeyi tam hazırlarken çekilmiş olmasına şaşırmış gibiydi.

Bir fuarda ya da tema parkında bir tahta çitin üzerine eğilen baba –uzakta bir dönme dolap, kızların ikisinde de pırıl pırıl parlayan yeşil bilezikler vardı– Wade Mitchell'dı.

Kuzeybatı Idaho'daki Sage Hill Kadın Islah Merkezi'nin bağışlanmış kitaplardan oluşan küçük bir kütüphanesi var. Kütüphanecinin adı Claire. Ann, son altı yıl içinde onunla telefonda beş kez konuştu. Claire'in sesi adı gibi çıkıyor, yani bir bıçak gibi: Keskin, becerikli ve pırıltılı.

Cezaevi kütüphanesini arama dürtüsü Ann'i en kötü kamyonete bindiğinde yakalıyor. İki sırrı –kamyonete girip oturmak, cezaevine telefon etmek– zihninde birbirine o kadar sıkı sıkıya bağlı ki, şimdi, eve dönüp kömürlükten getirdiği kütüklerle yaktığı ateşin önünde otururken, bir kez daha o tanıdık dürtüyü hissediyor.

Hayır. Ne kazanacak ki.

Cezaevini fazla sık aramaması, dikkatleri kendine çekmemesi lazım. Ama belki bu kadar zaman sonra Claire onu unutmuştur. Böylece Ann kot pantolonundaki talaşı süpürüyor, yatak odasına gidiyor ve kapıyı kapatıyor. Telefonun ahizesini kaldırıyor, telefonu kucağına koyup, ahize kulağında, sırtını yatağa dayayarak yere otu-

ruyor. Kütüphanenin dahili numarasını biliyor. Çok geçmeden hattın diğer ucunda Claire'in sesi duyuluyor. Ann boğazını temizliyor ve aksanından geriye kalanları saklamak için elinden geleni yapıyor.

"Evet, alo, belirli bir kitabın ne kadar popüler olduğunu araştırmak amacıyla arıyorum" diyor Ann.

"Tutukluların hangi kitapları aldığı gizli bilgidir" diyor Claire.

Ann ahizeyi diğer kulağına geçiriyor. Bütün bunları daha önce de yaşamıştı. "Elbette. Tutuklular hakkında şahsi bilgi istemiyorum. Başka bir bağış daha yapmak istiyorum da. Bilgisayarda tutulan bir kayıt yok, biliyorum, ama acaba kitaba benim için bir bakabilir ve çok genel bir şekilde, benzer bir kitaba talep olup olmadığını söyleyebilir misiniz?"

"Daha önce aramış mıydınız?"

"Hayır" diyor Ann. "Neden sordunuz?"

Claire içini çekiyor. "Yazarın ve kitabın ismini söyleyin. Gidip rafa bakabilirim. Ama önümde bir sıra oluşuyor. Sakıncası yoksa biraz bekler misiniz?"

"Rica ederim, tabii. Yazarın adı Jacobs." Ann duraksıyor ve Claire'in hatırlamayacağını umuyor. "Kitabın adı *Yüz Çizimi*."

"Peki, lütfen ayrılmayın."

Ann derin bir nefes alıyor, yatak odasının döşemesinin üstünde kıpırdanıyor.

Ambarda bulduğu çizim kitabı altı yıldır cezaevinin raflarında el değmeden duruyor. Ann her telefon ettiğinde ve benzer dolaylı yollardan bilgi istediğinde kitabın içindeki kartın bomboş olduğunu öğreniyor. Tek bir isim yazılmamış. Yapılacak bu kadar az şeyin olduğu bir yerde neden hiç kimse çizim dersi almak istemiyor? Mahkûmlar kitapların sırtına ellerini sürdükleri zaman kitabı görmüyorlar mı?

Sır olan kitabın kendisi değil. Sır asıl kitabın arkasındaki alıştırma sayfalarında Jenny'nin yaptığı bitmemiş çizim. Ann, Jenny'nin bunu bulmasını bekliyor. Böylelikle sonunda, bu kadar zaman sonra, bağlantılarını tasdik etmek zorunda kalacaklar. Wade'in belleği gitgide kötülerken Ann'in buna ihtiyacı var.

Ann isterse Jenny'yle iletişime geçebileceğini tabii ki biliyor. Mektup yazabilir. Gidip ziyaret edebilir. Ama böyle doğrudan kurulacak bir ilişki düşünülemeyecek bir şey. Jenny'nin onunla yarı yolda buluşmak zorunda kalmasını istiyor. Ortak bir zeminde buluşan iki yabancı gibi, birbirlerini bulmalarını istiyor.

Akşam oluyor ve hattın öbür ucunda, kütüphaneden kitap ödünç almakta olan bir mahkûmun sesini duymak için kendini zorlarken ahizenin kulağında yarattığı sıcaklığı hissettiği sırada Ann aşağıya, bacaklarına, ayakkabılarına ve yatak odasının halısının üstündeki pembemsi lekeye bakıyor.

Bu lekeyi daha önce hiç düşünmedi. Ama nedense kulağında telefon ahizesiyle şu an kesinlikle biliyor ki bu bir ilaç lekesi. Öksürük şurubu. Bir kadının, koyu renk saçlı bir çocuğun ağzına uzattığı çay kaşığından dökülmüş.

Jenny'nin odadaki ani varlığından dolayı neredeyse başı dönüyor. Sanki ona dokunabilecek gibi. Bu tür anlar kendi icat ettiği anlarmış gibi gelmiyor ona (ama böyle olduğunu pekâlâ biliyor). Dalga dalga gelen bu anılar öyle aniden ve öyle güçlü bir şekilde zihnini dolduruyorlar ki mutlaka kendi anılarıymış gibi geliyorlar ona. Ann kendini onlara teslim ediyor. Hep. Gerçek olmamaları mümkün olamaz: Bir çarşamba sabahı, öteki odada televizyon açık, bir kâseye doldurulan tahıl gevreğinin sesi geliyor. Küçük kız çocuğu, June, yüksek ateş yüzünden uyuşuk ve aksi, *mutlaka* okula gitmesi gerektiğini söylüyor, evde kalmasına *imkân yok*...

Şşşşşt, minnoşum, şunu içiver. Sonra da seni yatağına yatırayım.

Ama kız başını hayır anlamında sallıyor. Âşık olduğu çocuk okulun bahçesinde onu bekliyor ve eğer bugün gitmezse çocuk başkasını sevmeye başlayabilir, Becky C.'yi ya da Amy R.'yi, üstelik sırf onun için bir de resim çizmiş...

Yarın götürürsün. Lütfen şunu içiver.

Ve Ann, âşık olunan çocuk için yapılmış resmi de görebiliyor neredeyse, hafifçe bastırılmış renkli kalemler, beyaz kediler...

"Alo" diyor Claire.

"Evet?" diyor Ann.

"Kitabı buldum."

"Ve?"

"Birisi bir ay kadar önce ödünç almış, o kadar. Tek bir kişi."

"Kim?" diye soruyor Ann farkında olmadan.

"Dedim ya, bunu size söyleyemem. Sizin için yapabileceğim başka bir şey var mı?"

Ann gözlerini kapatıyor. Elini, yatıştırmak ister gibi, kalbinin üstüne koyuyor. "Kitabın arkasındaki alıştırma sayfalarında çizilmiş bir şeyler var mı?"

"Olması mı gerekiyor?" Ama Ann, Claire'in elindeki kitabın sayfalarını çevirdiğini işitebiliyor. "Yok" diyor Claire. "Burada hiçbir şey yok. Hepsi boş."

Onca yıl önce Ann televizyonda Wade'in görüntüsünü gördükten sonra, Wade altı ay boyunca piyano dersi için gelmedi. Ann'in onu son görüşü ağustos başlarındaydı, kazadan birkaç gün önce. Kaza mı? Ann bazen kendini bu sözcüğü kullanırken yakalıyor. Cinayet, inanması çok zor bir şey.

Bütün bu süre içinde Ann'in hayatında yeni şeyler meydana gelmiş olabilirdi. İşini bırakmış olabilir, âşık olmuş olabilir, bu eyaletten hatta bu ülkeden gitmiş olabilirdi ve onu, bir trajediyle ilişkili, neredeyse yabancı sayılabilecek bir tanıdık olarak uzaktan hatırlamak dışında hiç düşünmemiş veya hakkında başka hiçbir şey duymamış olabilirdi.

Ama hiçbir yere gitmemişti. Ann hâlâ, artık donmuş olan gölün kenarındaki koro odasında, buzda balık tutan balıkçıların akşamları uzaktan bağırışlarını dinliyordu. Nota sayfalarını kopyalıyor, masasının başında roman okuyor, bazen de orada uyuyakalıyordu.

Piyano tuşlarını hâlâ sirke püskürtüp beyaz bir bezle siliyordu, ama haberleri açıp onun soyadını duyunca içinden korkunç bir hüzün selinin akıp gittiğini ve bunun kendi hayatıyla ilgili bir yanı, onu hedef alan bir gizemi olduğu şeklinde tuhaf bir duygu dışında içindeki her şeyi silip süpürüp götürdüğünü hissediyordu.

Sonra, şubat ortasında bir akşam koro odasının kapısı vuruldu. Portatif yapının dışında, küçük park yerini aydınlatan tek sokak lambasının aydınlığında, hızlı ve fırıl fırıl esen bir rüzgârla beraber kar yağıyordu. Soğuk rüzgâr ve odanın loşluğu Ann'in irkilmesine neden oldu. Başlangıçta gördüğü tek şey, kalın bir palto giymiş uzun boylu, sakallı bir adamdı. Adam kocaman eldivenlerini çıkardı, sonra da kışlık şapkasını çıkarmak için elini kaldırdı.

"Wade." Ona ilk kez böyle hitap ediyordu.

Hâlâ soğukta dikilmekte olan Wade, "Eğer mümkünse derslerime tekrar başlamak istiyorum" dedi.

Wade'in tahayyül edilemeyecek kaybından hiç söz etmediler. Üç ay boyunca, haftada bir veya iki kere, rengârenk kitapları kol-

tuğunun altında, geldi gitti. Daha önce öğrendiklerinin çoğunu unutmuştu, ama bunun önemi yoktu. Tekrardan başladılar. Yalnızca Wade'in öğrenmekte olduğu parçalardan ya da Ann'in korosunun söylediği şarkılardan söz ediyorlardı, bazen de Wade'in bıçaklarından. Tavrı aynıydı, içten ve çok resmi, çekingen ve ciddi. Jenny'den, June'dan ya da May'den de, itirafından sonra Jenny'nin aldığı müebbet hapis cezasından da hiç söz etmiyorlardı. Arada bir, evde, Ann'in ev arkadaşlarından biri televizyonu açardı ve Ann, Wade'in çaresiz ama yine de bir şekilde sabırlı sesiyle, hâlâ bulunamamış olan çocuğu için kısaca yardım istediğini duyardı. May'in ölümü ve June'un kaybolmasından altı ay sonra bile haberlerde durmadan tekrarlanan birkaç saniyelik aynı banttı hep.

İki ders arasındaki o birkaç günde Wade ne yapıyordu? Ne yaptığını tahayyül etmek bayağı bir davranışmış, ona saygısızlık etmekmiş gibi geliyordu Ann'e. Wade ders boyunca hiçbir şekilde, hatta bakışıyla bile bir imada bulunmuyordu. Her ikisi de, Wade gittikten sonra Ann dersliğinden dışarı çıkmamış, televizyonu hiç açmamış, fuarda çekilmiş o aile fotoğrafını hiç görmemiş gibi yapıyorlardı.

Ama Ann fotoğrafı birkaç kere görmüştü. Wade'in June'u bulmak için yaptığı yardım çağrısından daha sık yayınlanmıştı. Fotoğraf ekrana gelince önce hepsini birlikte gösteriyor, sonra ailenin kayıp kızı June Mitchell'ın yüzüne yaklaşıyor, o sırada Ann başını çevirmeye çalışıyordu. O ânın içinde hapsolmuş o küçük kızı, kısa süre önce dolabın önünde gördüğü o küçük kızı görmek ne kadar tuhaftı. Bu ailenin bir zamanlar oldukları gibi, mutlulukları içinde habersizce yakalandığı bu fotoğraf Ann'in tahayyül edebileceği en mahrem şeydi. Fotoğrafı gazetecilere kimin verdiğini merak ediyordu. Wade piyano çalarken, bazen elini onun elinin üstüne koyup "Hep başımı çevirdim" demek isterdi, sanki bunun bir faydası olacakmış gibi.

Ama elleri hiç birbirine değmedi. Ann ona birkaç yeni şarkı da verdi ama o çoğunlukla eskileri tekrar çalışıp geldi. Wade geri geldiğinden beri Ann o çalarken ilk kez şarkı söylediğinde, Wade böyle bir şeyin olabildiğine hâlâ hayret ediyor gibiydi. Bu kez Ann'in söylediği şarkı "Toprağın Simgeleri" adlı bir çocuk şarkısıydı. Arka sayfada her eyalet için farklı şarkı sözleri yazılıydı. Ann Idaho için yazılmış sözleri okuyordu.

Dağların mavikuşu yel gibi
Benekli at gri lekeli
Batı yakasının ak çamı kar yüklü
Idaho'nun portakal çiçekleri

Sonra Wade, Ann'e sordu: "Daha önce birlikte söylediğimiz şarkıyı hatırlıyor musun? 'İndir Resmini Duvardan'?"

"Evet," dedi Ann, sonra da ihtiyatla ekledi, "ama o şarkı çok hüzünlü."

"Burada var mı o şarkı?"

Ann notaları masasının alt çekmecesinde buldu. Kitabın sırtını dizine koyup sayfaları açtı, sonra piyanonun üstüne koydu. "Bakalım ne kadar hatırlıyorsun."

Wade şarkıyı diğerlerini hatırladığından daha iyi hatırlıyordu. Çalmaya başladı, sonra durdu. "Söylemeyecek misin?" diye sordu.

"Tamam."

Ve Ann şarkıyı söylemeye başladı.

Baharda bir gün, Wade dersten sonra gitmeye hazırlanırken, Ann onu yüzünde ciddi bir ifadeyle elindeki bir şeye bakarken gördü. Wade elini, tuttuğu şeyi inceler gibi eğmişti. "Hmm" dedi.

"Ne oldu?" diye sordu Ann.

"Bunun neden cebimde olduğunu hatırlamaya çalışıyorum."

Elindeki şey bir tuzluktu.

"Ah" dedi Ann yavaşça.

Wade biraz şaşkın, Ann'e baktı. Sonra güldü. "Herhalde arabamı bununla çalıştıracağım sandım."

"Anahtarlarını mı kaybettin?"

"Cebimde yoklar. Cebimdeki şey *bu*."

"Ama buraya kadar arabayla geldin. Anahtarlar sende olmalı."

"Burada değiller."

"Emin misin?"

"Eminim."

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra Ann, Wade'in avucundaki tuzluğu işaret edip alaycı bir ciddiyetle, "O zaman herhalde arabayı tuzla çalıştırman gerekecek" dedi.

Wade güldü. "Herhalde."

"Gidip bir deneyelim mi?"

Wade gülümsedi. Ann numaradan ciddiyetini takındı ve boynuna bir atkı atıp koro odasından dışarı çıktı. Wade'in arabasına geldiklerinde Wade tuzluğu anahtar deliğine vurdu. Ann'e gülümsedi ve başını iki yana salladı. "Faydası yok."

"Dur bir de ben deneyeyim" dedi Ann. Tuzluğu Wade'in elinden aldı ve arabaya doğru salladı. Tuz arabanın kapısına, oradan da kaldırıma döküldü. Ann kapının kulpunu tekrar denedi. "Eh, tuzluk anahtardan çok da farklı değil aslında. Bu sadece yanlış tuzluk, o kadar."

Ann, Wade'in anahtarlarını arabanın tepesinde buldu. Güneş çıkmış, saçlarını ısıtmıştı. Her ikisi de omuzları birbirinden birkaç santim uzakta, arabaya dayandılar. Uzaklara, yolun ağaçlar arasında kaybolduğu tarafa baktılar.

"Sana bakabilirdim" dedi Ann yumuşak bir sesle. Kendini bu sözleri söyler bulduğuna çok şaşırdı, ama yine de hep bu sözü söylemeye niyetleniyormuşçasına, sesi sakin çıkmıştı. Oysa böyle bir şey aslında ilk kez aklına gelmişti. Sözler ağzından o kadar alçak sesle çıkmıştı ki, önce Wade'in duyup duymadığını merak etti. Bunu anlamak için beklerken, ürkütecek hiçbir şey olmamasına rağmen onlarca karatavuk telefon tellerinden hep birlikte havalandı. Ann ile Wade havada dönüp buluşmalarını ve gökyüzüne atılmış bir avuç kara kum gibi dağılmalarını izlediler.

Uzun bir süre sonra Wade, "Doğru olmaz" dedi.

"Biliyorum" dedi Ann, neredeyse deminki kadar alçak sesle. "Yine de yapmak isterdim, eğer yapabilecek olsaydık." Bu sakinliğinin nereden geldiğini bilmiyordu. "Gelip seninle birlikte yaşayabilirdim," dedi, "senin yaşadığın yerde. Hiçbir şeye aldırmam. Önemi yok."

Wade bir kez başını salladı, sonra okulun oralardan bir ses duymuş gibi öteki yana baktı. "Bazen bir anlığına unutuyorum ve May ile June'un hâlâ yaşadığını, ölenin Jenny olduğunu sanıyorum. Onsuz yaşamaya çabalıyormuşuz gibi, onunla bir an konuşabilmek, ona bulamadığımız öteberinin nerede olduğunu sorabilmek, yalnızca hayatımızı sürdürebilmemiz için bize direktifler verdiğini duymak için her şeyimizi vermeye hazırmışız gibi. Sonra, onunla konuşabileceğim aklıma geliyor. Ona mektup yazabilirim. Ya da cezaevine gidip onu görebilirim. Bunun mümkün olması beni neredeyse hasta ediyor."

Arabaya dayanmış, yan yana duruyorlardı. Ann ona bakmamaya, hiç kıpırdamadan önüne bakmaya dikkat ediyordu.

"Kızını hâlâ bulabilirsin" dedi Ann. June'un adını söyleyememişti. "Onlardan söz ederken böyle konuşmamalısın, sanki ikisi de..."

"Onlardan hiç söz etmemeliyim" dedi Wade, sesinde bir sitemle. Ann'e, Wade birden hem kendine hem Ann'e öfkelenmiş gibi geldi. Ann arabadan bir adım uzaklaştı, Wade de kapısını açtı. Wade arabaya girdi, kapıyı kapadı ve kontak anahtarını çevirmeden önce direksiyonun arkasında bir an öylece oturdu. Ann biraz ötede durup Wade'in ona bakmasını bekledi. Wade baktı ama sadece veda anlamında başını eğmek için. Yüzünde uzak, hatta yabancı bir ifade vardı. Ann o zaman onun bir daha geri gelmeyeceğinden emin oldu.

Okul tatile girince hemen evlendiler. Ann işinden ayrıldı. Wade ona sarıldı, Ann onun paltosunun kokusunu içine çekti ve böyle şeyler hissettiklerine inanamayarak yanağını onun yanağına sürdü. Ama duyguları böyleydi ve baştan beri de böyle olmuştu. Wade'in okulun kuzeyinde, okula bir saatlik mesafedeki küçük evine taşındı Ann. Burada Wade –ikisi birlikte– eti ve sütü için keçi besliyorlardı, Wade köpek terbiye ediyor, bıçak imal ediyor, Ann de evde piyano dersleri veriyordu. Yalnızca yetişkinlere, çocuklara değil. Beslediği tavukları kaynatıp akşamları Wade'le beraber çorba içiyordu. Tenlerini dalayan yün battaniyenin altında sevişiyorlar, birbirlerinin sıradanlığında şaşacak bir şeyler, birbirlerinin hazlarında güven buluyorlardı.

Ann çizmelerinin çamurunu atmak için çizmeleri direğe vuruyor ve verandada Wade'inkilerin yanına koyuyordu.

Mavi bir kızakla dağdan aşağı yakacak odun indiriyordu.

Bazen şarkı söylüyordu.

Onu o kadar çok seviyordu ki farklı bir şey yapmış olmak elinden gelmezdi.

Wade'in eldivenlerinde is kokusunun kaldığı o ağustos günü: O günü Ann o kadar çok kez yaşadı ki olanlar ona hayal ettiği değil, gördüğü şeylermiş gibi gelmeye başladı, gerçeğin bile değiştiremeyeceği şeyler.

Wade ve Jenny ve June ve May.

Uzakta, Loeil Dağı'ndalar, kamyonete odun yüklüyorlar. Neden kendi dağlarında, kendi topraklarında odun kesmiyorlar?

Çünkü Iris Dağı'nda yetişmeyen huş ağacının odununu istiyorlar. Huş ağacının ahşabı daha iyidir, daha sıkıdır, odun başına daha çok enerji verir. Wade, *Nickel's Worth* dergisinde ucuz, iyi huş ağacı ilanı görmüş. Odunu kim kesmişse değerini bilmiyor ama Wade biliyor.

Wade şimdi kamyonetin kasasında durmuş, odunları arka pencerenin önüne yüklüyor ve camla odunlar arasında bir mesafe kalmasına dikkat ediyor. Jenny odunların budaklarını bir baltayla uçurup yerden alıyor ve kasanın içine yuvarlıyor ki Wade alıp istiflesin. Jenny'nin yaptığı iş daha zor ama onun yaptığı istifleme dengesiz oluyor; Wade'in onu durmadan düzeltmesine tahammül edemediği için yer değiştirmişler.

Sıcak ve yağışsız bir gün. Çalıların her yerinde keneler kıvıl kıvıl. Wade keneleri başparmaklarının tırnakları arasında eziyor ve kanı –geyik kanı, çakal kanı– kot pantolonuna silip bulaştırıyor. Sıcak, bunaltıcı ve yoğun hava, içine huş ağacının kâğıt gibi kabuğunun tatlı rayihasını çekiyor. Sinekler her yerdeler ve helezonlar çizerek inip kalkıyorlar. Wade'le Jenny, zaman zaman parlayarak ateşin çıtırtısı gibi sesler çıkaran çekirgeleri duyabiliyor.

Yaban doğa tekdüze devam ediyor, dalgalar halinde dağ sıraları, düzenli ve güçlü, gökyüzüne karşı dizilmişler. Bulundukları yerden göremeseler bile etraflarında uçsuz bucaksız bir tehlike seziyorlar. Bu uzun, dar, tekdüze yolu çıkmak için o kadar uzun süre araba kullanmışlar ki hayatları çok uzaklarda kalmış gibi geliyor onlara.

Kızlar çalılığın içinde bir geyik boynuzu bulmuşlar. Babalarının bunu bıçak sapı yapmak isteyebileceğini konuşuyorlar. Boynuzu ona kimin vereceğini tartışıyorlar aralarında. Babalarının bıçaklarını unutuverip boynuzu sırayla başlarının üstünde tutarak ren geyiği taklidi yapıyorlar. June, elinde kamçı gibi kullandığı bir kamışla May'i kovalıyor, May ise iki eliyle boynuzu sıkıca kavramış, bir yandan kişneyip sarışın başının üstünde tutarak sağa sola sıçrıyor.

Bu anı ona nereden gelmiş olabilir? Bu anının kendisinin gördüğü ya da birinin anlattığı bir şey olmayıp bir yerlerden gelip zihnine yerleşmiş olması Ann'i dehşete düşürüyor. Tek bir ilgisiz ayrıntıdan bir hayal yaratmış: Uzun zaman önce, Wade'le evlendikten kısa süre sonra, Iris Dağı'nda boya kalemleriyle kırmızıya ve yeşile boyanmış bir geyik boynuzu bulmuş, küçük kızların bununla oynadığını an-

lamıştı. Boynuz ve tabii Noel renkleri de hayal gücünü zapt etmiş ve her ikisi de, gerçek boynuzun hiçbir ilgisinin olmadığı başka bir dağda geçen o ağustos gününe mal olmuşlardı.

Kısa bir süre sonra boynuz ters dönüyor ve tek elle tutulmaya başlıyor. Hoplama zıplama artık bitmiş ama kırbaçlama devam ediyor: May'in tüm dikkati şimdi nereden geldiği belli olmayan ama onu ısırmak için her yerden gelen sineklerde, mavimsi kanatlı tombul karasineklerde. Boştaki eliyle onlara şaplak atıyor, bu yetmeyince de boynuzu otların üstüne atıp diğer elini de serbest bırakıyor. June kamçısından vazgeçiyor. Ormanda bir açıklıkta durup kendilerine ve birbirlerine vurmaya başlıyorlar. Çalılık etraflarında çıtırdayıp vızıldıyor. May koşmaya başlıyor.

Sinekler de: Gazetelerde onlardan hiç söz edilmiyor, Wade de söz etmiyor. Ama Ann kiraladığı evdeki televizyondan hatırlıyor: Muhabir ormandaki açıklıkta durmuş, uzakta solgun renkli kütükler. "Şu ana kadar, cinayetin önceden planlandığına dair bir kanıt yok..." O anda Ann bir sineğin muhabirin koluna konduğunu görmüştü, sonra bir başkası, sonra bir üçüncüsü, ve Ann'e öyle gelmişti ki, muhabir böyle olayları anlatmanın ağır yükünden çok, kolunu hareketsiz tutmak için sarf ettiği dikkat nedeniyle acele acele, telaşlı bir şekilde konuşuyordu.

May mademki açıklığın dışına kaçtı, June artık sineklerden o kadar şikâyetçi değil diye düşünüyor Ann, şaplakları artık isteksizce vuruyor. June yürürken elinde bir de sopa sürüklüyor. Akan suyun sesini izliyor ve kenarlarında ateşçiçeklerinin yetiştiği berrak bir dere buluyor. İçinde, derenin birden aklına getirdiği bir şeyin, Eliot'ın uyandırdığı, acıyla coşku arası bir duygunun kabardığını hissediyor ve bu duyguyu daha fazla hissetmek için kendini yere, derenin kenarına atıyor, kollarını sıkıca bacaklarına doluyor. Alakotu etrafta lahana gibi yetişir. Tek bir açık yeşil, tüylü yaprağı koparıyor ve dizlerinin üstüne koyuyor. Böylelikle başını eğebilir ve çocuğun dudaklarını düşünerek yüzünü yaprağa sürebilir. Dudaklar ne kadar yumuşak. Alnına değseler nasıl alakotuna benzer bir his yaratacak onda. Yaprağın kendisi değil. Yok, o ve yaprak, yaprağın tüm damarlarından fışkıran yumuşak tüylerle ayrılıyorlar. Yaprağa değer gibi görünüyor ama tüyleri eğecek, yaprağın kendisini hissedecek kadar dokunmuyor. Sadece hafifçe değiyor. Ancak bu kadar yaklaşabiliyor. Biraz daha zorlasa, bir yaprağın bir erkek çocuğun

tenine en çok yaklaştığını düşündüğü bu ara bölgeyi kaybedecek. Hep yakın olmak, hiçbir zaman tam temas etmemek. Kendi özlemi hakkında bildikleri ancak bu izlenimlerden çıkardıkları; yalnız olunca, alakotu olsun olmasın, bu izlenimlere her zaman ulaşabilir.

Ann gördüğü hayaller içinde kaybolmuş, gözlerini açıyor: June uzaktan kamyonetin kapısının çarpılarak kapandığını duyuyor ve May'in kamyonete bindiğini anlıyor.

Dışarıda Jenny, "Ara vermem lazım" diyor.

Wade soruyor, "İyi misin?"

Sesi çok net çıkıyor. Bir kütük daha yuvarlıyor. Saçlarından ter damlıyor. Jenny terin Wade'in gözüne girdiğini görüyor.

Jenny, "Bir dakika oturmak istiyorum" demeyi başarıyor.

"Acele etme" diyor Wade ve endişesizce, neşeyle Jenny'nin yanından geçiyor. Açıklıktaki kayaya kadar yürüyor. Ağaçların arkasını görmek için kayaya tırmanıyor. Kendinden emin bir duruşu var. Kollarını kavuşturmuş duruyor ve ileri bakıyor.

Jenny kamyonetin kapısını açıyor. Gösterge panelinde, limonata dolu, plastik köpükten bir bardak var. Yolcu koltuğuna oturuyor. Bardağı sol eline alıp bir yudumda limonatayı yutuyor. Limonata damağında serin, keskin bir tat bırakıyor. Şekerin damarlarından geçmesini bekliyor. Bardağının beyaz üst kenarının ötesinde ormanı görüyor. Gözlerini kapatıyor. Balta hâlâ sağ elinde, kapıdan dışarı sarkıyor.

Arkasında bir ses duyuyor. Kızı May'in sesi.

Jenny limonatayı elinden bırakmıyor. Ön koltuğun yan penceresinden, bir dalın kırılarak, kapattığı güneşi ortaya çıkarmasıyla ani bir ışık patlaması oluyor. Jenny kolunu kıpırdatıyor, limonata dökülür diye limonatayı tutan kolunu değil, bir dakika önce açık kapıdan gevşekçe sarkan sağ elini.

Tüm diğer seslerden daha değişik bir ses bu, hatta şimdi bir ses bile değil. Kendilerini pencere camına vuran birkaç sinek var. Dışarıdaki yapraklar sallanıyor, kırılıp düşmüş olan dal diğer dallara takılmış kalmış.

Wade kayasının üstünde, etrafa bakınıyor.

Ann bundan iyisini beceremiyor. Daha ileri gidemiyor.

Şimdi bazen Ann, Wade ile kendisinin daha fazla beklememesine şaşırıyor. Wade kızlarını ağustos başında kaybetti. Ağustos sonla-

rında Jenny duruşma hakkından vazgeçti, suçu kabul etti ve yirmi dakika süren bir duruşmada ancak otuz yıl sonra şartlı salıverilme başvurusu yapabilme koşuluyla müebbet hapse mahkûm edildi. Duruşma sırasında hâkim Jenny'nin kendine saygısının hiç kalmamış olmasını tedirgin edici, suçu kararlılıkla kabul edişini olağandışı buldu. Onu bir açıklama yapmaya zorladı ama Jenny yalnızca kızının katili olduğunu ve bunu yaptığı için ölmek istediğini söyledi.

Boşanma davaları ekimde bitti. Şubatta Wade, Ann'in hayatına tekrar girdi, haziranda da evlendiler.

Haziran – Wade'in düşünmesi bile olanaksız kaybının birinci yıldönümüne iki ay kala. Ama çok daha uzun gelmişti. Eğer sadece on ay geçtiğinin farkında olsaydık daha uzun süre beklerdik diye düşünüyor Ann. Ama hesap yapmak, ayları saymak aklına gelmemişti. May öldüğünden beri her şey o kadar kökten değişmişti ki zamanı aylarla ölçmek anlamsızdı, acımasızcaydı.

Kısa balayılarını okyanus kıyısında geçirdiler, ama buna balayı demediler. May'in ölümünün ve June'un kayboluşunun gölgesinde dünya uygunsuz, hatta aptalca bir şey gibi görünüyordu.

Evlenmelerinden bir gün sonra, sahildeki bir sokakta yürürlerken bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başladı ve yağmura şemsiyesiz yakalandılar. Öğleden sonra erken bir saatti. Varlıklı insanların oturduğu bir sokakta, kısa bir süre önce satılmış boş bir ev buldular. Verandanın altına yapışkan bantla yapıştırılmış anahtarı nasıl bulmuşlardı? Ann'in parmaklarının ucunda hissettiği anahtar tılsımlı gibiydi.

Kapasitesinin üstünde dolu bir trenin yol açtığı gecikme yüzünden, düğün gecelerini planladıklarının aksine yataklı vagonda değil, sıradan tren koltuklarında geçirmek zorunda kalmışlardı. İlle bir yataklı vagon kompartımanında ısrar etmeyen Ann'in işiydi bu. Wade'in bunu istediğini fark etmişti ve tek yapacağı şeyin kondüktöre bunun düğün geceleri olduğundan söz etmek olduğunu biliyordu. Böyle yapsaydı, yataklı kompartımanların dolu olduğuna ilişkin ne söylemiş olurlarsa olsun, gerekli düzenlemeleri mutlaka yaparlardı.

Ama aralarındaki aşk o kadar uzun bir süredir ertelenmekteydi ki, Ann bu bir gecelik son ertelemeye aldırmadı.

Böylece, boş evi buldukları sırada, evlenmelerinin ertesi günü, nikâh memurunun önünde el ele tutuşmak ve bir kez öpüşmek

dışında bir şey yapmış değillerdi. Ann şaşkınlıkla görüyordu ki o öpücük ilk öpücükleriydi.

Dış dünya açısından, hatta kendileri için bile, nikâh salonuna gittikleri o günden önceki hayatları, bir kadından piyano dersleri alan bir adam görünümündeydi. Nişanlanmalarının ortaya çıkardığı tek değişiklik –nişanlanmadan kasıt, Wade'in cebinde bir tuzluk belirdiği gün Ann'in ona bakmayı teklif etmesinden sonra geçen haftalardı yalnızca– derslerden sonra veda ederken uzun uzun sarılmalarıydı. Bu sarılmalar sırasında Ann yüzünü Wade'in göğsüne sürüyordu. Ann parmak uçlarının üstünde yükseliyor, Wade de burnunu onun alnına sürtüyordu. Birbirlerine sarılarak hızlı hızlı soluyorlardı. Bu bazen birkaç dakika sürüyor, Wade'in çıkması için açılmış, bazen de bedenleriyle açık tuttukları kapının önünde, derslikte öylece duruyorlardı.

Kendilerini tutmaları doğal geliyordu ikisine de. Her ikisi de diğerinin ne hissettiğini biliyordu: Her şeyi, hatta ilanı aşkı bile, yasa karşısında bağlanmadan önce ertelemek gerekiyordu.

Evlendikten sonraki gün kendilerini içinde buldukları boş evin çatısını yağmur dövüyordu. Ahşap döşemeler, sürgülü kapıların yansıttığı yağmurun ışığı ve gölgesiyle parlıyordu. Tertemiz tezgâhlar, bomboş odalar, dolaplarda bir paket karbonattan başka hiçbir şey yok.

Sarıldıktan sonra ayrıldılar, tekrar birbirlerine dönmek için. Wade alt kata indi, Ann de giriş katında dolaşmaya başladı. Ayrı ayrı eller ayrı ayrı duvarlarda geziniyor, elektrik düğmelerini bulmaya çalışıyordu.

Duvarda, yerden yirmi santim kadar yüksekte küçük, gümüş bir tutamak vardı. Kirli çamaşır bacası. Ann tutamağı çekti, küçük kapıyı açtı ve aşağı baktı. Wade'in başının üst kısmını gördü. Çekip açtığı lambanın zinciri hâlâ Wade'in elindeydi ve Ann yukarıda, loş ışıkta dururken bu ışık aşağıdaki bodrum katını aydınlatıyordu. Wade'in aşağıda gördüğü başı Ann'e çok korunmasız görünüyordu, çünkü Wade, Ann'in kendisini gördüğünün farkında değildi.

Ann ceketini bacadan aşağı attı ve ceket Wade'in omzuna düştü. Wade cekete dokundu, şaşırarak yukarı baktı. Ann sonra ayakkabılarının ikisini birden attı. Ayakkabıların biri Wade'in kafasına çarptı. Kahkahaları çamaşır bacasının içinde buluştu, biri aşağı iner, diğeri yukarı çıkarken.

Çoraplarını attı ve çoraplar yere düştü. Sonra kazağını, saatini, saçındaki bandı, küpelerini (iki tane inciydi, onları o gün temelli kaybetti), tişörtünü.

Sonra, yağmurdan ıslandığından çıkarmak için epey uğraşarak kot pantolonunu.

Pantolon düşünce Wade gülmeyi bıraktı. Ann onun kollarını, göğsünü, başının tepesini ve burnunun kemerini görebiliyordu. Wade'in göğsünün derin ve heyecanlı bir nefesle şiştiğini gördü. Yukarı, ona doğru "Hadi, hepsi bu değil herhalde, değil mi?" der gibi baktığı an Ann'in sutyeni Wade'in tam suratına düştü. Sutyenin askısı Wade'in gözüne çarptı. Sonra, gözü yaşarmış halde yukarı bakarken, Ann'in külodu geldi.

Wade, Ann'in giysilerini bodrum katı döşemesine, çamaşır bacasının altına serdi. Lambanın zincirini tekrar çekti. Işıklar söndü.

Wade'in yaklaşmakta olduğunu duyunca, heyecan ve ürkeklik ağır bastı ve Ann'in bir yanı banyoya saklanmak istedi. Ama orada durdu, bekledi.

Duvardan bir adım bile uzaklaşmayacağım, diye düşündü. Omuzları duvara dayalıydı ve çıplak kalçaları çamaşır bacasının soğuk tutamağına değiyordu. O bana gelecek.

Bekledi. Önce gülümsemesini eliyle örterek, sonra elini indirerek, en sonunda da artık gülümsemeden, Wade'in merdivenlerdeki ayak seslerini dinledi. Bir an sonra Wade koridorun ucunda, yarı karanlıkta duruyordu. Yüzü hüzünlü, ciddi ve güzeldi. Söyleme ihtiyacı duyduğu bir şey varmış da söyleyemeyeceğine karar vermiş gibi, dudakları hafif aralıktı.

Ann'e yaklaştı ve ağzını ağzına yapıştırdı.

Balayı demedikleri günlerin sonuncusunda, okyanus kıyısında geçirecekleri hafta için tuttukları kulübede, Wade olanları Ann'e evlilikleri süresince ilk ve son defa baştan sona anlattı.

Wade'in olayla ilgili hatırladıkları kopuk kopuktu. Konuşmaları güneş batarken, Ann nasıl olduğunu anlamadan başladı. Ann, Wade'e çocukluğunu sordu. Wade, Grangeville yakınlarındaki Camas bozkırının kuzeyinde büyüdüğünü söyledi. Sonra, sanki bunun doğal bir uzantısıymış gibi, "Bir hafta sonrasına kadar anneme

torunlarının gittiğini söylemedim. Onun kafasında kızlar tam bir hafta daha yaşadılar" dedi.

Wade'in yüreğinde kaçınılmaz bir tehlike sezen Ann hiçbir şey söylemedi. Dakikalar sürmüş gibi gelen bir sessizlik oldu. Wade, pencerenin kenarındaki bir ahşap iskemlede oturuyordu, Ann de ateşin önünde yerde.

Sonunda Wade gözlerini kocaman açarak, konuşan kendisi değilmiş gibi uzak bir sesle konuştu.

Geçirdiği şok ve çaresizlik süresince ulaşabildiği tek mantıklı düşüncenin, karısı ile yaşayan tek kızının arasına mesafe koyma mecburiyeti olduğunu söyledi. June'u güvende tutmak için ormanda bırakmak zorundaydı. Başka ne yapabilirdi?

"Sonra gelip onu alacaktım." Sonra duraksadı. "Polise telefon edenler, bir çiftlik evinde yaşayan yaşlı bir çift olmuş. Bize yardım ettiler" dedi Wade. Wade'in kullandığı "bize" sözcüğü Ann'in dikkatini çekti. O anda, Jenny ile Wade, Wade'in zihninde hâlâ birlikte, birbirine bağlı durumdaydı. Ann, toprak yolun uzak kısımlarından gelen siren seslerini düşündü, Jenny'nin önünde görmüş olması gereken şeyleri düşündü: Kuşlar belki, bir tarladan havalanan kuşlar. Okulun park yerinde dururken Wade ile Ann'in sadece dokuz ay sonra görecekleri gibi, dağılan ve toplaşan kuşlar. "Birkaç ay sonra yaşlı adam bana bir mektup yazdı. Mektubu okumadım. Ama bir tür özür mektubu olduğunu biliyorum. Neyin özrü, bilmiyorum." Wade'in sesi boğuklaştı. "May öyle canlıydı, öyle..." Başını ellerinin arasına aldı. Ann uzanıp ona dokunmak istedi, ama yolculuklarının bu son gününde kulübede üstüne çöken bu duyguyu bozmaktan korktu. Wade, anlatabileceğine Ann'in asla inanmadığı bir şey anlatıyordu. Wade başını kaldırdı ve yine o metin suratı takındı. "Ben kamyonetin arkasında odunları istifliyordum, May annesinin ve benim yanımızdan geçti ama ikimize de el sallamadı, merhaba demedi. Yalnızca kamyonetin kapısını açıp içeri girdi. Kapıyı çarptı, sanki bana öfkelenmiş gibi, ya da June'a. June'un da arkadan gelip ne olduğunu, May'in ne yaptığını, nasıl kavga ettiklerini bize anlatacağını düşündüm. İçimden dedim ki, 'Ne kadar güzel bir gün olabilecekken neden böyle kavga etmek zorundalar?' Durdu. Dümdüz Ann'e baktı. "Ama sonra May'in kamyonetin içinde şarkı söylediğini duydum ve eh, hiç de kızmamış diye düşündüm. Orada oturmuş şarkı söylüyor. O sırada bunların hiçbiri daha olmamıştı.

Odun istiflemeye devam ettim. Daha yapmamıştık – daha yoktu – daha olmamıştı..."

"Diğer kızın neredeydi?" Ann, kızların adını söylememeye dikkat ediyordu.

"Dışarıda oynuyordu. Yolunda gitmeyen hiçbir şey yoktu, hiçbir şey. Sonra Jenny susadığını söyledi, biz de ara verdik. Ben gölgede durdum. Onun bir şeyler içmek için kamyonete bindiğini duydum. Herhalde hâlâ elindeydi. Ne kadar zaman geçtiğini hatırlamıyorum. Çok geçmemiş olmalı. June'un arkamdan koştuğunu işittim ve dönüp baktım. O da kamyonete doğru koşuyordu. Bana gülümsedi ve el salladı, çünkü ben de ona el sallamış olmalıyım. Kamyonete gitti, şoför tarafına."

Wade eğildi, avuç içlerini dizlerine koydu. Ann bu sefer ona dokundu. İki elini Wade'in ellerinin üstüne koydu.

Ann ağlayacak gibi olmuştu. "Anlamıyorum neden – anlamıyorum."

"Çünkü anlayacak bir şey yok" dedi Wade, ellerini geri çekerek ve yüzü kararark. Belki de Ann'in gözyaşlarından korkmuştu. Ayağa kalktı, iskemlesini aldı ve daha önce durduğu yerden yarım metre öteye koydu. Anlamsız bir hareketti, çünkü iskemleye tekrar oturmadı. Hafifçe sallanarak orada durdu. Sonra pencereden dışarı baktı. Okyanus görünmüyordu, görünen yalnızca beyaz kumlar, kumsalda çıkmış otlar ve sisti. Sesi yumuşak ama öfkeliydi. "Kaza değildi, kasten yaptığı bir şey de değildi. Oluveren bir şeydi. Ona olan ve onun tarafından yapılan, işte bu kadar."

Duraksadı, pencereden dışarı baktı. Ann gözyaşlarını tuttu, battaniyeye daha sıkı sarıldı ve ilk kez, bundan sonra her zaman kendisiyle birlikte olacak, sözü edilmemiş mantığın acısını hissetti: Wade'in kızlarına duyduğu özlem, Ann'in karısı olmaması için duyduğu özlemdi.

Odaya ılık bir akşam ışığı düştü. Wade yemek tabaklarını masadan kaldırdı ve evyenin içine koydu. Evyede duran istiridye dolu kovadaki suyu kapının önündeki kuma döktü. Wade kapının dışındayken arkası Ann'e dönüktü ve dalgaları dinliyordu.

O günden sonra Ann yalnızca yumuşatılmış sorular sordu, yalnızca müphem imalarda bulundu; bazen cevap aldı. Bir nokta-

da öğrendi ki, Wade, Jenny'nin annesini son olarak duruşmada görmüştü. Jenny'nin babası, June ile May küçükken ölmüştü, bu yüzden annesi tek başına gelmişti. Birbirlerini gördüklerinde Wade ile Jenny'nin annesi konuşmamışlardı, ama birkaç ay sonra kadın yalnızca Jenny'yi ziyaret etmek için cezaevine gittiğini ama kızının kendisini görmeyi reddettiğini söylemek için Wade'e telefon etmişti. Wade ne diyeceğini bilememişti. Eski kayınvalidesine nasıl destek olabileceğini ve onun kendisine destek olması için ne yapacağını bilememişti. Kadıncağız da aynı şeyleri hissetmiş olmalıydı, çünkü bu son konuşmaları olmuştu.

Başka ayrıntılar da geldi, yavaş yavaş, ama Wade bütün öyküyü Ann'e bir daha hiçbir zaman anlatmadı. O gün bir kez havanın dumanı temizlenmişse, söylemesi gerekeni söylediğini hissettiyse niye anlatsındı ki zaten? Ama Ann öykünün hep etrafında yaşadığını, yabancıların bakışlarından bile anlam topladığını hissediyordu.

Iris Dağı'na taşındıktan sonra yıllarca evin yiyecek gereksinimlerini, eve bir saatten fazla uzaklıktaki Sandpoint adlı bir kasabadan sağladı, evden yalnızca yirmi dakika ötedeki Miller's'ın koridorlarında dolaşmaya tahammülü yoktu çünkü orada gördüğü herkesin yüzünde aynı sorulmamış soru asılı dururdu. Beş yıl geçmişti, altı, yedi, ama geçen zamanla Ponderosa'daki insanların şaşkınlığı azalmamıştı. Merakları Ann'e yönelmişti. Ona akıl erdiremiyorlardı. Gözleriyle sordukları belirli bir soru yoktu. *Böyle bir evlilik nasıl bir şey?* değil, *Seni nereye oturtmamız gerekiyor?* değil, *Evlenerek bütün bunların içine neden girdin?* de değil. Soruları müphem ve bunaltıcıydı ve her yerdeydi.

Bu aslında bir soru değildi, yabancıların gözleriyle yapılmış bir saptamaydı.

Seni tanıyorum.

Sorunuz bu mu?

Her şeyi duydum.

Evet.

Bu kadar yıl sonra, şimdi bile, soru korkunun biçimini alıyor. May öldürüldüğü zaman çocuk olan ergenler Ann'le göz göze gelmekten kaçınıyorlar.

Ya da soru nezaket biçimini alıyor. Spirit Lake'te bir yem dükkânında, normalde yabancılara kapıyı açık tutmayan bir yaşlı adam açtığı kapıyı Ann'in geçmesi için tutuyor. Kibir biçimini

de alabiliyor. Ponderosa postanesindeki kadın kendini ayrıcalıklı hissediyor. Sanki parmak uçları Ann'in mektuplarını ayırma ayrıcalığını tattığına göre, mektupların içinde yazdığını düşündüğü şeylere –geçmişteki dillerin yalayıp kapattığı yalanlara, ricalara, yanlış izlere, pis haberlere– de göz attığını farz ederek özgüvenle ve bilgiççe dolaşıyor.

Ama Ann'in ilk senelerde gittiği Sandpoint'te kimse onu tanımıyordu. Tanınmadan, sakin sakin alışveriş yapardı. Alışverişten sonra göle kadar gider, Pend Oreille Gölü'nde güneşin batışını seyrederdi. Gölün şeklinin ve isminin ima ettiği gibi, göl dinler gibiydi. Bir kulak. Ann kulağın en üst kıvrımında durur, suyun eski Buzul Çağı sessizliğini dinler ve bu sessizlikte hayal kurardı. June'un, kimi korkunç kimi umutlu, ama hiçbiri bıçağın sapına oyulmuş olan o evde geçmeyen, akla gelmeyecek geleceklerde dolaştığını hissederdi.

Bütün bu olanlardan sonra, akla gelenler arasında en acı veren şey neden o küçük evdi hâlâ? Okulun koridorunda hareketsiz durup Eliot'ı bekleyen, onun kahkahasını duymak için kulak kabartan, bir bıçağın sapına kakılmış güllerin ortasındaki kalplere parmak uçlarıyla dokunan o kız çocuğunu düşünmek?

Eliot liseden sonra tekrar Idaho'ya taşındı. Oradan ayrıldıktan yedi sene sonra, yirmi dört yaşındayken, Ann onu arabasından gördü. Ponderosa'dan geçen çevreyolunun kıyısındaki bir havaifişek tezgâhının yanında genç bir kadınla beraberdi. Genç kadın yeşil, pilili bir yazlık elbise giymişti. Siyah saçları modaya uygun bir şekilde rastgele bir örgüyle toplanmıştı. Eliot'tan genç görünüyordu ama yaşını tahmin etmek zordu. Ann'in onu gördüğü an gerçekten de tek bir andı, bir fotoğraf gibi. Kız eğilmiş, yan kısmında ROTTWEILER YAVRULARI 25 DOLAR yazan bir karton kutunun içine bakıyordu. Ann köpekleri görmedi, kızın elini kutunun içine sokup yavrulardan birini çıkarmasını da görmedi. Ann'in gördüğü bundan bir saniye öncesiydi; eğilirken, Eliot'ı heyecanına ortak etmek isteyen kızın parmaklarının, Eliot'ın koltuk değneğinin üstündeki elini sıktığı an. Hepsi buydu. Ann yanlarından geçerken kızın şakaklarındaki serbest kalmış saçlar rüzgâra kapılıp uçmuştu.

Ann, Texaco'yu ve postaneyi geçti, sonra çakıllı ve kayalık alanları ve çamaşırhaneyi geçti. Daha sonra yol kıvrılıyor ve çevreyolunun kenarında bir orman uzanıyordu. Arabayı bankete çekti ve motoru kapadı.

O diğer kızın Eliot'ın koltuk değneğinin üstündeki eli – bunda nihai bir şey vardı. Bunu June da olsaydı anlardı. Arabayla yanlarından geçen, genç bir kadın olan June olsaydı, o da bu kız ve Eliot'ın elinin üstüne koyduğu eli hakkında düşünürdü, hem de belki uzun süre. Mutlaka acı duyması şart değildi, çünkü Eliot'ı çoktan atlatmış olurdu (June yaşasaydı on altı yaşında olacaktı; Eliot'a âşık olduğunda dokuz yaşındaydı), ama bir zamanlar kendisi için hayal ettiği, bazıları tek bacaklı bir çocuğun yanında geçen tüm gelecekler adına mutlaka bir hüzün duyardı.

Onu sevmişti. İkisi de sevmişti onu. June da, kendisi de. Wade'in anlattıkları ve haberlerden dinledikleri dışında, June hakkında sırf kendisinin sahip olduğu tek bilgi buydu. Daracık omuzlu gül rengi kazağı içinde June'u okul tatil olduktan sonraki saatlerde Eliot'ın dolabının önünde, elindeki paketi evirip çevirirken gören yalnız kendisiydi. Ve sonra paketi dolabın içine attıktan sonra, paketin bulunacağına inanmaya karar verince bedeninin yaptığı o sarsıntılı hareket.

Tabii, paket bulunmuştu zaten.

Ann çevreyolunun kıyısında park etmiş, kendini tek bir pozisyonda –elleri direksiyonda, sırtı dimdik ve gergin, gözleri kucağına dikili– oturmaya zorluyordu. Bedeni ağrımaya başlayınca biraz daha oturmak için direndi, biraz daha, birazcık daha. Kızın Eliot'ın eline dokunduğu âna, Ann'in June'un kendisi için istediğinden emin olduğu tek şeyi içeren o âna yeterince ağırlık verildiğinden emin olmak istiyordu.

Bu, Ann'in June'un ölmüş olma olasılığını, bunun o an için muhtemel olduğunu düşünmek için kendine ilk kez izin verdiği andı.

Ann yatak odasındaki telefonu kapatır kapatmaz suçluluk duygusu bütün benliğini sarıyor. Aynı şey, cezaevini aradığı beş kere de başına gelmişti. Ve her seferinde sonrasında uzun zaman Wade'in gözlerine bakmakta zorlanmıştı. Cezaevine telefon etmek ve en başta kitabı oraya göndermiş olmak, Ann'in hayal gücünün gerçek hayata uzandığı, gerçek bir tehlike yarattığı tek örnekler.

Suçluluk duygusundan kurtulmak için yatak odasının zemininden kalkıp piyanoya gidiyor. Nefes bile almadan belleğindeki müziklerden çalıyor ve içinden yükselen suçlamaları bastırmaya çalışıyor.

Ama Wade'in sesi de bir anı. Pedalla çıkarılan bir ses gibi, bir ağrı gibi, notaların kenarında asılı kalıyor. *Bazen bir anlığına unutuyorum ve May ile June'un hâlâ yaşadığını, ölenin Jenny olduğunu sanıyorum. Onsuz yaşamaya çabalıyormuşuz gibi.*

Çabalıyorlar da. Anlamaya, birbirleri demek olan kayıp parçayı bulmaya çabalıyorlar. Ann, içine düştüğü gizemden dışarı uzanmış, Wade'in eski aşkına burnunu sokmuş, yasak yerlere dokunmuş. Ait olmadığı bir yere oturtmuş kendini. Bir cezaevindeki bir kitabın içine. Wade'in hayatının diğer yarısının yaşandığı bir cezaevindeki.

Ona mektup yazabilirim. Bunun mümkün olması beni neredeyse hasta ediyor.

May'in bir zamanlar bastığı piyano tuşlarına basmak da Ann'i hasta ediyor. Bu kadar zaman sonra bile, kurduğu bütün hayallerden sonra, May'in ölümünün ne kadar gerçek olduğunu gerçek anlamda hissedemiyor.

Ama Wade için son derece gerçek. O, Ann'in hissetmeyi hayal bile edemeyeceği şeyler hissediyor. Üstelik Ann'in ne yaptığını öğrenirse neler hissedecek? Jenny'nin parmağının kütüphanedeki o kitabın sırtına dokunduğunu, onu raftan çekip çıkardığını, orada geçmişinden bir parçayı bulduğunu düşündüğünde ne hissedecek?

Ann gözlerini kapatıyor ve piyano çalarken öne eğilerek kendini bu korkunç öğleden sonradan koparmaya çalışıyor. Çaldığı şarkı Durham'daki üniversite günlerinden. Bazı kısımlarını unutmuş ama o kısımları araya boşluk koymadan atlıyor, o bölümler sanki hiç var olmamış gibi. Atladığı yerlerin yerine ezginin varyasyonlarını koyuyor.

Ama müzik onu saklamıyor, bu yüzden Ann duruyor. Piyanonun gömüldüğü sessizlik odayı dolduruyor. Pencereden kocasının karlı, çamurlu bahçede atölyesine doğru yürüdüğünü görüyor, sonra da kapıyı açıp arkasında kaybolduğunu.

Ann, günah çıkararak değil ama yalnızca Wade'in yanında durarak, onun beceriksizce kendisini sevmesine izin vererek günahlarından arınmak için dışarı çıkıyor, bahçede yürüyor. Atölyesinin kapısının arkasında Wade'in kendi kendine, hafifçe bir şarkı mırıldandığını ve madeni bir şeylerin takırdadığını duyuyor. Wade'i bir

tezgâhın üstünde duran birkaç tepsinin üstüne eğilmiş bakarken görüyor. Kapalı yumruğunun içinde sıkı sıkı tuttuğu bir şey var.

Ann onun arkasından doğru ilerliyor ve sırtına dokunuyor. Wade o anda arkasına dönüyor, şaşkınlıkla ve hüzünle gülümsüyor ve Ann'in içindekini görmesi için kapalı elini açıyor. Bıçağı olmayan ahşap bir bıçak sapı. Oyduğu desenlerin üstünde kalan talaşı silmek için parmağıyla sapı ovalıyor ve Ann, ahşabı yakarak iki dağ şeklini verdiği çizgileri, Wade'in imzasını görüyor.

"Çok güzel" demeyi başarıyor Ann.

"Beğendin mi?"

"Beğendim."

"Senin için yaptım, bitince senin olacak" diyor Wade. "Bıçağın ağzını, seninle birlikte bulduğumuz o eski kamyonetten yaptım."

"Gerçekten mi?"

Ann pürüzsüz ahşabı eline alıyor.

"Bıçak senin" diyor Wade yine. "Yalnızca ağzını arıyordum. Nereye koyduğumu unutmuşum. Çalışma odamda da yok."

"Wade" diyor Ann. "Teşekkür ederim."

Armağanın sadeliği, sürprizin masumiyeti. Ann'in içi bir anda, daha önce yaşadığından emin olmadığı bir ıstırapla doluyor. Bu duyguyu, aşk gibi, keskin bir şekilde hissediyor. Bu adam ahşabın üstüne yakarak dağlar çizmiş, kendisi için.

Wade, Ann'in yüzündeki ifadeyi yanlış anlayarak gülümsüyor. Ann onun yanlış anlamasının içine saklanmak için parmaklarının ucuna kalkıp ona sarılıyor. Wade onun omzunu öpüyor ve Ann şöyle düşünüyor: Wade, hâlâ elimde tuttuğum bir parça ahşap için kendisine duyduğum minnet yüzünden böyle duygulandı.

Ama Ann'in hissettiği şey minnet değil. Armağanın ışığı altında gördüğü kendi ihaneti. Wade'in kolları arasındayken bile sırlarını ondan saklıyor. O bu çiçekleri ahşaba nakşederken kendisi yatak odalarında elinde telefon ahizesini tutuyordu.

Bunun mümkün olması beni neredeyse hasta ediyor.

Wade onu öpmeye başlıyor, bütün yüzünü. Ann itiraf etmek istiyor ama nereden başlayacağını bilmesi mümkün değil. En az bencilce olacak şeyin ne olduğunu bilmesi mümkün değil.

Wade yüzünü onun saçlarına gömüyor ve derin derin soluyor. Ama nefesine hâkim oluyor ve başını geri çekiyor. "Ann," diyor, "bir yere mi gittin?"

"Yoo, buradayım" diye ısrar ediyor Ann, Wade'i şimdi sertçe ağzından öperek, zar zor tuttuğu gözyaşlarının içinden öperek.

Wade şefkatle gülüyor. "Hayır, saçında egzoz kokusu var." Yüzünü yine Ann'in saçlarına gömüyor. Sonra yine Ann'e bakıyor, bu sefer dikkatle. "Bayağı kesif. Sen almıyor musun kokuyu?"

Ann tedbirli. "Ben bir koku almıyorum."

"Birkaç saat önce yoktu."

"Yok muydu?"

"Gerçekten," diyor Wade, Ann'in gözlerine bakarak, "bir yere mi gittin?" Sorunun hafifliğinin altında, sesinde bir gerginlik var. Ann'in sessizliğinin altında da bir gerginlik var. "Kamyonetin motorunu neden açtın?" diyor Wade yumuşak bir sesle.

İşte Ann şimdi söyleyebilir ona. Söyleyebilir.

Başını kaldırıp Wade'e bakıyor ve şimdiye kadar hiçbir zaman aşmaya cesaret edemediği bir çizgiyi aşıyor.

"Bazen oraya gidip oturuyorum."

"Neden böyle bir şey yapıyorsun?"

"Neden sence?" Wade'in yüzünde kızgınlık yok, ama nereye bakacağını bilmiyor. Ann'e bakamıyor. "Wade, sence neden oraya gidip oturuyorum?" Ann bunun Wade'e acı vereceğini bilmesine rağmen, sesi şefkatli. Ve içinde şefkatli olmayan bir şeylerin de büyüdüğünü hissediyor. "Ne hatırladığını duymak istiyorum" diyor. Wade boş avucunu açıyor ve başını iki yana sallıyor. Ann öne bir adım atıyor. "Dikiz aynası. Yeniden yerine yapıştırıldı, biliyorum. Ama onu sen kopardın, değil mi? O gün dikiz aynasını kopardın." Wade başını sallıyor, gözleri faltaşı gibi. Sonra Ann, sesinde gözyaşlarıyla "Çünkü orada May'i gördün" diyor.

Wade, Ann'e arkasını dönüyor.

"Benim kocamsın sen" diyor Ann kararlı bir sesle. Artık ağlamaya başlamış. Yaşadığı düş kırıklığına, acımasızlığa yeriniyor ve bunu azaltmaya çalışmak için Wade'in eline uzanıyor, fakat onun eline dokunduğu sırada bile kendine hâkim olamıyor. "Biliyorum, oraya gitmemi istemiyorsun, ama sebebini bilmiyorsun. Bana çok kızgınsın ama neden kızdığını hatırlamıyorsun."

Wade birkaç adım uzaklaşmış. Dikkatini dağıtacak, odaklanacak bir şey arıyor. Pencereden dışarı, bahçelerine bakıyor. Pencerede kurumuş bir çamur lekesi var. Buna dokunuyor. Parmağıyla hafifçe zorluyor, söküp atmak ister gibi, ama leke camın diğer tarafında.

O çamur lekesi başka bir evren kadar uzakta. Ann, Wade'in ve kendisinin abesliğinin farkına vararak ve bunun bilinciyle, arkaya, tezgâha dayanıyor ama bunu yaparken tezgâhın kenarındaki keskin bıçak ağzı dolu tepsiye çarpıyor. Yakalamaya çalışıyor ama tepsi düşüyor. Bıçaklar bir şangırtıyla yere dökülüyor. Öyle bir gürültü çıkıyor ki Ann elleriyle kulaklarını kapatıyor. Yere, bıçaklara bakıyor. Dikkati dağıtan böyle bir şey olduğu için neredeyse ferahlamış olan Ann bıçakları toplamak için yere diz çöküyor.

Wade'in ona doğru adım attığını duyuyor. Ann, hâlâ eğilmiş vaziyette omzunun üstünden bakıyor ve dikkatlerin dağılması için ümitsizce çırpınan Wade'in de yere düşmüş bıçaklar nedeniyle rahatladığını dehşetle fark ediyor. Artık fiziksel bir şey var burada, Wade'in gördüğü ve duyabildiği bir şey. Ann her şeyi karmakarışık etmiş. Wade, Ann'in düşünmesine, onu engellemesine fırsat olmadan Ann'i omuzlarından kavrıyor. Başını yere doğru itiyor ve yüzünü yere düşmüş bıçak ağızlarının üstüne bastırıyor.

"Hayır, hayır" diye bağırıyor Ann ahşap döşemeye doğru. Dudağındaki kesikten gelen kanın tadı ağzında. Mücadele ediyor, ama bu daha da acı veriyor.

Wade, Ann'in başını aşağı doğru zorluyor.

Bütün o metallere karşı gözlerini kapatmış olan Ann, "Lütfen!" diye fısıldıyor.

Sonra Wade onu bırakıyor, aniden. Sanki canı yanan kendisiymiş gibi, geri geri sendeliyor.

Ann kesiğin ne ölçüde ciddi olduğunu anlamak istermiş gibi dudağına dokunuyor. Önce parmağının ucundaki bir damla kana bakıyor, sonra da yukarı, Wade'e doğru.

Wade dehşet içinde görünüyor. "Ah, Ann."

Ann'in gözlerinden yaşlar boşanıyor. Wade, Ann'i yerden kaldırmak için yardım etmeye çalışıyor ve Ann onun titreyen ellerini görüyor. Ama Wade'in kendisine yardım etmesine izin vermiyor. Tek başına ayağa kalkıyor. Wade'e sırtını dönüyor, atölyeden çıkıyor ve elinden geldiğince hızla evin yanından geçip yoldan aşağı doğru koşuyor.

Dağdaki dere başında, sinekler kardeşini kamyonete koşmaya zorladıktan sonra June, öğleden sonranın sessizliği içinde yalnız kalıyor.

Alakotlarının içine çömelerek parmağıyla çamurun içinde bir delik açıyor ve deliğin içine biraz tükürüyor. Tükürük deliğe düşünce deliğin üstünü tekrar örtüyor ve çamurlu parmaklarını pantolonuna siliyor. Biraz önce deliğin olduğu yere kuvvetle basıyor.

Tabii böyle bir alışkanlığı olan kişi June değil, Ann'di ve o sırada Ann dokuz yaşında değil, çok daha küçüktü. Ama fark etmez. Ann kendine ait ritüeli, o ağustos günü öğleden sonra, Loeil Dağı'ndaki dere kenarında, huş ağaçlarının yanında bulduğu kendi gizli yerinde June'un yerine getirdiğini hayal ediyor. Ann, tükürüğün siyah saçlı kızın ince dudaklarından yere düştüğünü, ağzını sildiği pembe, kirli gömlek kolunu, nemli toprağı bastıran o griye dönmüş pembe ayakkabıyı hayal ediyor. Ann bu ayak izinin orada olduğundan o kadar emin ki bugün oraya gitse –tabii tam olarak yerini bilmiyor ama– ısırganotlarının arasındaki o küçük ayak izini, daha sonra polisin alçıdan yaptığı ayak izi gibi, sertleşmiş vaziyette hâlâ orada göreceğinden emin.

May herhalde limonatadan son yudumu da almış olmalı. June eline bir sopa alıyor ve kardeşini düşünüp sinirlenerek sopayı bir ağaç dalına vurup kırıyor. Annesiyle babasının çalışmakta oldukları açıklığa yaklaştıkça çalıştıklarını işitemediğini fark ediyor. Kamyonetin kasasına çarpan odun sesleri yok. Ara vermiş olmalılar. June hafif bir heyecan hissediyor. Kamyonetin torpido gözünde atıştıracak şeyler olmalı. May sinek ısırıklarından şikâyet ediyordur, annesi de ısırıkların üzerine biraz kalamin losyonu sürer. Sonra May, her zaman yaptığı gibi, küçük, yapışkan yüzünü annesinin yüzüne dayayarak boynunu yapış yapış bırakacaktır.

Küçük, yapışkan yüzü: Bir Polaroid fotoğrafın üstünden kazınan reçel.

June babasını bir kayanın üstüne çökmüş, etrafa bakınırken görüyor. Annesi onun yanında durmuş, hiç hareket etmeden, dağlara değil odun yığınına bakıyor. Bütün bu çalışmadan sonra bile azalmamış görünen ve onları bütün gün bu sıcak ormanda tutacak olan o bitmek bilmez odun yığınına. Sonra annesi kamyonetin yolcu koltuğu tarafına doğru ilerliyor. Bu yüzden June adımlarını sıklaştırıyor. Torpido gözündeki yiyeceklerden pek emin değil. Acaba hepsi aynı çeşit mi yoksa kim hangi çeşidi alacak diye May'le kavga etmesi mi gerekecek, emin değil. Koşmaya başlıyor, koşabildiği kadar hızlı koşuyor, ama kamyonete varmadan hemen

önce ayakkabısını bağlamak için duruyor. Ayakkabıları çamurlu, bu yüzden, bağladıktan sonra onları bir ağaç kütüğüne vuruyor.

Ayağını son kez vurduktan sonra bir ses duyuyor. Bir an bunun kendisinin çıkardığı bir ses olduğunu sanıyor. Ama sonra ağaçların tepesine bakıyor. Kopmuş bir dal düşmüş ve ağaçların tepelerinde bir yerde diğer dallara takılmış. Yapraklar her yanda titreşiyor.

Gözlerini ağaç tepelerinden aşağılara doğru indiriyor. Kamyonete doğru gidiyor, şoför tarafına.

Pencereden içeri bakıp görüyor.

Gözlerinde annesinin mutfaktaki bir görüntüsü var: Aynı anda birçok şey yapıyor ama bunlardan yalnızca birini yapmak istiyor. Mesela, kitap okumak. Ama o kadar çok şey oluyor ki. Mesela muslukta bir tencereyi yıkıyor ve tezgâhın üstüne diklemesine bir kitap koymuş, bulaşık yıkarken okuyabilmek için. Mesela arkasındaki ocakta bir tencerede bir şey kaynıyor. Ve mesela tencere taşmaya başlarken annesi son anda musluğun ve kitabın başından sakince arkasına dönerek ocağı kapatıyor ve tekrar bulaşığa ve kitaba dönüyor. Tencerenin içindeki yerlere dökülmüyor, hafifçe taşıyor.

June'a annesinin kolunun hareketi işte böyle tanıdık bir hareketmiş gibi geliyor. Cümlenin ortasında ocağı söndürmek gibi. Sonra da cümleyi tamamlamak.

Annesinin sağ eli hızlı ve deneyimli bir zarafetle hareket ediyor ve önce öne, kontrol panelinin üstüne doğru kayıyor ve sonra bedeninin yalnızca hafif bir dönüşüyle, öndeki iki koltuğun arasındaki boşluğun içinden geçerek arkaya uzanıyor. Hızlı bir yaşam yayı çiziyor ve balta May'in üzerine iniyor.

Kız kardeşi sakince gevşeyip yığılıyor.

Öncekiyle şimdiki arasında hiçbir geçiş yaşanmadığı için kız hiçbir hayret ânı yaşamıyor, verecek bir karar da yok. Hiç düşünmeden dönüp koşmaya başlıyor. Bundan sonra olabileceklerin dehşeti içinde. Kuru dallar solmuş, gül rengi pabuçlarının altında kırılıyor ve babası ona eskisi gibi bağırıyor. Derken, bir an sonra, kamyonetin içini, fışkıran kanı görmüş olmalı ki ona doğru bambaşka bir sesle, insanı hasta eden bir sesle, tıkalı bir boru gibi haykırıyor, anlaşılmaz bir şekilde adını söylüyor. Ama June babasını duymuyor bile. Koşarken sık ağaçlı orman onu kamçılıyor, görünmez ağlar kollarına dolanıyor.

ARAZİYE İZİNSİZ GİRENLER VURULACAKTIR. Ann, dağdan aşağı, ağaçların yanından koşarak geçerken, komşusunun ağaçlara astığı uyarı olmasa bile, burasının havanın değiştiği bir sınır olduğu tehdidini hissediyor. Kendi evi de artık bir tehlike bölgesi haline geldikten sonra bu tehdidi her zamankinden fazla hissediyor. Şu anda gözetmeden aştığı, umutsuzca aşıp gittiği bu sınırların ardındaki araziler, sevilmeyen, birkaç yılda bir bu iğrenç uyarıları asmak için girildiği zamanlar dışında hiç dokunulmayan yerler. Göz alabildiğine uzanan ucuz arazilerde insanlar vadideki toprak yola en yakın köşelerde toplaşmışlar, çünkü daha yükseklerde yaşamak kışın başına bela almak demek. Dönümler, dönümlerce toprak ama bir karavanın etrafında, beş altı metre yarıçapındaki bir alanda geçen hayatlar. Ama öğleden sonra seyredilen televizyonların titrek ışığında uyuyan bedenlerin yattığı pis yataklardan dışarı uzanan mülkiyet, önüne kattığını süpüren bir kol gibi uzanıp yasal –ve meşru– sınırın dahilindeki her ağaca, her kayaya ulaşıyor ve o ağaçlar ve kayalar kendilerinden başka bir şey haline geliyorlar, onları kendine ait sayan insanların geçmişi demek olan bir geçmişe dönüşüyorlar. Bu karanlık ağaçlar sadece sahiplerine ait, onların suç ortağı. Ann, derin dere yataklarının, soğuğun içinden geçerek, düşmemek için dalları kavrayarak, elleri tutunduğu ağaç kabuklarından yanarak, elinden geldiğince hızlı koşuyor ve görüyor ki hepsinin bu kadar gurur duyduğu bu topraklar değersiz. Bu topraklar sarp, kuru, cansız, yaz yangınlarına meyilli, yazlarsa bu dağları tanımlayan kışlardan kurtulmak anlamına geliyor.

Nefessiz kaldığı için duruyor, kesik dudağına biraz kar sürüyor. Ayakları üşümüş ve nemlenmiş. Hava nemli. Kızıla dönmüş karı yere atıyor. Soğuktan donmuş ellerine bakıyor ve tekrar yukarı baktığında daha farklı bir duyuru görüyor. Bu seferki elle boyanmış ve iki çam ağacının arasındaki bir bahçe kapısının üstüne asılmış: DEVEKUŞU YAĞI, SABUN, YUMURTA.

Yüzüne yine biraz kar sürüyor, sonra kapıya doğru gidiyor ve kapıyı açıyor. Devekuşlarının kümesi karavan boyunca ve arkadaki otlağın bir kısmını da içine alacak şekilde uzuyor. Ann yaklaşırken uzun boylu kuşlardan biri başını eğip Ann'e bakıyor. Bacağını kaldırıyor ve kocaman pençesini bedenine doğru kıvırarak adeta bir soru soruyor. Başka devekuşları görüyor, uzakta ağaçların oradalar, kendi tarihöncesi tarzlarında hareket ediyorlar, perişan ve şahaneler.

Dudağındaki kesik dikiş atmayı gerektirecek kadar derin olabilir. Birinin onu alması gerekecek. Öyküsünü henüz bilmiyor; ne kadarını anlatacağını bilmiyor. Ama düşünemeyecek kadar üşümüş ve yorgun.

Daha verandaya kadar bile gelmemişken karavanın içinden gelen kokuyu duyuyor. Kapının civarında asılı kalmış, sıcak, nemli bir koku, bu soğukta bile ağır. Karavanın sundurması eve yaslanmış bir eklenti haline getirilmiş. İçinde bir banyo paspası ve bir köpeğin mama kabı var.

Ann kapıyı vuruyor. Neredeyse hemen, kır saçlı bir kadın kapıyı açıyor.

"Şey lazım..." diyor Ann. Ama kadının yüzü Ann'in dudağındaki kesikten dolayı hiç de şaşkın görünmediğinden ve kadın kesik hakkında hiçbir şey söylemeyip tam tersine orada sükûnetle durduğundan, Ann'in tek söyleyebildiği, "Çitin üstündeki ilanı gördüm" oluyor.

Kadın başını sallıyor ve karavanın içini işaret ediyor. "Burada bekle" diyor ve bir başka odanın içinde kayboluyor. Sonra eli tuvalet kâğıdıyla dolu tekrar görünüyor. Tuvalet kâğıdını Ann'e veriyor, Ann ona teşekkür ediyor ve dudağına bastırıyor. Ağlamıyor ama kendini ağlayacak gibi hissediyor, çünkü acısını başkasının da tanımış olmasından dolayı o kadar rahatlamış ki, bu tanımanın bir avuç tuvalet kâğıdıyla yapılmış olması hiç fark etmiyor.

Ama kadın dudağındaki kesikle ilgili hiçbir şey söylemiyor. Ann'in önüne düşüp küçük bir mutfağın içinden geçirerek oturma odasına götürüyor. İri bir adam bir divana oturmuş, iki sıra dergi yığınının üzerinde duran televizyonu seyrediyor. Duvarlarda su sızmasından dolayı lekeler var ve yüzünü yere koymuş, hasta görünüşlü bir fino köpeği başını kaldırıyor ve kuyruğunu yere vuruyor.

"Wepshin" diye azarlıyor köpeği adam ve küçük kuyruk yere vurmaktan vazgeçiyor.

Ann tuvalet kâğıdını yüzüne tuttuğu ve kan aktıkça kâğıt ıslanıp ağırlaştığı halde, adam da Ann'in yüzüyle ilgili bir şey söylemiyor.

Odanın arka tarafında, alt kısımlarına el yazısıyla yazılmış küçük etiketlerin yapışık olduğu, bütün devekuşu ürünlerinin durduğu bir raf var.

"Jöleden istiyorsan yazın tekrar gel. Çok insan geliyor jöle almaya" diyor kadın.

"Yok, yok, öyle bir şey değil" diyor Ann. "Benim aslında şeye ihtiyacım var... Eğer sizce sakıncası yoksa..."

Ama köpek kadının ayaklarının dibine gelmiş, inliyor. Kadın diz çöküp köpeğin burnunu avucunun içine alıyor ve şefkatle, "Tamam, biliyorum, biliyorum, yaşlanıyorsun" diyor. Sonra ayağa kalkıyor. "En üst rafta sabunlar var, kuşun yağından ve hemen dışarıda yetişen lavantadan yapılmıştır" diyor kadın pencerenin önündeki bir saksıya işaret ederek. "Sonraki rafta kendi tütsülediğimiz etler var. Şunlar masaj yağları, saç yağları, banyo yağları. Eh, etiketleri kendiniz de okuyabilirsiniz. Acele etmeyin. Benim adım Gina."

Gina mutfağa gidiyor. Mutfaktan domuz yağında dev yumurtalar pişiyormuş gibi kokular geliyor.

Ann ellerinin titrediğini hissediyor. Burada, bu karavanda kötücül bir şey hissediyor, sesini kısan bir şey. Bunun ne olduğunu bilmiyor. Buradan çıkıp gitmek istiyor ama düşünmesi gerek. Nereye gidebilir? Tuvalet kâğıdını dudağının üstüne bastırırken öteki elini de bir sabun paketini almak için kullanıyor ve fiyatına bakıyor: On dolar. On dolar mı? Bir şişe banyo yağı on beş dolar. Omzunun üstünden bakıyor ve öteki odada Gina'yı görüyor, yumurtaların kırılıp sahana düştüğünü duyuyor. Adam hâlâ bir spor müsabakasını seyrediyor, Ann'in ayaklarının dibinde köpek kuyruğunu yere vuruyor. Köpek çok yüksek sesle soluyor, o kadar yüksek ki Ann nefesinin kokusunu alıyor. Rutubet ve pis hava tenine yapışıyor ve Ann buradan çıkmak istiyor.

Anlıyor ki bu kargaşa duygusu sürüp giden bir vızıltıdan kaynaklanıyor. Ses yükseliyor, sonra yatışıyor.

Ann, devekuşu ürünlerinin konulduğu rafın, arkasında bir odacık yaratacak şekilde yerleştirildiğini görüyor. Rafların arkasına geçiyor ve bir gömme dolap büyüklüğündeki bu loş yere bakıyor. Burada, tuhaf bir parıltı içinde bir erkek çocuğu var.

Çocuk on yaşlarında. Bir masanın üstüne eğilmiş. Vızıltı elindeki bir şeyden geliyor. Ann daha yakından bakıyor. Bu, ucunda titreşim yapan bir iğne bulunan bir tür kalem. Kalem, üstünde bir sürü düğme olan siyah bir kutunun içinde kaybolan bir kabloya bağlı. Kutu ise duvardaki bir fişe bağlı. Ann çocuğun başının arkasını ve kısa saçlarındaki beyaz yara izini, ince kırmızı gömleğindeki –boynunun hemen altındaki– deliği görüyor.

Çocuğun önündeki masanın üstünde, ince ve hafif bir kutunun üstüne yerleştirilmiş, yeşil, ördekbaşı yeşil ve beyaz renklerde dev bir yumurta kabuğu var. Çocuk kalemi yumurta kabuğunun üstüne resim çizmek için kullanıyor. Ann resmi göremiyor, yalnızca iplik gibi ince çizgilere düşmüş ışığı görebiliyor. Çocuğun her yanında, üstüne resim çizilmiş başka yumurtalar var: Ayrıntılı orman görüntüleri, dağ aslanları, ayılar. Hepsi de çok güzel, şaşırtıcı derecede güzel. Çocuk Ann'i görüyor ama dönüp bakmıyor, kabuğa odaklanmış. Ann hiç orada değilmiş gibi vızıltı devam ediyor.

"Merhaba?" diye fısıldıyor Ann.

Çocuk ağzında bir şeyler geveliyor ama Ann çocuğun kaleminin vızıltısından ne dediğini duyamıyor.

Çocuk bir kızın yüzünü çiziyor. Kızın başı ayrıntılı bir ağaç mozaiğiyle çevrelenmiş, öyle ki saçları ağacın dalları, gökyüzündeki ay saçındaki toka olmuş. Ağaçlar koyu yeşil ve ördekbaşı yeşili, kız ise beyaz. Kalemin iğnesi kızın çenesinin ince kıvrımlarına şekil veriyor.

"İstediğin bu mu?" Birden Gina arkasında belirmiş, kollarını kavuşturmuş, elinde siyah bir spatula.

"Düşünmemiştim, bilmem ki" diyor Ann.

"Fiyatları Buzzy koyuyor, ben değil. Söylesene Buzzy."

Çocuk kalemi kapatıyor, ağzı açık, bunalmış bir suratla Ann'e uzun uzun bakıyor. "Yüzler seksen, çiçekler altmış, dağlar yetmiş" diyor çabucak. Bunları söyleme çabası bile ağır geliyor sanki.

Ann başını iki yana sallıyor.

"Bütçeni aşıyor mu?" diyor Gina soğukça.

"Yanımda yeterince para yok. Buraya bunun için gelmedim."

"Sende de hiçbir şey yok. Üşümüş ayaklar ve yüzünde bir kesikten başka."

Ann ağlamaya başlıyor. "Yok" diyor ama başı dönüyor. Karanlık oda gözünün önünde çok hafifçe dönüyor. "Kocam zor durumda" demeyi başarıyor.

Çocuk kalemi tekrar çalıştırıyor. Sert kabuğun üstüne kızın gözbebeğini kazıyor, daha doğrusu gözbebeğinin olmadığı, kutudan gelen sarı ışığın ördekbaşı yeşil renkteki irisin ortasındaki gözbebeği deliğinden parladığı bir durum yaratıyor.

Kabuğun ufalanmış tozlarını pis eliyle siliyor.

"Gitmem lazım," diyor Ann, "gitmem lazım." Karavandan aceleyle dışarı fırlarken hasta köpeğe takılacak gibi oluyor. Sonra da

neredeyse çürümüş verandaya ayağı takılıyor. O sırada kar yağıyor. Gina arkasından car car bağırıyor, "Kapıyı kapa!", ama Ann bu sözlerin anlamını ancak kapıdan çıktıktan uzun süre sonra kavrayabiliyor. Neden korktuğunu bilmiyor ama koşmaya devam ediyor. Koşarken bacaklarının kendine ait olmadığını, bedeninde eksiklikler olduğunu, işte şimdi burada, karın ve bir başkasının hayatının karmaşasının içine hapsolup kaldığını hissediyor.
Bir gün Wade (okyanus kıyısında geçirdikleri gün değil, başka bir gün, anlatmayı aklından pek geçirmediği bir gün) polislerin tutukladığı kişinin kendisi olduğunu söylemişti.

Önüne gelen ilk çiftlik evinde durduğunu söylemişti. Eve ayrılan araba yolunda durmamıştı; anayolun ortasında durmuş, arabadan çıkmış ve koşmaya başlamıştı. Ama polis geldiğinde o kadar büyük bir kargaşa vardı ki kimi sorguya çekeceklerini şaşırmışlardı. Wade'i kamyonete yaslayıp kelepçe takmışlardı ve Wade hiç direnmemişti. O sırada Jenny giysilerinde kanla çakıllı yolda yere diz çökmüş vaziyette olduğu halde polisler böyle yapmışlardı. Çiftlik evinden çıkan yaşlı kadın Jenny'nin yanına diz çökmüş, ona sarılıyor, onu yatıştırmaya çalışıyordu. Polisler, içinde May'in bulunduğu kamyoneti ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Kimsenin aklına kamyoneti yerinden kaldırmak gelmemişti, bu yüzden kamyonet yolun ortasında kalakalmıştı. Her şeyi geciktiren, Wade'in kızına, yaşayan kızına dönmesi gerektiğine dair itirazları olmuştu. Polis hiçbir şey anlayamamıştı. Wade'in aklını kaçırdığını, bir yere değil, kızının hâlâ yaşamakta olduğu, balta inmeden birkaç dakika önce May'in beklemekte olduğu bir zamana dönmek için yalvardığını sanmışlardı.

Jenny (Ann'in kurduğu hayale göre) yumuşak bir sesle itiraf ettiğinde –kamyonetin içindeki kız ve dağdaki kızına "geri dönmek" için yalvaran adam yüzünden etraftakilerin dikkatini çekmesi gerekmişti– tek söylediği "Ben yaptım" olmuştu. Polisler Wade'e taktıkları kelepçeyi hâlâ çıkarmıyorlardı. Sebebi Wade'in onlardan bunu istememiş olması olabilirdi. Wade onlardan tek bir şey istemişti, diğer kızına gitmek. Ama polisler anlamamıştı, anlayamamıştı.

Sonunda, Wade'in ikinci bir kızdan söz ettiğini anladıklarında, iki polis memuru Wade'i arabanın arka koltuğuna oturtup Loeil Dağı'na gittiler. Wade yol boyunca, nereden sapacakları dışında tek

kelime etmedi. O zaman June'un kaybolduğunu daha bilmiyorlardı. June'un, babasının onu bulmasını istemediği Wade'in aklına dahi gelmemişti, bu yüzden polis köpeklerini ya da arama kurtarma ekibini tam bir saat sonrasına kadar çağırmadılar. Ormandaki açıklığa geldiklerinde gönülsüz bir huş ağacı odunu yığınının üstünde birkaç karga güneşleniyordu ve June ortadan yok olmuştu.

Plastik köpükten bardakları siyah çizmeli ayaklarıyla ezerek ve June'un adını çağırarak her yeri aradılar. En sonunda arama kurtarma ekibi geldiğinde polis köpekleri Wade'in geyik derisi eldivenini kokladılar.

Neden onun eldiveni değil de senin eldivenin, diye sormuştu Ann.

Çünkü o gün, daha erken bir saatte June bu eldivenleri giymişti, şaka olsun diye. Küçücük elleri babasının dev eldivenlerinin içinde ne kadar komik görünmüştü. Bunu anlatmak Wade'e en zor gelen şeydi. Ann bunu onun kederli ama gözünde yaş olmayan yüzünden anlamıştı. June'un, babasının eldivenlerinin içindeki elleri hakkındaki şakası yani. Ama Wade bunu hatırlıyordu çünkü hatırlaması lazımdı. Çünkü kamyonette June'a ait hiçbir giysi yoktu. Çünkü polis köpeklerine bir şey koklatmak gerekiyordu, bu yüzden Wade belleğinin bir köşesinden onlar için bir şey bulmuştu.

Ama belki de Wade'in elleri June'un kokusunu örtmüştü bile, çünkü köpekler derin akarsu vadilerinde ve dereler boyunca yanlış izlerin peşinden gitmişti.

Daha sonraları, June'un yüzü bakkal dükkânlarındaki ve benzin istasyonlarındaki el ilanlarında belirince, insanlar fotoğrafa baktıkları halde June'u görmüyor gibiydi. Bir tek Ann ve Wade görüyordu onu. Onlara başka çocukların yüzleri de bir an için June'un yüzü gibi görünüyordu. Dergilerdeki, kütüphanelerin el ilanlarındaki, reklamlardaki çocuklar. Belirsiz bir benzerlik, burun kıvrımındaki hafif bir hatırlatma ve işte June: Geçen bir arabanın içinde, bir reklam filminde ya da bir yumurtaya kazınmış bir resimdeki çatlaklardan sızan ışık demetinde.

Güneş batıyor, Ann ise kaybolmuş ve nefes nefese, ormanda yönünü bulamıyor. Dudağındaki kesiğin kanaması durmuş ama soğuktan zonkluyor. Sahici bir panik kıvılcımı hissediyor, soğuktan donma korkusu değil, donduktan sonra bulunmama korkusu.

Fakat sonra yakınında bir şey görüyor. Bir koltuk. Kış güneşi altındaki ormanın içinde, oracıkta, panik bir an için yatışıyor. Acısını ve devekuşu çiftliğinin dehşetini, Wade'in ona yaptıklarını unutuyor ve bir oturma odasını ve şöminede yanan ateşi hatırlamak bile onu ısıtabilirmiş gibi koltuğa bakakalıyor. Alttaki minder yok olmuş, parça parça olup eskimiş karın altında kalmış.

Ayrıca bir de camı ve arka yüzü olmayan ahşap bir resim çerçevesi de var. Ve sonra, bir de lamba görüyor. Gölgeliği, ampulü ya da kablosu olmayan, sadece yan yatmış bir lamba altlığı.

Karın altında kalmış gölgeliksiz lambayı almak için eğiliyor. Porselen de koltuk gibi mavi. Arkasını çeviriyor ve altlığın ön kısmındaki kabuk bağlamış karları silkeliyor. Porselenin üstünde beyaz, oval bir alan, bunun da ortasında, lambanın mavisiyle aynı renkte bir ev var.

Çok küçük bir çocukken Ann'in kafasında, yetişkin olmakla ve buradaki lamba benzeri şeylerle doldurulmuş bir ev sahibi olmakla ilgili bir fikir vardı. Tek tek hiçbir duygu beslemediğiniz, hatta seçip parasını ödediğinizi bile hatırlamadığınız ama hayatınızdaki yılların sizin adınıza topladığı ve dolayısıyla sizin adınıza konuşan eşyalar. Ann'in çocuk zihninde, böyle şeyler gerekli, sıkıcı, güzel ve birbirine uygun olurdu. Büyüyünce başınıza ne kadar feci şeyler gelirse gelsin, başınıza gelenler, bir arada kendilerine ait bir büyüleri varmış gibi duran bu "şeyler"in kesinliğinin gücü sayesinde, bu dağınık kalkan sayesinde etkisizleşirdi.

Ann, lambayı elinde tutarken, Wade'le balayında buldukları boş evi hatırlıyor.

Üşümüş, çıplak, mutlu, utanmış, holün girişinde öylece durup Wade'i beklemiş ve karşısındaki odaya bakıp gözleriyle o odayı bir anda doldurmuştu – iskemleler, bir yatak, duvarda resimler ve bunun gibi bir lambayla. Mavi. Belki de Wade'in basamaklardaki iki adımının arasında evi gelecekleriyle doldurmuştu.

Holün girişinde, temiz, serin zemin üstünde seviştiklerinde bütün bu şeyleri etrafında hissetmişti. Yatağın ve yepyeni yastıkların görüş açısının hemen dışında, boş odanın bir köşesinde saklandığını hissetmişti. Bedeninin Wade'in dokunmadığı her yeri üşüyordu. Sırtı parke zemine dayanmıştı. Çamaşır bacasından aşağı düşen giysileri çok çok aşağıda bir yığın halinde duruyordu.

Sevişmeleri bitince Wade'in yüzündeki ifade yarı yarıya saklı bir rahatlama ifadesiydi. Ann'in bedeninden ayrılınca bu bedeni küçük, hafif öpücüklerle kaplamaya başladı. Göğüslerini. Karnını. Onu ısıtmak istercesine. Öyle hızlı hızlı kondurulan öpücüklerdi ki sanki biri kurumadan Ann diğerini hissetsin istiyordu Wade.

Ann soğuktan ve mutluluğun verdiği şokla titremişti.

Kararan bu ormanda, berbat olmuş koltuğun başında dururken şimdi de titriyor.

"Seni seviyorum, Ann."

"Biliyorum, ben de seni seviyorum" demişti.

"Ben seni ilk gördüğüm andan beri seviyorum..."

"Böyle söyleme, lütfen söyleme."

"... derslikte."

"Lütfen." Ve Ann onu aşağı, kendine doğru çekmişti. Wade'in başının arkasını tuhaf, yeni elleriyle kavramıştı.

Kararan ormanın içinde, koltuğun başında dururken, yıllar önce o ağustos gününde Wade'in şarkı mırıldandığını duyar gibi oluyor. Eski bir kitaptaki bir şarkıyı. Bir fotoğraf hakkındaki bir şarkıyı.

İndir resmini duvardan
Götür uzaklara

Wade, bu yüksek kayanın üzerinden aşağıdaki vadi çanağını görebiliyor. Ağaçların üzerinden onları buraya getiren yolu görebiliyor.

Dağların mavikuşları nerede? Wade onları aramaya başlamış bile. Kuru hava eylül havası gibi kokuyor. Yakında okul başlar. Sessiz, güneşli dersliği çocuklarla dolar. Piyano öğretmeni pencereleri açar ve park yeri, çocukların prova yapan sesleriyle dolar ve uzaktaki motorların, eski püskü rıhtımlara çarpan gölün sesiyle karışır.

Fildişi tuşları temizlemek için bir beze dökülmüş sirke kokusu. Ann'in sesi. Wade'in acemi ellerinin dolaştığı tuşların üstünde kendi elleri ustalıkla dolaşacak.

Wade'in hemen arkasında ince dallar küçük ayakların altında kırılıyor. Büyük kızı June ona doğru geliyor. Bir an sonra dönüp onu orada görecek. Bunu bilerek, bu güzel şeyi bilerek bir an daha dağları dinliyor ve ağaçların içinde bir yerde, kendisinin hissedeme-

yeceği kadar yüksekte bir yerlerde esen bir yelde çıtırdayıp kırılan dalların sesini duyuyor.

Wade bunların hiçbirini Ann'e anlatmadı. Ann bunları kendi kendine biliyor. Ancak şimdi, soğukta ve karanlıkta biliyor.

Oğlan delisi. Gayet ciddi bir şekilde. Onları gerçekten seviyormuş gibi canı yanıyor.

Jenny boğazına kaçan tozdan kurtulmak için kamyonete bindiğinde, Ann onun için yalnızca bir fikir, kocasının yüreğinde, penceredeki bir sineğin vızıltısı kadar alçak sesle ve inatla vızıldayan bir ses. Bu sesi hep duymuş ama kaynağına parmağını basamamış – kocasının kahkahasındaki o tortu da ne? June'un okulla ilgili boş boş konuşmasını, onun binbir okul gününde gördüğü bakışlar hakkında anlattıkları arasından belirli birinin geçerken attığı bir bakışı çıkarmaya çalıştığı için bu kadar olağandışı bir dikkatle dinlediği doğru mu?

Ama bu düşünceler henüz oluşmuş değil. Jenny için Ann'in adı yok; bu duygunun adı yok. Kıskançlık değil, kuşku değil, mutluluk bile değil.

Ta ki...

May'in kamyonetin içinde şarkı söylediğini duydum ve eh, hiç de kızmamış diye düşündüm. Orada oturmuş şarkı söylüyor. O sırada bunların hiçbiri daha olmamıştı.

Kocasının kalbinde, şimdi de kızının. Miras alınmış bir müzik izi. Koro öğretmeni holün girişinde, ailesinin içinde, kamyonetin içinde. May şarkı söylüyor–

İndir resmini duvardan
Götür uzaklara

Bir kızın sesinde bir kadının sesini duyuyor Jenny.

Ann'in sesini duyuyor.

Ann yolda, karanlıkta, aniden gelen aydınlanmayla başı dönmüş, ayağı takılıyor. O kadar sene önce onun için yaratılan gizem. *Oradaydım ben... Kamyonetin içindeydim. Ama Wade bunu bilmiyor, bilmiyor.*

Ayakları hissizleşmiş, dudağındaki kesik soğuktan yapışmış. Isınmak için kollarını elleriyle sıvazlıyor. Uzaklarda, yolun döne-

mecinin ötesinden gelen hafif bir parıltı var ve bir an için, kafası karışmış bir sürü halinde yolun ortasında tırıs tırıs yürüyen çok sayıda devekuşu silueti görüyor. Devekuşları, birbirleriyle tam bir simetri içinde tam ortadan bölünüyor, yarısı bir taraftaki ormana, yarısı da diğer taraftaki ormana yöneliyor. Bu o kadar hızlı oluyor ki Ann gözlerine inanamıyor. Bir arabanın farları hayvanları ikiye bölmüş.

Araba farları.

Kollarını sallıyor. Yolun ortasında duruyor ve kollarını tekrar tekrar sallıyor.

Kamyonet yavaşlıyor ve onu almak için duruyor. Kapı açılıyor.

Wade.

Ann'e doğru yaklaşıyor, sesi gergin, korkmuş, "Öyle yapmak istememiştim" diye başlıyor umutsuzca.

"Biliyorum, biliyorum."

"Her yere baktım. Bu yoldan dört kere geçtim. Polisi aradım." Sözleri bir hıçkırıkla kesiliyor. "Onlara sana ne yaptığımı anlattım."

"Sadece kafamı dağıtmak için koştum. Senden kaçmıyordum."

"Benden kaçmalıydın" diyor Wade. "Sana yaptığım şeyden çok korkmuştum."

"Beni bulduğuna sevindim."

"O kesiğe dikiş lazım..." diyor Wade.

"Çok üşüyorum" diyor Ann.

"Evde elektrik sobasını yaktım." Ann'in koluna giriyor, dirseğini avucunun içine alıyor ve ona öndeki yolcu koltuğuna kadar eşlik ediyor. "Böyle bir şey bir daha olamaz" diyor. "Bunun gibi bir şey. Hiçbir zaman."

"Olmayacak" diyor Ann ve buna inanıyor da. Avucunun içini Wade'in yanağına koyuyor. Wade'in kendisine bakmasını sağlıyor.

"Çok üzgünüm." Wade'in gözlerinde yaşlar var.

Ann kamyonete giriyor ve Wade kapıyı kapatıyor. Bir an için Ann orada, kamyonetin içinde yalnız kalıyor. Her şey çok sakin ve tuhaf. Ann'in kapısı kapalı, Wade'inki açık. Kızılderili süsü dikiz aynasından sallanıyor. Karanlığın içinde bir yerlerde, yolun her iki yanındaki ormanda devekuşları koşuyor.

Wade artık Ann'in yanında, sürücü koltuğunda, kapısı kapalı.

Klima üstlerine sıcak hava üflüyor. Wade elini Ann'in elinin üstüne koyuyor. "Aynayı kopardım çünkü biz arabada giderken

Jenny'nin May'i görmek zorunda kalmasını istemedim. Ben bakmayacağımı biliyordum ama Jenny'nin bakacağını düşündüm. Görmek zorunda kalmasını istemedim."

"Bunu yapmak zorunda değilsin" diye fısıldıyor Ann. Onun da gözlerinden yaşlar boşalıyor.

"Sana bazı şeyleri anlatmak zorundayım" diyor Wade.

"Onu demek istemiyorum." Ann oturduğu koltuktan Wade'in koltuğuna uzanıp alnını Wade'in omzuna dayıyor.

Wade başını Ann'in başına dayıyor. "Ne demek istiyorsun?"

Uzun süre bu şekilde oturuyorlar. Wade, Ann'in ellerinden birini ellerinin arasına alıyor.

"Bana" diye cevap veriyor Ann uzun bir süre sonra, hafifçe ağlayarak. "Bir daha bana böyle bir şey yapma."

2008

Plastik bir vazoda plastik çiçekler. Yer döşemesine raptedilmiş bir komodin.

Elizabeth uyanmış.

Uykusunda unutmuş olduğu nefreti, onun için getirilmemiş ama öyleymiş gibi olmaya çabalayan bu çiçekleri görünce tekrar midesinde hissediyor. Çiçekler buraya cezaevi revirine konmuş çünkü hastayı tekrardan hayata dönmeye ikna etmek için –çiçeklerin taçyapraklarını örümcek ağları sarmış olsa da– endişeli bir aile yanılsaması yaratılmak istenmiş. Canlarını saatler sonrasına kadar almayacak olan ve tam o sırada artık gerekli de olmayan –çünkü bak, biri çiçek göndermiş– intiharlardan sonra kim bilir kaç kişi burada, bu yatakta ölmüş.

Çiçekler bütün o kokuşmuş zaman ve yapmacıklık yüzünden leş gibi kokuyor. Elizabeth neredeyse kusacak.

Mide krampları nedeniyle neredeyse bir haftadır revirde; krampların nedeni keder. Mahkûm edildiği iki ömür boyu ceza boyunca bir daha hiçbir zaman, geçen on altı yıl boyunca tek sığınağı olan cezaevi okuluna devam edemeyeceğini gardiyanların haber vermesinden sonra midesinde yemek tutamaz oldu.

Kuralları ihlal ettiği için hücrede bir ay geçirmesi bile yeterliydi, ama yok – hiç sönmeyen ışığın verdiği acıyla çöküp kaldığı, arada sırada bir Kutsal Kitap'ın deri cildinin köşesini emdiği o iğrenç ay yeterli olmamış, bu yüzden eğitimini de elinden almışlardı. Elizabeth tek bir suçun cezasını sonsuza kadar ödeyecekti, hapsedilmiş iki hayatı müddetince. Artık ona yasaklanmış olan derslik, şu zavallı taklit çiçeklerin tam tersine, bu koca cezaevinde tahammül edilebilir tek yerdi, eski hayatına benzeyen tek yer.

Bir ayak sesi.

Elizabeth, gözleri kapalı, hiç kıpırdamadan yatıyor. Yatağın içinde kaskatı, uyanık yakalanmamış olmayı umuyor. Artık yeni bir hücre arkadaşı var, Jenny. Kim olduğunu biliyor, bu odada gezip dolaşanın o olduğunu biliyor. Elizabeth çökmeden önce

yalnızca bir hafta birlikte yaşadılar ama şimdi Jenny'yi hayalinde mükemmelen canlandırabiliyor: Ellerini kavuşturmuş, her yanını saran sabrı bir hastalık gibi, saçları bakımsız ve kırlaşıyor, elleri kimyasallardan mahvolmuş, yüzü ürkütücü bir şirinlikte. Neden durmadan buraya gelip duruyor? Bu küçük cezaevinde, mahkûmiyetlerinin on üç yılı örtüşmüştü ama aralarında geçen yegâne sözler, iki hafta önce, Elizabeth'in hücreden çıkarıldığı ve Jenny'nin ortak hücrelerine taşındığını gördüğü gün söylenmiş şu cümlelerdi: "Artık burada yaşıyorsun" ve "Evet". Elizabeth, Jenny'nin uzun süredir devam eden sessizliğini duymuş, Jenny'nin kendini ıstıraba teslim edişini sergileyerek koridorları nasıl silip ovaladığını görmüştü. Birlikte yaşamak için insanın tam da dört gözle bekleyeceği bir şey! Ama neden ziyaret için buraya gelmiş? Birbirleri için bir yeri paylaşmaya zorlanan iki beden olmaktan fazlası olmadıkları halde neden?

Bir adım daha, bir tane daha. Yalnızca yanından geçen bir hemşireymiş. Elizabeth gözlerini açıyor. Burada kimse yok.

Yatakta kıvranıyor, midesini tutuyor.

Perdeden duvarları olan bu yarım odada Jenny'nin havada asılı yokluğu yerine içi boş varlığını tercih ederdi. Jenny'nin yokluğu, onu varlığından daha iyi tanımlıyor sanki. Kendini içine gömmüş hayali bir varlık. Elizabeth, ondaki bu niteliği, hücre arkadaşı olmalarından çok önce fark etmişti. Hiçbir şey istemez. Hiçbir tercihi yoktur. Hiç şikâyet etmez. Tüm bu yıllar boyunca hiç kimseye hemen hiçbir şey söylememiştir. O zaman, madem burada değil, neden öyle havada asılı duruyor? Uyu, Elizabeth, uyu. Aldırma. Hastalık, önemsiz şeyleri mide bulandırıcı helezonlar halinde döndürebilir. Hasta oldun mu, en çekilmez can sıkıntılarına önem mikrobu bulaşır. Tıpkı şu çiçekler gibi. Onlara neden öfkeleniyorsun? Onlar plastik parçaları. Kendilerine ait bir niyetleri yok. Jenny de söyleyecek bir şeyi olmadığı için sessiz. Yapacak bir şey olsun diye seni revirde ziyarete geldi. Ayrıca, yalnız bir kez geldi. Günler önce, sen uyur gibi yaparken.

Yok, Jenny bir muamma değil. Eskiden olsaydı, yaptığı şeyden ötürü Elizabeth'in onu gizli bir hayranlıkla seyredebileceği bir zaman olabilirdi. Jenny'yi o kamyonetin ön koltuğunda tahayyül bile edebilirdi. Onun sıradan yüzüne baktıkça, her seferinde farklı bir yüz görebilirdi. Aynı yüzü, önce eski haliyle, sonra yeni haliyle.

Elizabeth böyle yaparak kendi tiksintisini ortaya çıkarabilirdi ve bu tiksinti, onun kim olduğuna dair umut verici bir şeyler ifade edebilirdi.

Ama bunlar çok eskidendi. İnsanların hareketlerinin sebeplerine, başka kadınların işledikleri suçların ayrıntılarına ilgi duymayalı çok zaman oluyordu. Balta bile kendi anlamını taşır. Çocuğunu tüm varlığıyla seven bir anne baltadan zaten uzaktır. Rastgele bir sallayış ve tamam. Bir fısıltının içindeki o alanda nefret, sevgi hep karmakarışıktır ve sözcüklerin artık bir önemi yoktur, bebek yarı yarıya uyumuştur ve sen istersen başka hiçbir şeye gerek duymadan sadece sesinin tonuyla onu ta oraya kadar taşırsın. *Dal kırılınca, salıncak düşer.* Bunu istediğin kadar alçak sesle söyle – sözcükler kendi dişlerini sımsıkı sıkar. Çocuk yine de düşer.

—öyle olsa bile (diye düşünüyor Elizabeth, rüyalarının arasında bilinçli olduğu bir noktada, yatıştırıcı hapın ve plastik çiçeklerin tozlu kokusunun arasında bir noktada), bir zamanlar Jenny'nin de istediği bir şey olmuştu.

Üç ya da dört yıl önce bir oylama yapılmıştı. Mahkûmlardan birinin piyanosunu bağışlamak isteyen bir erkek kardeşi vardı. Gardiyan mahkûmlara, oturma odasında piyanonun konulacağı yeri gösterdi.

İstediğiniz bu mu, diye sordu gardiyan. Köşeli, hoş bir yüzü olan, kısa boylu, tıknaz bir kadın olan gardiyanı böyle görmek nadir rastlanan bir şeydi. Ama daha da nadir olan oy vermekti. Elizabeth, bütün sorular arasında sormaya değer bula bula bu soruyu mu bulmuşlar diye merak etti. Ne buldularsa neden almasınlar?

Gardiyan "Lehte olanlar?" diye sordu ve tek biri hariç bütün eller kalktı.

Gardiyan "Aleyhte olanlar?" dedi ve Jenny'nin eli kalktı.

Tuhaf – bunu şimdi hatırlamak çok tuhaf. Jenny'nin havadaki eli, havaya kalkmış, tepelerinde asılı duran, eğreti, anlamsız eli şimdiye kadar ettiği ilk ve tek sözdü. O kadar uzun süre tek başına yaşamıştı ki konuşmak bedenine zarar verecekmiş gibiydi. Dolayısıyla Jenny'nin istediği veya istemediği bir şey olduğunu düşünmek tuhaftı. Bu kadar yıl sonra onda bir fikir kırıntısı, sessiz ama faal bir irade görmek tuhaftı.

Eli, kalkan tek el, kalktığı için hayret içindeymiş gibi kalktı.

Güzel Elizabeth!

Birisi kendisine bağırmış gibi aniden uyanıyor. Ağzı kupkuru olmuş. Rüyasında okulunu görmüş, öğretmenleri Bay Abram'ı, Bay Damiani'yi görmüş; haftalarca, perşembe akşamlarını, öğretecek kadar bildikleri her şeyi on dört mahkûma öğretmeye adamış o iki özgür insanı. İnsan bilimleri, tarih, müzik yorumu, şiir. Şiir sanatı hakkında son derece kesin konuşan mutlu sesleri. Dikkatli, neşeli, öğretmence kişilikleri. Tıpkı üniversitedeki gerçek hocalarının eskiden yaptığı gibi, Elizabeth'in şiirlerinin her yanına düşüncelerini yazmışlardı. Yalnızca doğru işareti veya düzeltmeler değil, gerçek sözcükler.

Daha güçlü fiiller kullan Elizabeth.

Bu mısrada çok fazla hece var. Yüksek sesle oku ve kısalt.

Güzel, Elizabeth!

Bu sonuncuyu yazan Bay Abram'dı. Elizabeth'in yazdığı bir sonenin bir kıtasının yanına yazmıştı. Elizabeth, kâğıdın kenarına yazılmış bu yorumla beraber o soneyi hâlâ saklıyor. Yatağına yatar, yazıdaki noktalama işaretlerini zihninde kaldırırdı. *Güzel* sözcüğü kendisine hitaben değil kendisini niteleyecek şekilde yazılmış gibi olsun diye virgülü, uzak olduğu ve hiçbir ağırlığı olmadığı için ünlem işaretini kaldırırdı. Bay Abram'ın el yazısı bir erkek çocuğunkine benziyordu, harfler o kadar birbirinden ayrıydı ki Elizabeth parmak uçlarıyla –işaret parmağı ve orta parmak– kapatarak o virgülü ve ünlemi yok edebiliyor ve geri kalan her şeyi görebiliyordu.

Güzel Elizabeth

Güzel Elizabeth

Güzel Elizabeth

Kafasında duyduğu, Bay Abram'ın sesi değildi. Onu yazan adamla hiçbir ilgisi yoktu. Ses bile değildi, sadece bir duyguydu. Kendisine ait bir şey. Gerçek olması için çabalayabileceği bir şey – *Güzel*–

"Elizabeth."

Rahip, Elizabeth'in yatağının yanındaki bir iskemlede oturuyor. Ne zaman girmiş ki buraya?

"Git başımdan" diyor Elizabeth. Kendi sesinde duyduğu ağlamaklı ifade onu şaşırtıyor.

Rahip, biraz önce söylediği sözleri söylememiş gibi, sanki burada bulunması harikulade bir sürprizmiş gibi ona gülümsüyor. Adam

elli yaşlarında, ufak tefek bir adam. Kocaman gözlü ve kabak kafalı. Elinde üstü folyo kâğıdı kaplı bir çanak içinde armutlar var. Elizabeth'in hem aklını çelmek hem de onu azarlamak istermiş gibi kabı iki yana sallıyor. Elizabeth zor beğenen bir çocukmuş da bu uzun süren açlığı kendi tercihiymiş gibi.

Elizabeth öyleymiş gibi davranmaya karar veriyor. "Armuttan nefret ederim" diyor.

Rahip, mahzun bir gülümsemeyle ve yumuşak bir sesle, "Bunların şiir dersini kaybettin diye olmadığını biliyorum" diyor.

"Ya, sahi mi?" diyor Elizabeth.

"Sylvia'ya yaptıklarından dolayı hastalandın."

"Dersimi elimden aldıkları için hastalandım."

Rahip başını hayır anlamında sallıyor. "Bunu konuşmuştuk."

"Sınıfta benim yerimi kim aldı, söyle" diyerek hesap soruyor Elizabeth. "Derse kim gidiyor, söyle."

"Aslında senin öğrenmek istediğin, kendini affedip affedemediğin."

"Aslında benim öğrenmek istediğim, onun lanet adı."

Adam içini çekiyor. Şimdiye kadar yaptıkları yalnızca eski sahneleri tekrardan oynamak. Elizabeth, adamın bugün onunla bir ilerleme kaydedemeyeceğini zaten anladığını görüyor. Adam armut kabını Elizabeth'in yanındaki komodinin üstüne, çiçeklerin yanına koyuyor. "Yaptıkların hakkında konuşmaya hazır olduğunda tekrar gelirim" diyor ayağa kalkarak ve Elizabeth çiçeklere bakarken yanından ayrılıyor.

Şu çiçekler. Hiç de önemsiz değil. Bir çiftlik evinin mutfak masasında duruyorlarmış gibi bir halleri var. Biraz önce jelatin kâğıdından çıkarılmışlar gibi duruyorlar. O bardağın içinden hava değil su emiyorlarmış gibi bir halleri var.

Ama bu kadar öfkeli olduğunu görmek artık onu şaşırtmıyor. Onlara karşı duyduğu hiddeti anlıyor: Çiçekler ona Sylvia'yı hatırlatıyor. Eski hücre arkadaşı, eski en iyi dostu, Sylvia. Artık ona okulun yasaklanmış olmasının, dolayısıyla da hastalığının sebebi olan Sylvia.

Şimdi Jenny'nin yattığı yatak Sylvia'nın yatağı. Jenny'nin soluduğu da Sylvia'nın havası.

Elizabeth ile Sylvia, bir ay öncesine kadar neredeyse on altı yıl boyunca hücre arkadaşıydılar. Her ikisi de aynı yıl, yirmili yaşlarındayken hapse atılmışlardı; Sylvia, teyzesinin içinde olduğunu sandığı bir evi ateşe vermekten (teyzesi değil, yangında ölen eniştesi evdeydi yalnızca), Elizabeth ise erkek arkadaşını, sonra da olayı gören komşusunu vurmaktan.

Daha ilk yıldan, iki kadın neredeyse derhal, neredeyse tartışmasızca, hücre duvarına bir kolaj yapmaya başladılar.

Kolajın sonu gelmiyordu. Kolaj durmadan kayıyor, şekil değiştiriyor, kâğıtların üzerine yapıştırılan yeni kâğıtlar yüzünden duvar kalınlaşıyordu. Başka hiçbir hücre onlarınkine benzemiyordu. Bir sanat eseriydi. Hayatlarındaki her şeyi oraya asmışlardı: Çizimler, fotoğraflar, dergilerden kesikler, birbirlerine yazdıkları mektuplar. Seloteyp kıttı, bu yüzden asmak istediklerinin bazılarını bir parça diş macunu dokundurarak yapıştırıyorlardı.

Birbirlerini eskiden beri tanıyorlarmış gibi yapmak Sylvia'nın fikriydi. Birlikte hapsedilmelerinden çok önce birbirlerini zaten seçmiş gibi davranmaları gerektiğini söylemişti. Bunu yapmak zor değildi. Elizabeth kolaja gözlerini diker, hipnotize olmaya, kendi anılarını Sylvia'nınkilerle harmanlamaya çalışırdı. "Ne zaman olduğunu hatırlıyor musun?" Her ikisinin de çeşitli çocukluk fotoğrafları vardı. Sylvia bu fotoğrafları kolajın tam ortasına, birbirinin üstüne yerleştirmişti. Böylelikle, Elizabeth'in on yaşındayken durduğu arka bahçe, Sylvia'nın sular sıçratarak yüzdüğü yüzme havuzunun yer aldığı aynı arka bahçeymiş gibi duruyordu. O yüzme havuzunda Sylvia'nın sıska yüzü müthiş şevkli bakıyordu. Geniş alnının tepesindeki kızıl kâkülleri kısa kesilmişti. Bu saç modeli, diğer fotoğraflarda da hemen hiç değişmeyen şevkli küçük suratın üzerinde hiçbir zaman değişmeden aynen kalmıştı. Elizabeth ise tam tersine kendisine ait her fotoğrafta değişik birini görüyordu. Saçlarının rengi bir açılmış, sonra koyultulmuş; gözleri yıllar geçtikçe küçülmüş. Saçları şimdi kısa, kirli sarı. Artık değiştirmiyor. Fırça Sylvia'nın teyzesinin hediyesiydi, yangın çıkararak öldürmeye niyetlendiği teyzesinin. Ağır ve büyük bir fırçaydı ve kısa süre öncesine kadar fırçanın arka yüzüne yerleştirilmiş bir ayna vardı. Bazen, Sylvia saçını fırçalarken, Elizabeth gözlerini duvara diker, gözlerindeki görüntüyü bulanıklaştırırdı. Hiç olmamış şeyleri özlemle anarak birbirleriyle konuşurlardı, çünkü böyle konuşmalar

hücrelerini daha az boğucu kılardı, beraberce bir yere kapatılmış olmayı kız kardeşliğe çevirirdi.

Ama iki yıl önce bir gün Elizabeth sarı çizgiyle ilgili bir rüya gördü.

İçine uyandığı hayatta sarı çizgi koridorlara ve cezaevi avlusundaki kaldırımlara çizilmiş olup bir yerden bir yere giden mahkûmların bu çizgi üzerinde yürümeleri talep edilirdi. Ama Elizabeth'in rüyasında, çizgi çocukluğundaki evde, evin tam ortasından geçecek şekilde çizilmişti ve bu yüzden mutfakta durunca, sarı çizginin ulaşmadığı ocağın başındaki annesine sarılamıyordu. Etrafındaki manzarada hareket edebiliyordu ama çizgi annesinin çevresinden dolanıyordu. Sarı çizgiden yürüyen tek diğer kişi de yüzme kollukları takmış küçük bir kızdı. Kızın kızıl saçları vardı ve seksek oynar gibi yapıyordu ama sadece iki ayağı bir arada hopluyordu ve bu nedenle ayakkabılarının tabanları hiçbir zaman fayans zemine dokunmuyor, yalnızca o korkunç sarıya dokunuyordu. Dokuz yaşındaki Sylvia'ydı bu.

Korkunç bir rüyaydı ve uyandığında, Elizabeth'in o çirkin kolajı ve onu birlikte yaptıkları çirkin kızı sevebilmiş olduğuna inanası gelmedi. Duvara ve Sylvia'ya baktığında, sanki bir dolap çevrilerek kendi geçmişinden koparılması için, kendi çocukluğundan uzaklaşması için kandırılmışçasına, şiddetli bir haksızlığa uğramış hissetti kendini. Gecelerce aynı rüyayı gördü ve on dört yıllık derin bir dostluktan sonra Sylvia'dan uzak durmaya başladı. Sylvia'nın utangaç dostluk çağrılarına gözlerini kapadı, Sylvia onun bu acımasızlığı karşısında şaşkınlığa kapılıp ağlayınca hiç aldırmadı. Elizabeth boş zamanını her ikisinin zavallı hayatlarının birbirine karıştığı fotoğrafların yapıştırıldığı duvarın önünde geçireceğine üst ranzadaki buz gibi pencerenin arkasına kıvrılıp avluya bakarak geçirmeye başladı. Kendini okuldaki çalışmalarına verdi. Sylvia cezaevi okuluna gitmiyordu. Bu yüzden Elizabeth'in hayatının, Sylvia'nın solgun, çilli, buz gibi ellerinin ulaşamadığı tek kısmı burasıydı. Nasıl olmuş da bu ellerin ne biçim eller olduğunu Elizabeth daha önce görmemişti? Parmakları uzundu ve zekâları rahatsız ediciydi. Elizabeth'in rüyalardan edindiği izlenim, tıpkı topraktan kök veya solucan çıkaran pis bir çocuk gibi, sarı çizgiyi topraktan çıkaran Sylvia'nın parmaklarının sarı çizgiden sorumlu olduğuydu.

Bir gece, Sylvia alt ranzadaki yatağındaydı, Elizabeth de yukarıdaki ranzada kitap okuyordu. Elizabeth, Sylvia'nın fırçasını temizlemek için Elizabeth'in saçlarını fırçadan ayıklamakta olduğunu gördü. Hışırdayan bir ses, madeni dişlerden çekilip koparılan saçların fışırtılı sesi. Çok kısa bir zaman önce, Elizabeth o gümüş dişlerin kendi saçında gezinmesine izin veriyordu. Sylvia'nın elinde kırılmakta olan kendi saçlarıydı ve o kuru parmaklara dolanıyorlardı. Bedeninin bir parçasından ne kadar rahatlıkla vazgeçmiş olduğunu düşünmek onu hasta ediyordu.

O da merdivenden aşağı indi ve Sylvia'nın suratını kavradı.

Her ikisi de dehşet içindeydi ama Elizabeth Sylvia'nın yüzünü elinden bırakmadı, Sylvia da çığlık atmadı. Elizabeth'in tırnakları Sylvia'nın solgun tenine geçti: Üç tanesi alnına, birer tane de yanaklarına. Sylvia sessiz kalınca Elizabeth tırnaklarını daha da derine geçirdi.

Sylvia bu saldırıyı bekliyormuş ve ona duyduğu sevgi nedeniyle katlanıyormuş gibi görünüyordu. Elizabeth'e karşı duyduğu sevgi mi? Öyle görünüyordu ama Elizabeth'in bildiği başka bir şey daha vardı. Sylvia'nın kendi içinde gizlice inşa ettiği, Elizabeth olmayan ama bileşenlerinden birinin Elizabeth olduğu bir şey. Sylvia'nın başını bıraktı ve onun yatağının üstünde ağlamasını seyretti. Sonra, tüm bedeninde hissettiği bir aydınlanmayla geriye döndü ve yüzme havuzu fotoğrafını çekip yırttı. Fotoğrafı parça parça etti. Hücre arkadaşının yatağın üstünde küçüldüğünü görünce, uydurulmuş çocukluklarını o iğrenç betonun üstünde parça parça görünce kendini yücelmiş hissetti, yaptığına tutkuyla bağlandı. O zaman, bir Noel kartını çekip yırttı, elle çizilmiş bir resmi, her ikisinin de Sylvia'nın hiç çalmadığını bildikleri ama birlikte geçirdikleri çocukluk hayalleri içinde çaldığını iddia ettikleri notaları da. Bütün bunlar olurken Sylvia yatağına uzanmış ağlıyor, izliyor ama direnmiyordu. Elizabeth her şeyi yırttı attı. Sylvia'ya ait tüm kesikleri parça parça etti. Kendi kesiklerini ise, diğer eşyalarıyla birlikte bir karton kutuya koydu, sonra kutuyu ranzanın altına sürdü. Geride kalansa sadece kararsız gülücüklerle tavan boyunca sarkan, kâğıttan yapılmış bir zincir ve duvardaki kurumuş diş macunu lekeleriydi. Çekilip koparılmış fotoğraflar çıplak ve nemli ayaklarının altına yapışmıştı; ranzasına tırmandıktan sonra bu parçaları da derisinden söküp yere attı.

Ranzasından, darmadağın ettiği duvara baktı. Dehşet hissi, zevk duygusuna benzer bir tatta, kalp atışları gibi bedeninden dışarı taşıyordu. Bundan sonraki birkaç gün boyunca kendini canlanmış hissetti. Her hareketi, veciz ve gaddarca yapılmış bir saptama gibiydi. Birkaç gece rüyaları görmedi. Bundan mutluydu. Neredeyse bir hafta boyunca doğrudan Sylvia'ya hiç bakmadı.

Fikirlerindeki değişiklik ne kadar ani olduysa da, tekrar fikir değiştirmesindeki anilikle boy ölçüşemezdi. Bir akşam, tuvaleti kullandıktan sonra ranzasına çıkmak üzere merdiveni çıkarken kazara Sylvia'nın uyuyan yüzünü ve yanaklarındaki minik izleri gördü. Bunların kendisini ne kadar duygulandırdığını, nasıl suçüstü yakaladığını görerek şaşırdı. Yaptıklarını şimdi açıkça görüyordu ve kendi acımasızlığı onu hasta ediyordu. Bu, Sylvia'nın canını yakmak için duyduğu ilk dürtü kadar kafa karıştırıcı ve güçlü olan çirkin bir duygu kasılmasıydı ama bu sefer daha da acildi. Bedenini, kurtulmak için gereken her şeyi yapacağı bir suçluluk duygusu ele geçirmişti. Belki de ihtiyaç duyduğu tek şeyin Sylvia'nın onu affetmesi olduğunu ve bunu kolayca elde edebileceğini düşündü. Böylece elini yatağıyla duvar arasından aşağı sarkıtarak bekledi. Kolunun açıklığa sığması için yan yatması gerekiyordu. Sylvia alt ranzada dönüp de üstünde sallanan hayalet eli görünce elini kaldırıp o eli tuttu. O zamana kadar Elizabeth'in eli uykuya dalmıştı ama yerçekimi ve Sylvia'nın elinin kuvveti onu uyandırdı ve kolundan yukarı doğru tatlı ürpertiler yolladı.

Elizabeth'in başparmağı Sylvia'nın başparmağını okşadı. Hipnotize edici o başparmağın sağlamlığı nedeniyle Elizabeth biliyordu ki ertesi gün Sylvia Elizabeth'in saçlarını fırçalayacak, kantinden alınma bayatlamış hindistancevizli keklerden ikram edecek ve o zavallı, yaranmaya çalışan gülücüklerinden takınacaktı ve yine eski oyunlarına geri döneceklerdi. "Hatırlıyor musun bunun olduğu zamanı? Bunu hatırlıyor musun?" Kekin tadı güzel gelecek, saç fırçası güzel duygular uyandıracak ve eğer yeterince uğraşırsa bunun ne demek olduğuna duygusuz kalabilecekti. Eğer duygusuz kalamazsa, eh o zaman da ona bir tokat atardı. Isırırdı. Gözlerini tırmıklar, sonra da af dilerdi – geceleyin bir el daha uzanırdı aşağı.

O geceden sonra iki yıla yakın aralarındaki ilişki modeli bu oldu. Bu modele arkadaşlık adını vermişlerdi.

Ama birkaç ay önce Elizabeth, kendini hem gün ışığında dışarıda hem de tek başına bulduğu nadir günlerden birinde, bir karar

verdi. Mayısın ilk haftasıydı, domuzların beslenme, temizlenme ve genel bakım görevi kendisine verilmişti ve onlara vermek üzere kovaların içinde sulu domuz yemi taşıyordu. O gün, tel örgünün diğer tarafında, peygamberçiçeklerine ilaç sıkan bazı özgür adamlar vardı. Bahçe sular gibi, hortumu ileri geri taşıyorlardı.

O hortumdan çıkan zehrin çıkardığı fışırtılı ses, savrulan damlacıklardaki o minik, parıltılı gökkuşakları onu herhalde kendi çocukluğu olan bir çocukluğun yaz günlerine götürdü – perişan bir mahalledeki bir evin bahçesinde bir püskürtmeli hortum ve Elizabeth çıplak halde serpintinin içinden geçiyor. Sıcak bir anıydı bu, güzel ve el değmemiş. O bahçeyi hatırladı, teninde güneşi hissettiğini hatırladı, annesinin, püsküren suyun içinden zerreler ve şimşekler halinde geçerek uzaktan duyulan sesini hatırladı. İşte o zaman, hâlâ koruyacak bir şeyi olduğunun farkına vardı. Hâlâ bir çocukluğu vardı. İşte oradaydı ve onundu. Bu kavrayış, aynı zamanda başka bir kavrayışı da birlikte getirdi, ya da o diğer kavrayışla özdeşti: Sylvia'yı bıçaklayacaktı.

Fakat bu düşünce ne kadar aniden belirmiş olsa da onu şaşırtmadı. Yalnızca şunu düşündü: *Neyle*?

Bu yeni sorunla birlikte, gün daha da nadir bir niteliğe büründü. Yüzüne çarpan hava temiz geldi. Domuzlar, Elizabeth'in yemliklerine doldurduğu sulu mamayı iştahla yediler. Kıvrık kuyrukları, dünyanın başka yerlerindeki domuzların kuyrukları gibi sıçrayıp duruyordu. Elizabeth kendini uzun zamandır hissetmediği kadar huzurlu hissediyordu. Parti planlayan biri gibi dikkatini toplayabildiğini ve atikleştiğini hissediyor, kendini can sıkıntısının acilliğine, ayrıntıların kurtarıcılığına terk ediyordu. Ne zaman, nerede, bedeninin neresine? Öyle bir silah seçmeliydi ki Sylvia'yı başka bir hücreye nakletmelerini sağlasın ama onu sakatlamasın. Cam, bıçak, domuz yemliğinin şu paslı kenarı? Olayın kanlı ve çirkin yanından korkuyordu çünkü istediği şey şiddet değildi. Şiddetin uygulamada ortaya çıkaracağı sonuçtu: Sylvia'nın hücresinden, yani hayatından çıkarılması.

Fakat Elizabeth, uygulamadan önce bir ay boyunca yaptığı planlarda, tüm planlarında, kaybedeceği her şeyi hesaba katmamıştı. Tek kişilik hücreye, şu dolap büyüklüğündeki deliğe kapatılmaya

hazırdı, diğer mahkûmların soğuk davranmasına hazırlıklıydı, hatta hücresini çocuğunu öldürmüş bir kadınla bile paylaşmaya hazırdı. Ama şiir dersini kaybetmek – işte buna hazır değildi.

Revirde, keder içinde, dersini düşünüyor. Herhangi bir insana tükürük gibi fırlatmaya hazır olduğu söz öbekleriyle doluyor ağzı, sevgisine dair keskin parçalarla. Sevdiği şeyler neydi? Fotokopiler, onların kokusu, akşamları sarı çizgi üzerinde attığı o yüz dört adım boyunca, yalnızca on dört kadının açmasına izin verilen derslik kapısına kadar onları kucağında taşımak. Artık aralarında olmadığı on dört kişi. Hücresinin duvarındaki, derse gitmeden önce yaladığı o belirli diş macunu noktası, hayatında duaya en çok yaklaştığı o batıl inanç. Bundan sonraki bir saat içinde, öğretmenleri ona soru sorduğu ya da ezberlediği şiirleri okumasını istedikleri zaman konuşmasına yansıyacak olan, ağzını aydınlatacak bir ışık demeti haline dönüşen, dilindeki o yakıcı nane ışıltısı. Öğretmenleri: İki iyi yürekli insan, kendilerinin üstünde yürüme zorunluluğu olmadığı için utanıp sarı çizgilerden gözlerini kaçıran lise öğretmenleri. Kemerlerindeki alarmlardan da utanır görünüyorlardı. Küçük siyah kutulardan sarkan ve bir çektiler mi, Elizabeth'in hissettiği her şeyin cezaevi duvarlarında kulaklarını acıtacak kadar yüksek sesle yankılanacağı ve gardiyanların bu çığlık çığlığa bağıran kalp atışına doğru koşmaya başlayacakları siyah zincirler. Bu iki öğretmen kemerlerinden sarkan bu güçten, bu ihanet olasılığından, Elizabeth'in kendi kaçak yanılsamalarıyla onu her an sağır edebilme yeteneklerinden nasıl da utanıyorlardı.

Ve gerçekten de yanılsamaları vardı Elizabeth'in. Bunu şimdi biliyor. Okul sanki benliğinin bir parçasıymış gibi, benliğini ondan alamazlarmış gibi yaşamıştı.

Rahip istese de, bu çirkin, perdeli odada bunları söylemenin yeri yok. Rahip yine gelmiş. Belki bir gün daha geçmiştir. Adam başını eğmiş ona bakıyor. Elizabeth'in konuşmasını bekliyor ama bu kabak kafada Elizabeth'in bütün öfkesini ve sevgisini alacak yer yok.

Elizabeth'in tek söylediği: "Sylvia'nın ağzına..."

"Bu da bir başlangıç sayılır" diyor rahip hüzünle. Yatağın yanındaki bir iskemlede oturuyor. "Ne hissettiğini söyle bana."

"Midem bulanıyor. Kusacak gibiyim."

"Yani yaptıkların hakkında, demek istemiştim."

Bu talep karşısında Elizabeth çok eski bir yorgunluğun üstüne çöktüğünü hissediyor. Gözlerini kapatıyor. Bir önceki rahip onu öldürdüğü erkekler hakkında konuşturmaya çalışır ve işlediği suçların kendisi için işkence olduğunu ve onlardan söz etmenin kendisini yaraladığını söyletmeden yakasını bırakmazdı. Yalandı. Tabii ki cinayet işlememiş olmayı isterdi. Tabii ki suçluluk duyuyor. Ama bunlardan bu şekilde söz etmek ona tuhaf ve sahte, hatta saygısızcaymış gibi geliyor. Cinayetleri hayatında birer gerçek, bunlar her tartışmanın öncülü. Bir tam gün geçer ve onları bir kez bile hatırlamadığı olur, tıpkı kendi doğumunun da aklına gelmemesi gibi. Doğumu gibi cinayetleri de onu yeni bir âleme dahil etti: Adı cezaevi olan öte dünyaya. Cinayet, işlendiği andan itibaren, onun yaptığı bir eylemden çok, baştan beri aniden kendini içinde bulduğu bir gerçeğe dönüştü. Öldürdüğü kişilerin aileleri dışarıda kendi hayatlarını yaşıyorlar ve Elizabeth onlar için üzülüyor, ama onların kendisiyle pek bir ilgisi yok. İnsanların hâlâ kederleri içinde, ondan nefret ederek yaşadıklarını düşünmek dehşet verici. Bunu düşündüğünde neredeyse nahoş bir şey düşünmüş gibi geliyor ona. Sanki kendinden değil de onlardan utanıyormuş gibi.

Ama istediğini ona sağlayacaksa rahiple konuşacak. Eğer onu özlemini çektiği derse, kendi başına bir öncül olan, öte dünya içindeki hayata biraz olsun yaklaştıracaksa. Adamın söylemesini istediği her şeyi söyleyecek. Bu yüzden yorgunluğunu bastırıyor ve o ağır, kırmızı saç fırçasının arkasından kırıp çıkardığı aynayı tahayyül ediyor, bir su birikintisinin üstündeki buz kadar ince camı. Onu Sylvia'nın bacağına sokup hızla boşalan kan nehrini görmek ona ne hissettirmişti? Kurtuluş gibi gelmişti, o gizli çocukluktan silkinip hayata, kendi derisinin yüzeyine çıkmak gibi.

"Onu kendi aynasıyla bıçakladığım hoş oldu, şiir dersimde dramatik ironi deniyor buna."

Rahip onunla alay etmek için ifadesiz bir tonla, "Çünkü çocukluğunu çalıyordu demek istiyorsun" diyor.

"Çocukluğunu de, ruhunu de, ne dersen de."

"Bir insan başkasının çocukluğunu çalamaz."

"Beni acımasız biri yapıyordu."

"Eğer bu doğruysa başka bir hücreye naklini isteyebilirdin."

"En ufak bir fikrin yok."

Bu şekilde, aptalca konuşmaya uzun süre devam ediyorlar.

Ama sonra, Elizabeth'i şaşırtan bir şey oluyor ve rahip pes ediyor. Birdenbire. Bu o kadar ani oluyor ki Elizabeth önce adamın ne söylediğini kavrayamıyor: "Sınıfta senin yerinde kimin oturduğunu bilmek ister misin?"

"Git başımdan."

"Bu perşembeden itibaren senin yerine o derse kimin gireceğini öğrenmek ister misin?"

"Ne diyorsun sen?"

"Onun adını."

"Bana onun adını söyleyecek değilsin herhalde."

"Sana kendisi söylemeye çalışmış."

Elizabeth yerinde doğruluyor. "Ne? Ne zaman?"

Rahip boyun eğmiş, hatta biraz tiksinmiş gibi görünüyor. "Buraya sana söylemeye gelmiş. Zaten öğreneceksin. Perşembeleri pencereden bakıp sarı çizgide kimin yürüdüğünü görmek için enerjini harcamak zorunda kalmanı istemedi. Sana yardım etmek istiyor. Eğer eski hücre arkadaşına yaptığın gibi ondan da intikam almaya çalışırsan, sana yemin ediyorum..."

Elizabeth adamın suratına gülüyor.

"Bunun nesi komik?" diyor rahip, öfkeden çok bitkinlikle.

Elizabeth daha da şiddetle gülüyor, sonra nefesini toparlıyor. "Çünkü bana öyle geldi ki, sanki bana diyecektin ki..."

"Ne?"

"'Eski hücre arkadaşın' dedin, sanki söz ettiğimiz kişi benim *yeni*..."

"Evet, öyle" diyor rahip. "Yeni hücre arkadaşın. İdarenin yaptığını onaylamıyorum ama senin yerine gelenle birlikte yaşamanın cezanın bir parçası olduğunu düşünüyorum. Sana söylememi istedi, ben sana aynı zamanda şunu da söyleyeceğim: Eğer bir şeye yeltenirsen, hayatının geri kalanını tek kişilik hücrede geçirirsin."

"Jenny Mitchell" diyor Elizabeth, hâlâ gülerek, inanmayarak. Asla bir şey istemeyen, hatta aramalarda ölmüş kızlarının vesikalık okul fotoğrafları kutusundan düşüp yere saçılmasın diye kutunun kapağını kapalı tutacak küçük bir parça seloteyp bile istemeyen kadını düşünüyor. Jenny derse gitmeyi asla istemeyecektir, bu daveti asla kabul etmeyecektir, hiçbir şeye evet demeyecektir.

Ama sonra Elizabeth içinde bir yerlerde bir şey hatırlıyor, başka bir şey: Piyano aleyhine elini kaldırdığı zaman Jenny'nin yüzündeki

ifadeyi. İşte bu anıdan sonra içinde bir şeyin kaydığını hissediyor. Bedeni sımsıcak, sesinde bir ağrıyla rahibe tekrar soruyor: "Jenny Mitchell mı? Bana o kişinin Jenny Mitchell olduğunu mu söylüyorsun?"

Bundan sonra zihninin dağılması için bir sebep yok. Cevabını aldığına göre artık cezaevi yetkililerinin blöf yaptığına, tekrar dersine gideceğine ve her şeyin affedileceğine dair hayallerle kendini oyalayamaz.

Jenny'yi dersteyken düşünüyor, kızını öldüren Jenny'yi, sanki cezaevinin dışındaki bir kuvvet talep ediyormuş gibi duşların zeminini sabit bir hızla, gayritabii ve kusursuz bir ritimle ovalamak için kullandığı kimyasalların kokusu üstüne sinmiş olan Jenny'yi.

Öğretmenler onun acemice yazılmış şiirlerine ne yazacaklar?

Bu soru ona acı veriyor. Kendi şiirlerini düşünüyor yine. O zamanlar nelerin mümkün olduğunu düşünüyor. Sylvia'nın kâğıttan şeritlerle yaptığı uzun zincirlerin anısı bile canını yakıyor. Sanki ilkokuldaymışlar gibi, Noel'e doğru azalan günleri sayarak. Sylvia bu tür zincirlerin azalan günleri saymak anlamına geldiğini bilmiyor gibiydi. Onları sırf süsleme amacıyla yapardı ve diş macunuyla tutturduğu tavandan gevşek *w*'lar şeklinde sarkıtır, günler geçtikçe hiçbir ilmeği koparmadığı için zincirler Elizabeth için hapislik günlerinin çok gerçekçi bir tanımlaması haline gelirdi.

Kolajı yırtıp attığı zaman Elizabeth'in dokunmadığı tek şey kâğıttan zincirdi. Yıllarca, geceleri, gözleriyle her bir kâğıt ilmeğe dokunur, birine bakarken "Güzel", ardından gelene baktığında "Elizabeth" derdi ve zincirde bir ileri bir geri giderek ilmek ilmek asılı olan gülümsemeleri izler, her birine öğretmeninin sözleriyle dokunur, en sonunda uyuyakalana kadar bu böyle devam ederdi.

Uyanıyor ve karşısında revir yatağının ucuna oturmuş olan Jenny'yi görüyor.

Elizabeth onu görünce öfkeden kuduruyor, ama bir yandan da eli ayağı tutmuyor. Jenny'nin yüzü kızarmış, kâkülleri yana itmiş, şakaklarındaki genellikle saklı olan beyaz saçlar ortaya çıkmış. Ya terden ya da gün boyu üstüne eğildiği kovaların içinden yükselen buharlardan dolayı saçları parıldıyor.

Elizabeth yatağında kıvranarak uzaklaşıyor, çarşafı kavrayıp tüm gücüyle çekiyor. "Defol!"

Elizabeth'in ona hayatında ettiği ikinci söz bu.

"Seni görmeye geldim" diyor Jenny şaşkınlıkla ayağa kalkarak.

"Defol!" diye haykırıyor Elizabeth, ama öfkesinin yakıcılığında kavrulmuş sesi boğuk çıkıyor.

"Yine kötü mü hissediyorsun kendini?" diye soruyor Jenny kaygıyla kaldırdığı kaşlarının ardından dünyadaki bütün acıma duygularıyla Elizabeth'e bakarak. "Bir şeyler yedin mi?" diye bir kere daha şansını deniyor Jenny. Bu kadar normal konuşabileceğini kim tahmin ederdi? Böyle gevezelik yapmayı becerebileceğini kim tahmin ederdi?

Sonra Jenny, sanki kardeşmişler gibi, sanki Elizabeth'i yatıştıracak güce sahipmiş gibi, sanki ikisinin paylaşacağı bir sır olabilirmiş gibi, "Hoşuna gidebilecek bir fikrim var" diyor.

Elizabeth gözlerini kapatıyor çünkü Jenny ve çiçekler dışında bakabileceği başka bir yer yok. Yorgun, Jenny'yi odadan atmaya daha fazla çaba sarf edemeyecek kadar yorgun. Bir süre ikisi de sessiz kalıyor. Sonra Elizabeth, Jenny'nin bir adım attığını işitiyor. Gözlerini açıyor ve Jenny'nin vazodaki çiçeklerin üstündeki örümcek ağlarını topladığını, onları bir annenin yapacağı gibi dalgın dalgın elinde biriktirdiğini görüyor. Örümcek ağlarını koyu renk bir boncuk haline gelinceye kadar elinde yuvarlıyor. Boncuğu, Elizabeth içine kussun diye yatağının yanına konan çöp tenekesinin içine atıyor.

"Fikrimi duymak istemiyor musun?" diye soruyor Jenny, şimdi mahcup bir tavırla, gerçekten çaba gösterdiğini Elizabeth'in anlaması için kaşlarını kaldırarak.

"İşte sana bir fikir" diyor Elizabeth sesinde kendisinin bile şaşırdığı bir şiddetle. Şu anda içine dolan gücü sesinde duyuyor. "Neden gidip bir balta almıyorsun? Biz de kendimizi aldatırdık, sanki ben senin..."

Kızın, kızın, kızın, kızın

Elizabeth bu sözcüğün ağzından çıktığına inanamıyor. Bu sözcük o korkunç gün boyunca uykusunun duvarlarında yankılanıyor, beyaz ve dalga dalga, sözcük ve perdeden duvarlar, bir içeri bir

dışarı, zalimlik, bir nefes gibi. İşittiği tek şey bu. Jenny bir daha revire gelmiyor. Elizabeth yemek yemiyor.

Rahip tekrar geldiğinde Elizabeth ağlıyor. Bu kez adam ona gülümsemiyor. Yalnızca "Merhaba" diyor. Umutsuzluğa boyun eğmiş bir rahipten daha nahoş bir şey yoktur dünyada.

"Merhaba rahip" diyor Elizabeth zar zor. Gözyaşlarına rağmen ne kadar kibar davrandığını göstererek onu neşelendirmeyi umuyor. Bir defalığına onun burada olmasına ihtiyacı var. Adam iskemleye oturuyor.

"Yemek yemen lazım" diyor rahip. Çarşaflarının üstüne, üstü folyoyla kaplanmış bir kap içinde şeftali ve küçük plastik bir kaşık koyuyor.

Elizabeth adamın armut yerine şeftali getirmiş olmasından etkileniyor. Bunda ufak da olsa bir ümit var, sanki "Ya sorun gerçekten armut sevmemesiyse?" diye düşünmüş gibi. Elizabeth kendisi hakkında hâlâ umut beslediği için onu ödüllendirmek istiyor, bu nedenle kabı eline alıyor, üstündeki folyoyu sıyırıyor ama şeftalilerin kıvamlı, berrak suyunun kokusunu alınca bunun hiçbir yararı olmayacağını anlıyor.

"Başka şeyler de getirdim" diyor adam sonunda. Sesinde Elizabeth'in duymasını isteyeceği bir tereddüt var. Bu yüzden, ne getirdiyse, bunun hak etmediği bir şey olduğunu anlamasını istiyor. Adamın koltuğunun altına sıkıştırdığı rulo halindeki bazı kâğıtları ilk kez fark ediyor. Adam kâğıtları açıyor, yatağın üstüne atıyor.

"Bunlar ne?"

"Senin istediğin bir şey" diyor rahip. Sesi çok yorgun. "Baksana."

Elizabeth elindeki şeftalileri bırakıyor ama ne istediğine dair adamın ne düşünmüş olabileceği gözünü o kadar korkutuyor ki, bunların ne olduğuna bakamıyor bile. Gözleri yine yaşla doluyor.

"Eee? Ne düşünüyorsun?"

"Bilmem."

"Okusana bana."

Elizabeth kâğıtları yutkunarak alıyor. Kâğıtlara basılmış şiirler var, şiirin her yanında mavi mürekkeple ve minicik bir el yazısıyla yazılmış notlar var.

Elizabeth basılı kısımları yüksek sesle okuyor, "İki Ağaç – W.B. Yeats." Önce rahibe, sonra tekrar kâğıda bakıyor. Bir kitaptan fo-

tokopiyle kopya edilmiş, dar sütunlar halindeki şiir sayfa boyunca devam ediyor.

"Sayfa kenarlarındaki el yazısını oku" diyor rahip.

Elizabeth sayfanın kenarlarına çepeçevre dağılmış mavi yazıyı okuyabilmek için gözlerini kısıyor. Önce tek sökebildiği, A'lar ve D'ler. *A diyor ki. D diyor ki.*

Abram ve Damiani, Elizabeth'in öğretmenleri.

A, "Acı cam sence ne demek?" diyor. Sarah, Tanrı'nın hiç uyumadığını söylüyor. D, "Sarah, o mısrayı yüksek sesle oku da hepimiz duyalım" diyor.

Elizabeth duraksıyor. O anda dirseklerini dizlerine dayayarak öne doğru eğilen ve kavuşturduğu ellerinin üstüne çenesini koyan rahibe bakıyor. "Nereden geldi bu?" diye soruyor.

"Bunlar, perşembe günü şiir dersinde söylenmiş olan her şey. Üstünden geçtikleri her mısra burada var. Herkesin sorduğu ya da cevaplamaya çalıştığı her soru."

"Ben de gidebileceğim mi demek istiyorsun?"

Elizabeth'in bu yanlış yorumu adamın tiksintiyle kırıcı bir şekilde gülmesine yol açıyor. "Hayır, gidemeyeceksin." Ayağa kalkıyor, başını sallıyor.

"Nankörlük etmeye çalışmıyorum" diyor Elizabeth. "Yalnızca bunun ne anlama geldiğini anlamıyorum."

"Jenny Mitchell senin için not alıyor. Bu, onun kopyası. Sana vermek istiyor. Kendi sorularını yazabileceğin fazladan kâğıt da var, onları da senin adına derste soracak. Şiirler de yazabileceğini, onları derse götürüp öğretmenlerin yardımını isteyeceğini söylüyor. Şiirler kendisininmiş gibi yapacak. Tabii ben buna katılmıyorum ama göz yummaya razıyım, çünkü bunu senin için yapıyor. Kendini geliştirmeye çalışmıyor. Sırf senin için derse katılmayı kabul etti."

"Yaa" diyor Elizabeth yalnızca, ama sesi çok alçak perdeden çıktığı için duyulmuyor. Rahip ona şeftalilerini yemesini söylüyor ve gidiyor.

Elizabeth şeftalileri gerçekten de yiyor. Bedeni şeftalileri çıkarmaya çalışınca onları midesinde tutmak için o kadar çabalıyor ki başına ağrılar giriyor, ama başarıyor. O akşam daha sonra birkaç kaşık yulaf ezmesi yemeyi başarıyor, ertesi günse et suyuna karıştırılmış

krakerlerden oluşan bir bulamaç yiyor. Tereyağlı şehriye çorbasını içerken boğulur gibi oluyor, başını arkaya atıyor ki bedeni neler olduğunu anlamadan mısır unundan bulamaç boğazından geçsin. Yemek yemek ona ıstırap veriyor ama daha ıstıraplı olan, o sözcüğün tadını ağzında hissetmek, o akıcı ilk heceden sonra gelen metalik ikinci hece.

Kı-zın

Bunu düşünmemeye çalışıyor. Üç gün boyunca yapmaya çalıştığı tek şey bir parça yemeği midesinde tutabilmek. Sonra üzüntüsü nedeniyle güçsüz olmakla birlikte artık kusmadığı bir sırada onu hücresine geri gönderiyorlar.

Akşam saatleri. Elizabeth ranzasında uzanmış. Hücredeki tek pencereden çakıl taşlarına, yabani adaçaylarına ve dikenli tellerin yerdeki gölgesine bakıyor. Güneş batıyor. Üstüne yerleşmeye değecek şeyler olmamasına rağmen ışık yine de yerleşiyor. Bakır rengi. Işığın toprakta kısa süre kalması bile Elizabeth'in onu gördüğü zaman duyduğu acıya değiyor.

Tırnaklarının çok temiz ve düzgünce kesildiğini de fark etmiş. Revirde bir hemşireye, elleri koklayamayacağı kadar uzak olmadığı için kustuğunu söylediğini hayal meyal hatırlıyor. Domuzları beslemek için tencerelerin dibinden kazımak zorunda kaldığı yanmış yulaf ezmesini, o ekşi ve titrek yulaf ezmesi ve sabun şeritlerini anlatmaya çalışmıştı. Hastalığının bu kokuyla hiçbir ilgisi olmadığını kendi de biliyordu, hemşire de. Ama şimdi hayal meyal hatırlıyor, çoğunlukla uyuyarak geçen o günlerde elini tutan da o hemşireydi. Hemşirenin yüzünü hatırlayamıyor, aklında kalan yalnızca ellerinin teması. Kendininkilerden daha yaşlı eller, sert ve sıcak. Elizabeth'in tırnaklarını kesmiş, kesikleri komodinin üzerine, çiçeklerin gölgesine koymuştu. Sonra parmaklarını alkole batırdığı bir kulak temizleme çubuğuyla temizlemişti.

Şefkat görmek acımasızlıktan daha fazla acı veriyor. Bunu dengelemenin bir yolu yok. Şükran duygusunu yerleştirebileceği bir yer yok, bu yüzden de bedenine kamçı gibi iniyor.

Sessizlik, kastettiği şeyi söyleme çabasında başarılı olamamaktan daha iyi tahammül edebildiği bir şey. Altta, Jenny yatağında yatıyor, sessizce. Sabahları ilk sayım için yan yana durduklarında birbirleri-

ne o kadar yakın oluyorlar ki omuzları birbirine değiyor ama ikisi de tek kelime söylemiyor. Gardiyanlar rastgele bir gün arama için geldiklerinde, Jenny ile Elizabeth pantolonlarını indirmiş vaziyette yan yana dizlerinin üstüne çöktüklerinde ve Elizabeth Jenny'nin yüzünde, bu kadar zaman sonra bile bu durumun küçük düşürücülüğünün çektirdiği işkenceyi, o an, buna ilk kez başına geldiği günden daha fazla tahammül edemediğini, tersine, zaman geçtikçe daha da kötüleştiğini, arama bitince, parmak uçları işte oraya değdiği için ellerini yıkamaya gittiği numaralı musluğun önünde durup parmaklarının üstünden soğuk suları akıtırken Elizabeth ağladığını görmesin diye başını eğdiğini ve Elizabeth onun elini yıkama nedeninin –bütün bu yıllar sonra bile gardiyanların düşüremeyeceği başka nereye koyabileceğini bilemediği için yere düşen– yastığının altındaki sığ küçük kutusundaki fotoğrafları toplamak olduğunu gördüğünde ve elleri kuruduktan sonra eğilip fotoğrafları kızlarının en büyük halleri en üstte ona bakacak, küçüklük resimleriyse görmek zorunda olmayacağı şekilde aşağılarda kalacak biçimde hep aynı kronolojik sırayla topladığında – o zaman bile Elizabeth hiçbir şey söylemiyor ve o hiçbir şey içinde bir sancıya dönüşüyor.

Bir sonraki perşembe günü Jenny derse gitmek için hazırlanırken gösteriş yapmıyor. Elizabeth'e bakmadan fotokopileri topluyor ve sanki yalnızca duşakabinleri ve koridorları ovalamaya gidiyormuşçasına çıkıp gidiyor.

Herkesin genellikle ortak salonda toplanıp televizyon seyrettiği, bu arada da seçilmiş on dört kişinin derse gittiği saat. Ama Elizabeth yerinden kıpırdamıyor. Pencereden dışarı bakarak ranzasında uzanmış yatıyor ve Jenny'nin sarı çizgi üzerinde yürüyerek akşamın içinden geçip gittiğini görüyor.

Bu görüntü Elizabeth'te bir anı uyandırıyor. Hayatının bir noktasında bu görüntü onun için önemli, rahatsız edici bir gizem olmuşsa da uzun süredir aklına bile gelmemiş. Şu ana kadar bu Jenny'nin anısındaki Jenny olduğuna dair bağlantıyı kurmamış.

Anı uzun bir süre önceden, belki de on yıl önceki bir günden. Elizabeth tek pencerenin kenarında oturuyordu, sıranın üstünde tarih kitabı açıktı. O gün pencere yanındaki yeri kaptığı için ne kadar memnun olduğunu hatırlıyor çünkü o sıralarda temizlikçi

olarak çalışıyordu, giysilerine kimyasallar dökmüştü ve dersten önce bu keskin kokulardan arınma fırsatı bulamamıştı. Açık pencerenin önüne oturup kokusunu öğretmenlerin duymayacağını umuyordu ve avluda Jenny'yi görmüştü:

O sırada daha Jenny'yi tanımıyordu. Kimse tanımıyordu. Elizabeth'in onu ilk görüşüydü. O dersliğin penceresinden Jenny ölümün eşiğinde gibi görünüyordu. O kadar güçsüzdü ki tek başına yürüyemiyordu. İki gardiyan onu ayakta tutuyor, o da aralarında sendeliyordu. Keçe gibi örgülerden oluşan saçı bir topuz halinde toplanmıştı. Dağınık saç tutamları solgun yüzünün çevresinde bukleler oluşturmuştu. Güneş ışığı yalnız gözlerini değil bir deri bir kemik bedeninin tamamını rahatsız ediyor gibiydi.

Jenny'nin tek başına bir hücrede yaşadığı ilk beş yıl içinde bir zamandandı bu herhalde, çünkü cezaevi yetkilileri başlangıçta tehlikeli olup olmadığını bilmiyorlardı. Onun hücresi de herhalde diğer hücrelere benziyor olmalıydı ama daha küçüktü. İçinde bir televizyon bir de yatak olmalıydı. Ama farklı olan, onun yemeklerini de orada yemesiydi, bir de herkes çıktığı zaman avluya çıkmasına izin verilmiyordu. Tek başına yaşayan birkaç kadın daha vardı. Elizabeth onları avluda kendilerine ayrılan dakikalarda gardiyanların gözetiminde dolaşırken görüyordu sık sık. Ama Jenny'nin dışarı çıktığını hiç görmemişti. İşte bu yüzden bu anlık görüntü belleğine takılıp kalmıştı.

Nasıl olduysa, bu anıyı şimdi tanıdığı Jenny'den ayrı tutmuş ve ancak şimdi, Jenny'yi dersliğe doğru yürürken görünce hatırlıyor. Ama çok yıllar önce bu sahne Elizabeth için araştırıp soruşturacak kadar önemli olmuştu. Kim olduğunu hatırlamadığı bir kızdan öğrendiğine göre tek başına geçirdiği bu beş yıl boyunca Jenny bir gün hariç dışarıda yürümeyi kabul etmemişti. Bunun tek bir istisnası vardı, o gün de Elizabeth'in onu gördüğü gündü.

Yatakta uzun süre bu sahneyi düşünüyor ve ne anlama geldiğini çıkarmaya çalışıyor. Ne tuhaf, eğer sözcükler mümkün olsaydı, Jenny'ye o günü hatırlıyor mu diye sormak mümkün olabilirdi ve Jenny de muhtemelen hatırlardı, hatta eğer gördüyse Elizabeth'in pencereden bakışını bile hatırlayabilirdi.

Fakat bir saat sonra Elizabeth, Jenny'nin dersten dönüşünü duyduğunda hiç hareket etmiyor, konuşmuyor, nefes almıyor, hatta kendine karşı bile orada değilmiş gibi yapıyor.

Sonra yatağının üstünde bir şey hissediyor. Arkaya dönüyor. İnce döşeğinin tam kenarında Jenny'nin biraz önce oraya koyduğu bir yığın kâğıt var. Elizabeth kâğıtlara uzun bir süre bakakalıyor, sonra toparlayıp kendine çekiyor. İlk sayfanın en üst kısmına Jenny mavi harflerle şöyle yazmış: *Gelecek perşembeye bir şiir yazılacak. Arkada senin için boş kâğıtlar var.*

Gecenin geri kalan kısmında Elizabeth yatak lambasının loş ışığında fotokopileri okuyor. Kâğıt yığını Bay Abram ile Bay Damiani'nin bir araya getirdiği, çoğu Byron ile Keats'in şiirlerinden ve o döneme ilişkin bazı metinlerden oluşuyor. Elizabeth şiirleri okumuyor. Bunun yerine aşağıda uyuyan kadının kâğıtların kenarına yazdığı her sözcüğü inceliyor ve bu sözcüklerin yıllar önce iki tane gardiyanın kollarında, sarı çizginin üstünde sendeleye sendeleye yürüdüğünü gördüğü yarı ölü insanın kaleminden çıktığını tahayyül etmeye çalışıyor. Jenny'den eser yok, kendi yazılarında bile; yalnızca başkalarının sözlerinin ince, mavi izi var.

D bu şiirin bütün şiir boyunca i-am, i-am, ben, ben diye devam ettiğini söylüyor. Vezin koptuğunda (işaret ettiği ifadeleri yuvarlak içine aldım) sesin de kesildiğini hayal edin. Biçim ve içerik iç içe geçmiş. (Herkes i-am'le ne kastedildiğini biliyormuş gibi görünüyor. Herhalde "birinci tekil şahıs bakış açısı" olmalı.)

Elizabeth gözlerini kapatıyor. Kendinde bir enerji, okumakta olduğu varsayılan şiirler için bir istek yaratmaya çalışıyor, ama hiçbir şey hissetmiyor. İçindeki tek duygu Jenny'nin yazdığı sözcüklere yönelik.

A bu mısrada 10'dan fazla hece var diyor ama yine de vezne uygun çünkü fazla olan hece sert değil, yumuşak çıkıyor. Bu vezin hecelerin değil vurguların sayısına göre düzenleniyor. Ellerinizi çırparak sayın diyor. Şimdi ellerini çırpıyorlar.

Acılar içinde düşünüp taşındıktan sonra Elizabeth, Jenny'nin kendisine verdiği kâğıda yalnızca *A'ya ve D'ye i-am nedir diye sor, çünkü ben de bilmiyorum* diye yazıyor.

Ancak tabii ki biliyor. Bunu yazacağına *Iamb denen vezin kalp atışına benzer. Bir kısa, bir uzun* diye yazabilirdi. Ama içinden geçmesi gereken kocaman bir sessizlik var ve söyleyeceği tek söz bu olamaz. Bu şekilde, Elizabeth'in Jenny'ye anlatmak için kendinde güç bulamadığı şeyi öğretmenler anlatabilir ona. Jenny bu soruyu ancak Elizabeth için sorduğunu düşünürse sorar.

Aylar geçiyor ve yeni bir günlük düzen başlıyor. Perşembe akşamları Jenny dersteyken Elizabeth diğerleriyle beraber vakit geçirmek için oturma odasına gidiyor çünkü yalnız kalınca aklından geçen düşüncelere katlanamıyor. Arkada, piyano taburesinde oturuyor ve seçilmiş on dört kişi dışındaki herkesin televizyon seyredişine bakıyor. Piyanoda iki tane kırık tuş var, yan yana, do ve re. Elizabeth televizyondaki programı seyreder gibi yapıp bu tuşları kaldırıp bırakmaktan hoşlanıyor. Kimse Elizabeth'in bunu yaptığını görmüyor, kimse de aldırmıyor. Herkes piyanoyu çok istemiş olsa da hemen hemen hiç kimse çalmış değil. Tuşları kaldırıp bırakmak hoş bir duygu veriyor insana. Tuşların düşerken çok ufak bir ses çıkardıklarını keşfedince çok şaşırıyor. Tahtamsı bir ses, çok çok hafif ama aynı zamanda bir tele belli belirsiz vurulduğu hissini veriyor. Bu, Elizabeth'te yoğun ve gizli bir duygu uyandırıyor. Bırakıyor parmak uçları o iki pürüzsüz, ağır, sarı-beyaz taşın üstünde tekrar tekrar inip kalksın. Piyanonun içine hapsolmuş müziğin dışarı çıkması Elizabeth'in hoşuna gidiyor.

Ama perşembe dışındaki akşamlarda, bir arada geçirilebilecek zamanı hücresinde geçiriyor. Hücresinde, kendisine ait değilmiş gibi hissettiği şiirler yazıyor, kendisi olmayan biri hakkında şiirler. Kaleminden çıkanlar zorlama mısralar, her zamanki üslubunun hafifçe farklı bir çeşitlemesi, ki bunun ayırt edici özelliği de sözcükler arasındaki büyük bir sakınımdan fazlası değil belki. Şiirleri ona zevk vermiyor. Şiirler ona kendi şiiri gibi gelmediği için altlarına *Jenny Mitchell* diye imza atmak zor gelmiyor.

Jenny bu şiirleri kendi şiirleriymiş gibi teslim ediyor, geri geldiklerinde kâğıtlar Bay Damiani'nin ve Bay Abram'ın öğretmence övgüleri ve yumuşak eleştirileriyle dolu oluyorlar. Elizabeth'in şiirlerinden birinin en tepesinde küçük bir not var: *Güzel, Jenny!*

Bay Abram'ın el yazısı. Gelişigüzel, çekingen, sanki her harfi meydana getiren her darbe oraya tesadüfen düşmüş gibi.

Güzel Jenny.

O gece Elizabeth hemen hiç uyuyamıyor. Bu sessiz kadına o fotokopi sayfalarının kenarlarına yazdıklarıyla bağlı olmak, fiilen aynı yere kapatılmış olmaktan daha fazla birlikte bir yere kapatılmışlık hissi veriyor Elizabeth'e. Elizabeth, Jenny'yle yalnızca öğretmene sorması için yazdığı sorularla konuşuyor, Jenny de yalnızca öğretmenin ona derste yazdığı cevaplarla cevap veriyor. Nasıl bir dil

bu? Nasıl bir hapishane? *İşte sana bir fikir.* Üstlerindeki minicik elyazılarıyla gelen fotokopiler çok fazla şeyi ortaya seriyor. Her bir harf Elizabeth'in yüzüne bir ağrı hissi vererek bakıyor çünkü ona bir saat boyunca hiç durmadan yazan, onun için yazan Jenny'nin ellerini çağrıştırıyorlar. Elizabeth, okulunu kaybetmiş olmanın acısına, Jenny'nin okulunu ona geri verme mücadelesine katlandığından daha kolay katlanabilir. Ama Jenny nasıl duracak? Elizabeth ona nasıl söyleyebilir, *Güzel Jenny bunu artık yapmana gerek yok, bunu yapmanı artık istemiyorum* nasıl diyebilir?

Elizabeth her gün, sözcük şeklinde olmayan her sesi duyuyor. Geceleyin Jenny'nin nefes alışını, gardiyanlar bedenini aradığı zaman Jenny'nin nefes almayışını, Jenny'nin tuvaleti kullanışını, ellerinin üstünden su akıtışını, çarşafını silkeleyişini, uykuda mırıldanmasını.

Jenny'nin sayfaların kenarlarına yazdıkları, basılı sayfalardaki yazı miktarından daha çok.

Bugün masaları daire şeklinde yerleştirdik. Herkes sessizce yazıyor. Bizden çocukluğumuzdan bildiğimiz bir yeri anlatmamız istendi. Bana bu sefer başka bir masa düştü. Üstüne bir telefon numarası kazınmış, herhalde bu masaların daha önce bulunduğu okuldan kalma olmalı. Posta kodu 208. Senin masan hangisiydi bilmiyorum. Bilseydim orada otururdum.

Gecenin sessizliğinde, yatak lambasının ışığında, kâğıdın üst kısmından altına, bu el yazısı izlerini sürüyor Elizabeth. Jenny'nin bir sözcük için her kısaltma kullanışında (şiir için *ş*, sınıf için *s*, pencere kenarındaki yer için *pk*) Elizabeth ona karşı bir yakınlık hissediyor, Jenny'nin ona anlamasını öğrettiği bir dili duyumsuyor. Bütün bu süre içinde Jenny alttaki yatakta kıpırtısız yatıyor. Elizabeth biliyor ki Jenny uyumuyor, sayfaların hışırtısını, Elizabeth'in parmak uçlarını kendi sözcükleri üzerinde gezdirmesini dinliyor.

D eski bir dilbilgisi kitabı getirdi, 1852'den. O zamanlar öğrencilerin öğrendikleri çok zor. D kitabı tutarken dikkat edin dedi. Ben kitabı senin adına elimde tuttum. Kapak yer yer dökülmüş, cilt pipo dumanı ve küf kokuyor. Üstünde ithaf var, Mardell'e Sevgilerimle, Larry Gene. Bu bana senin şiir yazarken kullanabileceğin bir şey gibi geldi. Çok eski bir isim, Mardell.

Bu kadarı artık fazla. Elizabeth ayakkabısının lastik tabanlarından birini dört parça seloteyple takas ediyor ve Jenny odadan çıktığı bir sırada, Jenny'nin yastığının altındaki kutunun kapağının üstüne

koyuyor. Sonra korkuyor. Jenny seloteybi, fotoğraflarına baktığım şeklinde yorumlarsa diye endişeleniyor. Bu yüzden, panik içinde, Jenny dönmeden hemen önce, dört parça seloteybi koyduğu yerden alıp buruşturarak klozete atıyor.

Bir perşembe günü, Elizabeth oturma odasının en arka tarafında, sessiz piyanonun başında oturup kırık tuşları kaldırıp bırakırken Sylvia'nın onu izlediğini fark ediyor.

Elizabeth, Sylvia'yı yaraladığından bu yana onunla hiç konuşmadı ama bedenini duşta gördü: Sol bacağında pembe, büzüşmüş bir deri parçası, içeri çökmüş, gerilmiş; derin bir yara. Ne tuhaf, bütün bunlar olduktan sonra Elizabeth, Sylvia'yı ne kadar az düşündü. Birkaç kez Sylvia'nın onun hakkında ne düşündüğünü merak etmişti. O kafasızca sürdürülen, köpek sadakatini hatırlatan tadı tekrar almak için gerekli tek şey geceleyin inen bir el mi olacaktı? Belki. Ama bu da insanın midesini bulandırıyor. Onu aynasıyla yaraladıktan sonra Elizabeth Sylvia'ya ilk kez doğrudan bakıyor. Kızıl kâkülleri uzamış. Yüzündeki o atak, iletişim kurmak için hazır ifadeyi kaybetmiş. Şimdi kim ki Sylvia, Elizabeth olmadan?

Ama Sylvia, Elizabeth'in tahmin ettiğinin tersine başını çevirmiyor. Birbirlerine gözlerini dikip bakıyorlar ve bir an için iki kadın yeniden birbirine kilitleniyor. Sylvia'nın bakışında yeni ve şaşırtıcı bir şey var, Elizabeth'in onda hiç görmediği, bir sırrı varmış gibi bir ifade. Belki de, hiçbir sevgi beslemediği anlamına geliyordur yalnızca.

Birden huzursuz olan Elizabeth başını ilk çeviren oluyor. Ama başını çevirince, görüş alanında Sylvia'yı görüyor. Sylvia odayı boylu boyunca yürüyor, yavaş yavaş Elizabeth'e doğru geliyor.

Elizabeth'in kalbi çarpmaya başlıyor. Bir an için, eski günlere dönmüşler gibi hissediyor, sanki Sylvia'nın sutyeninde küçük bir paket içinde bir kek paketi var. Ama Sylvia'nın gösterdiği kek değil. Tam tersine, ellerini piyanonun üstüne koyuyor. Hâlâ ayakta ve omzu Elizabeth'in yüzünün dibinde, piyanoyu çalmaya başlıyor.

Müzik – müzik çalıyor.

Sylvia'nın elleri tuşların üstünde o kadar hızlı dolaşıyor ki eller sanki onun değil. Bunlar, Elizabeth'in bildiği eller, o solgun, sıska eller, geceleyin iğrenerek kavradığı eller değil. Bunlar, boğmayı becerebilecek, kendinin olanı alabilecek, müzik çalabilen eller.

Sylvia piyanonun sırasına oturuyor ve o zaman pedalları da kullanıyor.

İyi çalıyor. Çok iyi çalıyor. Elizabeth bunu hiç beklemiyordu. Bu olayda onu rahatsız eden bir şey var, bu yüzden, neredeyse ağladı ağlayacak, oturma odasından çıkıyor. Koridorun ucunda müziği, Sylvia'nın o parmaklarda hâlâ yaşamakta olan geçmişini hâlâ işitiyor ve yenildiğini hissediyor. Merdiveni tırmanıp ranzasına çıkıyor ve kabuklaşmış diş macunuyla lekelenmiş boş beton duvara bakıyor. Ama Sylvia'nın çaldığı parçayı hâlâ duyuyor. Bir zamanlar, çok kısa bir zaman önce buranın Sylvia'nın yaşadığı oda olması ne kadar tuhaf. Koridorun öteki ucunda çalan müzik bütün o yıllar boyunca onun parmaklarının ucundaymış, kırmızı saç fırçasındaki saçları koparıp alan o parmakların, bastıra bastıra duvara fotoğraf yapıştıran o parmakların, Elizabeth'in uzattığı eli okşayan parmakların. Eğer Sylvia'nın parmaklarında müzik hiç kendini göstermeden on altı yıl boyunca yaşamışsa, Elizabeth'te de zamanın dokunamayacağı, kimsenin elinden alamayacağı şeyler var mıdır?

Ancak Jenny odaya girdiği zaman hatırlıyor: Bir zamanlar Jenny bu müziğin çalınmasını istememişti.

Elizabeth yatağında oturuyor. Aklına bir sürü çaresiz sözcük, yalvarış, itiraf ve açıklama geliyor ama her nasılsa hiçbirini söyleyemiyor. Aşağı, Jenny'ye bakıyor. Müzik nedeniyle yüzünde bir acı, öfke ya da dehşet ifadesi görmeyi bekliyor ama tek gördüğü ifadesizlik, katı bir tarafsızlık. Ezgi, oturma odasının açık kapısından çıkıp koridoru geçerek ta Jenny'ye kadar gelip orada duruyor. Bir bahçe kapısının önünde duran bir hayvan, bilmediği bir sözcük karşısında tereddüt eden bir çocuk gibi duruyor.

Daha sonra, gecenin koyu derinliklerinde Elizabeth, Jenny'nin haftalar önce yazdığı ama hiç dikkatini çekmemiş bir şey buluyor.

Senin sorunu sordum. I-am iki heceymiş. Birincisi yumuşak, ikincisi kuvvetli. Kalp atışının ritmiymiş, aynı zamanda insan konuşmasının da doğal ritmiymiş.

İlk kar düşüyor. Günlerden perşembe değil, Sylvia'nın piyano çalmasının üstünden bir ay kadar geçmiş. Elizabeth kütüphaneye

gitmiş, bütün o raflarda, daha önce almadığı bir kitap bulmaya çalışıyor ama hiçbir şey yok, tek bir yeni kitap bile. Dikkatini dağıtmaması lazım. Kütüphane oturma odasına açılıyor ve orada biri piyano çalıyor. Son haftalarda Sylvia kızlardan bazılarına ders veriyor. Çok büyük bir tutku veya ilgiyle değil, yalnızca yapacak bir şey olsun diye.

Elizabeth kütüphaneden Sylvia'nın öğrencilerine söylediği sözlerden bazılarını duyuyor.

"Dik otur." "Sayıyor musun? Saymıyorsun." "Elini top tutar gibi bük." "Si'ler bemol. Bemol. Bemol. Bemol!"

O küçük ağızdan çıkan ses kimin? Elizabeth bu seste bir sırnaşıklık, becerisini paylaşmaktan kaynaklanan bir zevk, ihtiyaç duyulan biri olmak gibi yepyeni bir şeyden kaynaklanan bir tatmin duygusu işitmiyor, yani Sylvia'yı duymuyor. Onu bu hale getiren şey Elizabeth mi?

Sylvia'daki değişimden daha da şaşırtıcı olan, Jenny'deki değişiklik. Arada bir, okul notlarında Jenny çok kişisel bir şey yazıyor, notun içinde bir not gibi bir şey, sanki kazara yazılmış gibi, sanki Elizabeth'in okuması için yazılmamış gibi. Bu tür boş bulunma anları eskiden hiç olmazdı. Böyle kazalar pek fazla değil. Ama örneğin "Tintern Abbey" adlı şiirin –"Varlığının verdiği neşeyle rahatımı kaçıran"– mısrasının yanına Jenny *Müzik* yazmış, sonra silmiş ama iyi silmemiş. Sonra, daha aşağılarda, "Keşke sesini artık duyamayacağım / Çakmak çakmak gözlerinin ışığını göremeyeceğim / Bir yerde olsam, budur dileğim"in yanına *Ama hiçbir şey değişmemiş olsa bile –olsa bile* çizilmiş, *olduğu için* yazılmış ve altı çizilmiş– *bu güzel yeri arayıp bulmak cehennem azabı olmaz mı?* yazılmış.

Aynı şiirin kenarına yazılmış bu iki not Elizabeth'in anlamasını sağladı. Bir zamanlar kız kardeşinizle birlikte kıyısında yürüdüğünüz nehrin kenarında bu sefer de yalnız yürüseniz nehir nasıl değişmezse, hapishanede mi, bir evin salonunda mı çalındığı herhangi bir fark yaratmadan, piyanonun sesi de değişmez. Piyano, Jenny'nin sevdiği biriyle, eski hayatında ona piyano çalmış biriyle olan güzel bir anısıyla bağlantısı nedeniyle Jenny'yi üzüyor. Elizabeth de hissetmişti bu acıyı. Böyle bir yerde böylesine insani bir şeyle karşılaşmak insana acı veriyor. Jenny'nin kendisi, bu notları alması da böyle bir şey. Elizabeth onun bu dehşet verici iyiliğine bir engel olabilse! Şu müziği de durdurabilse, Jenny'nin piyano

hakkında hissettiklerinin Elizabeth'in Jenny için hissettikleriyle aynı olduğunu –insanın aklından bile geçmeyecek bir armağan almasının küçük düşürücülüğü– ikisi de kabul edebilse! Hücre arkadaşı olalı neredeyse altı ay oluyor ve tek bir "Teşekkür ederim", "Özür dilerim", "Merhaba" yok.

Ama piyanoyu hayata döndürenin Elizabeth olduğunu Jenny bilmiyor. Piyanoyu müziğe kışkırttı, Sylvia'nın ellerini çalmaya kışkırttı. Elizabeth'in ne yaptığını bilse Jenny o fotokopilerin üstüne yazı yazmayı keser mi? Bu aydınlanma aralarındaki sessizliği kırmak için yeterli olur mu?

Oturma odasında, piyano dersi almayan kızların bir kısmı da piyano dersinde çalınanlara eşlik ederek şarkı söylüyorlar. Sylvia'nın öğrencilerinin kötü çaldıkları çocuk şarkıları bunlar çoğunlukla. Bu yüzden, müziğe uymaya çalışıp notaların arkadan gelmesini bekleyerek söylenen şarkılar öyle yavaş ve tereddütle söyleniyor ki, kederli şarkılara dönüşüyorlar.

Ve sonra oluyor işte: Sessizlik kırılıyor. Ama sözle değil. Gözyaşlarıyla.

Bir cuma günü, topluca oturulan saat. Dışarıda kar yağıyor ve koridorun ucunda Sylvia piyanoda yeni bir şey çalıyor.

Bu, Elizabeth'e hafifçe tanıdık gelen bir ezgi. Sözlerini bilmiyor ama sözleri olduğunu seziyor, piyanodan çıkan ses tonlarından bu sözlerin şeklini neredeyse işitebiliyor, bir sirk şarkısı bu. Bu müzikte dingin, içsel bir neşe var. Bir müzik kutusundan veya bir atlıkarıncadan çıkan bir müzik veya bir oyuncak bebeğin ağzından, dudakları kıpırdamadan çıkan, plastik kafasının içine yerleştirilmiş bir makaradaki şeride kazınmış ve kafanın arkasındaki kurma noktasından gümüş bir anahtarla yavaş yavaş kurulunca serbest kalmaya hazır bir şarkı.

Elizabeth ranzasında, bir daha hiç okumak istemeyeceği mavi el yazısını okuyarak hücre arkadaşının yüzünü inceler, o kadar dikkatle baktığı için yazılar bulanır ve gözünün önünde dumanlı mavi bir çizgi haline gelirken, Jenny aşağıda ağlamaya başlıyor.

Ağlama da neredeyse sessiz. Elizabeth bu sesi, Sylvia'nın ellerinin piyano üstünde aldığı bir nefes sırasında duyuyor. O sessizlik anında gözyaşlarını taşıyan pürüzlü bir soluğun verilişi.

Daha sonraları, keşke ranzadan inseydim de Jenny'nin yanına otursaydım, diye düşünüyor. Ellerimi Jenny'nin kulaklarına koysaydım, gözlerinin içine baksaydım ve her şey için ne kadar üzgün olduğumu söyleseydim – piyanoyu hayata döndürdüğüm için, dersi hücreye sokma yükünü sana yüklediğim için, aylar önce reviri ziyarete geldiğinde ve ben hiç istemediğim bir insana dönüştüğümde söylediğim korkunç sözler için.

Bu sözleri söylemiyor, hatta hiçbir şey söylemiyor. Ama gözyaşları içinde bir kapı açıyor ve ne yapacağını bir anda biliyor.

Bir dahaki perşembe, Elizabeth olacakların beklentisiyle neredeyse nefes bile alamıyor. Jenny derse gitmek için çıkar çıkmaz merdivenden aşağı iniyor. Bedeni ağırlaşmış, manyetize olmuş, tehlikeli hale gelmiş gibi bir duygu içinde. Merdivenden yere inip sağlam zemine basınca dengesini bulmak için duraklaması gerekiyor. Gözlerini kapatıp soluklanıyor. Alnını merdivenin basamağına dayıyor ve başının sıcağında basamağın soğuğunu hissediyor.

Domuz çiftliğinin sağladığı temiz hava ve güneş ayrıcalıklarını kaybettikten sonra, bütün hafta boyunca çalıştığı karanlık çamaşır odasında beş dakikada bir saate bakarak bu anı bekledi. Üstündeki giysilerle tıpatıp aynı olan sonsuz sayıda giysiyi katlarken kendi giysisi ter içinde kaldı. Sinirleri öyle haldeydi ki bir kez öğle yemeğinde, sonra da tekrar iş sırasında kustu. Bu şekilde kontrolünü kaybetmeyeli çok olmuştu, yemekleri uzun süredir midesinde tutabiliyordu. Ama bir zamanlar bir sorunun yarattığı endişeyi şimdi cevabı da aynı şekilde yaratıyor.

Çok vakit yok. Mide bulantısına karşın, soğuğa karşın, cildinin yapışkanlığına karşın şiltesinin altına elini sokup aranıyor ve üç gündür sakladığı yarım rulo seloteybi buluyor. Seloteyp ona sahip olduğu tek deliksiz çoraba mal oldu. Seloteybi parça parça koparıyor ve kullanmaya hazır vaziyette merdivenin basamaklarına yapıştırarak yan yana diziyor. Artık elleri titriyor. Koparılmış seloteyp kokusu başka bir hayattan gelen bir koku.

Ellerinin ve dizlerinin üstüne çöküyor ve Jenny'nin yatağının altındaki en uzak noktaya kadar uzanıyor. Orada iki yıl önce yerleştirdiği kendi karton kutusunu buluyor. Kutuyu kucağına koyuyor.

Pürtüklü kenarlar, bulaşmış cila, kazara oluşmuş buruşukların parıltısı. İlk gördükleri yalnızca bunlar. Yol yol buruşuk renkler. Bunların birini bile tutmuş olması hayret verici. Öyle bile olsa, bu kâğıt parçalarını duvarına yapıştırmaya başlıyor. Çabuk çabuk, körcesine, sanki hayatı buna bağlıymış gibi:

Bir zamanlar şarkı çalan doğum günü kartları, kopup düşmüş kitap kapakları, karakalem taslaklar, çizgi romanlar, kokusunu hâlâ kaybetmemiş parfüm reklamları, tamamlanamadan bırakılmış bir şeftali natürmortu, kâğıt tabak üzerine çizilmiş bir kaplan başı, bir kupa kızı, bir gazlı elma suyu şişesi etiketi, bir zamanlar sevdiği bir kazağın, içinden kâğıttan bir elin çıktığı kolu –orta parmak hariç bütün parmaklar kapalı, şimdi parmakları yukarı kaldırıyor–, annesinin yolladığı kartpostallar, ünlülerin yanaklarına yazılmış şiirler, kesilmiş kâğıt parçaları, fıkralar ve fallar, bir arkeoloji kitabından yırtılmış, mumyalanmış kedisini tutan bir mumyanın yapış yapış olmuş fotoğrafı, bir yıldız falı şeması, kurumuş, ufak bir hezaren dalı parçası, gittiği yüksek okula ait bir broşür, ikisinde de birer kurbağa resmi olan iki çikolata yaldızı, bir defter dolusu kullanılmış pul, *National Geographic* dergisinin içinden çıkan, yaşlı ağaçların, su çarklarının, Amerikalı Menonitlerin, Mars gezegeninin fotoğrafları.

Yirmi yaşındaki fotoğrafı, on yedi yaşındaki fotoğrafı, on yaşındaki fotoğrafı, annesinin hamileyken çekilmiş bir fotoğrafı.

Ne kadar zaman geçtiğini bilmiyor ama bir saat dolmuş, hatta geçmiş olmalı gibi geliyor Elizabeth'e. Koridorun diğer ucunda piyano durmadan çalmaya devam ediyor. Elinin terini pantolonuna siliyor. Kulakları çınlıyor. Geriye bir adım atıyor, madeni kapının soğukluğu şimdi artık terden ıslanmış olan gömleğinden geçerek belkemiğine kadar işliyor. Yaptıklarına ilk kez bakıyor.

O anda, duvarların görüntüsü, yağmurdan ıslanmış bir pencerenin arkasından görünen bir sokağa benziyor. Abartılmış ve büyütülmüş renkler, parıltı lekeleri, akan aydınlık ve karanlık nehirleri. Sonra, renkleri bir şekilde kulağındaki çınlamayla bağlantılı olan tek tek parçalar yüzlerini gösteriyorlar. Kesikleri, kâğıtları, resimleri duvarın ortasından uzak kümeler halinde asmış, bomboş duvar aralarında sırıtıyor. Resim kümeleri rengârenk. On parça seloteybin, kazağın kolunu ve tek bir parmak üstüne beş tane zümrüt yüzük çizdiğini şimdi fark ettiği kâğıt eli zar zor tuttuğunu görüyor.

National Geographic'in ortasından çıkmış kocaman fotoğraflar ışığı ancak hafifçe buruşmuş oldukları yerleriyle tutuyorlar. Bu yüzden, bulunduğu noktadan fotoğrafları pek göremiyor; bir karton kutuda geçirilen iki yılın kanıtı bu.

Elizabeth yine de durumdan şikâyetçi değil. Belki yorulduğundan, belki de onu ayakta tutacak arkasındaki şu soğuk kapıdan başka bir şey kalmadığından, şu anda bu kadarının yeterli olduğunu hissediyor. Aradan geçen bütün bu zamandan sonra Jenny'ye bütün söylemek istediğini söylemiş oluyor:

Ben, senin odandaki kadınım.

Tam duvarlar bu sözleri yankılar gibi olduğunda, arkasındaki kapının açıldığını hissediyor. Kenara çekiliyor. Karşısında, koridora açılan eşikte, fotokopileri göğsüne bastırmış Jenny duruyor, ilk kez yüzünde şaşkınlık var.

"Senin arkadaşın olmak istiyorum" diyor Elizabeth açık açık. Sesinin tonu ise söylediklerinin tam tersini söyler gibi çıkıyor. Bu, aylar önce revirde söylediği sözden sonra Jenny'ye söylediği ilk söz. *Neden gidip bir balta almıyorsun? Biz de kendimizi aldatırdık, sanki ben senin...* "Arkadaşın" diyor Elizabeth tekrar sesi boğulup kesilirken ve arkasına saklanarak yaşadığı o koyu, yakıcı perdeyi nihayet yırttığını görmenin şaşkınlığıyla. Bacakları bedenini taşıyamayınca Jenny'nin yatağına oturuyor. Alnındaki yapışkan terin cildindeki gözenekleri yaktığını hissediyor. Kendi parlak, ekşimsi kokusunun belli belirsiz farkında, çamurda yapraklar.

Jenny hiçbir şey söylemiyor.

"Eğer hiç beğenmediysen," diyor Elizabeth, yine o tuhaf, dik sesiyle, "söker indiririm. Ya da seni incitecek şeyler varsa, yırtar atarım. Kazak kolu zaten düşmek üzere. Biliyorum, hepsi çok çirkin duruyor."

Jenny, Elizabeth'in yüzüne bakmadan fotokopileri ona veriyor. Duvarlara bakıyor.

"Sana da yer bıraktım" diyor Elizabeth. Sesi artık dik dik çıkmıyor, artık hafifçe yalvarır, biraz da umutsuz gibi. Fotokopileri göğsüne bastırıyor. "Burada senden de bir şeyler olabilir – amacı da bu zaten. Senin hayatından bir şeyler."

Ama Jenny işitmiş görünmüyor. Hiçbir şey söylemiyor. Sadece dümdüz bakıyor. Elizabeth, kendi umutsuzluğu içinde, Jenny'nin sessizliğini neye yoracağını bilmiyor.

"Bunu sen de istiyorsun, değil mi?" diyor Elizabeth. Sesi gergin, yalvarır gibi çıkıyor.

"Evet" diyor Jenny. Tek söylediği bu. Bir fısıltı.

Ama bu da yeterli.

Bu sözü duyunca, Elizabeth gözlerini kapatıyor. Gözkapakları kapanınca onların ardındaki iki gözyaşı düşüyor. Yaşları silecek bir şeyi yok. Elizabeth fotokopileri göğsünün üstünde tutuyor ve nefesi kesilene kadar, var gücüyle bastırıyor. Ama sonra başarıyor, bir nefes alıyor.

1985-1986

Ponderosa'nın sekiz kilometre kadar kuzeyinde, küçük Spirit Lake kasabasında akşamın ilk saatlerinin karında hafif bir pembelik var. Otuz bir yaşındaki Wade, sırtında kışlık paltosu, otoyol boyunca uzanan karların içinde yürüyor. İçinde bir sürü ihtiyaç maddesi olan bir kızağı peşi sıra çekiyor. Kızağın içinde mumlar, yiyecekler, vitaminler ve testere için yeni bir testere ağzı var.

Hava çok soğuk, çocukların parkta kardan adam yapamayacakları kadar soğuk. Dükkânların kapanma saati gelmiş. Kızağın içindeki yiyecek çuvallarının üstüne düşen kar, naylon üzerinde fırça darbesi gibi bir ses çıkarıyor.

Wade, Noel dolayısıyla kapalı olan ilkokulun önünden geçiyor. Bir kamyon Wade'in arkasında yavaşlıyor ve duruyor. Yaşlı bir adam yolcu koltuğunun yanındaki pencereyi indirmek üzere uzanıyor ve sonra yanında oturan köpeğinin üstünden, motor gürültüsünü ve kamyonun içinde çalan Noel müziğini bastıracak şekilde sesleniyor: "Ponderosa'ya mı?"

"Teşekkürler."

Wade yiyecekleri kamyonetin karla kaplı kasasına yüklüyor, sonra da kızağı ters çevirip yiyeceklerin üzerine koyuyor. Ön tarafa geçip yaşlı çoban köpeğinin yanına oturuyor, ellerini klima ızgaralarına doğru uzatıp ısıtıyor. Yaşlı adam bir kürk şapka ve kocaman, siyah eldivenler takmış. Wade adama kendisini Iris Dağı'nın eteklerinde bırakmasını söylüyor. Adam bu istek karşısında şaşırarak başını kaldırıyor ama bir şey söylemiyor. Sessizce yola devam ediyorlar. Arada bir yaşlı adam, huzursuz bir şekilde, Noel ezgisine tempo tutmak için eldivenli kocaman ellerini direksiyona vuruyor. Klimadan gelen hava yüzlerine vuruyor. Wade köpeğin keçeleşmiş tüylerinden erimiş kar kokusu alıyor.

"Benim de bir çoban köpeğim vardı" diyor Wade.

"Çoban köpekleri iyidir" diyor yaşlı adam, ön camda uçuşan kar tanelerinden gözünü ayırmadan.

"Eski patronumdan çalmıştım" diyor Wade.

Yaşlı adam kısık kısık gülüyor, dikkati buzlu yollarda. Bütün öyküyü anlatmasını istemiyor Wade'den, hatta bunun ardında bir öykü olduğunu fark etmiş bile görünmüyor. Wade aldırmıyor. Kamyonun içinin sıcaklığı, Noel müziği ve yaşlı adamın paltosundan gelen pipo kokusu Wade'i yatıştırmış. Soğuktan beklenmedik bir kurtuluş sağlamış Wade'e. Jenny ile beraber kuzeydeki Camas bozkırından dağa taşınalı yedi ay olmuş. Şimdi o dağın eteklerine doğru gidiyorlar ve şu an, kışın başından beri Wade'in kendini bu kadar sakin hissettiği birkaç andan bir tanesi.

Üstelik de burada. Bir yabancının yanında.

"Kar küremek için aracımız yok" diyor Wade. "İlkbaharda bize araziyi satan adam, dağın tam tepesinde bir okul otobüsü şoförünün yaşadığını söylemişti. Okul otobüsü bütün çocuklara ulaşabilsin diye belediyenin kış boyunca yolu temizlediğini söylemişti."

"Eh, burada tek bir yalan içinde iki yalan saklı" diyor yaşlı adam.

"Öteki yalan ne?"

Yaşlı adam gülüyor. "Orada, yukarıda çocuk olduğu."

Gerçekten de Wade hiç çocuk görmemişti. Aslında, yukarıda hiç kimse çocuk görmemişti. Bu sabah, boş kızağı çeke çeke dağdan inerken yalnızca hayvan izleri görmüştü, tavşanların bıraktıkları telaş işaretleri, kan izleri, son derece sevimsiz göründüğü için zaten hiç kimsenin girmek istemeyeceğini düşündüğü arazilerdeki bazı ağaçlara çiviyle çakılmış İZİNSİZ GİRİLMEZ levhaları.

Pencerenin dışında kar hızla uçuşuyor. Güneş batıyor. Şu noktada tuhaf olan şey, yanındaki yaşlı adamın Wade'in annesinden bile daha fazla şey bilmesi. Jenny'yle birlikte Jenny'nin anne babasına da yalan söylemişlerdi. "Kar küreme aracımız geldi" demişlerdi. İşlerine arabayla gidilebildiğini, bu yüzden işlerini kaybetmediklerini söylemişlerdi. Ama gerçekte, bütün kış boyunca ne kendisi ne de Jenny işe gitmişti.

Kamyon Texaco'yu, kayalık alanı ve çamaşırhaneyi geçiyor. Wade, Ponderosa'yı BAŞARABİLİRİM DİYE DÜŞÜNEN KÜÇÜK KASABA olarak tanıtan levhayı görüyor. Düşünen ama düşüncesinde yanılan, öyle mi? Her seferinde bunu merak ediyor. Şaka olsun diye yazılmış olmalı, Wade pek emin değil. Birkaç kilometre sonra şu ormanların sonunda, karanlığın kıyısında inecek ve o uzun tırmanışa başlaması gerekecek. Kasetteki şarkı sürüp gidiyor. Wade, köpeğin elini yalamasına izin veriyor ve tüm öyküyü anlatmak,

herkesten fazlasını bilip yine de hiçbir yargıda bulunmadan gözlerini karşıya dikmiş bir yabancıyla beraber bu kamyonun içinde sözcüklerin kendi ağzından çıktığını duymak için uygun zamanın bu olabileceğini düşünüyor.

Bir nefes alıyor. "Yolda bir bebeğimiz var" diyor. Yaşlı adam yalnızca başını sallıyor. "Martta bekiyoruz."

"Karlar erimeden gelirse ne yapacaksınız?"

"Bir planımız var" diyor Wade. Yaşlı adamın bu planın ne olduğunu sorarak bu güvenilmez umuda kuşku gölgesi düşürmeyeceğini ümit ediyor. Testeresi için aldığı yeni testere ağzı bu planın bir parçası. Şimdiye kadar on bir tane ağaç kesti; dokuz tane daha var. Ellerinde kalan az bir parayı da helikopter sigortasına yatırdılar. Wade, yavaş yavaş ama elinden geldiğince hızlı bir şekilde, otuz metre çapında bir alan açmaya çalışıyor, çağırma ihtiyacı hissederlerse kırk dönümlük arazi içinde bir helikopterin inebileceği tek alanı yaratmaya çalışıyor.

Ama adam planın ne olduğunu sormuyor. Bütün dikkatiyle önündeki yola bakıyor. Wade pencereden karanlık çamlara bakıyor ve yaşlı adamın gerçekleri bilmesi gerçeklerin önemini azaltıyormuş gibi geliyor ona. Bu tanıdık müziğin içinde olmaktan memnun. Üfüren sıcak hava dudaklarını çatlatıyor. Wade şapkasını çıkarıyor, ısıyı ayarlayan ama tam kapamayan yaşlı adamın varlığıyla sükûn buluyor. Kar ön camda savrularak görüşü bulanıklaştırıyor ve adam, eldivenlerinin önce sol tekini, sonra sağdakini dişleriyle çekip çıkararak karı sıkıca izliyor.

Adamın sağ elinin tersinde bir gamalı haç dövmesi var.

"Atlatırsınız" diyor yaşlı adam. "Bahar çoğunlukla beklendiği zamanda gelir. Ta tepede bile."

Wade, bakışlarını adamın elinden ayırıp pencereden dışarı bakarak, "Umarım öyle olur" demeyi başarıyor ama hissettiği pişmanlık, yabanın içinde birazdan yürüyerek tırmanacağı yola benziyor: Wade yol olduğunu hatırladığı için yol olan bir yol. Bu tür bir tehlikeyi, her yanını sarmış, kış eldivenlerinin içinde bile bekleyen bu sessiz tehlikeyi nasıl tahmin edebilirdi?

Wade ile Jenny bozkır çocukları. Kendilerinden de büyük olduğunu fark etmedikleri bir dağda yaşayan bozkır çocukları. Ucuz olduğu için, bozkıra benzemediği için aceleyle satın alınmış dönümlerce toprak. Nasıl bir küstahlık ve çocukluk – çığ misali bir

rüya. Ama traktörsüz ve kar küreme aracı olmadan karlı bir dağın tepesinde mahsur kalacakları açıkken kalmayacaklarını nasıl bir insan söylerdi? Yine de bunu sorgulamaları gerekirdi. Emin olmaları gerekirdi. Ve şimdi, içinde bulundukları umutsuzluğun hakikatini bilen dünyadaki tek kişi de nefretini eline kazıtmıştı.

Wade'in ayağının dibinde kırılmış plastik oyuncaklar var. Wade bunları kamyon yavaşlarken fark ediyor. Kamyon Clagstone'a doğru dönerken oyuncaklar birbirine çarpıp ses çıkarıyorlar. Wade oyuncakları daha fazla kırmamak için dikkatli davranıyor ve onlara yer açmak için koltuğunda kıpırdıyor.

"Torunum" diyor yaşlı adam, başını oyuncaklara doğru sallayarak. Gülümsüyor. "Bizim kız daha on yaşında ama bütün bunlarla oynamayacak kadar büyüdü. Temiz bir kamyondan hoşlanmıyor değilim. Bu oyuncakları burada bırakıyorum çünkü benimle yola çıktığında bunları eline alıp inanamıyormuş gibi bakması müthiş hoşuma gidiyor" diyor gülerek. "Fosillermiş gibi davranıyor, 'Şuna baksana dede.'" Kamyon duruyor. Wade kapısını açıyor. Soğuk rüzgâr kar zerrelerini savuruyor. Yaşlı adam gözlerinde ışıltıyla Wade'e bakıyor. "Torunum bir zamanlar o kadar küçük müydü gerçekten?"

Bu kırk dönümlük dik araziyi baharda satın aldıklarında, vahşi otların arasında düğünçiçekleri vardı. Kış çok uzak, yalnızca boş bir inanç gibi görünüyordu ve geleceği vaat edilen, belediyeye ait kar küreme araçları onu daha şimdiden kafalarında boşa çıkarmıştı bile. Birlikte çarçabuk bir ambar inşa ettiler ve orada yaşamaya başladılar. Çatıda uyuyorlardı. Wade dağın yamacında inşa ettiği evde çalışıyordu, Jenny ise Priest Nehri'nde veteriner yardımcılığı yapıyordu. Otuz bir yaşındaydılar ve bir çocukları olmasını deli gibi istiyorlardı.

On yıl boyunca çocuk yapmaya çalışmışlardı. Bozkırda, aileleri ve arkadaşlarının arasında geçen bir on yıldı bu, istikrar, güvenlik ve nitelikli bir mutluluk içinde geçen bir on yıl, ama bir noktada bunları artık taşıyamamışlardı. Dağa taşınmak çocuk özlemlerinin bir parçasıydı, aynı zamanda da kafalarını ondan uzaklaştırmalarını sağlayacak büyük bir bahaneydi.

Ama buraya taşındıktan bir ay sonra Jenny hamile kaldı.

Bu mucizeyi dağa yordular. Dağın şerefine isimler seçtiler. Erkek olursa, dağ anlamına gelen "Aaron"; kız olursa, dağın adı olan Iris'e uysun diye, Jenny'nin çocukluktan beri sevdiği Lily. Geceleri ambarın çatı arasında yatarken planları ağızlarından yükselir, baykuş rüyaları gibi kirişlerin arasında asılı kalırdı. Sonbahar ılıktı. Çamaşır yıkamak için dışarıda yaktıkları ateşin üstünde su ısıtıyorlardı. Dağın üst yamacında yarı yarıya bitmiş olan evlerini görebiliyorlardı.

Sıcak bir sonbahar günü dağın ta tepesine arabayla gezmeye gittiler ve orada, çayırların içinde, ayrıkların arasında, radyo kulesinin hemen altında, terk edilmiş bir okul otobüsü gördüler. "Aa, bak" dedi Jenny. "Otobüsün sürücüsü buralarda bir yerde oturuyor olmalı. Bu da eski okul otobüsü olmalı."

Olayın en tuhaf noktası buydu. Terk edilmiş okul otobüsü, hiçbir şekilde sorgulama gereği duymadıkları şeyin, kar küreme aracının gelmesi için sebep teşkil eden otobüs sürücüsünün varlığının çok sıradan bir kanıtıydı.

Evlerini kasım başında bitirdiler. O hafta, daha ilk kar düşmeden, eşyalarını Grangeville'den yola çıkarmışlardı. Ama bekledikleri eşyalar –mutfak masaları, kanepeleri, sallanan koltukları ve Wade'in eski beşiği– arasında kardan önce ellerine geçen yalnızca sekiz tane karton kutu ve yeni bir yatak olmuş, kar küreme aracı da hiç gelmediği için zaten ellerine bundan başka bir şey de ulaşmamıştı. Eşyaları taşıyan kamyon bulundukları yere ulaşamamıştı. Bunu anladıklarında ve korkunç bir hata yaptıklarını en sonunda kabul ettiklerinde ise iş işten geçmişti. Yolu temizlemesi için birini tutmak istemişlerdi ama hiç kimse kabul etmemişti. Çok uzakta oturuyorlardı, yol çok dikti. Ponderosa kasabasının bulunduğu vadiye on üç kilometrelik bir yürüyüş mesafesi vardı ve Jenny altı aylık hamileydi. Wade önce belki ikisinin birlikte yavaş yavaş yürüyebileceğini ve Jenny'nin annesiyle babasının onları dağın eteğinden alıp bebek doğuncaya kadar kalmaları için tekrar Grangeville'e götürebileceğini düşündü. Ama Jenny bunu reddetti. Wade'in böyle bir riski göze almış olmasına dahi kızdı: Doğmamış çocukları, on yıllık denemenin sonucu olan tek fırsatları o buz gibi havada, o ormanın içinde.

Böylece yazgılarıyla uzlaştılar. Ellerinde olanın değerlendirmesini yaptılar. Ve ancak o zaman, yeni hayatlarının şoku içinde, o terk edilmiş otobüs tekrar akıllarına geldi, cam kırıkları ve mermi çekirdekleri arasında park edilmiş olduğu, etrafta başka ev görünmeyişi,

ta tepeye kadar giden yolda başka ev olmayışı. Bir okul otobüsünün boş bir arazide değil de bir konutun önünde park edilmiş olması gerektiğini niçin düşünmemişlerdi? Wade şimdi o otobüsü karın içinde hayalinde canlandırdığında, araştırmak, sorgulamak neden akıllarına gelmedi diye şaşırıyor.

Ama çok geçti. Hemen hemen tamamen boş olan evlerini gözden geçirdiler. Wade eline bir bıçak alıp ellerine geçen sekiz kutuyu açtı. Ama içindekilerin tümü bir zamanlar babasına ait olan kâğıtlardı, babası öldükten sonra geçen on üç yıl boyunca hiç kimsenin tasnif etmediği kâğıtlar. Wade'in kısa bir süre önce yeniden evlenen annesi en sonunda bunları paketleyip bozkırdan dağa göndermişti çünkü kâğıtları kendi atmaya kıyamamıştı.

Wade ve Jenny kutunun içindeki karışıklığa bir göz atıp kutuları tekrar kapadılar. Kapakları tekrardan kapanan kutular, içinde başka hiçbir şey olmayan evde tuhaf unsurlar haline geldiler; masa oldular, iskemle oldular, komodin oldular. Kutuların her birindeki, buraya kadar gelme acısına katlanabilmiş adresler, aşırı miktarda kullanılmış seloteybin altında parıldıyordu: 786 FOREST SERVICE ROAD, PONDEROSA.

Wade elinde bir kızak dolusu yiyecek ve öteberiyle eve dönüyor. Çizmelerinin içinde ayakları donmuş, Jenny'yi ateşin yanında bir kutunun üstüne oturmuş buluyor. Saçı başı dağınık, üstünde bir gün önce giydiği giysiler. Ama Wade'e gülümsüyor. Wade'in eve gelmesine sevindiğini söylüyor. Gamalı haçı hatırlayan, biraz önce içinden zar zor geçtiği ormanı, dik ve kaygan yokuşu hatırlayan Wade, Jenny'nin sıcak tavrından etkileniyor. Jenny ona şu anda tek güvenli yer gibi görünüyor. Wade, Jenny'nin oturduğu kutunun yanındaki kutuya oturuyor ve omuzlarında bir battaniyeyle sırtlarını ateşe verip uçuşan kar tanelerini seyrediyorlar. Jenny'nin eli Wade'inkinin üstünde, Wade'in eli ise Jenny'nin içinde tekme atan doğmamış çocuklarının olduğu karnının üstünde. Camları büyük ölçüde ikisinin yansımasıyla kaplı pencerelerin ardında ponderosa çamı, beyaz çam ve kontorta çamı dallarından yere karlar dökülüyor, özgürleşen dallar tekrar yükselip yeni kar topluyor.

Dışarıda, kır kurdu sesleri donmuş sessizliğin içinde tüneller açıyor. Ağaçlara konmuş kuzgunlar en zayıf yavrularını yuvadan

atacakları baharı bekliyorlar. Bu eylem sanki zaten yapmışlar gibi yüreklerine gömülü. Toprağın derinliklerindeki küçük yılanlar pürdikkat kabuk değiştiriyor. Bedenleri soğuk, hareketsiz; zihinleri sıcak, seğiriyor. Birbirine dolanmış pek çok gizli irade, bir milyon merkez dışarı yayılıyor, bir anlık sessizlikte buluşuyor, o sessizlik evin içinde tam bu an, birbirlerini sevdikleri bu güzel unutuş.

On ikinci ağaç da yere yıkılıyor. Bir ağacın daha yokluğuyla hedefe daha da yaklaşılıyor. Sabah göğü şarkı söyleyen bir mavi. Vadi kırağıyla pırıl pırıl.

Kısa bir süre sonra, ormandaki bu açıklık daire şeklinde bir kar yığını haline gelecek. Hayatında bundan daha sıkı çalışmamıştı Wade. Bir gün kendisinin ve karısının binip yükselebilecekleri, içinde yaşadıkları rüyadan alınıp götürülecekleri, bebeklerini kucaklarına alabilmeleri için güvenliğe ulaştırılacakları bu küçük sonsuzluğa şekil veriyor. Helikopterin onlarla buluşacağı, karı çağırıp canlı atlatmaları gereken kışın son fırtınasına çevireceği yer burası olacak.

Wade biraz yemek yemek için eve döndüğünde Jenny sırtını duvara dönmüş, kucağında telefon, şiş ayak bileklerini birbiri üstüne atmış vaziyette, kulağında ahize, içi kâğıt dolu bir karton kutunun üstünde oturuyor. Annesiyle konuşuyor. Sesi gergin ve neşeli, her sözcüğünden sahte kahkahalar taşıyor. Annesine, bir önceki günü tümüyle bebek elbisesi alışverişi yapmak için kasabada geçirdiğini söylüyor. "Bayılacaksın. Küçük sarı patikler" diyor Jenny, dışarıdaki gri sise, yüksek koyu çamlara ve onu tüm dükkânlardan, tüm sarı bebek patiklerinden kilometrelerce uzakta tutan bitmek bilmez kara bakarak.

Jenny'nin çaresizliği Wade'e acı veriyor. Jenny, Wade'den daha fazla kapana kıstırılmış durumda, çünkü bebeğe zarar vermemek için soğukta çalışamıyor. Ancak hisseder göründüğü şey can sıkıntısı değil, bunun tam tersi. Sürekli bir adrenalin hücumu altında. Gözü yaşlı, sinirli ve suçlamaya hazır. Son üç gün içinde, elinden üç tane tabak düşürdü ve porselen kırıklarını toplamak için eğildiğinde, kırıldıklarına ağladı. Doğrudan konserve kutusundan, soğuk, koyu çorbalar içiyor. Can sıkıntısıyla karışık bir panik içinde ateşin yanındaki kutuya oturup bebeğin ihtiyaç duyacağı şeylerin listesini

yapıyor, her birinin kaça mal olacağını hesaplıyor. Bir sonraki kış, yoldaki karı küremeleri için bir traktör parası biriktirmenin ne kadar süreceğini hesaplıyor.

Ertesi gün de soğuk ama bir önceki güne göre çok daha iyi. Vadinin üzerine sis asılmış kalmış. Karşılarına düşen dağları ya da aşağıdaki yolu göremiyorlar. Sisin içinde büyük bir mus beliriyor, bir ağacın gövdesindeki yosunları dişleriyle koparıp alıyor. Karın üstü yalnızca bu hayvanın ayak izleri ve vaşak izleriyle bozulmuş. Jenny verandaya çıkıp karın üstüne ayçiçeği tohumları atıyor ve nereden çıktıkları belli olmayan baştankaralar çılgınca ötüşerek beliriyor, ayçiçekleri biter bitmez de tekrardan beyazlığın içinde kayboluyorlar.

Sarı patikler ancak dolap kapakları kapandığı zaman dolabın içinde bekliyor.

Bir gece, karanlıkta, yatağın içinde Jenny fısıldıyor: "Sence Noel'i kaçırmış olabilir miyiz?"

"Sanmam" diye fısıldıyor Wade ona cevaben.

"Dün değil miydi?"

"Hayır."

"Öyleymiş gibi bir his var içimde."

Wade gülüyor.

"*Eminim* ki dündü" diyor Jenny. "Wade, hadi kutlayalım."

Wade yatakta dönüyor, el yordamıyla Jenny'nin yüzünü aranıyor, sonra parmaklarının ucuyla Jenny'nin burnuna dokunuyor. "Pek kutlama gibi olmayacak. Senin için sadece tek bir şey aldım, o da yenecek bir şey."

"Alışverişi ben yapmıyorum ki zaten. Hadi git hediyeni getir. Lütfen... Neredeyse gece yarısı oldu. İki gün yerine bir gün geç kutlayalım bari."

Bunun üstüne, yeni bir fırtına dolayısıyla elektrikler yine kesik olduğu için Wade çarşafların arasında soğuk el fenerini buluyor, yataktan kalkıyor, duvardaki bir çiviye asılı paltosunu bulmak için el yordamıyla aranıyor. Paltosunun cebine uzanıyor ve portakal şeklindeki çikolatayı çıkarıyor. Jenny yatakta doğruluyor. "O elindeki tahmin ettiğim şey mi?" Wade yatağa dönüyor ve elindekini Jenny'ye uzatıyor. Jenny çikolatayı eline alıyor. "Evet!" Sarı yaldızlı kâğıt ışığın altında parıldıyor.

"Vur da kırılıp açılsın" diyor Wade yine çarşafların arasına girip kollarını Jenny'ye dolarken.

Jenny elindekini pencere pervazına vurup kırıyor. Ambalajı söküp açıyor. Siyah çikolata dilimleri çıkıyor ortaya, çikolata değil çiçek kokan hilal biçiminde kırılgan parçalar. İkisi de birer dilim yiyor.

"Mutlu Noeller" diyor Wade yaldızı buruştururken. Sonra, hâlâ çikolatanın tadını taşıyan dudaklarını Jenny'nin çıplak karnına bastırıyor.

"Bütün bu paketler bizim" diyor Jenny. "Annenin yolladığı bütün bu kocaman hediyeler."

"Ha, tabii tabii."

"Eh, açacak paketlerimiz var. Noel'de böyle yapılır, paket açılır. İçinde ne olduğu önemli değildir."

"Kutularımızın üstüne oturmayacaksak neyin üstüne oturacağız?"

"Günün birinde içindekileri gözden geçirmemiz gerek."

"Öyle mi diyorsun?"

"Babanın eşyaları! Gidip bıçak getireyim."

"Burada bir bıçak var, paltomun cebinde."

"Hadi," diyor Jenny, "paketler Noel hediyeleriymiş gibi yapalım."

"Şömineyi yakayım mı?"

"Bence ateş tamamen sönmedi, tekrar canlandırabiliriz."

Böylece, çocuklar gibi, sessizce oturma odasına sızıyorlar ve ateşin korlarının aydınlığında oturuyorlar. Jenny, üstüne oturdukları kutulardan birini yanına çekiyor ve bandı bıçakla kesiyor. Sonra, kutunun üstündeki dört kanadı da birer birer, törenle açıyor, başını kaldırıp gözlerinde abartılı bir şükran ifadesiyle Wade'e bakıyor. Başını eğip kâğıtlara bakıyor. "Wade," diyor, "kalbimi kırıyorsun."

"Sen de benimkini."

Wade'in babasının kâğıtlarını birer birer çekip çıkarıyorlar. Kuponlar, alışveriş fişleri, açılmış mektupların zarfları, yirmi yıldan bile eski, yenilenmiş reçeteler. Bu kâğıtları bir Jenny, bir Wade sırayla ateşe atıyor ve ateş harlanıyor. Bu kutuda saklanacak hiçbir şey yok. Hepsi zamanı geçmiş teklifler ve faturalar. Hızlıca gözden geçiriyorlar. İkisi de vakti geçmiş, çöp olmuş eski haberleşme kalıntılarını Wade'in annesinin UPS'le göndermesinin ne kadar büyük bir israf olduğunu söylemiyor. Kutuları ayaklarıyla ezip karton

parçalarını ateşe atıyorlar ve ateşin gücü onlara öyle bir mahmurluk veriyor ki daha ne yaptıklarını fark etmeden yatağa tırmanıyorlar. Farkında olmadan el fenerini yatağın içinde açık unutmuşlar. Çarşafları düzenlemek için verdikleri uğraşın yarattığı kargaşada el fenerinin ışığı tesadüfen duvardaki saate yansıyor ve Wade görüyor ki ertesi güne kırk dakika önce girmişler bile.

Wade daha on dokuz yaşındayken, babası öldüğünde, bozkırın, açıklığın ve tekdüzeliğin babasının erken bunamasıyla ve ölümüyle bir bağlantısı olduğuna inanmaya başlamıştı. Hatta belki de dedesinin ve büyük dedesinin ölümleriyle de. Başkalarınınkinden farkı olmayan aynı dümdüz arazinin üstünde, aynı evin içinde üç nesil boyunca erken bunama. Orada toprak yalnızca renk olarak farklılık gösterirdi. Kahverengi yollar, sürülmüş kara toprak, dama tahtası gibi görünen uzak çiftlikler, yeşiller baklagil, kırmızı görünenler buğday. Çiftlik evleri bile hemen hemen aynı görünürdü, bacaları beyaz kireç boyalı, kilometrelerce uzayan tek ağaç türü olan kavak ağaçları arasına gömülmüş eski moda üçgen çatılı evler. Ama kışın, karda bu farklılıklar hiç belli olmazdı, bir araziyi, bir tarihi diğerinden ayıran hiçbir belirti görülmezdi. Rüzgâr bozkırın her yerinde o kadar eşit bir şekilde eserdi ki, ayak izleri meydana gelir gelmez tekrar karla dolardı.

Babası ne kadar da kolay kaybolmuş olmalıydı.

Ama bu dağda şimdiden bir hikâye var. On beş tane kesik ağaç: Çocuğu daha doğmadan doğumunun öyküsü başladı. Kız da olsa, erkek de olsa, çocuğu gökyüzünden aşağı bakıldığında görülebilecek bir fark yarattı bile. Belleğini kaybettiğinde bile Wade bu açıklığı gözleriyle görebilecek. Manzarada bir değişiklik oldu, hepsi kendi bebeği sayesinde. Bu dağda, eski bozkıra benzer bir parça yarattı – bir tarih, belleğine bir arka kapı.

Kulaklarına pamuk tıkıyor ve elektrikli testereyi çalıştırıyor. Bu ponderosa çamını kesmek, çekmek ve taşımak bütün gününü alacak. Testerenin ağzını ağacın gövdesinden geçiriyor, testerenin sesi yükseliyor ama bütün o siyah-beyazın içinde, gözünün ucuyla koyu kızıl bir parıltı görüyor.

Jenny. Wade testerenin düğmesine basıp kapatıyor, kulaklarındaki pamuğu çıkartıyor. Jenny kükreyen testerenin sesinden korumak

için elleriyle kulaklarını kapatmış, tuğla rengindeki yün atkısıyla ağzını ve burnunu sarmış, açıklığın tam kenarında durmuş. Wade'in kendisine baktığını görünce ellerini kulaklarından çekiyor.

"Ne oldu?" diye sesleniyor Wade, testereyi dalların üzerine bırakıp Jenny'ye doğru yürürken. Kalbi çarpıyor. Bu karda evden buraya yürümek kolay değil. Jenny'yi buraya ancak acil bir durumda getirir, o da buradan kurtuluşa havalanmak için.

"Jenny, ne oldu?" diye sesleniyor ama Jenny cevap vermiyor. Konuşmak istermiş gibi atkıyı ağzından çekiyor ve eliyle boynunda tutuyor. Wade ona doğru elini uzatıyor. "Her şey yolunda mı?"

"Evet."

"Bebek?"

"Affedersin, evet, iyiyiz."

"Neden buradasın?"

"Noel dünmüş" diyor Jenny mesafeli bir sesle. Wade, onun sırf bunu söylemek için geldiğine inanamıyor. Gerçek sebebi bekliyor. "Annem biraz önce Noel'in nasıl geçtiğini sordu. On dakika daha bekleseymişiz Noel'i kaçıracakmışız," diyor Jenny nefes nefese ve hayal âlemindeymiş gibi, "neredeyse kaçıracakmışız."

Wade kızıyor. "Eldiven giymemişsin."

"Bunu sana söylemem lazımdı..." Jenny kıpkırmızı olmuş elini koskocaman paltosunun cebine sokuyor ve bir fotoğraf çıkarıyor. "Bak."

Fotoğraf, Wade'in babası Adam'ı gösteriyor, çocukken.

Wade fotoğrafa bir göz atıyor ve geri veriyor. "Burada ne işin var?"

"Sen gittiğinden beri diğer kutuları elden geçiriyordum" diyor Jenny. "Şunu buldum..." deyip duruyor. Söyleyeceği şeye inanmıyormuş gibi başını sallıyor.

Kafası karışmış ve kendisini korkuttuğu için kızmış olan Wade tekrardan Jenny'nin elindeki fotoğrafa bakıyor. Arkasında bozkır uzanırken, çocuk yaştaki babası gülümsüyor. Arka planda, resmin hemen kenarında bir kız var.

"Bu kim, biliyor musun?" diye soruyor Jenny parmak ucuyla kızın yüzüne dokunarak.

"Niye sordun?"

"Bir dakikalığına kıza bir bak." Wade kızı inceliyor. Babasıyla aynı yaşta görünüyor, on ya da on bir. Omuzlarından iki ince uzun

saç örgüsü sarkıyor. Elleriyle arkadaki çite tutunmuş ve öne eğilerek öyle canıyürekten bir gülümsemeyle gülüyor ki, sanki bu bir gülümseme değil, dişlerini göstermek için yapılmış bir hareket. Gülümsemenin gücüyle gözleri kapanmış, başı saldırgan bir neşe ifadesiyle yukarı kalkmış, boynu uzamış ve parlıyor.

"Bu kızı daha önce hiç görmedin mi?" diye soruyor Jenny.

"Bir komşu ya da kuzen olmalı" diyor Wade. "Fotoğraf benim değil, babamın. Kızı nereden tanıyayım? Bunu benim resmim mi sandın?" Wade'in sesinde Jenny'nin fark etmesini umduğu öfke hâlâ duruyor.

Jenny fotoğrafın arkasını çeviriyor. Titrek bir el yazısıyla, Ağustos 1928 tarihinin altına iki ad yazılmış.

"Kızın adı June Bailey Roe" diyor Jenny. "Bize neredeyse on bin dolar borcu var."

O günden sonra günler farklı geçiyor. Kar eskisinden de daha fazla yağıyor. Wade damdaki karları kürüyor. Saçaklardan sarkan buzları koparıyor. Ağaçları kesip oluşturduğu açıklığın ortasında duruyor. Gökyüzüne bakıyor ve bir helikopterin yaklaşmakta olduğunu hayal ediyor. Bütün bu beyazlığın ortasında, pilota gözünün bebeğiymiş gibi bel bağlayacağını kuruyor hayalinde.

Ama kesilen son ağaç daha önce yaratacağını sandığı farkı yaratmıyor. Dağ yine eski dağ. Sonsuz, sık, ölümcül, canlı. Tek fark fısıltılarda. Sanki hep yorganın altındaymış gibi acele acele çıkan fısıltılar, el fenerlerinin titrek ışığıyla yükseklerde tutulan bir sır. Bunlar çoğunlukla Jenny'nin fısıltıları. Jenny farkında olmadan bu yüksek sesli sessizliklere gömülüyor, bazen de fısıltılar fısıltının ötesinde öfkeli çıkıyor, Jenny konuşmasındaki komplocu üslubu o zaman fark ediyor ve böyle olunca da gülüyor. Bazen Wade de gülüyor. Ama Wade'inki gergin bir gülüş. Wade, çevrede onları duyabilecek biri varmış gibi, (ailelerinden hâlâ sakladıkları halde) sırları kış değilmiş de sırlarını kendisinden sakladıkları şey kışmış gibi hissediyor.

Wade'in babası Adam on yaşındayken, June Bailey Roe on bir yaşındaydı.

Birlikte geçen çocukluklarına dair, o tek fotoğraftan, bomboş odanın tam ortasındaki küçük bir kâğıt yığınının en üstünde duran o fotoğraftan başka hiçbir kayıt yok. Bozkırdan gelen sekiz kutu ateşe atıldı. Üstüne oturup yemeklerini de kucaklarında yedikleri yataktan başka oturacak hiçbir yer yok. O kutuların içindekilerden geriye kalan, sadece o küçük kâğıt yığını. Kapı açıldığında uçmasınlar diye Jenny yığının üstüne Wade'in bıçaklarından birini koydu.

Bildikleri çok fazla şey yok, ama bu kadarı da yeterli.

Wade'in babası, June Bailey Roe'ya iki bin dolarlık ilk çeki 1968'de, elli yaşındayken, kadın da elli bir yaşındayken yollamıştı. Çek, hastalığın yarattığı kafa karışıklığı içinde Adam'ın, June Bailey Roe'nun on dördüncü yaş günü sanarak yolladığı bir armağandı.

Jenny'nin bulduğu mektupların hepsi Adam'ın yazdığı müsveddeler. Aynı ifadeler tekrar tekrar yazılmış, aradan sözcükleri eksilmiş, yer yer çılgınca duygusal, çoğu yerde okunmaz bir el yazısıyla yazılmış şeyler. Mektupların çoğunda ataş var, ama ataşla eklenecek başka bir sayfa yok. Çoğu rastgele çiziktirilmiş. Son müsveddeye bu sözlerden hangisi girmiştir kim bilir? Bunu ancak June Bailey Roe bilebilir. Bu parça parça ifadelerden Jenny'nin toparlayabildiği, suçlu suçlu yapılmış vaatler, yarım yamalak dile gelmiş sevgi hezeyanları: Hastalığının getirdiği yalnızlık içinde Adam, fotoğraftaki kızın, hâlâ on dört yaşındaki gizli evlâdı, Wade'in üvey kardeşi olduğuna inanıyormuş.

Bu fikir ona nereden gelmiş? Wade'in hiçbir fikri yok. Jenny ona kanıtları gösterdiğinde Wade başını sallıyor ama gözlerini mektuptan kaçırmaya çalışıyor, sevgi dolu ifadeleri, suçluluk dolu itirafları görmemeye gayret ediyor. Adam, kendisinin on yaşındaki fotoğrafının aslında Wade'in fotoğrafı olduğunu mu sanıyordu? Ve böylece bu fotoğraf zihninde, kendisinin haksız yere oğlunu tercih ettiği ve fotoğrafın çekildiği anda bile kabul edilmek için gayret sarf etmesi, mücadele etmesi gereken kayıp kızına kötü davrandığının bir kanıtı mı olmuştu? O uzamış boyun, o vahşi gülümseme.

Fotoğraf Wade'i incitiyor. Mektupların içeriğinden ziyade, babasının hiçbirini hayalindeki kıza layık görmemesi, durmadan yenisini yazmaya çalışması acıtıyor canını.

Değişik tutarlarda sekiz tane çek. Bu, hesabını tutabildikleri kadarı. Toplam on bin dolara yakın.

Wade babasının ölümünün acısını keskin bir şekilde hissediyor. Bu küçük kızın babasının zihnine bu kadar sıkıca yapışmış olması Wade'in huzurunu kaçırıyor çünkü Adam'ın oğlu olan kendisi aynı şeyi başaramamış, kendi babasının kendisini hatırlamasını sağlayamamış.

Ama bunu Jenny'ye söylemiyor. Bırakıyor o tuhaf heyecanını sürdürsün. Jenny fısıltılar yerine, bazen, Wade'in bölemediği, onu ancak birlikte dışarı çıkıp dolaşmaya ikna ettiği zaman bozulan uzun sessizliklere dalıyor. Soğuk hava Jenny'nin konuşmasını sağlıyor. Wade, Jenny'nin bedeninin ateş gibi yandığını, ellerinin eldivenlerin içinde buz gibi olduğunu biliyor. Nefesi saçında donuyor ve iki koyu renk örgüsünün arasında beyaz çizgiler meydana getiriyor. O kutuları ateşte yaktığından beri Jenny saçlarını her gün fırçalayıp örüyor. Yeni projesi olan parayı geri alma planı içinde, kış gözünde önemsizleşiyor. Çok öfkeli. Hayatlarının kurtulduğunu düşünüyor. Wade'in ağaçları keserek oluşturduğu açıklık sayesinde değil, o hırsızdan, şu küçük kız olan o kalpsiz yaşlı kadından almayı planladığı on bin dolar sayesinde. Yaşasaydı Adam'ın olacağı yaştan bir yaş büyük olan, neredeyse yetmişine gelmiş o kadın sanki sahiden de Adam'ın gizli kızı olabilirmiş gibi, Wade, Jenny'nin "şu küçük kız" dediğini bile duyuyor.

Yürürlerken, çürümüş, beyaz meyvelerle ağırlaşmış karlı, karışık çalılardaki keklikleri korkutup kaçırıyorlar. Don havasında çürümüş mantar kokusu alıyorlar. Jenny, evin etrafındaki yerleri işaret ederek heyecanla konuşuyor, Wade'e, artık paraları olduğuna göre arazilerinde neler yapacaklarına dair planlarını anlatıyor.

"Kar erir erimez traktör alırız. Yürüyüş yollarımızı temizlemek istiyorum. Arazinin ta uçlarına banklar koymak istiyorum. Senin helikopter için yaptığın açıklığa bir manzara terası yapabiliriz diye düşünüyorum, çok yakın bir tarihte olmasına gerek yok, ama bir gün, o gizli düğün alanı orası olabilir."

"Kimin gizli düğününden söz ediyoruz?"

Jenny karnına dokunarak gülüyor. "Çılgınım ben! Çılgın!" Gözleri çakmak çakmak.

Gece olunca Wade yatağa oturup Jenny'nin odada bir aşağı bir yukarı dolaşarak, durmadan düzelterek dikte ettiği tehditkâr mektupları yazıyor. Jenny'nin elleri her an, bedeninde bir dağ, okşayıp korktuğu ve *Parayı geri ver* sözlerinin ilhamını alır gibi göründüğü bir dağ haline gelmiş olan ortak çocuklarına danışıyor.

Babasını kaybetmiş bir başka oğul olsa, yeterince zaman verildiği takdirde hayatına devam edebilirdi. Başka bir oğul olsa kederi müphem bir şeye dönüşür, erdem gibi bir şeyde karar kılar, bir el fenerinin ışığının siste dağılması gibi yayılırdı.

Ama uzun süredir kederini arkada bırakmış olan Wade şimdi kendini bu sisin içinde buluyor ve sisin ötesini göremiyor. Wade yıllarca kendisinin de bunayacağı korkusunu göz ardı etmeyi başarmıştı. Bu korku çok duygulandığı anlarda yüzeye çıkardı ama genellikle üstesinden gelebilirdi. Ama şimdi, babasının June Bailey Roe'ya yazdığı bu mektupları görünce, babasının gerçek bile olmayan bir kişiye –hiç sahip olmadığı bir kız evlada– olan acı verici bağlılığını görünce, Wade artık korkusunu bastıramıyor. Bütün o sevgi, bütün o duygular, bütün o acı bir hiçliğe bağlanmış, feci, serseri bir kargaşaya. Gelecekte kaybolacak olan aklı hayatının yeni öncüllerinden biri haline geliyor ve daha şimdiden sevdiği şeyleri kaybettiğini, onlara tutunmak için başka bir yol bulmaya çalıştığını hissediyor.

Jenny'ye bunu da söylemiyor. Belki bir gün söyler ama şimdi değil, onun bir umuda ihtiyaç duyduğu şu anda değil. Bırakıyor Jenny öfkesiyle beslenerek, kendi heyecanlı tehditleriyle doygunluğa ulaşarak rahatlasın, canlansın. Bir ay geçiyor ve bu ay süresince, Jenny'nin başka konuşmalar içinde "şu küçük kız"a yönelttiği suçlamaların tonu yükseliyor.

"Bunamış bir ihtiyardan kim para kabul eder? Üstelik ondan da bir yaş büyük! Gayrimeşru çocuğuymuş! Biliyorum, paranın annene gitmesi gerektiğini düşünüyorsun ama bunun ortaya çıkması anneni sadece üzer. Şimdi yeni bir kocası var. Bizim de bir bebeğimiz olacak."

Bu sonuncusu en sık tekrarlanan nakarat, parayı kendilerinin nasıl hak ettiği, June Bailey Roe'nun nasıl hak etmediğiyle ilgili öne süreceği en iyi kanıt. Bebek – vitaminlerle besleyip durdukları hayal, bedenindeki dağ.

Wade bunlara itiraz edemiyor. Bu nedenle, Jenny'nin dikte ettiklerini yazıyor ve her mektubun altına imzasını atıyor. Ama kendisi değil eli yazıyor mektupları, sözcüklerin kendisine hemen hiç dikkat etmiyor. Tam tersine, şimdi altmış sekiz yaşında olan ve babasının bunamasından geriye sağ kalmış olan June Bailey Roe'nun şu anda bulunabileceği tüm yerleri hayalinde canlandırıyor.

Hissetmeye başladığı bu tuhaf şeyleri Jenny'ye nasıl itiraf edebilir?

Acısının tam orta yerinde June Bailey Roe'ya duyduğu saygı var. Kadın, Adam'ın belleğinde bir çentik gibi. Wade bir yara izi bile bırakmadan unutulduktan sonra bile, Adam'ın öldüğü güne kadar yumuşak ve taze kalmış.

June Bailey Roe o parayı hak ediyor çünkü kaybolmamanın bir yolunu bulmuş.

Ama Wade, her hafta karların arasından yürüye yürüye Spirit Lake'teki Miller'ın bakkal dükkânına giderken bir mektup taşıyor cebinde. Mektubu oradaki posta kutusuna atıyor. Mektupların bazıları tehdit mektupları, Wade'in el yazısıyla yazılmış Jenny'ye ait sözler. Bazıları ise June Bailey Roe'yu acındırmak için yazılmış umutsuz sözler. Mektupların hepsinde, kendilerine borçlu olduğu parayı hangi adrese göndereceği yazılı.

Ellerinde kadının on altı yıl önceki, Ketchum'da yaşadığı adresi var.

Jenny, bu sanki bir oyunmuş gibi devam ediyor.

"Yaz, 'artık bir avukat tuttuk.'"

Wade başını not defterinden kaldırıp Jenny'ye bakıyor.

"Böyle yaz, böyle yaz, gerçekten." Jenny heyecanla başını sallıyor. Sonra, sanki yağışını gözleriyle durdurabilecekmiş gibi kara bakıyor. "Yaz, 'Bu senin son şansın.'"

Hayatlarına dair bir tasavvuru var.

Ama ne mektup ne de çek geliyor. Bahar geliyor ama. Tam gelmesi gerektiği zamanda, vaat edilen zamanda geliyor. Her yerde, ağaçlardan damlayan suyun sesi var. Karın çok altından nehirler akıyor ve çamurlu yola varıyor, yolda derin yarıklar açıyorlar. Jenny ile Wade birlikte kamyonete biniyorlar. Jenny yolcu koltuğunda oturuyor. Koyu kırmızı atkısı, yine karışmış saçını örtüyor. Saçı, Wade'in şimdiye kadar görmediği kadar uzun. Dudakları çatlamış, gözleri yumuşak, ifadesi ise açık, istekli, bekleyiş dolu. Wade kamyoneti geri vitese alıyor. Kamyonetin tekerlekleri çamurlu kar tükürüyor, Wade'in çamurun etkisini azaltmak için tekerleklerin altına koyduğu dalları etrafa saçıyor ve eriyen kardan gelen havadaki yosunlu kokuya egzoz kokusu da ekleniyor. Yeterince sarsıldıktan, yeterince naz ettikten sonra tekerlekler kamyoneti özgür bırakıyorlar.

Kızları Lily bir sonraki hafta hastanede sağ salim doğuyor. Helikoptere gerek olmuyor. Yirmi ağaç kesilmeden kalsa da olurmuş.

Aylar geçiyor ve aradan bir yıldan fazla geçtikten sonra dağ tam araziyi satın aldıkları zamanki gibi. Otların arasında düğünçiçekleri var. Jenny'nin Lily'yi, muhteşem mutluluklarını kucağında tuttuğu çocuk odasının penceresinden içeri kuş sesleri giriyor.

Eşyaları gelmiş ve ikisi de yine iş sahibi olmuşlar. Jenny tekrar veterinerin yanına dönmüş. Artık yol açıldığına göre Wade'in de atölyesini tamamlamak için gerekli malzemeleri alması mümkün hale geliyor. Böylece, Grangeville'deki gibi bıçak yapıp satmaya devam edebilecek.

Jenny kışı tamamen unutmuş gibi görünüyor. Tüm enerjisini bebeğe aktarıyor. Onu kışın içinden geçirmeye yarayan bir zamanların hayali sarı patiklerini satın alıyor. Kış ise yine bir hayal haline gelmiş, uzak bir hayal, hayallerinde, gelecekte karları küreyerek tertemiz ettikleri bir hayal. Mektuplar kesiliyor. Jenny'ye mektupları yazdıran o tutku, Wade'in postaneye gitmek için yaptığı o acılı yürüyüşler, gerginlik yaratan tüm o planlar yok olmuş. Wade'in omuzlarından büyük bir yük kalkmış.

Ama hâlâ traktör almak için biriktirecekleri fazladan bir miktar paraya ihtiyaçları var. Bu yüzden Wade, Rathdrum Bozkırı'ndaki tarlalarda sulama borularını başka bir yere taşıma işinde çalışıyor. Uzun bir süredir yapmadığı bir iş ama aldırmıyor. Bu iş, on üç yıl önce Jenny'yle tanıştığı zaman, her ikisi de on dokuz yaşındayken yaptığı iş. Şimdi, boruları sırtındaki bebekle kaldırıyor. Jenny de işi tatil olduğu günlerde Wade'e katılıyor ve tarlalarda çalışıyor. Bebeği taşıma işini de sırayla yapıyor, çalışırken bebeğe şarkılar söylüyorlar.

Ilık bir yaz günü, bedenleri boru taşımaktan ağrılar içinde ama yürekleri kuş gibi hafif, dağın tepesine kadar çıkmaya karar veriyorlar. Bu yolculuk sırasında Lily Jenny'nin kucağında sessizce oturuyor.

Okul otobüsünü bulmayı aslında beklemiyorlar. Ama otobüs işte orada uzakta, otların arasında.

Kamyoneti park ediyorlar ve otobüse doğru yürüyorlar. Önlerinde bir patika yok, dağ bisikletlerinin ve dört tekerlekli ara-

baların izleriyle parçalanmış yükseltilerin üzerinden yürüyorlar. Peygamberçiçekleri mor ve gümüşi renklerde büyümüşler, yerde çekirgelerin tutunduğu ağaç dalları var.

Otobüsün dört tekerleği de patlak ve üzerlerinde kurşun delikleri var. Yanlardaki aynalar koparılmış, aynaların takıldığı metal güneşte parlıyor. Wade ile Jenny otobüsün merdivenlerini dikkatle tırmanıyor. Otobüs onların ağırlığı altında gıcırdıyor. Önce telaşlı kanat sesleri duyuluyor, sonra hiç ses yok.

İçeri kadar girmiyorlar. Jenny, kucağında Lily'yle merdivenlerin üstünde duruyor. Wade de tam arkasında. Sürücü koltuğunda ve ön panelde kırık ön camın parçaları var. Koridorda da cam parçaları parıldıyor. Jenny cam parçalarının üzerinden yürüme tehlikesini göze almıyor, bu yüzden ikisi de kapı önündeki parmaklığın üstünden, çoğu parçalanıp içleri dışlarına çıkmış, bazıları eksik koltuklara bakıyorlar. Sıcak koltuk brandalarının üstünde çekirgeler güneşleniyor. Sürücü koltuğundaki bir delikten birkaç gri tüy fışkırmış, delik daha yeni delinmiş gibi tüyler hâlâ uçuşuyor.

"Jenny" diyor Wade, ısınmış branda kokusu ve dışarıdaki toz ve çiçek kokuları burnunda, koltukların üzerinden bakarak. "Bebeğin adı konusunda konuşmak istiyorum."

Kırık ön camdan giren eğimli güneş huzmesinin içinde toz zerreleri ve küçük kuş tüyleri uçuşuyor.

Jenny başını çevirip Wade'e bakıyor. "Ne demek istiyorsun?"

"İsmini değiştirmek istiyorum."

Jenny boş bir ifadeyle Wade'e bakıyor, sonra başını otobüsün içine, bütün o boş koltuklara doğru çeviriyor. Hiçbir şey söylemiyor, kıpır kıpır tozdan büyülenmiş gibi dümdüz ileri bakıyor. Uzun bir süre sonra Wade, Jenny'nin koluna dokunuyor, onu kendine doğru çeviriyor. Alçak sesle şöyle diyor: "Hayatımın sonuna kadar ona her şeyi vermek istiyorum. Sevdiğimin o olduğunu unutmayı hiç istemiyorum."

"June'dan bahsediyorsun" diyor Jenny. Sesi çok uzaklardan geliyor. Wade, Jenny'de şaşkınlık görmediği için telaşlanıyor.

"Evet, onun adından."

Uzun bir süre ikisi de hiçbir şey söylemiyor. Sonra Jenny, sanki transtan çıkmış gibi başını iki yana sallıyor ve net bir biçimde, "İsmini böyle değiştirivermenin çocuğun hayatını altüst edeceğini düşünmüyor musun?" diyor.

Wade yumuşak bir sesle gülüyor. "Çocukların hayatını pek çok şey altüst edebilir. Bu etkilemeyecektir. Hatırlamaz bile."

"June ismini sevdiğimden bile emin değilim."

"Kızımıza adını koyduğumuz kadını sevmiyorum. Ama hayranlık duyuyorum. Onda hayatta kalmayı bilen bir şeyler var."

"June" diyor Jenny. "Adını koyacağımız başka kimse kalmamış gibi..." Sesi dalgalanıp kayboluyor. İkisi de başını eğip, Jenny'nin kollarındaki, kendi parmaklarını emen, bir yandan da parıldayan camlara uzak bir merakla bakan bebeği seyrediyorlar. Wade ile Jenny bu şekilde bir an daha duruyor ve akşamın otobüse indiğini hissediyorlar. Dışarıda cırcır böcekleri ötüyor. Bir süre sonra cırcır böceklerinin sesi okul otobüsünü de dolduruyor. Etraflarında olduğunu bilmedikleri cırcır böcekleri önce güvensizlikle, sonra da sanki etrafta kimse yokmuş gibi ötüyor.

1995

June'un odasının kapısı kapalı. Jenny bunun ne demek olduğunu hissediyor: May'in kalbi kırık.

"Bir gün sen de bunu isteyeceksin" diyor Jenny May'e. "Kapının kapanmasını." Jenny ses tonunun tasasız ve makul çıkmasına özen gösteriyor. Kızını teselli etmek istiyor ama altı yaşındaki May, annesinin gönül almasına, annesinin suçlamasına karşı suratını asıyor.

Anneyle kız mutfak masasında oturmuş çam kozalaklarını içinde fıstık ezmesi olan bir tabakta gezdiriyorlar. Jenny aklına bir şarkı takılmış gibi (ama takılmamış) neşeyle mırıldanarak hızla çalışıyor, arada bir de parmaklarını ağzına götürüp hiç kuşkusuz sahte bir dikkatsizlikle –Jenny, May'in bunu bildiğini biliyor– fıstık ezmesini yalıyor.

May bunu bildiğinden sessizce çalışıyor, tabaktaki fıstık ezmesinin neredeyse tamamen bittiğini bile fark etmeden çam kozalaklarını tabağın içinde dalgın dalgın yuvarlıyor. Jenny, May'in, annesinin yüzünde bir itiraf görmek için baktığını biliyor – bütün bunların, kozalakların bile, kuşyeminin bile, annesinin zihnine takılmış gibi yaptığı şarkının bile yalan olduğunu bildiğini biliyor. Kız kardeşi kapısını kapatarak kendisini dışladığına göre bütün bunlar nasıl gerçek olabilir? Annesi bunu nasıl hissetmeyebilir?

Jenny kızını kollarına alıp onun tatlı sarışın başına bunu anladığını, hissettiğini, bunun yüreğinin yarılması gibi bir şey olduğunu söylemek isterdi. Ama bu, kısa bir süre önce dokuz yaşını dolduran ve onların kendisi hakkındaki düşüncelerini umursamamasına izin verilmesi gereken June'a haksızlık olurdu. Jenny, May'e karşı bunu –aslında hiç de vakti olmadığı halde yaptığı kozalaklı kuş besleme projesiyle– telafi etmeye çalışsa bile May direniyor.

Jenny kuşyemlerini serpiştiriyor, teli çam kozalağının tepesine iliştiriyor ve çengel yapmak için büküyor. Havaya kaldırıyor. Gülümsüyor. "İşte oldu."

"Pek hoş" diyor May. May alaycı olmayı ne zaman öğrendi? Son birkaç hafta içinde iki kızı da Jenny'yi şaşırtmıştı. Çabuk sinirlenen,

boşboğaz, kıskanç June son zamanlarda kız kardeşinin kışkırtma çabalarına ne kadar yumuşaklıkla cevap vermişti. May ona belirsiz suçlamalar yöneltirken, May'in kafasının üzerinden annesine anlayış ve şaşkınlık dolu bakışlarla bakması. Şiddetle karşılık vermemek, vurup tırmıklamamak June için ne kadar beklenmedik şeylerdi. Araya Jenny'nin girmesi gerekmişti.

Ama June'un May'e söyledikleri, tırmıklamaktan daha keskin sözlerdi. June'un anlayışlı bir ifadeyle omuz silkerek kardeşine "Yalnızca geçici bir dönemdi, May, kusura bakma" dediğini gözünün önüne getiriyor Jenny.

Bunu, May'in oyuncak bebeklerine karşı June'un ilgisiz davrandığı konusunda May'in onu acı acı suçlayarak bağırmasına cevap olarak söylemişti.

"Geçici bir dönem." Bebeklerle oynamaktı kastettiği. Dokuz yıllık hayatının son dokuz yılı yani. Çocukluğunu böyle bir yetişkin sözüyle etiketlemişti. June'un bizzat kendisi, onun hakkında bildikleri her şeyi safiyane ve geçici, bütün hayatını uçucu bir tutku olarak bir kenara itmişti. "Geçici bir dönem." Nedense May bu sözcüğün "televizyonun parazit yapması" anlamına geldiğini düşünmüştü. Gözünün önüne televizyonun karlı göstermesi gelmişti. May'in havada uçuşan tekmeleri, çığlıkları ve gözyaşları arasında Jenny onun ne demek istediğini anlamamıştı. "Parazit diyerek ne demek istiyorsun? Çalışmıyor derken ne demek istiyorsun? June televizyonu mu bozdu?" Sonunda May meramını anlatmıştı. May'in kaldıramadığı, kardeşinin, May'in bizzat kendisini ve kardeş olarak birlikte geçirdikleri hayatı parazit diye nitelendirerek silip atmasıydı. May, en çok sevdiği bebeğin yumuşak plastik başını piyano sırasının köşesine vurup kırınca Jenny May'i yerden kaldırıp kucağına aldı ve kızının saçı elektriklendiği zaman nasıl yatıştırırsa, May'in savrulan kollarını ve bacaklarını aynı hareketlerle yatıştırdı ve ona "Yok, geçici dönem, bir yer gibi bir şeydir. Bir süre orada kalırsın ama sonra çıkarsın" dedi.

"June'un odası gibi mi yani?" May yüzünü çarpmış, morartmıştı, çılgın gibiydi.

Dışarıda sağanak yağmur var. Wade yeni sobalarını yakıyor. Mevsimlerden bahar ama ateşin çıkardığı sesler ve kokular dışarıdaki fırtınayla birleşince evin üstüne başka bir mevsim çökmüş. Sanki sonbahar gibi, sanki geçirdikleri uzun kış bu sefer başka

bir yönden üzerlerine geliyor, onları tekrar zaman içinde geçmişe doğru püskürtüyormuş gibi. Yaptıkları kuş besleme projesi bile Jenny'ye baharı değil, Noel'i hatırlatıyor. Yeşil tellerden olmalı, diye düşünüyor, küçük çengellerden dolayı. Bütün bunlar Wade'i de üzüntülü bir ruh haline sokmuş. Jenny, Wade'e çeviriyor bakışlarını. Masanın başında neler olduğunu duymuyormuş gibi görünüyor ama oyuncak bebek dünyasının kaybolmasından o da etkilenmiş durumda. Çalışma odasında çalışırken, kızlarının oyun oynamalarını neredeyse akademik bir ilgiyle dinlerdi. Wade de Jenny de önemli oyuncak bebeklerin adlarını, kimin kiminle buluştuğunu bilirlerdi. Wade, kapısı her zaman açık olan June'un odasındaki kızların sesini çalışma odasından duyardı. May ve June bebekleri konuştururlardı, hem kız bebekleri hem de erkek bebekleri. Erkekler daha yavaş yavaş konuşurlardı. May de June da seslerini inandırıcı olabilecek kadar kalınlaştıramadıkları için aradaki bu açığı seslerinin tonuyla kapatmaya çalışırlardı. Tuhaf bir şekilde, erkeklerin sesini fısıltı şeklinde taklit ederlerdi.

Jenny ile Wade bazen yatakta bu oyunlarla ilgili şakalaşırlardı.

"Veronica'nın felç olduğunu duydun mu?"

"Ne demek felç olmuş?"

"Bacaklarını oynatamıyor. Nadir rastlanan bir hastalıkmış. Joe onu yatakta öylece yatarken bulmuş."

"Joe mu? Joe'nun onun yatağında ne işi var?"

Bilgiç bilgiç gülüşmeler. Kalkan kaşlar. Sahte bir kendini beğenmişlik. Wade ile Jenny bir diğerinin bilmediği haberler olunca başlarını acımayla sallıyorlar.

"İnanmıyorum! Ne kadar da toplum dışı kalmışsın!"

Bebekler Barbie bebekler gibi, ama o kadar pahalı değil, daha küçük ve daha yumuşak bir plastikten yapılma. Kolları, bacakları esnek, yüzleri ifadesiz, gözleri birbirinden ayrı duruyor. Satın alındıklarında üstlerinde kışlık giysiler oluyor: Çıkarılabilen çizmeler, düz kazaklar. Özel olanların yanlarında bir de kedileri, köpekleri ya da çikolata paketi gibi beyaz keçe içine sıkı sıkı paketlenmiş bedensiz bebekleri oluyor. Toplamda yirmi iki bebekleri vardı ve June ile May oyuna bebekleri sayarak başlarlardı. Yoklama alır, her birinin kendine ait hayatından ayrı kalmamasına dikkat ederlerdi.

Çok yakın zamana kadar bütün oyunlar June'un odasında, dolabın içinde cereyan ederdi. Dolabın içinde June'un giysileri yoktu.

Dolapta dört ahşap raf vardı ve bunlar May ile June'un kartonla yapıp kapılar bile kondurdukları duvarlarla ayrılmıştı. Bu şekilde, içinde kızların elleriyle yönlendirdikleri bebeklerin dolaştığı beş katlı bir ev ortaya çıkmıştı. Kadınlar ve erkekler birbirlerini öpmek için yüzlerini birbirlerine bastırırlardı. Anneler bebeklerini yere düşürür, odanın diğer yanındaki hastaneye koştururlardı. Yalan söylerlerdi; yasak aşklarını itiraf ederlerdi; dehşet verici itiraflarda bulunurlardı. Bazen de soygun ve kaçırma olaylarının kurbanı olurlardı.

Karton odaların içinde yine kartondan yapılma eşyalar da vardı ve aileler ya da çiftler şeklinde gruplanmış bebeklere ait, Jenny'nin çektiği gerçek fotoğraflar odaların duvarlarına yapıştırılmıştı. Aileler dağılınca veya eşler yeniden evlenince ya da ölenler olunca bu fotoğrafların da güncellenmesi gerekirdi. Ölümler bebekler bir yerlerde kayboldukları ve June ile May bir bahaneye ihtiyaç duydukları için değil, bazen öykülerdeki beklenmedik durumlar böyle bir fedakârlığı bile göze almalarını gerektirdiği için, bütün ayrıntılarıyla gerçekleştirilirdi. Ve Jenny'nin bildiği kadarıyla ölenler hiçbir zaman yeniden hayata döndürülmezdi.

June oyundan çıkalı beri May tek başına oynamaya çalışıyor. Bebeklerin dört tanesi onun. June'un bebekleri orada, dolabın içinde boşu boşuna oturdukları ve ziyan oldukları halde onları June'dan istemeyecek kadar gururlu. Jenny onları orada dururlarken görüyor, aynı adam haftalardır aynı fırına dayanmış duruyor. Kocalar ve karıları hâlâ karton parçaları üzerinde uyuyorlar. Çocuk odalarına yerleştirilmiş çocuklar hareketsiz.

Son zamanlarda May kıymetli dörtlüsünü evin her yanında dolaştırarak yeni mekân arayışına girdi, tüm konuşmaları ve fısıldamaları tek başına yapıyor ama ne çare! Ancak May kendinden emin değil; anlatı içinde ona önderlik edecek June olmayınca bebeklerin birbirlerine ne diyeceklerini bilemiyor. Yalnızca onları oynatır gibi yapıyor. May iki kere annesini kendi zavallı küçük oyununa kulak misafiri olurken yakaladı ve her ikisinde de utanç içinde öfke krizine girdi. May kendisi gibi davranmıyor; dehşet verici öfke nöbetlerine kapılıyor ve bu da onun kişiliğine hiç uymuyor. Günlerce evin içinde suratı asık gezdi ve June'un kapısını çalmak için bahaneler buldu. Genellikle bulduğu bahaneler kötü niyetli; June'un bir banyo dolabının arkasına düşen bir çift kirli çorabını,

sırf June'un kapısını açıp içeri atabilmek için bir sopayla çekip çıkarmış. "Al pis, iğrenç çoraplarını!"

Ama bütün bunların ne demek olduğunu June bile biliyor. O olmadan May'in sudan çıkmış balığa döneceğini biliyor. Ve belki de üzülüyor. Jenny, June'un üzüldüğünü düşünüyor.

"Belki de yalnızca kitap okuyordur" diyor May'e. "Odasına gidip sen de kitap okusan, eminim itiraz etmez."

"Kitap okumaktan nefret ederim" diyor May ve Jenny gülümsüyor.

Çam kozalaklarını temizleyip kaldırmışlar. Wade atölyesine gitmiş, Jenny de günün ortası olmasına rağmen bir film koyuyor. Film olunca May biraz yumuşuyor. Gündüz vakti film seyretmek gibi kurallara aykırı bir hareket onun için yeterli bir kabul demek. Annesinin çabasının farkında olduğunu yumuşak bir bakışla gösteriyor, ama o kadar. Kollarıyla sıkıca bacaklarını kavramış, bakmaz gibi yapıp ekranı görmek için dizlerinin hemen üzerinde açtığı gözleriyle filmi seyrediyor.

Çok geçmeden May, Jenny'nin tahmin ettiği gibi uyuyakalıyor. Jenny, May'in haberi olmadan June'un odasına gidebilmek için bir fırsat kolluyordu. Jenny, yıllar önce neler hissettiğini hatırlıyor. Onun bebekleri, o kadar elle tutulur bir şeyi yoktu. Daha çok bir duyguydu. Hayatının ilk yıllarında sanki her şey onun için bir bilgi ve ısrar anlamını taşıyordu. Parmaklığın direkleri, duvar kâğıdı, günün belli saatlerinde çimenler. Bu şeyler ona dik dik bakar ya da gülümserlerdi. Babasının çalışma odasındaki mavi sallanan sandalye gibi sıradan bir şeyin bile onun üzerinde bir etkisi vardı, yumruklarıyla vurduğu yastıklarından yükselen tozların yepyeni bir boyutta çıkardığı yeni bir fısıltı, örneğin. Her şeyin içinde gizli bir yoğunluk vardı ama bir gün hepsi yok oldu. Mavi sallanan sandalye ittiği zaman ayakları üzerinde pencereye doğru gidiyordu. Yükselen tozlar yükselen tozdan ibaretti. Bu yok oluştan sonra içinde, derinlerde bir yerde, yalnızca bir özlem düğümü kalmıştı, içi boş bir acı: Ergenlik. Can sıkıntısı.

İşte bu sebeple âşık oluruz, diyecekti June'a.

O boyuta, o mucizeye tekrar ulaşabilmek için âşık oluruz.

Çamaşır odasına gidiyor, June'a ait birkaç eşyayı alıp katlıyor ve üst kata çıkıyor; kızının kapısını çalacak ve ona aşkın varlık nedeninin bu olduğunu, bu kayıp oyuncak bebek dünyası olduğunu anlatacak.

Ama June'un odasına geldiğinde Jenny'nin kapıyı vurması gerekmiyor. Kapı açık. Hafifçe açık ve herhalde kazara açılmış ama Jenny kapı aralığından içerisini görebiliyor.

June yere oturmuş. Jenny onun dolaba doğru dönmüş yüzünün büyük bir kısmını görebiliyor. Küçük, dimdik sırtını görüyor. June'un elleri önünde sıkı sıkıya kavuşmuş. Omuzları sanki rüyadaymış gibi minik sarsıntılarla oynuyor. Ama rüya görmüyor. Jenny neredeyse korku içinde daha yakından bakıyor: June'un gözleri faltaşı gibi açık, dolaba dikilmiş. Dudakları bir an için açılıyor, sonra kapanıyor.

Jenny, June'un odasında olanları görmesi gerekmediğini bildiği halde, kapının ağzında hareketsiz duruyor. Serin ve katlanmış giysileri sıkıca kucağına bastırıyor. Konuş, konuş veya git! diye kendini sıkıştırıyor ama kıpırdayamıyor. Orada kalakalıyor. June'un adını söylemek için ağzını açıyor ama June'un yüzüne bir şey oluyor. Kendi yüzü değilmiş, başka birinin mutlu yüzüymüş gibi aydınlanıyor. Ve Jenny bir anda bu yüzün raflardaki kişilerden birinin yüzü olduğunu tanıyor. Bir kız bebek. Katie. Bu ifade, o en çok sevdiği bebeği konuşturduğu zaman June'un takındığı ifade. Kıpırdayan, düşünceli bir yüz.

Oynuyor onlarla! Jenny gözlerine inanamıyor. June bebekleri zihninde dolaştırıyor. Birbirleriyle konuşturuyor. Zihnini toparlayabilmek için eve bakması yetiyor. Demek ki fırına dayanmış olan adam, bedeni orada olsa da aslında artık fırının yanında değil. Jenny'nin kafasındaki imgesinin o kadar ötesine gitmiş ki bir zamanlar orada durduğunu, herhalde artık çoktan ayrıldığı karısına yemek yapmakta olduğunu muhtemelen kendisi bile unutmuştur. Hepsi odadan odaya dolaşıyor, giyiniyor, soyunuyor, erkekler artık fısıldamak zorunda kalmadan June'un kafasında yüksek sesle konuşuyorlar. Gülen, bağıran adamlar. Bunların hepsi, June bebeklere dokunmadan oluyor. Çünkü onlara dokunmak demek oynamak demektir ve insan dokuz yaşındayken bebeklerle oynamaz.

Jenny geri dönüyor. Gözleri yaşla dolu. Fark etmeden, düşünmeden, küçük giysi yığınını göğsüne bastırarak merdivenlerden koşarak aşağı iniyor. Ne hissettiğinden emin değil – rahatlama mı? Evet, ama başka bir şey daha var. Korku. Kızının hayatının bu derece dışında tutulmasının mümkün olması onu korkutuyor. Kızının zihninde kartondan duvarlar ortaya çıkmış, aralarındaki

mesafe ise çocukluk. June'un çocukluğu kendi canlı felç durumu içinde yaşamaya devam ediyor. Bütün o bebekler dünyası şimdi June hariç herkese kapalı. Jenny'nin kalbi kırık. Evet, bunun anlamı bu işte. Göğsünü sıkıştıran şey keder.

Jenny merdivenleri inince kanepenin arkasını ve yanıp sönen televizyonu görüyor. May'in kolu kanepenin yanından aşağı sarkmış. Jenny kızının uykusu içinde kendini ne kadar güvende hissettiğini, kayıp sandığı şeye karşı ne kadar güvende olduğunu görerek duygulanıyor, oysa bu güvenlik yalnızca dünyanın şu anda onsuz dönmekte olduğu gerçeği.

Jenny, May'e doğru ilerliyor, onu uyandırıyor ve kollarına alıp sıkı sıkı sarılıyor.

Gardiyanlar da kadın. Onlar da annedir belki. Yatağı bozuyor, yastıkları kılıflarından çıkarıp sallıyor, Jenny'nin kutusunu yerlere, yere çömelmiş bedeninin üstüne saçıyorlar.

Jenny'nin avuçlarının altındaki zemin serin. Yanında, üç kadın daha dizlerinin üstünde, aynı zemini tutuyorlar elleriyle, hepsi Sage Hill'de yeni. Bu bir dağıtım hücresi, bir hafta önce mahkûm olduktan sonra buraya nakledilmesini izleyen günlerde onu tuttukları geçici bir yer. Esas hücresi henüz hazır değil. Ama yarın hazır olacak. Asıl mahkûmiyeti yarın Ceza Hücresi diye bilinen yerde başlayacak.

Yarın.

Bir zamanlar zamanın ölçülebilir bir şey olması –saatler, günler, haftalar– ne tuhaf. Bir günün geçen bir şey olduğunu bilmenin nasıl olduğunu hatırlamak ne kadar imkânsız.

Dört mahkûm önlerindeki kapıya dikmişler gözlerini. Kapı sağlam, yeşile boyalı. Tımarhanelerde kullanılan renk. Yeşil, deliliğin panzehiri.

"Ayağa kalkın" diyor gardiyanlardan biri.

Böylece Jenny ve diğerleri kollarını kaldırıyor, ellerini başlarının arkasına koyuyorlar. Dirsekleri birbirlerine o kadar yakın ki Jenny hücre arkadaşlarının sıcaklığını, etrafa saçılan öfkelerini hissediyor. Artık onlar kardeş.

Aynı emirlere uyuyorlar. Aynı sesi duyuyorlar.

Gardiyanlar bir şey arıyor.

Jenny'nin sorulduğundan bile pek emin olmadığı bir soruya karşılık olarak hep birlikte "Hayır" diyorlar.

Ve gardiyanlar buna inanmış görünüyorlar ama ancak ellerini rafların üstünde dolaştırıp sahip oldukları tek tük birkaç şeyin yere düşerek ses çıkardığını duyduktan sonra, ancak şiltelerinin altındaki örülmüş küçük deliklere parmaklarını soktuktan sonra, ancak tuvaletin arkasındaki kapağı kaldırdıktan ve parmaklarını suya daldırıp yalanı bulmak için arandıktan sonra.

Gardiyanlar parmaklarını mahkûmların yastık kılıflarına siliyorlar, sonra da kılıfları yere atıyorlar.

"Bu pisliği temizleyin" diyorlar ve çıkıyorlar.

Onlar da aynen bunu yapıyor. Uyuşmuş gibi. Kollarını ve bacaklarını bir başkasının gözleri kaldırıp indiriyormuş gibi, bu geçici hücrenin içinde hiç konuşmadan dolanıyorlar. Yastıkları tekrar kılıflarına sokuyor, sert, kaba battaniyeleri ince şiltelerinin üstüne düzgünce örtüyorlar.

İşleri bitince, şaşırtıcı derecede genç çıkan parazitli bir kız sesi hoparlörden hücrelerine giriyor. "Dördüncü sayım ikide başlayacak."

Kimin sesi bu? Sanki bir çocuk sesi, sanki oyun oynar gibi çın çın emirler yağdırıyor. Bu seste –acaba hayal mi kuruyor?– bir saflık var, bu kadar ince bir sesi birilerinin dinleyebilmesine şaşırmış gibi.

"İlk sayım birde başlıyor. Mahkûmlar, kapıların önünde hazır bekleyin."

Sonra kilit kendi kendine açılıyor, kapı kendi kendine ardına kadar savruluyor. Kapının önüne çıkıp orta kafeste dikiliyorlar. Karşısında ve iki yanında, kolları yanlarından sarkan, birbirlerini belli belirsiz selamlayan diğer mahkûmları görüyor, ama yüzler ifadesiz, gülümsemeler hafif.

Hepsi bu sesin, bu çocuksu hoparlör sesinin onları rahat bırakmasını bekliyor. Şu anda, bir hafta önce o mahkeme salonunda hissettiklerinin aynısını hissediyor Jenny. Bacakları onu yalnızca yargıcın emriyle değil, aynı anda çıkan ve kaynağını bilmediği bir sesin, hem içinde hem de dışında duyduğu ve sözcükleri emirden çok bir yaratış olan bir kız çocuğu sesinin verdiği emirle ayağa kaldırmıştı.

Yargıcın sesi bir fısıltıdan daha yüksek değildi. Ceza, yargıcın ağzından verilmişti ama nasıl olduysa adamdan bağımsız gibiydi,

sanki çocuk sesi onun adına da konuşuyordu. *Ömür boyu*, demişti, verdiği ceza bir armağanmış gibi, *ömür boyu*.

Sanki sözcükler cezayı öyle yaparmış gibi.

Kadınların adları yine o kız çocuğunun sesiyle, hoparlördeki parazitli sesle okunuyor, sesin yankısı yeşil boyalı beton boyunca aksediyor.

Şimdi hayatı minyatür boyutuna indirgenmiş gibi, çocuğun biri gökyüzünde bir pencereden ona bakıyor ve kendi dudaklarını kıpırdatmadan Jenny'nin dudaklarını açıyor. Jenny'nin dudakları bir başkasının sözcüklerini biçimlendiriyor.

O da sayılıyor. Yabani doğanın bir yerlerinden June gözlerini dikmiş içeri bakıyor.

"Mitchell"

Sesi parazitin içinde titreyen kız çocuğu onun adını da okuyunca, Jenny sesi olmayan bir biçimle cevap veriyor, dört duvarın arasındaki boşluğun biçimiyle.

"Burada."

Burada. O burada.

1995

Yılın en sıcak gününde May çamaşır ipinin yanındaki gölgeliğe ulaşınca çöp bidonunun üstündeki kapağı kaldırıyor. Çöp bidonu kendi boyunda ve içi su dolu. Yine de, kapağı tek eliyle tutarak boşta kalan parmaklarının uçlarını suyun yüzeyinde bir ileri bir geri dolaştırıyor, sınamak için. Ilık. İzleyen kimse varsa, buradaki amacına ne kadar bağlı olduğunu, her türden kapakla artık işinin bittiğini göstermek amacıyla hiddeti andırdığını umduğu bir hareketle kapağı yana itiyor. Kapak toprağın üstünde bir fincan tabağı gibi yuvarlandıktan sonra duruyor.

Üstünde ince, çizgili bir elbise var, ayaklarında pabuç yok. Sandaletlerini tepeden aşağı fırlatmış. Çöp bidonunun yanında sıcak bir cüruf briketine basıyor, sonra her iki ayağındaki tozları eliyle süpürüyor. Çöp bidonu mavi, tıpkı içindeki suyun kolunun üstüne düşürdüğü titrek yansımalar gibi. Şimdi suyun başına geçmiş, sıcak plastik kokusunu soluyor, parmağını suyun yüzeyinde dolaştırıyor, şurada burada yüzen, kendi derisinden geldiğini bildiği incecik yağ parıltılarını dağıtıyor. Su dolu bidonun içine doğru tırmanıyor, bacaklarını tek tek atarak ve su soğukmuşcasına nefesini tutarak. Su soğuk değil. Bidonu hortumla doldurduğu ve içinde biraz titrediği dün öğleden beri, o sıcak kapağın altında öylece durmuş. Şimdi suyun bacaklarının arkasına doğru tırmandığını, elbisesinin altına, sonra tüm bedenine, hatta saçlarının dibine kadar yürüdüğünü hissediyor. Su onu sarıyor. Giysisini çekip aşağı indiriyor ve giysi suyun üstünde yüzmeye başlıyor. Suyun yüzeyi gözlerine kadar geliyor, güneş yanığı omuzları suyun altında. Dizleri kıvrıkken bir anda dizlerini tutuyor ki daha az yer kaplasın. Suyun üstünde duruyor, hiçbir tarafı çöp bidonuna değmiyor. Mavi yuvarlağın içinde yükselip batıyor. Zaman zaman ayak parmaklarının ucuyla dibe dokunuyor ve elleri iki yana açılmış vaziyette havaya sıçrıyor, damlacıklar uçuşup öyle kuvvetle toprağa düşüyor ki tıpkı yere düşen çakıl taşlarıymış gibi yerden toz kaldırıyorlar. Toprak işte bu kadar ince.

Tepenin alt yamacındaki açık sarı evinin arkasını buradan görebiliyor. Yakınlarda bir yerdeki otlağı ve ısınmış otları çiğneyen atları görebiliyor. Kendi çöp bidonunun biraz ötesinde, ablasının kapağı hâlâ kapalı çöp bidonunu görebiliyor. June'un, Paskalya'dan bu yana aynı ağaca dayanmış duran bisikleti de orada. Zinciri paslanmış, selesini bir sincap geveleyip içini dışına çıkarmış.

May, sarı, turuncu, siyah lekeli kedisi Roket'i arayıp duruyor. Bugün saat on bir civarında kaybetti. Roket'in her zaman gittiği yerleri bu sıcakta inleye sıklaya iki kere dolaştı ve ona fısıltıyla seslendi, çünkü adını yüksek sesle çağırmak, kaybolduğunun resmen ilanı demek olurdu. Şu anda da "Roket" diye zar zor duyulur bir sesle sesleniyor, gökyüzüne ve çam ağaçlarının düzensiz, iğrenç tepelerine bakıyor. Bu ismi çağırdıkça, kedinin adı, gittikçe daha fazla, bedeninin yaptığı bir harekete dönüşüyor: "Rok" suyun içinde yaptığı hareket, "et" ise kendisi. Su, çöp bidonunun kenarından yere taşıyor.

Şu anda, dokuz yaşındaki June'un tepeyi tırmandığını görüyor. June mavi mayosunun altına rengi solmuş beyaz şortunu giymiş, annelerine ait güneş şapkasını takmış. Bu, çenesinin altında bağlanan bir hasır şapka. May görmeye çalışsa da şapkanın gölgesi, ablasının yüzünün ifadesini bulanıklaştırıyor. May ablasının duygularını öngörmek istiyor. Ama June'un başı öne eğik, koltuğunun altına bir havlu sıkıştırmış, yere bakıyor.

May çöp bidonunun içinden çabucak çıkıyor, kapağı toprağın içinden alıyor. Aklına bir şey gelmiş. Şimdi artık toprak ve kozalak kalıntılarıyla kaplanmış ayaklarını silkelemeyi unutarak tekrar suya gömülüyor ve bırakıyor kapak kafasının üstüne yerleşsin ve kendisi orada değilmiş gibi görünsün. Başını arkaya atıyor, öyle ki yalnızca dudakları, burnu ve gözleri suyun üstünde kalıyor. Kulak kabartmış, kendini suya bırakmış durumda. Onu kimse göremez: O da June'u işitemez, yalnız kendini duyabilir, yüreğinin kulaklarında çılgınca çarpmasını.

Yüreğinin çarpmasını değil, June'un parmak uçlarının plastik üzerinde davul çalmasını işitiyor.

"Orada olduğunu biliyorum" diyor June ifadesiz bir sesle.

May kapağı kafasının üstünden itiyor. June'un şortunu çıkardığını ve bir ağaç kütüğünün üstüne dikkatle yerleştirdiğini görüyor. June, daha sandaletlerini çıkarmadan önce kendi çöp

bidonunun kapağını kaldırıyor, parmaklarıyla suyun ısısını ölçüyor. June suyun soğuk olmasını sever. Derhal bu amaçla oraya konmuş teneke bir kahve kutusunu suya daldırıyor ve suyu boşaltmaya başlıyor.

May tekrar suya gömülüyor ama ayağını temizlemeden girdiği için suyun çok kirlendiğini görerek sinirleniyor. Suyun yüzeyinde kozalak parçaları yüzüyor. Üfleyerek bu parçaları kendinden uzaklaştırıyor.

June musluğu açıyor ve hortumdan soğuk su fışkırmaya başlıyor. Artık dörtte biri boşalmış kendi çöp bidonunu tepesine kadar dolduruyor. En sonunda da havlusunun içine sarılı kitabını buluyor ve kitabıyla birlikte suya giriyor. Nefesini öyle derinden tutuyor ki kaburga kemikleri dışarı fırlıyor.

Gidebildiği kadar dibe batınca yavaşça ve mutlulukla bir nefes veriyor. Bu nefesten kastının, su soğuk olunca ne kadar daha iyi olduğunu göstermek olduğunu düşünüyor May. Kitap ıslanmasın diye her iki dirseğini de bidonun kenarından dışarı aşırıp çenesini bidonun kenarına dayıyor ve yüzü o çirkin şapkanın altında saklı vaziyette kitap okumaya başlıyor.

"Ne hakkında?" diyor May.

"Günümüzde yaşayan bir kızın ruhunun Oregon demiryolu üzerinde yaşayan bir kızınkiyle bağlantılı olması hakkında" diyor June sayfayı çevirirken, aceleyle.

"Güzel mi?"

"Çok."

Sonra ikisi de sessiz. May gözlerini ablasından aşağıya, eve ve evin ardındaki dağlara doğru çeviriyor.

May'a şimdi öyle geliyor ki, iki tane June var ve ikisinin, yani iki June'un birbiriyle ilişkisinin ne olduğu tam belli değil. May'le ilişkileri ise öyle değil: May birini seviyor, diğerinden nefret ediyor. Sevdiği June'u hemen hiç düşünmüyor bile. O, eski June, bebeklerle oynayan. Eski June ortalardaysa, her şeyin olduğu gibi olduğunu hissediyor; eski June'a karşı bir hayranlığı yok, ya da onun onayını almaya çalışmıyor veya onun özlemi içinde değil.

Ama bu ötekisi, nefret ettiği – bu yeni June'u sinir etmek uğruna May günlerini harcıyor. May bu June'u hem memnun etmek hem de sinirlendirmek istiyor; ona teslim olmak ve isyan etmek istiyor; aynı anda bu June olmak, ona tapmak ve ona pençesini geçirip pek

keskin tırnaklarıyla eski June seviyesine indirmek istiyor. Tırnakları bir tilkinin dişleri gibi. Daha geçen hafta onları yeni June'un koluna geçirmişti.

May o kadar aşağılara iniyor ki ağzı suyun altında kalıyor ve orada, gizlice, küçük bir gülümsemeyle gülüyor. Yeni June olsun, eski June olsun, June'un hep bir kokusu var; hep bir *benliği* var. May şimdi de bu kokuyu alıyor, ısınmış plastikli suyun keskin kokusunun altından, ağaçların kokusunun, güneşte kurumuş havlunun kokusunun ve ablasının diğer, daha gündelik kokularının altından doğru gelen bir akıntı.

Bu, *June* kokusu.

June'un sınırları May'i aşıyor; June'un kendisi, teninin hemen üstündeki havada, neredeyse elektriğe benzeyen o kokunun şeklini almış vaziyette asılı duruyor. Bu koku, June'un kirli teninin ya da göle girip çıkmış saçlarının ya da terinin ya da geceleyin nefesinde duyulan sıcak sütün kokusu değil. Daha da altta yatan bir şey. Bir ima. Bu iyi bir sözcük işte, *ima*, diye düşünüyor May, çünkü koku yalnızca bir ipucu gibi görünüyor. May bununla daha önce yalnızca bir kez karşılaşmıştı. Sıkıcı bir akşam yemeğinden sonra, babasının arkadaşının evindeydiler. Dışarıda şimşek çakıyordu. Pencereler açıktı. Babasının arkadaşı vantilatörü yere koymuştu, öyle ki üflediği hava altına şimşekten korkmuş yaşlı, asabi bir köpeğin sindiği masanın bacaklarına geliyordu. May, köpekten habersiz, ablasıyla birlikte masanın yanında yerde oturuyordu; vantilatör köpeğin kokusunu yüzüne vurunca May başını kaldırdı. Ve keşfinin yakınlığından dolayı allak bullak olmuş vaziyette, yüksek sesle, gaddarca, neredeyse titreyerek sordu: "Nedir bu koku?" Soru sorar gibi değil, bir şey bildirir gibi konuşmuştu. Sesi o kadar yüksek çıktı ki herkes konuşmayı kesti ve başını eğip ona baktı.

"Korkmuş bir hayvanın kokusu, May" dedi babası yumuşak bir sesle ve anlattıkları May tarafından kesilmiş adamdan gözleriyle özür dileyerek. Ama May aldırmadı. Gözlerini kocaman açıp önce utanç içindeki köpeğe, sonra da June'a baktı.

Bir kokusu olduğunu June biliyor muydu? May bu konuda June'a tek kelime söylemedi. Hiçbir zaman, tek bir kere bile. June'un kuşkulandığından kuşkulanıyor çünkü June banyo yapma konusunda çok özenlidir. Markete gittiklerinde kokulu losyonlardan alınması için yalvarır. Bedenini öyle bir ovalar ki teninde kızarık-

lar olur. Kasten bedeninde sabun bıraktığı düşünülebilir, zaten "ima"nın üstünden bir de sabun kokusu geliyor.

May'de bu koku yok. Bunu biliyor. Bir kere bu konuyu annesine açmıştı. "Ben de June gibi kokuyor muyum?" June'un duymadığından emin olmak için omzunun üstünden bakan annesi, alçak bir sesle, "Hayır, sadece sinirleri bozuk. Geçer. Bana da böyle bir şey olmuştu. Onun bir suçu yok, bu yüzden ona söylemen için hiçbir neden yok May. Söylemek durumu daha da kötüleştirir" demişti.

Sinirleri. Başlı başına sözcük bir koku taşıyor.

May bunu sır olarak saklamayı zaten bilirken, kendisinden yapılan böyle bir talep onu biraz yaşlandırdı. Derinlerde bir yerde, her zamanki sevgisinin altında kısılıp kalmış bir şey fark etti, solmuş otlar arasında günlerce önce ölüp gitmiş bir çekirgenin içinde unutulduğu bir kavanozun kapağının açılması gibi eskimiş ve kokuşmuş, tatlımsı ve hızla yok olan bir şey. Tiksinti: Bu, May'in kendisinden daha eski bir duygu. Tiksintinin kendisi değil de, May'in bu duygunun üstüne çıkışı, onu bir sır olarak saklaması. Ve bu nedenle June'u daha fazla seviyor, çünkü June, May'in kendine hâkim olma, elindeki tek silahı asla kullanmama, kendini tutma ve daha eğilip sokularak, eğilip ablasının kulağına fısıldayarak, korkmuş bir hayvanın o yoğun, küflü kokusunu tatma kapasitesine kavuşmasını mümkün kıldı. May bu kokuya karşı nefesini tutmuyor; koku neredeyse sevdiği bir şey. Ve ablası, gerçekten bilmiyorsa, gerçekten böyle bir bilgisizlik içinde yaşıyorsa, daha küçük demektir – May'den bile daha küçük.

June bir sayfa daha çeviriyor. June'un kuru parmaklarının kuru sayfa üzerinde çıkardığı ses May'i ürpertiyor.

May elinden geldiğince kayıtsız bir sesle "Roket'i gördün mü?" diye soruyor, kolları bidonun kenarlarından gevşekçe sarkıyor.

"Yok" diyor June. Ama May'in ona daha yakından bakmak istemesine neden olacak bir şey var bunu söyleme tarzında. May'in kafası birden kuşkuyla karışıyor. Ama June'un yüzü hâlâ saklı. Yüzünü hem şapka hem de kitabının kapağındaki kızın yüzü saklıyor. May kitabın üstündeki kızdan ancak yirmi otuz santim uzak. Gözleri aynı hizada. May eğilerek daha da yaklaşıyor. Kız biraz June'a benziyor, diye düşünüyor May, sadece gözlerindeki pırıltı üstü kapalı bir at arabası şeklinde resmedilmiş. June'un bütün

kitapları aynı şeyle ilgili. Kızlar yalnızca saç renkleri ve pırıltının şekli bakımından birbirinden farklı.

"Öbür kızın olduğu kitaba ne oldu? Gözlerinde gemi olan kıza?" diye soruyor May.

June'un gözleri gerçek olamayacak kadar hızlı oynuyor. Sadece okurmuş gibi yapıyor.

"Ruhu, geçmişte korsanların ele geçirdiği bir kızın ruhuyla iç içe geçmişti." June, cevap vererek sabır gösterisi yapıyor.

"Tamam da ne oldu?" May bunu June'un başını kaldırıp bakmasına yol açacak şekilde, güçlü bir şekilde söylüyor. Ama June başını kaldırmıyor.

"Ne mi oldu? Bitirdim."

"Ha" diyor May. Ve siniri şekillenmeye başlıyor: June'un kokusuyla ilgili sırrın kıvrılarak boğazından çıkıp ağzına yerleştiğini hissediyor. "Sinirleri gerilmiş bir köpek gibi koktuğunu biliyor musun?" sorusunun ağzından çıkıvermesi için yalnızca ağzını açması yetecek. Ve yeni June kendi içinde sinip eski June tarafından kucaklanacak, eski June ona bunun doğru olmadığını söyleyecek. Ama aklı başında bir kız olan ve kendini çok da beğenmeyen eski June bunun doğru olduğunu bilecek ve işte oradan, suyun içinden kollarıyla kendini sarmış bir şekilde çıkıp, güçsüzce ve titreyerek soracak: "May, sahiden öyle mi kokuyorum?"

May "Hayır," diyebilir, "ben uydurdum."

Ama sırrın işi bitecek, kaybolacak. Tekrar kullanamayacak. Bununla da kalmayacak, ablası da yıkılacak. May sahip olduğu tek güce fazlasıyla değer veriyor, bu yüzden, şimdi olduğu gibi, sır ağzına gelir gelmez onu içinde tutmak için bir şeyler yapması gerekiyor. Dişlerini sıkıyor. Sonra June'un kitabını alıp bir ağaca doğru fırlatıyor.

June şaşkınlıkla bir çığlık atıyor. May çöp bidonundan dışarı çıkmaya davranmış bile. Kurulanmak için June'un havlusunu kullanıyor. Havluyu yere, toz toprağın içine atıp paspasmış gibi üstünde ayaklarını temizliyor.

"Kes şunu!" diye bağırıyor June, bidona ellerini geçirip çıkarken. Her tarafa su dökülüyor. Ve şimdi sesinde o eski, tanıdık June var. Fazlasıyla sakin görünen yeni June'un olamayacağı kadar ışıl ışıl, sarsıcı bir öfkeyle dolu. Sözler ağzından sanki gözyaşlarında kaynamış gibi çıkıyor.

May'in aradığı da sadece buydu. Üzülmüş değil ama bundan zevk de almıyor. Bunu mecburiyetten yaptı, kokunun sözlü bilgi haline gelmesinden ikisini de korumak için. June arka planda sendeleyerek gezindiği, kitabını sallayarak o eski tehditleri savurduğu halde, bunu yaptıktan sonra olayı anında unutuyor. Çamaşır ipinin gölgesinden çıkıyor, yürürken belli belirsiz oynayan ağzından fısıltıyla ve hafifçe kedisinin adı çıkıyor.

Roket.

2006

Karanlık ve yağışlı bir eylül gününde, öğleden sonra, Ann, Washington Kennewick'te bir dükkânın park yerine arabasını park ediyor. Günlerden pazar, dükkân kapalı. Ilık rüzgâr, yaprakları eğimli kaldırımda oluşmuş su birikintilerinin içine süpürmüş. Ann kapalı kapıyı kurcalıyor. Cama dayanıp KAPALI yazısının üstünden içerideki karanlık odaya bakıyor.

Cama vuruyor, bekliyor ama gelen yok.

Başka ne yapabileceğini bilmediğinden, ıslanmamak için, çıkıntılı çatının altına sığınmak için sırtını cama dayayarak gözlerini kapatıyor. Yarım saat kadar geç kaldı. Tıpkı içinde bulundukları yılda birkaç kez daha olduğu gibi, Wade'le birlikte gelmeye teşebbüs ettiler ama Wade'in üstüne bir tuhaflık geldi ve geri dönmek zorunda kaldılar. Tom da muhtemelen onun gelmeyeceğine karar verdi. Şu anda Wade evde yalnız. Buraya gelmek için arabaya bindikten sonra iki kez geri, Wade'e dönmeyi aklından geçirdi ama sonra yola devam etti. Geç kalmasının nedeni bu, kararsızlığı ve korkusu.

Cama vuruluyor. Ann arkasını dönüyor ve Tom kapıyı açıyor. Bu Ann'in Tom'u ilk görüşü. Tom yaşça ondan belki biraz daha büyük, kırklı yaşlarının başlarında olmalı. Uzun boylu, ince uzun yüzlü ve koyu sarı saçları arkada atkuyruğu yapılmış. "Geç kaldım, özür dilerim" diyor Ann.

"Tanıştığıma memnun oldum" diyor Tom. Sesi yumuşak ve sakin.

"Fikrinizi değiştirdiğinize sevindim" diyor Ann.

"Fikrimi yıllar önce değiştirmiştim ama size söyleyemedim. Doğru karar verip vermediğimden emin değildim. Wade'in evde durumu iyi mi?"

"Evet, iyi olacak." Tom, üzerindeki sırılsıklam yağmurluğu çıkarması için Ann'e yardım ediyor, yağmurluğu asıyor. "Nasıl yardım edebilirim bilmiyorum" diye ekliyor Ann. "Biliyorsunuz, onlarla hiç tanışmadım."

"Ama onu gördünüz."

"Sadece bir kez."

"Bunun, yüz kere görmekten bile daha fazla yardımı dokunabilir" diyor Tom.

Tom, Ann'i dar dükkânın, bisiklet dükkânının içinden geçirip en arkaya, ardındaki odadan gelen ışığın çerçevelediği bir kapıya götürüyor. Kapıyı açmadan önce Tom duraksıyor. "Kuşkularım olduğunu size söylemeliyim. O zamanlar bir lise öğrencisi olarak başarılıydım ama ondan sonra geriledim. Bu işe devam edeceğim ama karşılığında para kabul edemem, baskı ve posta maliyetleri dışında hiçbir şey almam" diyor.

"Olmaz" diyor Ann. "Size ödeme yapacağız. Bunu tartışamayız."

Tom başını iki yana sallıyor ve bir şey daha söyleyecekmiş gibi görünüyor ama söylemiyor.

Oda karışık; içinde eskimiş kahve, kalemin ucu açıldıktan sonra çıkan yonga ve bisiklet yağı kokusu var. Duvarlar çoğunlukla boş, bir tanesinde su lekeleri var. Bu odaya büyük gelen bir kitaplığın raflarında, kavanozlar içine konmuş kalemler, boya fırçalarının konduğu kavanozların etrafına yığılmış alçıdan çeşitli suratlar var. Yerde yığılı vaziyette ise ozalit baskı kopyaları büyüklüğünde kâğıtlar, kalemle çizilmiş beden parçaları –bir omuz, bir el– duruyor. Bir de bir çarşafla örtülü başka bir yığın var.

"Bu işi yapabileceğim tek yer burası" diyerek özür diliyor Tom.

Ama çalıştığı masa tertipli. Bir çizim albümünün kapalı kapağının üstünde bir bardak su duruyor. Çalışma masasının üstünde, duvara raptiyelenmiş vaziyette, birbirinin üstüne dizilmiş üç sıra fotoğraf var. En üst sıradaki ilk fotoğraf Ann'e neredeyse tanıdık gelen küçük bir erkek çocuğu gösteriyor, uzun, altın rengi otların arasına oturmuş çilli bir erkek çocuğu. Sonraki fotoğrafların her birinde aynı çocuk biraz daha büyüyor, çilleri yok oluyor ve Ann ancak gözleri bir arabaya dayanmış duran utangaç suratlı ergen delikanlının yüzüne takılınca aslında baştan beri çok bariz olan şeyi anlıyor: Küçük erkek çocuk Wade'miş. Bütün bu küçük erkek çocuklar zaman içinde, değişik noktalarda Wade'ler. Ann onu burada bulduğu için sarsılıyor – onu ve çocukluğunu.

Wade'in hemen altında yer alan sıradaki fotoğraflarda Jenny de büyüyor.

Bunlar, Ann'in hiç görmediği ama sanki evlilik hayatı boyunca bakıp durduğu fotoğraflar. Çok uzun süredir dağda Jenny'nin

izlerini arıyor – yıllar önce Jenny'nin saçından düşen atkuyruğu tokaları, ceketinin cebinden düşen dudak nemlendirici. Onu bu şekilde, tozdan topraktan arınmış vaziyette, hayatı zamandizinsel olarak açık seçik bir şekilde duvarın üstünde serili dururken görünce, Jenny'nin başına gelenlerin karanlık basitliği karşısında Ann telaşlanıyor. Jenny. Ön dişleri olmayan, gülümseyen küçük bir kız. Bir anda yeni dişleri çıkıyor ve bir başka anda dişlerini dudakları kapalı, sakin bir gülümsemenin ardına gizliyor. Saçları uzun, sonra tekrar kısalıyor. Omuzları güneşten yanmış, sonra göz kamaştıran bir beyazlıkta. "16" diye etiketlenmiş fotoğrafta, mavi, kolsuz bir bluz giyen Jenny fotoğraf makinesine gözlerinde öyle bir dürüstlükle gülümsüyor ki Ann gözlerini kaçırmak zorunda kalıyor.

Jenny'nin hemen altında, çok daha kısa bir sıra halinde June'un fotoğrafları var.

"Bunların hiçbirini görmediniz" diyor Tom, tam da soru olmayan bir tonda.

"Bunların burada ne işi var?"

"Yıllar önce Wade getirmişti. June'un genetiğini anlamama yardım ediyorlar, mesela hangi özelliklerinin geç belirdiğini falan. June küçükken daha çok babasına benziyormuş, değil mi?" Ann cevap vermiyor. Cevap veremeyecek kadar şaşkın. Bir anda bu kadar çok ayrıntı bir arada: Jenny'nin küçük bir kızken giydiği, selobantla tutturulmuş tokalı ayakkabı, saçındaki benekli at şeklindeki toka, bir gölcüğün kenarında otururken ellerini kucağında kavuşturuşu. Jenny hayatında her zaman şimdi olduğundan çok daha gerçek, çok daha anlaşılır olmuştu. Bir dudak koruyucunun kapsülünün eski püskü etiketinden o kadar çok şey çıkarsanabilir ki. "Ama sanıyorum, giderek daha çok annesine benzemiş olabilir. Şimdi yirmi yaşında" diyor Tom. "Size elimdekileri gösterebilirim ama bunların işe yarayacağına dair söz veremem."

"Yirmi yaşında dediniz" diyor Ann yumuşak bir sesle.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Yirmi yaşında olacaktı demediniz – yirmi yaşında dediniz. Wade bile böyle konuşmadı hiç."

Dokuz yıl önce, 1997'de, Ann Wade'le evlendikten bir yıl sonra Ponderosa'daki postaneye girdiğinde, Ulusal Kayıp ve İstismara

Uğramış Çocuklar Merkezi'nin yaptırdığı, June'un yaşı ilerletilmiş ilk görüntüsünü görmüştü. El ilanı iki resmi yan yana gösteriyordu. Dokuz yaşındaki June –kaybolduğu yaş– ve on bir yaşındaki June, yaşasaydı olacağı yaş.

June'un dokuz yaşındaki halini gösteren ilk fotoğraf, Ann'in koro öğretmeni olduğu okul olan Hayden Charter'da profesyonelce çekilmişti. Ann'in bir vakitler kendisinin de önüne oturduğunu hatırladığı zümrüt yeşili fon önündeki bir taburede oturan June hafifçe gülümsüyordu. Sanki başka bir yerde olması gerekirken, orada, o taburenin üstünde yakalanmış gibi, omuzları çok hafif kalkmıştı. Yumuşak ifadeli yüzünde, fotoğraf makinesinin flaşından korkmuş gibi, hafif bir huzursuzluk vardı. Yine de, hafifçe yana eğilmiş baş "şirinlik" işaretiymişçesine, birçok kız öğrencinin yaptığı gibi okul fotoğrafı çekilirken başını hafifçe yana yatıracak kadar duruma hazırlanmıştı. Koyu renk, düz saçları yeni düzeltilmiş gibi görünüyordu. Dümdüz, yakalı, beyaz bir gömlek giymişti.

Bu fotoğrafın yanındaki, bilgisayarda üretilmiş ama fotoğraf gibi görünen portrede on bir yaşındaki June aynı gömleği giymişti ve yüzünde hemen hemen aynı ifade vardı ama gözleri biraz daha büyük açılmıştı ve bu açık gözlere rağmen uyuyor gibi görünüyordu. Yüzündeki ifadede bir şey eksikti ya da hemen hemen eksikti, fakat ilk bakışta, dokuz yaşındaki kızın on bir yaşındaki haline benzer göründüğü de doğruydu. Ancak, öne doğru eğilmemiş ve başını yana yatırmamıştı. Korkmuş görünmüyordu. Biraz sonra geleceğini tüm hayatı boyunca bildiği bir şeyi sükûnetle bekler gibi görünüyordu. Bu yüzde hiçbir endişe yoktu. İlk resimde çene hizasında görünen saçı göğsünün ortalarına kadar uzamış ve kat kat kesilmişti. Yanakları gerçekçi bir şekilde kızarmıştı ve gülümsemesinde kararlılık vardı. Bütünüyle çok gerçek görünüyordu.

Ann, postanenin ilan tahtasında, bilgisayarda üretilmiş resmi gördüğünde çok tedirgin olmuştu. Ne kadar gerçek görünse de, resim aynı zamanda bir tasarımdan, hayata ilişkin bir tahminden, June'u sevmiş olan kişilerin yüzlerinden üretilmiş bir yüzden ibaretti.

Kayıp kişiler dışında başka hiç kimse bu şekilde tahmin edilmez, diye düşünmüştü Ann. Kayıp kişilerden başka hiç kimseye, büyükannelerinin gülümsemeleri, babalarının çeneleri böyle kasıtlı bir âlicenaplıkla verilmez, başkalarından alınıp verilen her özellik bir inanma, inancın sınanması ve aile vasiyeti çığlığıdır; bu özellikler,

bir ekrana yığılmış piksellerdir. Bir anneyle kızı birbirlerini kaybettikten çok sonra anne kızının yüzünde belirir. Kızını öldürmüş bir anne bile: Onun yüzündeki özelliklerin de hakkı verilir; aralarındaki benzerlik, annenin yaptığı şey yüzünden yumuşatılmaz. Bu ikinci hayatta, kıza annenin burnunu vermemezlik etmezler. Kızı kurtarabilecek, her şeye rağmen onu bu taklit fotoğrafların açık ettiği karanlıklardan çıkaracak, onu tekrardan gerçek kılacak, her türlü engele karşın tanınmasını, bulunmasını sağlayacak şey, o burnun kendine özgü özellikleridir.

Ann ile Wade'e iki yılda bir, yaşı ilerletilmiş bir fotoğraf gönderdiler. Ama şimdi, June artık yirmi yaşında olduğuna göre, her beş yılda bir fotoğraf gelecek. Bu anlık görüntülerde June, varsayımsal geleceğinden huzurla gülümseyecek. Mağazaların duvarlarından, rulo yapılıp yerleştirildikleri posta kutularındaki emlak ilanlarının arka sayfalarından isteksiz ve şükran dolu bir ifadeyle bakıp duracak. Hiçbir gizlisi kalmamış, sabırlı bir ifadeyle, sırtına yüklenmiş bu lütfun ağırlığını gizlemeye, gerçek hayatının kapsamı dışında bununla yaşamaya, yaşlanmaya çalışacak.

Vahşi otların arasında yağmurun getirdiği kemikler: Çok daha iyi bir tahmin ama inanılmayacak kadar bariz.

Ann ile Wade, Ponderosa postanesinin ilan tahtasındaki o ilk el ilanı hakkında konuşmadılar ama Ann, izleyen haftalar içinde, Wade'de bir memnuniyetsizlik, bir odaklanma güçlüğü sezdi. Bir sabah uyandığında Wade gitmişti. Yaşı ilerletilmiş fotoğrafın ortaya çıkmasının üstünden birkaç ay geçmişti. Wade masanın üstünde, Ann'in isminin yazılı olduğu açık bir zarf bırakmıştı.

Zarfın içinde, neredeyse on altı yıl öncesinden, Eylül 1981 tarihini taşıyan bir gazete haberinin fotokopisi vardı.

> Nez Perce Kızılderili Rezervasyonu'ndan 1978'de, 14 yaşındayken kaçan Alana Onbrook, bir yabancının kızı Spokane'de bir motelde görüp tanımasından sonra, 17 yaşındayken, salı sabahı ailesiyle buluştu.
>
> Onbrook'u görüp tanıyan ve polise haber veren Seattle'lı Jim Lee, Seattle'daki bir benzin istasyonunun camında bir "Kayıp İlanı" gördüğünü ve bu ilanın ilgisini çektiğini çünkü bunun, olağan ilanların aksine, kayıp bir çocuk için devletin yaptırdığı, bilgisayarda üretilen,

yaşı ilerletilmiş bir el ilanı değil, bir tablonun renkli bir fotoğrafı olduğunu söyledi.

Ayrıca, dedi Lee, olağan olmayan başka bir şey de ilanın Onbrook'un yüzünden başka şeyleri de göstermesiydi. İlanda Onbrook'un tüm vücudu gösterilmişti ve üzerindeki üstü yazılı tişört, parmaklarının arasındaki sigara, arkasında, üzerinde Seattle'a ait olduğu kolayca fark edilen bir duvar yazısının olduğu bir duvar ve kaldırımda kızın ayağının üstünden uçuşan yapraklar ve kâğıt çöpler gibi ayrıntılar da vardı. "Ayak parmaklarından birinde bir yüzük bile vardı" diye ekledi Lee.

Yetkililer, çarşamba günü resmi yapanın Onbrook'un kuzeni, 18 yaşındaki portre ressamı Tom Clark olduğunu öğrendiler. Tom, ilanı yaptığı ve ülkenin önemli kentlerine dağıttığı zaman 17 yaşındaydı.

Çarşamba günü Clark, "Bu benim lise son sınıf proje ödevimdi" dedi. "Ben de herkes kadar şaşkınlık içindeyim."

Kennewick Lisesi'ndeki son sınıf proje ödevi için Clark o zaman on altı yaşında olacak kayıp kuzenini ülkenin değişik yerlerinde gösteren yirmi değişik resim yapmıştı. Clark kuzenini pek çok başka görüntü yanında, bir elma bahçesinde elma toplarken, bir sokağın köşesinde bir evsiz olarak, bir köy yolunda bir lamayı severken de çizdiğini söylüyor.

Clark projede uyguladığı fikri ilk kez, kuzeninin Ulusal Kayıp ve İstismara Uğramış Çocuklar Merkezi'nin yaptırdığı yaşı ilerletilmiş resmini Kennewick postanesinin duyuru panosunda gördüğü zaman düşündüğünü söylüyor. Clark, Merkez'in öngördüğü yüz yapısını uygulamış ama kendine has eklemeler de yapmış.

Projeye danışmanlık yapan, Clark'ın resim öğretmeni ve rehberi Diana Siegal, Clark'ın yaptığı resimlerden son derece etkilendiği için kendisine baskı ve posta masrafı olarak 300 dolar verdiğini söyledi. Clark bu parayı el ilanlarını on beş Amerikan kentindeki, kendisinin daha önce hiç gitmediği şirketlere yollamıştı.

Ulusal Kayıp ve İstismara Uğramış Çocuklar Merkezi'nin bildirdiğine göre, kayıp bir çocuğu bulma olasılığı ilk üç gün içinde her saat önemli ölçüde düşmektedir. "Ne kadar şanslı olduğumuzun farkındayız" diyor Onbrook'un annesi Tracy. "Tom sayesinde ailemiz artık yaralarını sarmaya başlayabilir."

Kennewick'teki bisiklet dükkânında, bir suluboya resimde, yirmi yaşındaki June, her tarafında dağınık halde çocuk oyuncakları,

hurda bisikletler ve yırtık pırtık bir Amerikan bayrağı olan bir avluda duruyor.

Kennewick'teki bisiklet dükkânında, yirmi yaşındaki June, kirli camları bira ve balık avı takımı ilanlarıyla kaplı bir benzincide mavi Nissan arabasına benzin doldurmakta.

Kennewick'teki bisiklet dükkânında, yirmi yaşındaki June, tuğladan bir duvara dayanmış, üstünde BENİ GÖRÜYOR MUSUN? yazan bir karton tutuyor. Kocaman paltosundaki delik selobantla yapıştırılmış, saçı başı dağınık, ayakları eşarpla bağlanmış, kaldırımda hafifçe kar var.

Kennewick'teki bisiklet dükkânında, yirmi yaşındaki June, bir otoyol kenarındaki hendekte durmuş, bir dikenli telin üzerinden uzanarak kızıl bir atı okuşuyor.

Kennewick'teki bisiklet dükkânında, yirmi yaşındaki June, bir kentin sokaklarında kısacık bir elbise ve yüzünde abartılı bir makyajla görülüyor; bir parktaki banka oturmuş, üstünde sarı bir bluz, gözünde okuma gözlükleri var; bir nehrin kenarındaki rıhtımda, omzuyla yüzünü kapadığı sarışın bir çocuğun elinden tutmuş; döküntü bir moteldeki çift kişilik yatağın üstüne oturmuş, yüzünde korku ve teslimiyet var, gözleriyse kapkara.

Ann gözlerini kapatıyor. Tahta bir tabureye oturmuş. Tom, Ann'in yanındaki bir iskemlede oturuyor. Çatıyı döven yağmurun sesi kesilmiş. Dükkânın ön tarafından gelen sarı bir ışık oturdukları arka kısma kadar ulaşıyor. Ann ışığı kapalı gözkapaklarında hissediyor. Gözkapaklarını açıyor. "Bu resimleri yapmak ne kadar vaktinizi aldı?"

Tuvalleri önündeki masaya sermiş, büro iskemlesinde oturan Tom, "Kocanızı aklımdan çıkaramadım" dedi. "1997'de bana geldiğinde istediğini yapamayacağımı söylediğim halde, hemen June'un resimlerini yapmaya başladım. Son dokuz yıldır zaman zaman resimlerini yaptım ve sonunda kocanızı aramaya karar verdim."

"Neden şimdi?"

"Çünkü June'un en son ilanını gördüm. Ve bana doğru görünmedi."

"Dokuz yıl" diye tekrarlıyor Ann, resimlere bakarak. Tom'un kendi yetenekleriyle ilgili söyledikleriyle ne kastettiğini anlıyor; sanatında geliştirilememiş bir şey var, hafif bir olgunluk eksikliği. Yetenekli ama resimlerin perspektifinde bir tuhaflık var; veya belki

de hatalı olan gölgelerdir. Ancak June'un yüzünde, fotoğrafların ve bilgisayarların yakalayamadığı bir şeyi yakalamış, Ann'in o tek seferde June'da gördüğü bir şeyi.

Ann tuvallerden birini eline alıyor. June'un gözleri, biraz önce kahkahalarla gülüyormuş gibi ışıltılı. Yerde çöplerin uçuştuğu bir avludaki bir trambolinin kenarına oturmuş, üstünde sarı bir bikini üstü ve kot şort, kucağında ise parlak bir dergi var. Göğsünde koyu renk çiller var.

"Yardım istemek için başka aileler de gelmiştir size" diyor Ann.

"Çoğu, Alana bulunduktan hemen sonra, seksenli yılların başlarında olmak üzere yirmi üç aile. Onlara kuzenimi bulmamızın tesadüf olduğunu söyledim. O işi götüremedim."

"Belki de tesadüf değildi."

"Teyzem, Alana'yı resim ödevi konusu yaptığım için onu kötüye kullandığımı düşünüyordu. Haklıydı. O zamanlar bunun farkında değildim ama biri onu tanıyınca o kadar şaşırdım ki bu işin başarılı olacağına aslında hiç inanmadığımı anladım." Başını iki yana sallıyor. "Hakkımdaki haberi Associated Press ele geçirmiş. Kısa bir süre sonra, oğlunun on yıl önce Iowa'da sokakta kaçırıldığını söyleyen bir adam kapıma dayandı. Elime zorla para sıkıştırdı, ben de parayı zorla ona geri verdim. Sekiz yıl önce, bir kadının bebeği arabanın içinden çalınmıştı. Benden bu bebeği sekiz yaşındaki haliyle çizmemi istiyordu. Elindeki resmi suratıma suratıma sallamaya devam ettiği için sözün gerçek anlamıyla kapıyı yüzüne kapattım." Gözlerini resimlere doğru indirip bakıyor. "Dokuz yıl önce eşiniz bana geldiğinde uzun süredir kimse bana başvurmuyordu. Benim için şaşırtıcı oldu." Çalışma masasının arkasındaki duvarı, Jenny, Wade ve June'un eski fotoğraflarını işaret ediyor. "Kocanız bu resimleri posta kutuma bırakmıştı."

Bir an Wade'in, Jenny'nin ve June'un fotoğraflarını birlikte inceliyorlar. Ann otların arasında duran küçük erkek çocuğun, Wade'in gözlerinin içine bakıyor. Wade'in henüz bilmediği şeyleri düşünüyor.

Sonra, Tom sözünü edip etmemeyi kafasında tartmış gibi, "Posta kutuma bir de bıçak bırakmıştı" diyor. Ann yüreğinin burkulduğunu hissediyor. "Önce bunun bir tehdit olduğunu düşündüm. Sonra ne düşündüğümü bilemedim. Eğer para bırakmış olsaydı öyle kızardım ki, parayı sağa sola dağıtırdım giderdi. Ama bıçağı sakladım."

Tom çalışma masasının çekmecesini açıyor ve Ann, ince, gevşek bir deri parçasına sarılmış küçük paketi görebiliyor. Tom paketi Ann'e veriyor. Ann deriyi açıyor ve yere atıyor.

Bıçak bir zamanlar kendi çalışma masasının çekmecesinde sakladığı, June'un Eliot için bıraktığı bıçağın ta kendisi.

Üstüne bir ev oyulmuş. Sapı kemikten.

Dokuz yıl önce Wade, Kennewick'ten eve geldiğinde Ann'e sadece "Elimden ne geldiyse yaptım, ama olmaz dedi" demişti. Ann paltosunu çıkarması için kocasına yardım etti. Birlikte yatağın üstüne oturdular.

Bir süre ikisi de ses çıkarmadılar. Sonra Ann "O haberi nereden buldun?" dedi.

"June'un eski öğretmenlerinden biri yolladı."

"Ben tanıyor muyum?"

"Hayır, senin okulundan değil, June'un birinci sınıftaki öğretmeni. Birkaç kez benimle iletişime geçti. June'un postanedeki resmini görmüş ve Tom hakkındaki haberi okuduğunu hatırlamış."

"Senin hissiyatın ne?"

"Çok uzak ihtimal" dedi Wade.

Ann o eski tehlikenin yatıştığını hissetti ve her zamanki tedbirli tutumunu bırakarak, "Postanedeki ilanı beğenmedin" dedi.

"Çok kötü olduğunu düşünmüyorum. June'un şu anda olabileceği haline pekâlâ benziyor."

"Ama başka bir şey daha hissediyorsun."

Wade başını eğerek kucağına, Ann'in elini tutan ellerine baktı. Sonra, "Resimde yorgun görünüyor" dedi.

"Evet."

"Yaşı çok küçük, o kadar yorgun görünemez."

"Evet."

"Resimde umut yok. Ben umut istiyorum."

Bundan iki yıl sonra, 1999'da, Ulusal Kayıp ve İstismara Uğramış Çocuklar Merkezi bir ilan daha yolladı. Ann ilanı Ponderosa'daki postanenin ilan panosunda görüyor yine: June'un tahminen on üç yaşındaki hali. Yüzü biraz daha olgunlaşmış, dudaklarındaki gü-

lümsemede dudak parlatıcı seziliyor. Polo yaka tişörtünün içinde göğüsleri belli belirsiz fark ediliyor. Ama yüzünde yine aynı sakin ifade, gözlerinde aynı rahatsız edici huzur var.

2001'de yine resmi olarak güncellenmiş resimler geldi, 2003'te yine. On beş yaşında, on yedi yaşında. Yüzündeki ifade gittikçe yabancılaşıyordu, artık hemen hemen boş bir yüz ifadesi var, bir hayaletin ifadesi. 2005 portresinin –on dokuz yaşında, yeşil polo yaka tişört, gök mavisi zemin, dudak parlatıcı yerine ruj– ilan panosunda belirmesinden sonra Tom nihayet Wade'i aradı.

Ama yalnızca elli bir yaşında olan Wade artık değişmeye başlamıştı. Konsantrasyonunun çoğunu, belleğinin zayıfladığı gerçeğini saklamaya, neler olup bittiğini biliyormuş gibi davranmaya harcıyordu. Ama Wade'in Kennewick'teki ressamı ve belki dönem dönem de kızının kayıp olduğunu hatırlamadığı, June'un başka bir yerde olduğunu ve iletişimlerinin koptuğunu sandığı Ann'in kafasında netleşmeye başladı.

O yıl, dört farklı zamanda Ann, telefonda konuştuğu ressamla buluşmak için Wade'i götürmeye çalışmıştı. Ama her seferinde, Medical Lake civarında bir yerde Wade Ann'e öfkelenmişti. Ann'i yeterince ciddiyetle aramamakla suçlamıştı.

"Yeterince ciddiyetle neyi aramıyorum?" diye sormuştu Ann.

Ama Wade, bunun ötesinde ne hissettiğini bilmiyordu. Tek bildiği, Ann'in onu aldattığı, aslında bulmak istemediği bir şeyi arar gibi yaptığıydı.

O kadar endişeliydi ki Ann eğer yola devam ederlerse Wade'in kalp krizi geçireceğinden ya da daha önce de olduğu gibi kendisine sıkı sıkıya yapışıp bir kazaya neden olacak kadar allak bullak olacağından endişe etmiş ve bu nedenle buraya, Kennewick'e tek başına gelmişti.

Bıçak, Ann'in hemen hemen hiç sahip olmadığı bir şeye ulaşmasını mümkün kılıyor, bıçağı çalan kız hakkında bütüncül ve sabit bir izlenime ulaşmasını. Bu izlenim aslında yeni değil ama o kadar uzun zamandır başka izlenimlerin merkezinde ki, kendisiyle eşleştirilince yeni bir izlenim haline geliyor.

Ann masanın üstündeki nesne sayesinde Tom'a bilmek istediği her şeyi şaşırtıcı bir özgüvenle söyleyebiliyor. Ann'in buraya gelme nedeni bu, Tom'un June'u resmini yapabilmesini sağlayacak kadar tanımasına yardımcı olmak. "Burada fazlasıyla kaderine boyun eğmiş görünüyor" diyor Ann, daha iyi görebilmek için bir tuvali kendinden uzaklaştırarak. "Sanki bir şeyleri kaçırıyor olmaktan korkuyormuş gibi kaşları hafif kalkmış olsa?" Tom başını sallıyor. Not alıyor. "Burada elleriyle ilgili bir şey var, çok doğru. Bunlar onun elleri. Yalnızca ellerin görünüşü değil, onları tutuşu, bir çocuğu olsaydı onu nasıl tutacağı."

Sonra, başka bir resimle ilgili olarak: "Acaba burada trambolinde biraz daha özgüvenli görünebilir mi, sanki çok uzun zamandır çok istediği bir şeye nihayet sahip olmuş gibi?"

"Ne mesela?" diye soruyor Tom. Ann, Tom'un kendisinde gördüğü özgüvenin onu şaşkına çevirdiğini, kendisinden bu kadar büyük bir yardım alabileceğini hiç düşünmediğini görüyor.

"Kadınlık" diyor Ann.

Tom, ne düşüneceğini bilemeden Ann'in yüzüne bakıyor.

"Yeni bedeni" diyor Ann, utanarak.

Konuşmaları sırasında bir noktada Tom, içeri temiz hava, yağmur sonrasının havası girsin diye kapıyı açtı. Akşam olmuş ve dışarıda kuşlar ötüyor. Kuşların ötüşü dükkânın içine taşınıyor.

"Hep sarı giyiyor" diyor Ann, bunun ilk kez farkına vararak. "Bütün resimlerde. Bunu daha önce görmemişim. Ayağına sarılı eşarp bile sarı."

"Evet, ben... Evet" diyor Tom. Yüzündeki ifadede tuhaf bir şey var.

"Küçük bir kızken pembeyi severdi" diyor Ann, June'un yaban gülü renkli pabuçlarını, eski püskü kazağını ve şimdi önlerindeki masanın üstünde parlayan bıçağın kutusunu sardığı ince kâğıdı hatırlayarak. Tom renk konusunda başka bir şey söylemiyor ama bir şeyler yazıyor.

Uzunca bir süre bu şekilde devam ediyor, hangi resimlerin hangi şehirlere gönderilmesi ve kaç kopya yapmak gerektiğine karar veriyorlar.

"Oturduğumuz yer olan Ponderosa'daki ilan panosu için bunu beğendim" diyor Ann, June'un bir atı okşamak için dikenli tellerin üzerinden elini uzattığı resme işaret ederek. "En umutlu resim

bu. Wade'le mektuplarımızı almaya gittiğimizde Wade'in bu resmi görmesini isterim."

"Haklısınız" diyor Tom. "Ona bütün resimleri göstermemizin bir faydası olacağını sanmıyorum. Bazılarına bakmak ona zor gelecektir."

"Hepsi öyle" diyor Ann.

"Evet" diyor Tom. "Öyle."

Daha sonra, yaprakların ve yağmurun etkileyici kokusuyla dolu olan park yerine gelince, Ann arabasının yanında bir an duruyor. Tom onu geçirmek için onunla birlikte gelmiş. Ann gitmek konusunda isteksiz. "Biliyorum, onlar benim ailemmiş gibi görünmüyor ama öyleler. Burada hepsinin birlikte olmasını istiyorum." Yıllardır cüzdanında tuttuğu polaroid fotoğrafı çıkarıyor, süpürgesiyle buzdolabının altında bulduğu, May'in bebeğiyle birlikte bir ağaç kütüğünün üstünde otururken çekilmiş fotoğrafını.

Fotoğrafı Tom'a veriyor. Bu yüzü o kadar iyi biliyor ki fotoğrafa tekrar bakması gerekmiyor. "Bunu da duvarınıza asar mısınız? Elimdeki tek resim bu" diyor.

"Emin misiniz?"

"O da diğerleriyle birlikte olmalı. Hepsiyle birlikte."

"Onu oraya koyacağım."

Ann başını sallıyor, sonra arabasına biniyor.

Üç saatlik yol boyunca karanlığın içinde arabasını sürerken Ann iki kız kardeşi düşünüyor. Birini bir an için görmüştü, diğerini hiç görmedi, fotoğrafını biraz önce muhtemelen bir daha hiç görmeyeceği birinin ellerine teslim etti. Tom Clark'ın duvarında June'un hayatı gittikçe uzayacak; varsayımsal ömrünün bütün yıllarında, sonsuz tahminlerle, resim üstüne resimle devam edecek. Ama May'in hayatı o fotoğrafla bitiyor. Onun adına tahminde bulunan yok. Kimse May on yedi yaşında nasıl görünürdü diye sormuyor. Birinden nasıl *görünebilir* diye bahsediliyor, diğerindense nasıl *görünürdü* diye. Böyle bir tutarsızlığı anlamaya imkân yok. O hayatın kesilmesindeki anilik, tüm hayallerin dehşet verici sonu. Öldüğü anda May, daha önce olmadığı ve kız kardeşinin hiçbir zaman olmayacağı bir şeye dönüştü – mutlaklaştı.

Ann arabasını sürüyor, sürüyor; küçük kasabalar, karanlıkta seyrek ışıklar halinde görünüyor. Wade'in, kendisinin ve Tom'un

yaptığının boşuna olduğunu biliyor. Proje bütünüyle bir umutsuzluk eylemi. Tom'un çizdiği her sahne, sırf o çizdi diye hepsinden daha az olasılık dahilinde bir sahne haline geliyor, çünkü o sahne Tom'un tahmin ettiği bir sahne olmuş oluyor. Bir trambolin üzerinde oturan June. O atı okşayan June. Bu olasılıklar, düşünüldükleri anda yok oluyorlar. Dünya böyle işlemiyor.

Ama—ama—Alana bulunmuştu. Nasıl olmuştu da Alana bulunmuştu?

Ann'in artık on yılı bulmuş olan evlilik hayatı, Wade'le evlendiğinden beri, gerçek ya da hayali kayıp imgelerin gizli izini sürdü. Buzdolabının altındaki bir polaroid fotoğraf cüzdanına girmiş, oradan bir yabancının ellerine, oradan da bir bisiklet dükkânının duvarına gitmişti. Ann, May'in o fotoğrafını Wade'e hiçbir zaman göstermedi. June'u Eliot'ın dolabının önünde gördüğünden de söz etmedi. İzlenimleri ve bağlantıları o kadar kırılgan ama nedense evliliği öyle değil. Wade'le evliliği, üst üste yığılmış, yanıp sönen o kadar çok paramparça şeyden oluşan sağlam, güvenilir bir şey ki artık onların arasından sıyrılıp gitmek mümkün değil. Wade'i seviyor. Ah, o kadar çok seviyor ki. Ve bir gün, Wade'in, Jenny'nin yaptığı o şeyi neden yaptığını kendi kendine tekrar soracağından korkuyor. Ann bu sorunun cevabında Wade'in Ann'in kendisini keşfedeceğinden korkuyor; aynı zamanda sorunun cevabının olmamasından korkuyor; öte yandan da bir cevabı olmasından ve kısa bir süre sonra Wade'in bu cevabı kaybetmesinden, onu öldürecek bağlantı olduğunu bilmediği şeyi kaybetmesinden korkuyor.

Lütfen hiç soru sormasın, lütfen hiçbir şeyi merak etmesin, lütfen, kendisinin yüreğini koymak zorunda kaldığı gibi, bütün bu olan bitene yüreğini koymasın. Ann, Wade'e o son sorusunu asla sormayacak.

O gün May hangi şakıyı söylüyordu? Kamyonetin penceresinden o şarkıyı, o şarkının sözlerini duyabiliyor muydunuz?

Bu soru Ann'e böyle anlarda, yalnız olduğu anlarda geri dönüyor. Kendini karların içinde, ormanın ortasında bir koltuk ile bir lambaya bakarken bulduğu, Wade'le hayatından ilk kez ve tek bir defaya mahsus kaçtığı olaydan bu yana iki yıl geçmiş. Sorunun zihninde şekillenmeye başlaması iki yıl önce ormanda olmuştu: Bir cevap alamamak – işte bu sayede o ormana sonsuza dek dönebilir, olayın mantığını ve olasılıkları tekrar tekrar gözden geçirebilir, Tom'un

June'a imgeler yakıştırması gibi, hayali bir olasılığa bir imge atfedebilir. Ann önce kendine şunu söyleyebilir: *O kamyonetin içinde olduğunu bile bile, bütün bunlara sebep olduğunu bile bile yaşamaya nasıl devam edebiliyorsun?* Sonra bunun ne kadar benmerkezci, ne kadar anlamsızca tahripkâr bir düşünce olduğunu görüyor. İnsan binlerce şarkı bilir ve tam olarak bilmediği on binlerce başka şarkıya ulaşabilir. Bir çocuk bile. Bu binlerce şarkı arasından, her an üretilmekte olan sonsuz sayıda muhtemel şarkı arasından, saçmalıklardan, şarkıcıya yakın nesneler hakkında bestelenmiş şarkılar arasından, May neden Ann'in Wade'e öğrettiği şarkıyı söylemek zorunda olsun?

Anlamsız tahminler.

Bu her şeyden daha az muhtemel, çünkü Ann'in tahmini bu.

Ama... ama...

Tom'un ona bakışı, Ann'in korktuğu bağlantıyı açıkça görebiliyormuş gibiydi. Kendisinin açtığı yolu şimdi bir başkasının izliyor olması Ann'e acı veriyor. Wade'in geçmişini almış, önüne sermişti; geleceği geriye giden bir patikaydı, bir yandan kaybolan bir patika. Yavaş yavaş yol alan bu silinti, Wade'in belleğindeki karanlığın içinden geçen o beyaz hat, Ann'in hayatı boyunca izleyeceği yol olacak. Ve hiç kuşkusuz, bu yol onu kendi gizli hapishanesine yönlendirecek, o hapishanenin kapısına kadar götürecek.

1999

Kapıya vuruluyor. Bu Sage Hill'de o derece rastlanmadık bir nezaket ki Jenny anlamıyor bile. "Girin" demiyor. Kapının vurulması zihninde başka bir sesin anısına, aynı gün daha erken bir saatte başının camda çıkardığı *tak* sesine dönüştü bile. Başını cama bilerek, eflatun bir lekeye neden olacak kadar vurmuştu, böylece camdaki aksinde yeni bir şey görecekti. Aksi takdirde, camdan bakınca, bir başka mide bulandırıcı duvardan başka bir şey yok; üstündeki çatlakları görüş alanınındaki ince çizgiler haline gelinceye kadar ayrıntılarıyla izlediği, karanlık migrenlerinin bu ince çatlaklardan sızıp geçtiği bir başka duvar. Birkaç santim kalınlığındaki şiltesi idrar ve gözyaşı kokuyor. Odanın köşesindeki, her zaman kapalı olan televizyon sanki biri onu izliyormuş gibi huzursuz ediyor onu. Battaniye çuval bezi gibi kaba ve şu anda bu battaniyeyi uyluklarında ve sırtında yayılmakta olan döküntülerin kaşınmasını yatıştırmak için uyluklarına sürtüyor.

Kırk beş yaşında. Kırk bir yaşından beri bu hücrede yalnız.

Kapıya bir kere daha vuruluyor. Bu sefer arkasına dönüyor.

Kapı açılıyor ve kendi yaşlarında bir kadın gardiyan içeri giriyor. "Seni istiyorlar, mesaj aldım. Arayacağın telefon numarası bende."

"Kim?" Ağzında kan tadı var.

"Bilmiyorum."

"Kocam mı?"

"Bilmiyorum."

"Yapamam."

"Gelmiyor musun?"

"Bilmiyorum."

Kadın yatağa yaklaşıyor, hafifçe Jenny'nin koluna dokunuyor. "Kalk." Jenny kadının yüzünü, haşin ve işini bilir gözlerini görüyor. "Peşimden gel."

Jenny'nin çıplak ayakları hücrenin zemininde dolaşmaktan kapkara olmuş, iyileştirmek için hiç çaba sarf etmediğinden gizlediği bir iltihap ayak parmaklarının tırnaklarını kemirmiş. Bol giysileri

bedeninden dökülüyor. Wade'in, acı çektiğini görmesini istiyor. Wade bu şekilde huzur bulur. Wade'in, acısının kokusunu almasını istiyor. Wade böylece kendisinden uzaklaşır. Bu tür sahnelerin yaklaştığını hissediyor. Ama kadının onu götürdüğü odada yalnızca zemine raptedilmiş madeni bir iskemle ve iskemlemin önündeki bir tezgâhın üstünde duran bir telefon var. Kadın Jenny'ye kâğıt parçasını uzatıyor. Jenny telefon numarasını tanımıyor. Idaho'nun alan kodunu taşımıyor. Wade taşındı mı? Dört yıl oldu. Çok şey değişmiş olabilir.

Wade'in telefon numarasının kesin olmayışı bile ona dokunuyor. Bunca yıldır zihninde canlandırmamak için o kadar dikkat ettiği şeyleri zihninde canlandırması için bir fırsat yaratıyor bu durum. Wade'in hayatı. Fiziksel durumu. Giysileri. Hareketleri. Wade nerede?

Jenny boğazını temizlemek için elini ağzına kapatıp şiddetle öksürüyor. Gözleri kararıyor ama yine de telefonun ahizesini kulağına götürüyor. Numarayı çeviriyor. Telefon iki kere çalıyor. Bir santral memuresi ondan adını söylemesini istiyor.

"Jenny Mitchell" demeyi başarıyor.

Bir süre sonra bir erkek sesi "Bayan Mitchell mı?" diyor.

Ama telefonun öbür ucundaki ses Wade'in değil. Jenny aynı anda hem o kadar rahatlıyor hem de o kadar hayal kırıklığına uğruyor ki ahizeyi kulağına tutarak sessizce ağlamaya başlıyor.

"Bayan Mitchell'la mı görüşüyorum?"

"Ben boşandım." Jenny'nin sesi çatallı çıkıyor.

"Ama kocanız Wade Mitchell'dı, değil mi?"

Jenny'nin tüm bedeni titriyor. Gözlerinden yaşlar akıp dudaklarındaki çatlakları yakıyor. "Ne oldu?"

"Benim adım Tom. Ben..."

"Wade'in bir şeyi yok ya?"

"İyidir sanırım. Onu iki yıl önce gördüm."

"Nerede?" Jenny'nin başının içi uğulduyor.

Tom hızla konuşuyor. "Ben kızınızın yaşı ilerletilmiş resimleri üzerinde çalışan bir ressamım."

"Kayıp Çocuk Merkezi'nden misiniz?"

"Hayır. Lütfen bu yaptığımı Wade'e söylemeyin" diyor adam.

"Ama sizden bunu yapmanızı o mu istedi?"

"Evet ama ben yapmayacağımı söyledim. Çok kararlı bir şe-

kilde reddettim. Ama kızınızı aklımdan çıkaramıyorum. Yardım etmeye çalışmak istiyorum, ama önce ne başarabileceğimi görmem gerek."

"Kimse bana o el ilanlarını yollamadı. Benden ne istediğinizi anlamıyorum."

"Anlatması zor aslında" diyor adam ve hafifçe gülmeyi deniyor ama gülüşü kulağa tuhaf geliyor. "Gerçek bile olmayabilir. Yaşı ilerletilmiş resimler hakkında bir şey okudum, nasıl yapıldıkları hakkında. Okuduğuma göre bazı anneler resimleri yapanların bilmediği şeyleri bilirmiş."

Jenny kalbinin hızla çarptığını hissediyor.

"Ben de merak ediyorum" diye devam ediyor Tom. "Sizin ne bildiğinizi merak ediyorum. June hakkında. Resmim için. June hakkında bir şey."

Telefonu kulağında tutmak için Jenny'nin tüm gücünü harcaması gerekiyor. Sarı ışığın altında elleri tuhaf görünüyor, yaşlı bir kadının elleri gibi. Evet, bildiği bazı şeyler var; June kitap okurdu –kapağında yüzler, küçük kız yüzleri olan kitaplar–, June yağmurluğunun cebinde bir elma unutmuştu ve elma bütün yaz orada kalmış, çürümüştü, odası elma şarabı gibi kokmuştu. Elma pelteye dönmüştü, kahverengi, soğuk, tatlı bir pelteye. Jenny, June'un çaldığı bir bıçağı ararken ellerini o cebe daldırmış ve pelteyi bulunca şaşkınlıktan çığlık atmıştı, June dolabın önünde oturuyordu, o kıpır kıpır eller, June'un saçlarındaki dolaşık, keçeleşmiş saç yumağı, kesip attıklarında bir kedi yavrusu büyüklüğüne ulaşmıştı, yere düştüğünde May'in ucuna bir ip bağlayarak, önüne bir çanak süt koyup oynadığı bir kedi yavrusuna; bir zamanlar başka bir adı vardı, yaptığın resme adını da koy, ona ne diye seslendiğimizi...

"Bayan Mitchell?"

"Ben boşandım" diyor Jenny, öfkeli. Gözlerinden hâlâ yaşlar akıyor. O pelteleşmiş elma, o ellerdeki kıpır kıpır hayalgücü fotoğrafa nasıl konacak?

Jenny panikliyor, başı dönüyor. "Bir şey var bende" diyor. Ama nesi olduğunu bilmiyor ve ağlamaya başlıyor, bu kez serbestçe ağlıyor.

"Beni tekrar aramak ister misiniz? Beni tekrar arar mısınız, biraz düşünecek zaman bulduktan sonra?"

"Yarın" diyor Jenny. "Sizi yarın ararım."

Nefes nefese hücresine dönünce Jenny pencereden karşıdaki duvara bakıyor, bütün bedeni sarsılarak, umutsuzca o gri çatlak taşların ardını görmeyi arzu ediyor.

Ama o hapishane duvarının aynılığı, onun nezdinde bir anlam taşımayı hiçbir şekilde umut edemeyeceğiniz bir vahşi doğa parçasında geçirdiğiniz bir kışa benziyor. Görecek bir şey yok, hiçbir zaman. Şu anda görüşünü kapatan şey şu gri duvar. O zamanlar kardı, ağaçlardı ve yüzlerinde kışa benzeyen ifadeler taşıyan hayvanlardı, özelliksiz, dürüst ve acımasız. Her şey o yokmuş gibi davranıyor, o zaman da yokmuş gibi davranıyordu. Dağdan da hapishaneden de kendisinin bir şey ifade ettiğine dair hiçbir belirti gelmiyor.

Keşke kış açılsaydı da kendisinin de incinebilir olduğunu gösterebilseydi. Buzların çok çok altında akan su sesi. Uyuyan, bekleyen sırlar. Dehşet verici. Tıpkı yenidoğanın yüz hatlarıyla karşılaşmak gibi; sadece yumuşaklık, sadece bir insana dair belli belirsiz bir vaat beklerken, hayata dair şiddetli iddiaları olan kocaman açılmış gözlerle karşılaşmak gibi.

Kayıp kızı June.

Bu duvarların yaptığı en büyük işkence onu aramaktan alıkoymaları. Yapabilseydi, sesi kısılıp çıkmayıncaya kadar, kızına seslene seslene, dinlenme nedir bilmeden, dağ tepe sürüne sürüne giderdi. Korkunç hale getirdiği o dağda uyku ve durmak nedir bilmeden, düşüp yıkılıncaya kadar yürür, yürürdü. Sonra büzülüp yarım yamalak bir ayak izinin içine girer ve orada ölürdü. Arayarak. Kır kurtları kızının adını doğrudan onun içinden yer bitirirdi.

Jenny saatlerce bu şekilde düşünmeye devam ediyor, o çatlakların arasından gri duvarın ardını, kızının koşup oynadığı, kendisinin de onu kovaladığı bu diğer geleceği görebilmek için gözlerini zorluyor. Başı ağrıyor. Saat birde getirilip kapıdaki gözden içeri verilen yemeği yemiyor. Zaten yemeği pek yemiyor, yediği sanılsın diye tabağı sıyırıp içindekileri çöpe atıyor.

Saat beşte, her zamanki gibi kapısında iki adam beliriyor. Ona bir saatlik egzersiz teklif etmeye gelmişler. Ve Jenny her zamanki gibi, gözlerini dikmiş pencereden dışarıya bakıyor. Kurumuş ağzını açıyor.

Ama bu kez "Evet" diyor.

Kendisi de onlar kadar şaşkın. Bu, dışarıda dolaşmaya razı olduğu tek sefer. Neden olduğunu sormuyorlar. Kapıyı açıyorlar.

Dışarıda hava pürüzsüz. Teni dört yıldır güneş yüzü görmemiş. Kaldırım ıslak – yağmur mu yağmış? Sarı çizginin, ayrılmasına izin verilmeyen o boyalı yolun üstünden yürüyor. Sıcağın beklenmedikliği, kollarında tereyağına benzeyen ışık – güneş ışığı onu ürpertiyor.

Tepenin aşağısında, çitin dışında, Sage kasabasını görüyor. Bir kulenin üstünde parıl parıl yanan bir saatin üstüne bulaşmış güneş ışığını ve McDonald's'ın M'sini görüyor. Bütün bunlar gözlerini acıtıyor. İki adam onu bir çocukmuşçasına, o kadar kolay tutuyor. Acaba dışarıdan nasıl görünüyor? Solgun, yaralı bereli, giysileri bedeninin üstünden dökülüyor. Bazen ayaklarını oynatamıyor, bu yüzden adamlar neredeyse sürüklüyorlar onu. Adamların her biri kollarından birini onun koluna geçirmiş.

Islak güneş birikintileri, bir stetoskobun soğuk, lekeli sesleri gibi. Bulaşık ayak izleri, bir zamanlar içine ayaklarını basmış olan doğmamış ayakların bıraktığı yaralar. Gecenin ortasındaki tekmeleri aynı anda ne kadar karanlık ve aydınlık.

Sıcak, pürüzsüz havayı içine emiyor. Çitin dibinde, boylu boyunca, öbekler halinde karahindibalar çiçek açmış, başlarını deliklerden içeri sokmuşlar. Jenny gözlerini kapatıyor. Yaz akşamı güneşi gözkapaklarına bastırıyor.

Mutfakta. Limonlu tart yapıyor. June ile May mutfakta kavga ediyorlar. Oyun değil, kavga. May, June'un şakağına kaşıkla vuruyor. June çığlık çığlığa May'i öldüreceğini söylüyor. İkisi de durmayacak, çünkü ikisi de durmayacak. Jenny, bütün bunların tam ortasında şekeri ölçmeye çalışıyor. May ayağına çarpıyor ve Jenny şeker dolu fincanı June'un kafasına düşürüyor. Torbada şeker kalmamış, kızların ikisi de çığlık çığlığa. Jenny kendini kaybetmek üzere, çığlık atmasına ramak kalmış. Elleri en yakındaki şeyi kavramak üzere uzanıyor. En yakındaki şey. Elleri tezgâhın üstündeki karton kutudan iki tane yumurta alıyor. "İşte" diyor. "Alın bunları, kuluçkaya koyun. İkiniz de."

Sessizlik.

Kızların ikisi de ellerini uzatıyor, ellerinin arasına yumurtayı alıyor, daha şimdiden, kabuğun içine sevgilerini fısıldıyorlar, "Minik civciv, minik civciv." Farklı kapılardan dışarı koşup iki farklı çimenliği geçip arazinin farklı noktalarına doğru gidiyorlar. Bu olaydan sonra saatlerce, günlerce dikkatli davranıyorlar, yanakları kızarmış, sessizce acı çekiyorlar. Tavuklar hakkında bilgileri var,

sıcak hakkında da. Samanların içinde yuva yapıyorlar. Çekmecelerin içinde yuvalar. Yumurtaları karınlarına dayıyorlar. Birbirlerini buluyor, yumurtalarını birbirinin yakınına koyup üstlerine sıcak hava üflüyorlar. Bir yastığın üstünde güneşin altına koyuyorlar.

Jenny gözlerini açıyor. Tom'a bunu resme koymasını söyle, o rengi, ortasında yumurta olan beyaz yastığı, yumurtanın oval gölgesinin çok yakındaki bükülü elin gölgesiyle, kara ve sarı bir hilal gölgeyle örtüşmesini, çünkü o odada bir şeye inanılıyor.

Ama bütün bunlar hep kandırmaca. İçlerinde yumurta sarısından başka bir şey yok.

Kandırmaca. Karahindiba. "Anneciğin bir bebeği oldu ve başı kopup gitti!" Bu ne demekti, anneciğin başı mı bebeğin başı? Herhalde doğru hatırlamıyor. Çit boyunca büyümüş otlar ne tatlı kokuyor. Bu neşeli goncaların havaya çıkıvermesi, ani ölüm, çocuklar gülüyor. Ya da başka bir oyun, bir aşk sınavı. Goncayı bileğine sürt ve bak, iz bırakıyor mu? Ya da bir düğünçiçeğini birinin çenesinin altına tut ve sarı bir parıltı bırakıp bırakmadığına bak. Bunun o kişi hakkında bir şeyler anlatıyor olması lazım, söylenmesini istemediği bir sırrı.

Çenede her zaman sarı bir parıltı oluyor. Kandırmaca burada: Her zaman bir sır var. Herkesin, söylenmesini istemediği bir sırrı var. June'un çenesinin altındaki sarı parıltı. June bunu birinin görmesinden dehşetli korkuyor. Kimsenin görmemesinden de korkuyor. Kandırmacanın onda geçerli olmayacağından korkuyor, koskoca dünyada bir tek onda, sarı parıltının bir tek onda belli olmayacağından. Onu güvende tutacak olsa bile, farklı olmaktan dehşetli korkuyor.

Bu sarı lekeyi koy onun boynuna. Resme bunu koy.

Başarabildiği ancak bu kadar. Aradan on beş dakika geçmiş. İki adam onu neredeyse içeri taşımak zorunda kalıyorlar. Hücresinde şiltenin üstüne kadar yarı uykuda sürünüyor, ressama ne yapacağını, kızını kurtarmak için resmine ne koyacağını söylemiş gibi rahatlamış: June'a sarı giydir.

"Hayatının geri kalanında" diye mırıldanıyor yatağında.

Uyandığında elini sarı bir elmayı kavramış buluyor. Bunu ona iyilik yapmak için vermiş olmalılar, belki de onu tahmin ettiklerinden daha güçsüz buldukları için. Elmayı avucunun içinde tutup çenesinin altına, göğsüne dayıyor ve yine pencereden dışarı, duvara bakıyor.

1973

Çiftçinin verandasındaki köpek Wade çalışmaya geldiğinde genellikle yaptığı gibi Wade'e doğru koşmuyor. Kuyruğunu yere vuruyor, ama hepsi bu. Kafasını bile kaldırmıyor.

Wade onu uzaktan görüyor, verandada uyuyan şeklini sadece. Wade on dokuz yaşında ve bir çayırdaki sulama borularını sökmek için tutulduğu çiftlikte kamyonetini biraz önce park etmiş. Köpeği iyi tanıyor, sağ gözü olmayan siyah-beyaz bir İskoç çoban köpeği. Çoğu zaman Wade çalışırken onu izler.

Kamyonetten iniyor ve köpeği yanına çağırıyor. "Gel kızım, gel buraya."

Köpek geliyor. Kuyruğunu sallıyor ve keyfi yerinde görünüyor, ama boynuna bir şey dolanmış gibi. Wade güneşe karşı gözlerini kırpıştırarak, daha iyi bakmak için köpeğe doğru gidiyor ve görüyor.

Bir piliç.

Piliç mi?

Daha yaklaşıyor ve ölü bir pilicin, köpeğin tasmasına bir iple bağlı olduğunu görüyor. İp o kadar sıkı bağlanmış ki köpek nefes almakta güçlük çekiyor. Ölü tavuğun korkunç ağırlığı boynunu kastığı için Wade'e doğru attığı her zor adımda nefes nefese kalıyor.

Toprak kaplı araba yolunda karşı karşıya geliyorlar. Wade yere diz çöküyor. Hiç kuşkusu yok ki bu köpek bu tavuğu öldürmüş. Hiç kuşkusu yok ki, köpeğin boynuna dolanmış tavuğu tutan ipler patronu çiftçi Grant tarafından bağlanmış. Demek Grant'in eğitimden anladığı bu. Wade bu türden bir cezalandırmayı daha önce de görmüştü. Tavuğu, ördeği veya kazı –hangisiyse– çürüyünceye kadar bırak orada sallansın ve kokusu köpeğin beyninde açlık, tiksinti ve dayağın anısıyla karışsın. Haftalarca köpeğin boğazını sıksın ve böylece köpek o ağırlık ve pıhtılaşmış kan kokusu sayesinde itaatsizliğin sonuçlarını öğrensin.

Wade el yordamıyla çakısını aranıyor. Köpeği eğitmenin yolu bu değil. Bir daha tavuk öldürmeyeceği doğru olabilir ama bu farklı bir öldürmeme olacaktır. Sebebi korku olacaktır, senden korkması.

Ama köpeğin sevgiyle öğrenmesini sağlarsan, öğreneceği öldürmemenin sebebi de sevgi olacaktır. Burnunu bir kere tavuğun tüylerinin içine sok, "Hayır" de, sonra da bırak. Tamamdır. Onu bıraktığın an öğrendiği andır. Elinin bir anlık baskısı, hissettiğin derin hayal kırıklığı, sonra da aniden gelen hafifleme, af.

Wade çiftliğin tam önünde çakısıyla ipi kesiyor. Tasmanın birçok yerinden bağlanmış olan ip tarazlanıyor ve elinden kaçıyor. Ölü tavuk araba yoluna düşüyor. Bir toz toprak bulutu. Başını kaldırıp Wade'e bakıyor, dili dışarıda, kuyruğunu yere vuruyor. Wade elini köpeğin önüne doğru tutuyor ve köpek eli bir yarayı yalar gibi, hafifçe yalıyor.

Wade tek kelime etmeden işinden ayrılıyor. Eliyle yanındaki koltuğun döşemesine hafifçe vuruyor ve köpek içeri atlıyor.

Aylar önce babası öldüğünden bu yana başına gelen tek iyi şey bu köpek. Bu komik ve küçük köpeğin sinekleri yakalamaya çalışırken yanlış yönde atlamasını, tarla farelerine havlamasını pencereden seyrederken o korkunç günden sonra ilk defa hayatın devam edebileceğini hissediyor.

Ona Rose adını veriyor, rüzgârgülündeki gibi, çünkü Wade akşamları onun yanına oturuyor ve çocukluk evinin penceresinden dışarı Camas bozkırına doğru bakıyor, kuzeye, dağlara bakıyor. Köpeğin kara burnu da o yöne dönük.

Bir başka tarlada bir başka iş buluyor. Bu kez nane tarlasında. Wade işteyken köpek, annesi Sarah'yla kalıyor. Wade bütün gün, verilmiş bir sözün tutulması karşısında sürekli olarak duyduğu şaşkınlığın işareti olan o mutlu, onaylayan havlamayı bekliyor. Rose günün büyük kısmını verandada onu bekleyerek geçiriyor. Başını Wade'in koluna dayayıp yorganının üstünde uyuyor. Geceleyin, can sıkıntısından değil, bu derece aç bir itaatin ağırlığından dolayı üzgün üzgün dolaşıyor. Wade'i o kadar çok seviyor ki, Wade oradayken bile bu kadar sadakati nereye koyacağını bilemiyor. Wade'e bakarken iki kaşını da kaldırıyor, kaşlardan birinin altında, o basit sorusunu parıltıyla yansıtacak bir göz olmadığı halde.

Aylarca Wade ona, hüzünlü, sarı, tek gözüyle öğrenmek için yalvardığı şeyleri öğretiyor.

Sonra, bir temmuz sabahı, tarlada, çok erken bir saatte, güneş henüz yeni doğmuşken ama sıcaklık daha şimdiden bastırırken, borular yemyeşil arazi üzerine eşit aralıklarla yerleştirilmiş ipince çizgiler gibi görünürken, uzakta bir kadının dış hatlarını görüyor.

Tarlanın diğer ucunda, kadının, topladığı eteklerini bir eliyle tutarken diğer eliyle dengesini bulmak ister gibi elini uzatarak Wade'in henüz sökmediği boruların üstünden atladığını görüyor. Düz bir çizgi üzerinde Wade'e doğru yürüyor.

Wade çalışmasını bırakmıyor ama bir an için, müthiş bir umut sızlaması hissediyor. Daha önce hiçbir kadınla ilişkisi olmamış, onun için umudu belirsiz, uzun süreli, hüzünlü ve yalnızca kadının kendisine doğru gelişinden ibaret. Ama bir an sonra kadınla, kadının yürüyüş şekliyle ilgili olarak bir başka duygu daha hissediyor. Dehşet verici bir duygu bu, anlayamadığı bir tür korkuya benziyor. Üstünden atmaya çalışıyor ama kadın yaklaştıkça anlamaya yaklaşıyor.

Annesi. Bir keresinde o da böyle yürümüştü, bir kış sabahı, erkenden. Wade onu yatak odasının penceresinden görmüştü. Annesi kollarını kendine dolamış, eve doğru, Wade'e doğru belirli bir amaçla yürüyordu. Wade'in pencereden kendisini seyrettiğinin farkında olmadan tuhaf bir heyecan içinde yürüyordu. Eğer Wade'e annesinin bilmediği bir telefon gelmemiş olsaydı, babasının geceleyin donarak öldüğünü söyleyen bir komşusundan telefon gelmemiş olsaydı, Wade annesinin tuhaf yürüyüşünden, muhteşem bir sürpriz sakladığı anlamını çıkarırdı. Ama annesinin adımlarındaki neşe veya Wade'in neşe olarak algıladığı şey yalnızca, eski hayatı ile yeni hayatı arasındaki, havada asılı duran, gerçek olmayan, hiçbir yerde var olmayan o anların bedeninde farkına varmasıydı. Annesi Wade'e babasının öldüğünü söyleyinceye kadar sanki babası ölmemişti.

Annesi ona ulaşmak için, ne kaybettiğini söylemek için nasıl öyle yürüyebilmişti?

Şimdi Wade bu kadında da aynı kararlı ve korkunç amacı görüyor ve sebebini anlamıyor. Kadının "Wade?" diye seslendiğini duyabileceği kadar yaklaştığında bile onu görmemiş gibi yapıyor.

Kısa bir süre sonra, kadın yirmi otuz santim öteden "Hey!" diye bağırıyor.

Wade duruyor. Gömleğiyle alnındaki teri siliyor. "Sen Wade Mitchell mısın?" diye soruyor kadın tedirgin bir şekilde. Kadın

aşağı yukarı Wade'in yaşında. Kahverengi gözlerinde bir meydan okuma, ama aynı zamanda da Wade'in karşısında dimdik durarak umutsuzca saklamaya çalıştığı bir korku da var. Kahverengi saçlarını yüzünden sarı bir bandanayla kaldırmış, bazı saç tutamları sıcak, çay kokulu rüzgârda savruluyor. Çilli alnının üst kısmı pembeleşmiş ve güneş yanığından pul pul olmuş.

Eliyle kavradığı uzun, pamuklu giysiyi bırakıyor ve kollarını önünde kavuşturuyor.

"Nasıl yardımcı olabilirim?" diyor Wade.

"Her yerde sizi arayıp duruyorum" diyor kız. "Köpeğim sizde."

İstediği o kadar basit bir şey, Wade'in düşündüğünden o kadar daha küçük bir şey ki –Wade ne düşünmüş olabilir?– önce kendini rahatlamış hissediyor. Ama bir dakika sonra Rose'u kaybetmesi olabilecek en kötü şeymiş gibi görünüyor.

"Hayır, bende değil." Ayağının dibindeki boruyu kaldırıyor.

"Sende. Onu Grant Warner'dan çaldın."

Wade uzun boruyu iki eliyle tutuyor. Borunun iki ucundan da su fışkırıyor. "Erkek arkadaşının o köpeğe ne yaptığını biliyor musun?"

Kız şaşırmış görünüyor. "Grant benim kuzenim. Ne yapmışsa yapmamalıydı, çünkü köpek benim ve ona bir şey yapması için izin vermedim."

"Eğer senin köpeğinse, neden seninle birlikte değildi?"

"Ben Whitman Üniversitesi'ne gidiyorum. Köpeği de üniversiteye götüremezdim ya."

"Demek yaz tatili için evine geldin ve köpeğini istiyorsun. Sonra tekrar gideceksin ve köpeği o adama bırakacaksın?"

Şimdi kız öfkeli görünüyor. "Yatakhanede kalıyordum ama gelecek yıl bahçesi de olan bir evde kalacağım. Tabii kendimi sana haklı göstermek zorunda değilim ama..."

"Öyle bir adama köpek bırakılmaz" diyor Wade arkasını dönüp bir boruyu taşıyarak. "Senin olup olmaması beni ilgilendirmez. O adam köpeğin boynuna kuluçkalık astığında sen şansını kaybettin."

"Kuluçkalıktan falan haberim yok," diyor kız, "ama öyle bir şey yaptıysa, yapmamalıydı, haklısın."

Wade ters ters gülüyor. Elindeki boruyu yere koyarken, "Kuluçkalık" diyor. Ama kız hâlâ anlamıyor. "Tavuk" diyor Wade.

"Tavuk mu?"

"Ölü tavuk."

Kız boş bulunuyor ama hemen kendini toparlıyor. "Böyle bir şey olmasına üzüldüm. Grant'e bundan hoşlanmadığımı söyleyeceğim. Grant bir daha köpeğimin yanına bile gelmeyecek."

"Sen ona hoşlanmadığını söyleyedur" diyor Wade soğuk bir ifadeyle. Sonra arkasını dönüyor ve işine devam ediyor.

"Seni bekleyeceğim" diye sesleniyor kız. "Kamyonetinde. Seni işinden alıkoymayacağım ama sonra beni köpeğime götüreceksin."

Wade tartışmaya girmesin diye, kız bunu söyler söylemez hızla arkasını dönüyor ve tarladan geçerek eve doğru yürümeye başlıyor.

Wade kızı nasıl oyalayabileceğini düşünerek, hiç gerekmediği halde geç saatlere kadar çalışıyor. Kızın arabasını çiftlik evinin yakınına park ettiğinin başından beri farkında. Kız arada bir arabasını çalıştırıyor ve yeni bulduğu bir gölgeye çekiyor.

Çiftçinin oğlu Jacob da kızın farkında ve kıza tuhaf kıskançlık ve intikam duygularıyla bakıyor. Çocuk on yaşında ve Wade'e şiddetle sadık. Öğleden sonra vaktini Wade'in peşinde dolaşarak, çalışırken ona köpekler, ölüm ve hepsinden de fazla, acı verecek düzeye ulaşmış bir hayranlıkla, öğretmeninin söz ettiği Galapagos adlı bir yer hakkında sorular sorarak geçiriyor.

Ambarda Wade'e, "O kızdan nefret ediyorum" diyor.

Wade içini çekiyor. "Belki de böyle söylememelisin" diyor.

"Ama ondan nefret ediyorum."

"İstediğin gibi hissedebilirsin."

Böylece Jacob çiftlik evine dönüyor ve birkaç dakika sonra, elinde kızın ön camına atmak üzere aldığı tarçınlı çöreklerle çıkageliyor.

"Ne yaptın, ne yaptın?" diye gülüyor Wade.

"Elimden geldiği kadar kuvvetle fırlattım." Sonra, alçak sesle, "Ama sanıyorum daha sonra bir tanesini yedi" diyor.

"Ön camdan alıp mı?"

Çocuk gülümsüyor. "Yok, yerden alıp."

Akşam çöküp yapacağı başka bir şey kalmayınca Wade kamyonetine dönüyor. Yolda, kızı arabasının içinde, sürücü koltuğunda büzülmüş uyurken görüyor. Yanındaki koltukta açılıp konmuş bir kitap var. Akşamın tatlı serinliğinde üstüne bir ceket örtmüş.

Wade kamyonetine biniyor ve arabayı çalıştırıyor. Dikiz aynasından, kızın ürküp uyandığını, direksiyona sarıldığını görüyor.

Wade'in evine kadar uzun bir yol gidiyorlar. Kız Wade'i yakından izliyor.

Eve vardıklarında Wade uysalca "İçeri gir" diyor. Kapıyı açınca Rose neşeyle havlıyor.

"Ah, Peggy!" diye bağırıyor kız, köpek ona havlıyormuş gibi. Kız eğilip eliyle yere pat pat vuruyor. Köpek utangaç utangaç ona yaklaşıyor. Kafası önde, tüm bedenini iki yana sallaya sallaya yürüyor, kafası karışık, Wade'e bakıyor.

"Seni tanımıyor" diyor Wade.

"Tanıyor" diyor kız canlı ama kızgın bir sesle ve köpeğe kocaman kocaman gülerek. "Merhaba kızım," diyor, "sen benim köpeğimsin! Benim güzel köpeğimsin sen!" Sonra dikiliyor. "Ona benim adıma baktığın için sana para verebilirim. Grant'e veriyordum." Para çıkarmak için çantasını açıyor ama Wade başını hayır anlamında sallıyor. Kız Wade'in parayı kabul etmemesinden utanmış görünüyor. Oturma odasında bir süre oyalanıyor ve yüksek, boş duvarlara bakarak söyleyecek gönül alıcı bir söz arıyor.

"Eh, teşekkür ederim"de acele karar kılıyor, sonra açık kapıya yöneliyor ve köpeği çağırıyor. Rose gitmeyince Wade de dışarı çıkıyor ve Rose onu izliyor. Kız arabasına vardığında yanındaki koltuğa pat pat vuruyor, köpek Wade'e bakıyor, Wade "Atla" deyince köpek koltuğa atlıyor.

Arabaya binince kız camı indiriyor. "Gözünü ameliyatla aldırdım" diyor yeni ve yalvaran bir sesle. "On dört yaşındaydım ve ameliyat için kendi biriktirdiğim parayı verdim. Elimdeki bütün parayı verdim. Göz kanserliydi, alınması gerekiyordu ve bunu yapacak başka kimse yoktu. Bütün hayatı boyunca bendeydi."

"Adın ne?" diyor Wade, biraz soğuk bir sesle ve yarı açık pencereden onu görebilmek için eğilerek.

"Jenny."

"Eh, Jenny, beni ikna etmene gerek yok. O senin köpeğin. Şu anda senin arabanda, öyle değil mi?"

Jenny önüne bakıyor. Yüzü artık değişmiş. Sesinde gözyaşları var. "O tavuk olayını bilmiyordum" diye ısrar ediyor.

"Biliyorum" diyor Wade daha yumuşak bir sesle.

Jenny kontak anahtarını çeviriyor ve motor çalışıyor. Aklına söyleyecek bir şeyin daha gelmesini bekleyerek bir an daha dimdik önüne bakıyor, ama aklına hiçbir şey gelmiyor.

Gaza basıp gidiyor.

Kız gittikten sonra Wade evin önündeki yeşil çimenlerin üstünde uzun bir süre durup çitin ardındaki boş tarlalara bakıyor. Hissettikleri babası öldükten sonra hissettiklerinden bile daha kötü. Kendi kendine bile itiraf etmesi korkunç bir şey. Ama canını acıtan yalnızca Rose'u kaybetmek değil. Jenny'yi kendisine yaklaşırken gördüğü zaman hissettikleri –babasının öldüğü gün annesinin ciddi bir neşeyle yürüyüşünü hatırlamasına neden olan şey– doğruydu: Jenny o tarlada yürürken yanında ölüm haberini getiriyordu. Wade o yürüyüşte kendi hayatının tutulmamış sözünü görmüştü: Bir gün gelecek o kızı unutacaktı, ışığın saçına nasıl vurduğunu bile unutacaktı, yüzündeki kahverengi ve hafif çillerin arasından görünen inatçı, isyankâr bakışları da unutacaktı.

Güz başı, çiftçiler tarlalarını yakıyor. Duman, çalışırken Wade'in gözlerini yakıyor. Wade artık çoğunlukla at terbiye ediyor ve kışa hazırlanıyor. Rose'u kaybetmesi onu sessiz ve mütevekkil bir hale getirdi. Jacob bunu anlıyor. Wade'i hemen hemen mutlak bir sessizlik içinde izliyor. Wade'in hüznünü kendi hüznü sayıyor.

Wade'in annesi oğlunu başka bir köpek almaya ikna etmeye çalıştı. Wade annesine keyfinin yerinde olduğunu söylüyor çünkü birçok bakımdan öyle. Yanan tarlaların kokusu ona tuhaf bir teselli sağlıyor. Okula başladığından beri ilk kez bu yıl okula gitmiyor. Dumanla birlikte pek de hoşnut olmadığı söylenemeyecek başka türden bir hüznü de içine çekiyor. Aylardır hissettiği keskin keder değil bu, babasıyla ve Rose'la pek fazla ilgisi olmayıp, daha çok, değişen ağaçlar, yeni serinleyen hava, kömürleşmiş toprak gibi, her şeye rağmen devam eden yıllık döngüyle ilgili sessiz, tanıdık ve uzun süreli bir kalp kırıklığı.

Bir cumartesi günü Wade ve Jacob yanık tarlada birlikte yürüyor, çiftçinin traktörün arkasındaki üstü açık alet çantasından düşürdüğü aletleri topluyorlar. Wade o ana kadar kara toprakta çok az

sayıda alet bulmuş. Jacob ona yardım etmeye çalışarak toprakta pek de muhtemel olmayan bir metal parıltısı arıyor.

"İşte" diyor Jacob heyecanla ve kısa bir mesafe ötede parlayan bir şeye doğru koşuyor.

Ama bu, muhtemelen çiftçinin alüminyum kâğıda sararak alet çantasında muhafaza ettiği kurutulmuş et. Jacob alüminyum kâğıdı açıyor ve bir parçasını kemirmeye başlıyor. Bir parçasını da Wade'e ikram ediyor.

Ama Wade elini uzatıp eti almaya davrandığında Jacob'ın omzunun üstünden, onlara doğru gelen ama hâlâ uzakta olan birini görüyor. Önce, bunun çiftçi olduğunu sanıyor ama daha sonra bu kişinin ardında bir köpek görüyor.

Jenny kara toprağın üstünde, başı önde yürüyor.

"O kız senin köpeğini aldı" diye bağırıyor çocuk, Jenny'yi görünce. Sonra fısıltıyla "Ona bakma. Onunla konuşma" diyor. Ama Wade gözlerini dikip bakmaktan başka bir şey yapmıyor. Daha önce hissettiği umudu ve korkuyu yine duyuyor. Jacob yine ceketinin kolunu çekiştiriyor ama o anda köpek is kokulu toprak kokusunun ardında Wade'in kokusunu almış görünüyor. Rose Jenny'nin önünde, elinden geldiğince hızlı koşmaya başlıyor.

Wade yere diz çöküyor. Köpek dosdoğru ona geliyor, yere çökmüş bacaklarının arasına giriyor. Wade büyülenmiş gibi parmaklarını köpeğin keçeleşmiş tüylerinin arasında gezdiriyor, köpek ona dönünce de bir parça kurumuş et veriyor.

Ama Jenny yaklaşınca Jacob yine savunmacı bir tavırla dimdik duruyor. Bu kez Jenny kot pantolon ve ceket giymiş, elleri cebinde. Başını öne eğmiş duruyor, saçları omuzlarına dökülüyor.

"Görmek istersin diye düşündüm" diyor.

"Geri mi veriyorsun?" diye soruyor Jacob. Kendisinin elçi rolünde olduğu hissine kapılmış.

"Yalnızca bir ziyaret. Hafta sonu için okuldan eve gelmiştim."

Wade, Jenny'ye değil köpeğe "Merhaba, merhaba"dan başka bir şey söylemiyor. Yapacak başka şey düşünemiyor, bu yüzden, sanki Jenny'nin orada durduğunu, ondan bir cevap beklediğini fark etmemiş gibi aynı sözü tekrar tekrar söylüyor.

"Küçük yardımcın bu mu?" diye soruyor Jenny başıyla Jacob'ı işaret ederek. Jacob bu hakareti duyunca irkiliyor.

Köpek bacağını tırmalarken Wade sonunda doğruluyor. "Galapagos'u biliyor musun?" diyor Wade Jenny'ye. Jenny'nin kafası karışmış, gülüyor. "Bir uzmanla karşı karşıyasın. Anlat" diyor Jacob'a başıyla işaret ederek.

"Okul şeyleri" diye ağzında geveliyor Jacob.

Jenny, Jacob'u cesaretlendirmek için, "Kaplumbağaların olduğu yer" diyor.

Jacob ayağını yere sürtüyor. "Eh, kaplumbağadan çok daha fazlası var."

"Ne gibi?" Jenny çaba gösteriyor. Jacob bunu görebiliyor ve bunun için ondan daha fazla nefret ediyor.

"Ama köpek yok, sorduğun buysa eğer."

Jacob'ın öfkesi Wade'i o kadar şaşırtıyor, o kadar duygulandırıyor ki gülüyor. Kendine yönelik sandığı Wade'in gülüşü de –küçük, incinmiş yüzde bunu görebiliyor– Jacob'ı şaşırtıyor. Çocuk önce Wade'e bakıyor, sonra Jenny'ye, incinmiş ve öfkeli, orada, onların yanında duruyor. Gözlerinde yaşlar var. Wade, Jacob'dan özür dilemek için kolunu uzatıyor ama o sırada çocuk bütün gücüyle Wade'e bir dirsek atıyor. Niçin? Kendisine ve köpeğe ihanet ettiği için, tarlanın ortasında duran bu kadına yenildiği için. Çok sert bir darbe değil ama yine de Jacob'ın gücü karşısında şaşıran Wade öne doğru bir adım atıyor. Sonra Wade, Jacob'ın bayır aşağı, çiftçinin kamyonunun geçmekte olduğu yola doğru koşmasını izliyor.

Wade kısa bir süre yere bakıyor ve kendi çizmelerini görüyor, sonra Jenny'nin pabuçlarını da görüyor. Jacob'ın itmesiyle öne doğru adım atınca kıza yaklaşmış olduğunu o anda fark ediyor. Başını kaldırıyor ve kızı orada görüyor. Kız yola doğru dönmüş, hüzünle gülümsüyor ve koşan çocuğun arkasından bakıyor. Sonra, aynı gülümsemeyle ama her nasılsa artık hüznü kaybolmuş bir bakışla Wade'e bakıyor.

1995

Loeil Dağı'nın eteğinde, dağın gölgesinde, William ile Beth, akşamın loşluğu içinde yataklarının kenarında birlikte oturuyorlar. William, Beth'in "Keşke..." dediğini duyuyor ama Beth sözünü bitirmiyor. Beth uzun bir süre sessiz kalıyor, William da öyle. Sonunda Beth soruyor: "Söyleyebilir miyim? Lütfen?"

Ama Beth'e sarılmış onu tutuyor gibi görünen William, aslında Beth'in içinde söylenmeden kalmış sözcükleri tutuyor kollarıyla. Kamyonet yolda durduğundan beri iki gün geçmiş ve William'ın sarılarak söylemeye çalıştığı, iki günün yeterli olmadığı.

Lütfen söyleme... Beth'e sıkı sıkı sarılıyor.

William, o gençten adamı tuttuğu zaman giydiği gömleği hâlâ çıkarmamış. Orada, öndeki çiçek bahçesinin dibinde, o günün erken saatlerinde William, ufak bir kriz anında karısına bahçenin "mahvolduğunu" çünkü Beth'in bahçeye zorla kabul ettirmeye çalıştığı kusursuz simetrinin bahçedeki doğayı öldürdüğünü söylemişti – ki zaten çiçek bahçelerinin var olma nedeni de bu değil miydi? Doğa değil miydi? Karısının tuvalet masasını beyaza boyamakta olduğu arka bahçedeki radyodan geveze seslerin geldiği sırada yapmıştı bu açıklamayı, gençten adamla beraber durduğu yerde. İki yabancı.

Wade söylediğini iki kez söylemişti. William en sonunda ona anladığını söylemeseydi aynı şeyi tekrar tekrar söyleyecekti.

Wade – gençten adamın adı buydu.

Beth duymuş olsaydı, Wade'in konuşma tarzını soğuk bulabilirdi – kısa, bildirim taşıyan cümleler, yüksek sesle söylenmiş ama bağırarak değil.

Titremeden.

Bu, Betty'nin dikkatinden kaçmazdı. Kendi ölçütlerine uyacak kadar büyük bir acının kanıtını arardı. Titremesini mi bekliyor? Eh, karısını yatağın kenarında tutarken kendi bedeninde var titreme. William kesinkes biliyor ki, karısının ona söylemek için izin istediği şey, her ikisinin de –veya yalnız William'ın– onlardan yardım istemeye gelen o iki umutsuz insana yardımcı olmadığıydı.

Bunu karısının yüzünde görebiliyor. Karısının ricasında, kırk yıl önce çocuk istemediğini açıklarken kullandığı aynı kesinliği işitiyor. Niçin? Çünkü William'ın iki küçük erkek çocuğa bağırdığını görmüş, yok yere sinirlendiğini görmüş. Kırk yıl önce. William isteyerek yapmamıştı ama o zamanlar genç olan karısı kocasının kim ve ne olduğuna dair nihai bir kanıt bulduğuna karar vermişti.

William, Beth'i sıkı, sımsıkı tutuyor.

Karım kamyonetin içinde kızımı öldürdü. Öteki kızım korktu. Onu bulmam lazım.

William'ı tökezleten, söylenende hiçbir belirsizlik olmamasıydı. Bu cümlelerin içinde ona yer bırakılmamıştı. Gözlerini kapamaya ve yapılması gereken yapılana kadar gözyaşlarının akmasına izin vermeyen Wade'in yüzü onu aşağılamıştı. Ama bu gereken henüz yapılamamıştı çünkü William ne dediğini anlayıncaya kadar yapılamazdı, ki aslında anlamıştı ama bu yapmacıksız surat onu o kadar etkilemişti ki anladığını söyleyecek sözcük bulamıyordu.

Bu yüzden Wade yeni bir teşebbüste bulundu. "Karım kızımı öldürdü."

Tam üçüncü kez söyleyecekti ki William cevap vermeyi başardı. Çok çok geç kalmıştı, başarısızlıklarının ilkiydi bu. Şu anda, karısının kollarında, söyleyecek söz bulabilmesinin bu kadar uzun sürmesinden utanç duyuyor. "Anladım. Olanları söylediniz."

İşte o zaman gençten adam başını eğmişti. Sadece bir anlığına. İşte o zaman nemli alın kendi alnına değmişti, bir anlığına, ve işte o zaman gençten adam yere düşmemek için elini yaşlı adamın dirseklerine doğru uzatmıştı bir anlığına.

Başının tepesini William'ın göğsüne, bir yandan öbür yana iki kez sürtmüştü, *Hayır, hayır.* Ve William'ın tek düşünebildiği, *Dizlerinin yere değmesine izin veremem* olmuştu. Oynadığı tek rol bu olmuş gibi görünüyordu, kamyon o yolun ortasında park etmişken bile.

Ve bütün bunlar sırasında karısı arka bahçede tuvalet masasını beyaza boyuyordu.

Yapmalıydım, yapmalıydım, yapmalıydım. Zihni, karısının sesinin çıkmadığı anları yapamadığı şeylerle dolduruyor. Karısı nasıl anlayabilmişti, tüm evlilikleri boyunca, sakladığı utancı, neredeyse ilk bakışta anladığı eksikliklerini, neredeyse elli yıl önce?

Gençten adamın dizleri yere değmişti.

Keşke—

Ama Beth sözlerinin ardını getiremiyor. Kocasının kolları kendisini o kadar sıkı sarmış ki kocasının istediği şeyi yanlış anlamış gibi yapamaz.

Ama Beth evin içinden bütün olan biteni gördü. Neler gördüğünü kocasına söylemek için iki tam gün bekledi ama kocası o iki günü evin dışında geçirdi. William o günleri, tarlalarının ucunun değdiği dağda geçirdi, karısından ayrı, arabasını bir aşağı bir yukarı sürerek.

Hafif bir rüzgâr açık pencereden giriyor ve kocasının bedeninin dokunmadığı her yeri serinletiyor. Tuhaf ve parıltılı tuvalet masası arka bahçede duruyor, yarı boyanmış, yarı boyanmamış. İki gün önce tuvalet masasını arka bahçeye çıkardıklarında beyaz olmuş, olmamış, aslında hiç önemsememişti. Aslında tek ihtiyacı olan, birkaç saatliğine enerjisini harcayacağı bir yer, kendini kararlı hissetmesini sağlayacak bir projeydi.

Ama kendini kararlı hissetmemişti. Çok yorgun hissetmişti. Kocasının bahçe konusunda söyledikleri onu incitmişti. *Sırada ne var? Eşyaların üstüne naylon mu örteceksin?* Şimdiye kadar hiç böyle bir şey söylememişti, ama o noktaya gitgide yaklaşıyorlardı. Son yıllarda korkmaya başlamıştı. Örneğin atlar. Beth evin çevresine koymak için küçük atlar satın almaya başlamıştı. Yeşimtaşından atlar, kuvarz atlar, seramik atlar, yüzlerine çiçekler çizilmiş İsveç atları, ahşap ve üstü işlemeli atlar. Bir zamanlar at meraklısıydı. Bir zamanlar, kimliği bütünüyle buydu. E, bu önemli değil miydi? Bu bir yerlerde görünüyor olmamalı mıydı? Bir gün fark etti ki o at meraklısı kızdan artık hiçbir eser kalmamış. Bu onu korkutuyordu. Eğer evde işaret edeceği bir şey olmazsa insanlar onun atlara binmiş olduğunu, onları sevdiğini nasıl hatırlayacaktı – yaa?

Tabii, ucuz ve dikkatle yerleştirilmiş kargaşanın sonucu, rahat ve sıcak görünüşlü evlerinin, ufaktan ufaktan yaşlı insanların yaşadığı bir eve dönüşmesi olmuştu. Bunun William'ı boğduğunu, onu dışarı attığını fark ediyordu. Banyodaki, rimel ve ruj sürmüş, şapkası kaşının üstüne yan yatmış, toynaklarını birbirinin üstüne atmış duran seramik tay ne kadar mide bulandırıcıydı. Ne yapıyordu Betty, bütün bu şeyleri bir bulaşıcı hastalık gibi evlerine getirerek? Ama toplamadan, düzenlemeden, üzerine basa basa belirtmeden, kontrol etmeden de yapamıyordu. Yaa? Yaa? Bahçe de bunun bir parçasıy-

dı. Bahçenin keskin hatlı mükemmel güzelliği dünyaya neyi dahil edeceğine, neyi dışarıda bırakacağına dair seçimleri hâlâ kendisinin yaptığını gösteriyodu. Bir bakın hele bahçeyi nasıl canlı tuttuğuna, her şeyin yerli yerinde duruşuna, sınırları çizilmiş oluşuna.

Arka bahçede tuvalet masasını boyarken de düşündüğü buydu, bütün bu düşünceler zihninin yüzeyine kocasının onun bahçesi hakkında rastgele yaptığı şikâyet yüzünden çıkıvermişti. *Doğayı boğup dışarı atıyorsun.* Radyonun sesini açmıştı çünkü ağlamaklı olmuştu.

Sonra, boya fırçası elinde, gözlerinden serbestçe akan yaşları hissederek eve girmişti. Ama oturma odasına girdiğinde gördüğü, ön kapının açık olduğuydu, bir de William'la o gençten adamı görmüştü.

O ışık dikdörtgeninin içinde, William onları kaldırmıştı, gençten adamla kendisini. Beth kocasının birini bu şekilde tuttuğunu şimdiye kadar hiç görmemişti. Hiç çocukları olmamıştı. William'ın eli, gençten adamın yakasının arkasındaydı. Adam başının tepesini William'ın göğsüne dayamıştı. Öyle uzun sürmüşü ki iki adamın beraberliği, Beth de aynı süre boyunca kendini bulunduğu yerde kilitlenmiş hissetmişti. Kocasının gözleri ilk önce kapalıydı, adamın başının arka tarafına uzanmak için başını eğmişti. Bu şekilde, yaşlı burun genç kahverengi saçların içine gömülmüş durumdaydı, nefesini saçların arasına veriyordu, tıpkı bir babayla oğlu gibilerdi.

Bu, Beth'i değiştirmişti. O andan itibaren yaptığı her şey, William'ın adamı kollarında tuttuğu o anların ışığı altında olmuştu.

"Keşke..." diyor, gözleri yaşlarla dolu, yatağın üstünde otururken. Ama hiç hareket etmemesine, Beth'e doladığı kollarını daha da sıkmamasına rağmen William direniyor. William'la evleneli neredeyse elli yıl olmuş. Onun bedenini, hareketsizliğinin bile anlamını bilecek kadar iyi tanıyor.

İki gün önce polis karakolundan, William oradan çıkmadan önce ayrılmıştı. Eve vardığında, tepesine kadar katlanmış kâğıt torbalarla dolu bir çekmeceden bir kâğıt torba çıkarmış ve elinde silkeleyip açmıştı. Evi yavaş yavaş, dikkatle, oda oda baştan sona dolaşmış ve kâğıt torbayı atlarla doldurmuştu. Yeşimtaşı, kristal, seramik, bez.

Sonra kendi odasına gitmiş, torbayı yatağın altına koymuştu ve pencereden gelen ışığın altında, katledilen çocuğu değil, çocuğun

babasını kollarında tutan William'ı düşünerek yatağa uzanmıştı. Mutfakta dururken, birlikte geçen bir başka elli yılı, başka türlü bir aşkı, çakıltaşlı yolda o gençten kadını kollarında tutarken layık olmaya çalıştığı bir aşkı görmüştü. Her şeye rağmen kadını kollarında tutmuştu, koşulsuzca. Bunun tek sebebi kocasının ona bunu öğretmiş, kocasının da adamı kollarında tutmuş olmasıydı.

Beth şimdi onu sıkı sıkı tutuyor, yanağını onunkine dayıyor, sert, kır favorilerini hissediyor.

William ona bütün hayatı boyunca katlanmak zorundaydı, aynı şekilde o da kocası için buna katlanmak, ne hissettiğini söylememeye katlanmak zorunda. Bu, yaptığı hatadan pişmanlık duyduğunu göstermiyor, hata yaptığını bilmenin derin şaşkınlığını, artık yanılmayacağını bilmekten dolayı duyduğu rahatlamayı gösteriyor. Tüm bu yıllar sonra kalbinin bu şekilde bir anda açıldığını hissetmesiyle, kocasının kalbinin içine girdiğini, çok büyük geldiği için kalbinin ötesine geçtiğini hissetmesiyle aşkının acısını duyuyor, bu kadar emin olmaktan dolayı hayret ediyor, bu kadar zaman sonra daha güzel bir benliğin, bu adamı tanımış tek benliğin çıkageldiğini hissediyor–

Keşke
keşke
keşke
keşke
keşke
çocuk yapsaydık.

2007

Wade'in onlarsız yapamadığı altı tane av köpeğinin izlediği Ann ile Wade kayıklarını yoldan alıp bir patika boyunca Pend Oreille Nehri kıyısına kadar taşıdılar ve kayığı geçici olarak bir ağaca bağlayarak gölgede bırakırken fark ettiler ki bu nehre kayık uygun değil, kano kiralasalarmış daha iyi olurmuş, ya da göle kadar arabayla gelebilirlermiş.

Yine de Ann, elinde piknik sepetiyle kayığa atlıyor. Gülüyor. O daha oturmadan Wade kayığı kumdan kurtarıp nehre itiyor ve kendi de içine atlıyor ve bu kargaşada Ann'in üstüne su sıçratıyor. İpin izin verdiği kadar açılıyorlar ve ip gerilip kayığı çekince hafif bir sarsılma oluyor. İkisi de, duraklamış olan kayıkta yarı ayakta, dengeyi bulmak için birbirlerine tutunuyor, kafalarını kaldırmış çevreyi koklayan köpeklerin şaşkın şaşkın dizildikleri kıyıya bakıyorlar. Kayığın altından ve iki yanından sular hızla akıyor. Kayık yavaş yavaş tekrar kıyıya doğru salınarak köpeklerden uzaklaşıp ipin izin verdiği kadar nehir boyunca yol alıyor ve Ann ile Wade kendilerini yine kumda sıkışıp kalmış buluyorlar, kayığın kenarlarına sürten hanımeli çalılarını itiyorlar.

Köpekler onları buluyor, çalıları çatırdatarak onlara doğru gelip kayığı çevreliyorlar, çamurlu pençelerini kayığın kenarına koyup havlıyorlar.

Sıcak bir gün. Bu gizli yerdeki metal banklara oturup sandviçlerini yiyorlar. Kürekleri kayığa bindikleri yerde, nehrin başında bırakmışlar. Artık onları göremiyorlar. Nehirden ve çalılardan ve dilleri dışarıda yemek dilenen altı köpekten başka hiçbir şey göremiyorlar. Ann ile Wade termostaki kahveyi hallerinden memnun bir sessizlik içinde içiyorlar, kaşıkla içini boşalttıkları karpuz kürelerini parmaklarının arasına alarak ağızlarına götürüyorlar, karpuz suları kucaklarına akıyor. Bitince, yapış yapış olmuş ellerini nehirde yıkıyorlar ve sonra Ann ayaklarını hızla akan ama onları hiçbir yere götürmeyen sığ nehre sokuyor. Tam böyle otururlarken –Ann nehre dönmüş, ayakları suyun içinde, Wade yüzü

Ann'e dönük şekilde metal banka oturmuş– Wade "Belki de bebek yapmalıyız" diyor.

Ann öyle şaşırıyor ki neredeyse gülüyor. Wade bu gülüşü fark ediyor ve utanmış görünüyor. İncindiğini saklayacak bir yer bulmak için başka tarafa, suyun ötesine, karşı kıyıda bir yerlere bakıyor.

"Ah, Wade" diyor Ann. Wade'in elini ellerinin arasına alıyor ve bunun Wade'in hastalığının içinden çıkmış bir soru mu, yoksa Wade'in kendisinin gerçekten sorduğu bir soru mu olduğunu anlamaya çalışarak gözleriyle kocasının yüzünü arıyor.

Ann kırk bir yaşında, Wade ise elli üç. Wade, belki de Ann'in zihnindeki bu sayıları hissederek, utangaç bir yüzle, "Bizim yaşımızda bazı riskler olduğunu biliyorum" diyor.

Demek o sözleri söyleyen Wade. Ann'in Wade'i. Demek bu bazı risklerin itirafıyla birlikte yapılan bir talep. Sözler Wade'in hastalığından gelmiyor.

Hayatında Ann'i daha fazla duygulandıran başka bir şey olmamıştı. Sözcüklerin içinde düğümlenip kaldığını, bütün hayatının hem çalkalandığını hem de sabitlenmiş olduğunu hissediyor, bir ağaca bağlı bir kayık gibi.

"Bu kadar geç söylediğim için özür dilerim" diyor Wade yumuşak bir sesle ve şimdi Ann'in öteki elini de eline alıyor. Böylelikle, Ann kayığın içinde Wade'le yüzyüze gelebilmek için ayaklarını sudan çıkarmak zorunda kalıyor. Birbirlerinin yüzlerini inceliyorlar. Ann iki gözünden de birer yaş süzüldüğünü hissediyor. Gülümsüyor.

Ann gülümseyince Wade'in yüzünde bir şeyler değişiyor. O da gülümsüyor ama hüzünle. Bir şey dikkatini çekmiş. Parmağıyla yavaşça Ann'in dudağındaki ize dokunuyor. Ann, Wade'in, bu izin çok da uzun olmayan bir süre önce kendisinin neden olduğu bir yaradan kaldığının farkında olduğunu anlıyor, yüzündeki ifadeden anlaşılıyor bu. Gülümseyişindeki bu küçük çelişki şu anda sorduğu sorunun cevabı; bu hep böyle olmuştu. Olmaz, olmaz. Doğru olmaz. Mümkün olamaz.

Ama cevap önemli değil. Sırf sormuş olması bile Ann için yeterli.

Kendilerini bu sorudan, biraz önce temas ettikleri derinliklerden koparma ihtiyacı hissediyorlar. Bu nedenle Wade ayağa kalkıyor. "Hadi suya girelim" diyor.

"Yoo!" Ann kayığın iki yanından tutup gülüyor.

Ama Wade kayıktan inip dizlerine kadar gelen suda duruyor. Ann'i de suya çekiyor. Ann çığlık atıyor ama Wade onu kucağına alıp sırtına atıyor. Ann onunla mücadele ediyor görünüyor ama Wade nehre girip yürümeye başlıyor. Akıntıyı çaprazlamasına kesip su beline gelinceye kadar gitgide suyun daha derin olduğu yere yürüyor. Ann'i suya atıyor, Ann suya batıyor. Bir anlığına birbirlerinden kopuyorlar, ama her ikisi de akıntıyla sürüklendiklerinden, su Ann'i Wade'e götürüyor. Wade, Ann'i kollarına alıyor. Onu öpüyor. Ayakları taşlı nehir yatağında sürükleniyor, takılıyor, dönüyor. Ann'in dudaklarında nehir tadı var. Köpekler onları yakından izliyor, kocaman patilerini suyun yüzeyine vurup onlara yetişmeye çalışıyorlar.

Haftalar geçiyor ve mevsim sonbahar başından sonbahar sonuna doğru dönüyor. Ve bu tuhaf yeni mutluluk süresince Ann'in zihninde hep Wade'in sorusu var. Soru Ann'i çok duygulandırıyor. Bu soru aşk kadar güzel ve tehlikeli bir şekilde içinde yaşıyor. Bir çocuk olasılığını içinde öyle besliyor, ondan öyle korkuyor, öylesine anlamaya çalışıyor ki, olasılığı içinde gerçek bir çocuk gibi taşımaya başlıyor.

Ann, Wade'in hastalığına doğrudan bakamıyor. Hastalık her zaman görüşünün çevresinde, anlama yetisinin köşelerinden çekiştiriyor. Doğru soruyu bulup bu hastalığı kendi anlayabileceği şekilde yerli yerine oturtmayı başaramadı hiç. Hep aynı sorular bir kez daha yüzeye çıkıyor: Wade dünyaya daha önce iki küçük kız getirdiğini biliyor mu? Babalığı da onu kızlarının terk edip gittiği kadar bütünüyle terk etmiş durumda mı? Bunları bilmiyor. Bu soruya tekrar tekrar geri dönmek acı veriyor ama Wade'in sorduğu soru onu ürküttü. Bazen Wade'i bir şokla eski acısına döndürmek istiyor. Bu, unutmaktan daha iyidir, her zaman daha iyidir. Bazen de eliyle Wade'in başını tutup eğmek, kendi sevgisinin içine sokmak istiyor ki bu sevgiyi tekrar görebilsin.

Ailesini görebilsin.

May öleli ve June kaybolalı on iki yıl oldu. Wade o tarihten beri arazisinde tek bir çocuk görmedi. Bir keresinde, Ann ile Wade evlendikten kısa bir süre sonra bir aile kapılarını çalmıştı. Yehova Şahitleri. Bir anne, bir baba ve kızıl saçlı, kolları çilli iki kız. Toz-

pembe elbiseler giymiş ve elbiselere uyan, kurdeleyle bağlanmış beyaz güneş şapkaları takmışlardı. Onlar geldiğinde Wade atölyesindeydi ama ya arabalarının kapıya geldiğini duysaydı? Ya bir yudum içki veya su içmek için gelseydi? Ann ailenin ne kadar uzun süre kalmasına izin verirse, Wade'in onları görme, hayatının nasıl olabileceğini hatırlama olasılığı o kadar artacaktı.

Yehova Şahitleri harika bir aileydi. Onları o sözlerle –"Bir daha gelmeyin"– kovmak Ann'e kendini çok kötü hissettirmişti. Bunu birçok kere daha duymuşlardı mutlaka, alay edilmeye, yüzlerine kapıların kapanmasına alışmışlardı mutlaka. Ann'in saygısızlığı olarak algıladıkları davranış karşısında kibarca başlarını sallamışlardı. Buradan geri çevrilmelerinin başka yerlerdeki geri çevrilmelerden farklı olduğunu bilmelerinin hiçbir yolu yoktu. Ama Ann o çocukların kalmasına nasıl izin verebilirdi?

Ann şimdi, keşke onları geri getirebilsem, diye düşünüyor. Daha büyümüş olmasınlar, değişmiş olmasınlar. Bir fotoğrafta birer gül tutar gibi, kararlılıkla benimsedikleri bir hassasiyetle göğüslerine bastırdıkları Kutsal Kitap'larıyla iki kız. Wade kapıyı açar ve kızları ilk görüşte hatırlamak zorunda kalırdı. Hastalık bile, kızların arkadaki o korkunç dağlara rağmen parıldayan uysal ve şirin gülümsemelerinin etkisini azaltmaya yetmezdi.

Ann ile Wade piyano sırasının üstünde birlikte oturuyor. Ann, her hafta gitgide basitleşen sayfaları çeviriyor. Bir hafta, Wade iki eliyle birden çalıyor. Bir sonraki hafta, bir çocuk şarkısını yalnız sağ eliyle çalmakta zorlanıyor. Yavaş yavaş, haftalar geçtikçe ve hava soğudukça Ann sayfaları geriye doğru çeviriyor. İlk tanıştıkları, Wade'in daha notaların adını bilmediği, notaları öğrenme çabasından sevinç duyduğu yere dönüyorlar. Wade bacağına vurarak sayıyor, 1-2-3, 1-2-3. Ama sonunda bu bile zorlaşıyor. Sonunda Ann metronomu kaldırıyor.

Ann, Ponderosa'daki tek piyano öğretmeni. Bu yüzden öğrencileri yılın dörtte üçünde arabalarıyla yüksek dağa tırmanmaya ve bir zamanlar May'in çaldığı, şimdi de Ann'in bakımlı tutmak için çok çaba harcadığı o güzelim piyanoda çalışmaya istekliler. Bu

yıl, üç öğrenci –yaşlıca bir kadın, yaşlıca bir adam, Jo adlı genç bir anne– kış boyunca da devam etmek istiyor. Derslerden kazandıkları para benzin masrafını ancak karşılamasına rağmen Wade her kar yağdığında saatlerce uğraşıp karı traktörle atıyor ve yolu öğrenciler için açık tutuyor. Zaten uzun süredir bu dersler sadece para için yapılmıyor.

Bu son yıllarda, Wade karları temizlerken Ann de köpeklerle birlikte yol kenarında yürüyor. Bunu Wade'in başına bir şey gelmediğinden, bir kriz yaşayıp kendine zarar vermediğinden emin olmak için yapıyor. Artık hiçbir şey kesin değil ve Wade'in ne yapabileceği ve ne yapmayacağı arasında net çizgiler yok gibi. Wade'in teknik becerileri hemen hiçbir zarara uğramamış görünüyor. Ayrıca, traktör ve kendi zanaatı konusunda da hiçbir sorun yaşamıyor. Ann elektrikli testere, araba, değirmen ve odun sobası konusunda Wade'e güveniyor. Ama çamaşır, telefon ve duş konusundaki düşünceleri aynı değil. Wade geceleri Ann'in bedenine karşı gösterdiği inceliği kaybetti. Ann'in ona kendisi hakkında, aldığı zevk hakkında öğrettiği her şeyi kaybetti; Wade sanki ilk kez biriyle beraber oluyormuş gibi el yordamıyla ilerliyor.

Wade, traktörle karları temizlerken Ann'in onu izlemesinin sebebinin kendisine göz kulak olma isteği olduğunu bilmiyor. Wade sanıyor ki Ann yalnızca onunla beraber olmak istiyor ve bundan memnun oluyor. Bu uzun yürüyüş Ann'e her zaman iyi geliyor. Üstelik de traktörle kar temizlemeyi öğreniyor. Wade'in ne yaptığını inceliyor, traktörü nasıl kullandığına iyice dikkat ediyor ki bu işi kendisi devralmak zorunda kalınca devralabilsin. O zaman karları kendi temizleyecek.

Dağ yolunun alt kısmında, karları temizleme işi bitince Wade duruyor ve Ann'e gelip traktörün kepçesine tırmanması için el sallıyor. Ann kepçenin kenarlarından bacaklarını dışarı sallandırarak, elleri kepçenin arka kısmına yapışmış vaziyette oturduktan sonra, Wade kolu çekiyor ve traktör Ann'i havaya kaldırıyor. Komik bir görüntü, Ann bunu biliyor. Arkaya doğru Wade'e her bakışında, Wade'in, karısını bu şekilde taşımaktan dolayı kendi kendine güldüğünü görüyor. Ann de gülümsüyor. Köpekler her iki yanda gönülsüzce onları kovalar, Ann'in ayağından sallanan pabuçları neşeyle çekiştirirken Ann ta eve kadar böyle gidiyor.

Ann bir kış günü öğleden sonra öğrencisini beklerken şarkı söylüyor:

Nefret ediyorum görmekten yazın bittiğini

Ezgi basit ama Ann karmaşık doğaçlamalar yapıyor. Yıllardır hayatına takılmış bir şarkı bu, sadeliği beraberinde sonsuz sayıda soru ve dile getirilmemiş duygular taşıyan bir şarkı. Wade atölyesinde, dolayısıyla duyamaz. Wade bu şarkıyı flört ettikleri ilk günlerden beri hiç duymadı.

Ann'in parmakları ondan bağımsız, özgürce ve hızla hareket ediyor. Ann notaları düşünmüyor, düşünürse müzik, artık bir anı olmaktan çıkmış, parmak uçlarında bir duyguya, içinde izlenemeyecek yoksa kaybolup gidecek bir varlığa dönüşmüş olan müzik ellerinden kaçacak.

Sanki hiç gelmemiş gibi

Wade'i düşünüyor.

Wade kızlarını kaybetti ama onları kaybettiğinin anısını da kaybetmedi. Ama kaybını kaybetmedi. Acısı, elindeki imza gibi bedeninde duruyor. İmzasını mükemmel bir şekilde atabiliyor ama küçük ve düz biçimde yazamıyor. "W"yu yapmaya çalışıyor ama el yazısının bağlantı kıvrımı olmadan, bir önceki harfin belleğindeki hareketi olmadan "a"yı yazması imkânsız. Adını biliyor ama yalnızca elinin hareketsizliğiyle mümkün hale gelen farklı kısımlarını göremiyor, hissedemiyor. Kederinin de farkında ama keder hareket etmeyince onun da kaynağı kaybolmuş. Kederi de durağan bir şey, tanınması imkânsız, bağlantısız.

Böylece, kederini, daha önce sahip olduğunu bilmediği bir şeye duyduğu ihtiyaçla karıştırıyor. Bir bebek. Kendi bebeğini kollarında tutmasının nasıl bir şey olduğunu bilmek istiyor. Baba olmanın nasıl bir şey olduğunu bilmek istiyor. Bunun *eskiden* değil, *şimdi* nasıl hissettirdiğini bilmek istiyor. Sanki çocuk istemek için fazlaca beklemiş ve yeterince kuvvetle istememiş de onun için böyle bir deneyiminin olmadığına inanıyor. Kabahati kendinde buluyor, Ann'de buluyor. Nehirdeki o günden sonra bu konuya ikisi de değinmemiş olsa da Ann zaman zaman Wade'in suçlamasını, so-

ğukluğunu hissediyor. Wade bir iki kere, bir erkek çocukları olsa ne kadar hoş olacağından söz etti. Ama ikisinin zamandaki pencereleri kapanmak üzere ve Wade hayatının ağırlığını hissediyormuş gibi görünüyor.

Yalnızca esen bir rüzgâr vardı

Ölmüş birini seviyorsan ve o kişinin ölümü sen hatırlayamadığın için kayboluyorsa, sende kalan, karşılığı verilmemiş bir şeyin acısıdır. Ann biliyor ki, daha sakin anlarında Wade acısının kaynağını arıyor. Bu kaynağı Ann'de arıyor. Dağda arıyor. Bir yerlerde sevgi karşılıksız kalmış ve bu Wade'e kırık bir kalp gibi acı veriyor. Uykusunda Ann'e sarılıyor ama sarıldığı kişi Ann değil, bir umudun hayaleti, aralarındaki çocuk; hiçbir zaman doğmayacak, hiçbir zaman özlemi çekilmeyecek ya da unutulup tekrar özlenmeyecek olan çocuk. Belki de kızlarını hatırlamak, kızları olabilecekken onların olmasını dilemekte çok geç kaldığını düşünmekten daha az acı verirdi Wade'e. Belki onları kollarında tutmuş olduğunu bilmesi, onları sevmek istediği şekilde sevmiş olduğunu bilmesi onun için daha iyi olur.

Resmin duvarımı bulduğundan beri

Biri Ann'in omzuna dokunuyor.

Ann şarkının yarısında duruyor ve elleri tuşlardan yukarı sıçrıyor.

"Affedersiniz. Kapıyı açıp girdim." Öğrencisi Jo gülüyor. "Şarkı da söylediğinizi bilmiyordum."

Jo derslerine çok çalışıyor. Neşeli ve topluca. Otuzlu yaşlarının başında. Gamzeleri var ve saçını altın rengi tek bir örgü şeklinde topluyor. Ensesine, kazağının bittiği yerin hemen üst kısmına mavi tükenmez kalemle ve bir çocuğun el yazısıyla *Alice* yazılmış.

Jo çalarken Ann'in gözleri o mavi harflere takılıyor. Yazı, sözcüğe kazağın yakasının eğimine mükemmel bir şekilde uyan bir eğim verilmiş olmasından çıkarılabileceği gibi, belki de bu sabah yazılmış. Ann müziği dinlerken başını kaldırıp pencereden dışarı, güneşin

kar bulutlarının içindeki bir alanı delip içinden süzüldüğü yere bakıyor. Bu, kışın ortasında yerini şaşırmış, koyu bulutların yumuşattığı, ışıltılı, pembe ve sarı bir ilkbahar ışığı.

"Bir şey mi oldu?" diye soruyor Jo. Ann müziğin sustuğunu o zaman fark ediyor ve bu sessizlik vadisi içinde yepyeni bir sükûnet hissediyor. Ne yapacağını biliyor. Jo'nun ensesindeki kalem izine parmak ucuyla ihtiyatla dokunuyor.

"Yeni bir dövme yaptırmışsın" diyor Ann alçak sesle.

Jo gülüyor. "Yaa, oldukça sahiplenici bir çocuk."

"Jo" diyor Ann, parmağının ucunu tükenmez kalemin yaptığı izden çekerek. "Alice'i düşünüyordum da. Bir yıl önce ona ders veremem demem konusunda kendimi kötü hissediyorum."

Jo omuz silkiyor. "Aldırma. Programın doluydu."

"Evet. Ama..." diyor Ann. O anda başını kaldırıyor ve yine pencereden dışarı bakıyor. Wade, uzaktan pencerenin çerçevesinin içine girmiş. "Kaç yaşında şimdi?" diye soruyor Ann.

"Yedi yaşında."

"Acaba," diyor Ann, gözleri hâlâ vadiden öteye, dağlara doğru bakmak için durmuş olan ve etrafını köpeklerinin çevirdiği Wade'de, "hâlâ nota öğrenmek istiyor mu?"

Alice'in geleceği günün sabahı Ann'in yatak odasının açık kapısından bakınca yatağından gördüğü ilk şey güneşin doğuşunun piyanoya yansıması. Turuncu ışık yavaş yavaş, birer birer tuşlara vuruyor ve oda aydınlanırken tuş skalasının başına kadar ilerliyor, ta ki yüksek, budaklı çam duvarların dibindeki son tuşa vurana kadar. Ann daha şimdiden her şeyin farklı olduğunun farkında. Ne olacağından emin değil ama Wade'in kızlarını hatırlaması için elinden geleni yapması gerektiğinden emin. May'in piyanosunu çalan küçük bir kız onun anılarını canlandıracak tek yol olabilir. Tabii bu anıların ona acı vereceğini biliyor. Ama Ann Wade'in şu anda hissettikleri yerine gerçek acıyı duymasını tercih ediyor. Hayatındaki açıklayamadığı bu boşluk, dünyanın onun çocuklarını hiçbir zaman barındırmadığına dair pişmanlık daha kötü. Ann, Wade'in dünyanın o çocukları barındırdığını, onların hâlâ kendi içinde olduğunu bilmesini istiyor. İçinde bir yerlerde.

Daha sonra Alice güneşli bahçede annesinin elini tutuyor. Ayağında sarı botlar, elinde eflatun eldivenler, başında mavi bir şapka var. Evin kapısının eşiğinde "Sen Alice'sin herhalde" diyor Ann.

"Senin sesin neden öyle?" diyor Alice.

"Uzun süre başka bir yerde yaşadım. Nerede olduğunu tahmin edebilir misin?"

Ama Alice onu duymuyor bile. Ayağını yere vurup botlarındaki karları silkeliyor ve içeri giriyor. Daha paltosunu çıkarmadan dosdoğru piyanoya gidiyor ve parmağıyla her tuşa dokunarak sabahki güneş ışığı gibi yavaşça bir iz sürüyor.

Dersin büyük kısmında Wade görünürde yok, Ann'in piyanonun üstündeki pencereden görebildiği atölyesinde. Şu ana kadar o atölyenin kapısını iki kere açtı ama henüz eve doğru hiç bakmadı.

Ann ders verirken Jo odanın köşesindeki bir sallanan iskemleye oturmuş kitap okuyor. Çocuk nazik. Ara sıra Ann'in aksanı dikkatini dağıtıyor. Ann konuşurken ağzının nasıl hareket ettiğini inceliyor ve Ann çocuğun, söylediklerini hiç dinlemediğini görebiliyor. Alice'in gözleri, çerçeveletilip piyanonun kuyruğuna konmuş bir geyik yavrusu fotoğrafına gidiyor.

Alice başını kaldırıp Ann'e bakıyor. "Ona dokundun mu?"

"Kime?" diyor Ann.

Alice geyik yavrusu fotoğrafına işaret ediyor.

"Yoo, geyik yavrusuna dokunulmaz" diyor Ann.

"Ama dokundun mu?"

Soru bir nedenle Ann'i gafil avlıyor. "Şey... Bak ne diyeceğim. Hadi bunu aşağı indirelim" diyor ve piyanonun kapağını açabilmek için fotoğrafı yere koyuyor. "Gel, bak." Alice kalkıyor ve Ann'in yanında durup telleri görebilmek için gözlerini piyanonun içine dikiyor. "Burada bir püf noktası var" diyor Ann. "Pedala basacağım." Ve hâlâ ayakta, pedala basıyor. "Bütün çekiçlerin nasıl serbest kaldığını görüyor musun? Teller artık serbest. Şimdi onlara şarkı söyleyeceksin."

"*Onlara* mı şarkı söyleyeceğim?"

"Tellere, evet."

"Ne söyleyeceğim?" Küçük kız kuşkucu.

"Tek bir nota, hangi notayı istersen. Piyanoya doğru eğil ve bütün gücünle söyle, sonra dur."

Alice, bu duyduğu en çılgınca şeymiş gibi kaşlarını kaldırıyor. Ann gülümsüyor. "Derin bir nefes al."

Çocuk derin bir nefes alıyor.

Ama çocuk tam ciğerlerini doldurmuşken arkalarındaki kapı açılıyor ve Ann, Wade'in çizmelerini yere vurarak silkelediğini, dışarıdaki karın kendi üzerinden savrulduğunu duyuyor ve yaptığı şeyi birden fark ederek, beklemekte olduğu kocasıyla yüzleşmek için arkasını bile dönemiyor. Wade'in küçük kızın üstündeki bakışlarını, bakışlarının kızın sarışın, şirin başının üstüne düştüğünü hissediyor, kızı Wade'in gördüğünü tahmin ettiği şekilde görüyor ve birden trajedilerinin keskinliğini hissediyor.

Ann'in ayağı pedalın üstünde, bakışlarını küçük kızın yüzüne dikmiş. Kız kocaman büyümüş gözleriyle aniden nefesini yüksek perdeden bir "ohhh" çekerek bırakıyor ve başı hâlâ Ann'e bakacak şekilde hafifçe yana dönük, başını piyanonun içine sokuyor.

"Ohhhhhhhhhh!"

Sonra duruyor. Doğruluyor.

Piyano onun adına şarkıya devam ediyor. Püf noktası burada işte, işin büyüsü burada. Aynı nota ve aynı duyguyla hareket eden etrafındaki notalar şarkıyı sürdürüyor, sürdürüyor ama yalnızca Ann ile Alice'in duyabilecekleri kadar hafifçe. Alice'in tellere takılmış sesi bir hayalet gibi şarkı söylüyor.

Dehşete düşen Ann ayağını pedaldan çekiyor ve çekiçler sesi tak diye kesiyor. Bu kadar tehlikeli ve aptalca bir şeyi nasıl yapabildi? Yalnızca Wade'in May'le ilgili anısının değil, May'in müzikle, dolayısıyla da Ann'le olan ilişkisinin yüzeye çıkması riskini de almıştı. Ayrıca çocuğun güvenliğini de riske sokmuştu. Eğer Wade'in hastalığı geçmişte şiddet göstermesine yol açtıysa, bu hastalık, kaybıyla doğrudan karşı karşıya kaldığı şu anda ona neler yaptırırdı.

Ann arkasına dönüp Wade'le yüz yüze geliyor.

Wade, hâlâ açık kapının orada durmuş kendisine ve küçük kıza bakıyor. Ann, Wade'in ne hissettiğini yüzünden okuyamıyor. Wade piyanonun kesilen sesini, May'in aniden sessizleşmesini dinliyor gibi.

"Wade" diye söze başlıyor Ann, kalbi çarparak.

Ama Wade, Ann'in hiç beklemediği şekilde gülümsüyor. Wade kapıyı kapatıyor. "Sen yeni öğrenci olmalısın" diyor.

"Ben Alice'im."

"Tanıştığımıza memnun oldum Alice" diyor Wade. Küçük kıza kibarca başıyla selam veriyor, sonra çizmelerini çıkarmak üze-

re kapının yanındaki sandalyeye oturuyor. Jo başını romanından kaldırmıyor.

"Ben dört yaşımdan beri piyano çalıyorum" diyor kız.

"Dört!" diye başını sallıyor Wade. "Ben artık notaları bile zar zor okuyabiliyorum. Artık yaşlandım."

"Alice de nota okuyamıyor" diyor Jo, başını kitaptan kaldırmadan.

"Eh" diyor Wade. Küçük kız tekrar Wade'e bakıyor. Wade ona göz kırpıyor, suç ortağı kabilinden, şakalaşarak. "Eh, yine de eminim ki benden çok şey biliyorsundur." Çizmelerini kapının yanına koyuyor. "Tanıştığıma memnun oldum Alice" diyor ve üst kata çıkan merdivenleri tırmanmaya başlamadan önce verdiği hafif bir baş selamından başka bir şey olmuyor.

Ann rahatlıyor, evet, ama aynı zamanda dehşet içinde. Wade'in yaptığı sıradan hareketlerden, gülümsemesindeki sadelikten, ifadesinde acı olmayışından anlıyor, Wade'in ailesini artık kendisi miras aldı ve onları artık kimse geri getiremez.

Ann şimdiye kadar ilk defa kesin olarak biliyor: Onlar yalnızca kendisinde yaşıyorlar.

Ann'in geyik yavrusunu birkaç yıl önce görmüştü. Bir kediden az büyük yavruyu ambarın arkasındaki uzun otların arasında yatarken fark etmişti. Yavru uyumuyordu ve korkmamıştı. Ann yanına çömelmiş ve merhaba diye fısıldamıştı. Ann ona uzun süre bakmış, bu arada geyik yavrusu burnunu bacağının kıvrımına koyup uykuya dalmıştı. Sonra Ann oradan ayrılmış, fotoğraf makinesiyle geri gelmişti. Hayvan flaşın sesini duyunca uyanmıştı.

Daha sonra, elini hafifçe uzatıp tek bir parmağının ucuyla dokunduğunda ona zarar verdiğini biliyor muydu? Daha sonra Wade, sesinde çok hafif bir azarlama tonuyla kendisine bu soruyu sorduğunda Ann hiçbir itirafta bulunmamıştı. Wade yavruya dokunup dokunmadığını ona doğrudan sormamıştı.

"Çünkü geyik yavruları bu kadar küçükken," demişti Wade, "hâlâ görünmezdirler. Hiçbir kokuları yoktur. Onlar, ormandaki canlı veya canlı olmayan tüm varlıklar arasında kokusu olmayan tek varlıktır. Bu yüzden, bir şey veya birisi ona dokunursa, kokuyu tüm bedenine bulaştırırsa..."

Hmm. Bu yüzden geyik yavrusunu ıslak bir bezle silmek gelmişti Ann'in aklına. Ama bezin de bir kokusu vardı, deterjan kokusu. Bu yüzden de yapacağı hiçbir şey yoktu. Birkaç saat sonra oraya geri döndüğünde yavru gitmişti. O gün belirli aralıklarla olayı unuttu ve hatırladığında, nane şekeri gibi duran o beyaz lekenin anısıyla parmak ucu ürperdi. Geceleyin ormanın nasıl olduğunu düşündü. Wade bir keresinde, burada değil ama aşağıda, nehir kenarında, nehirden fırlayan bir dağ aslanı gördüğünden söz etmişti. Demek ki bu civarlarda vardı. Kır kurtları, kurtlar. Tüm o karanlık dallar ve karanlık ağaç gövdeleri ve karanlıkta geyik yavrusunun hareket edişi. Tek bir nokta dışında görünmezdi: Ann'in, ışıklı bir nokta gibi ormanın içinde hareket eden parmak izi. *İşte buradayım!*

Geyik yavusunun fotoğrafını piyanonun kuyruğundan alıp bir mutfak çekmecesinin karanlığına koyuyor.

Sarışın küçük kızı evde gördüğü zaman bir şey hissedip hissetmediğini ya da piyanonun Alice'e hemen hemen tamamen kendi sesiyle ama yine de başka bir yerden, hayatlarındaki bütün başka müziklerin enkazının altında bir yerden gelen bir şarkıyla; çağrılmış, hatırlanmış ve yerine iade edilmiş olmaktan memnun, tellere takılmış tekinsiz, neredeyse neşeli bir çığlıkla ona karşılık verdiğini duyup duymadığını Wade'e sormuyor.

O gece yatağa girdiğinde, Wade'in ona sarılmasında yeni hiçbir şey yok. Her zamanki gibi, sevgi dolu kollarının yaptığı baskıyla Ann'in içindeki bir şeye doğru uzanıyor, o piyano tellerinin şarkıya devam etmesi gibi bedenlerinin üstünde uğuldayan bir duygu bu, tıpkı bir annenin ya da babanın, bebek ağlamadan hemen önce, uyanacağına dair içinde hissettiği duygu gibi bir duygu.

1995

Çöp varilinin içinde yüzmesinden sonra May'in giysisi neredeyse kurumuş. May eğimli otlakta duruyor, dört tane oyuncak bebeği çürüyen bir kütükten yapılma yatakta uyuyor. Çürümüş ağacın kalıntıları pelte kadar yumuşak. Bebekler cumartesiden beri orada uyuyorlar; yağmurun başından sonuna kadar da orada uyudular. May, geçen gece yağmur yağarken, bebeklerin orada, karanlıkta olduklarını biliyordu. Yağmurun bebeklerin giysilerini mahvedebileceğini, gözlerinin rengini akıtabileceğini ve saçlarını ve gömleklerini ıslatıp boyayabileceğini biliyordu. Ama hiçbir şey yapmadı. Bebekler işte burada. Ama onların yüzüne bile bakmıyor.

Ağaç kütüğünün yanında oturmuş, dizlerini göğsüne dayamış. Dağ yamacındaki otlaktan aşağı bakıyor. Ayakları çıplak.

"Roket" diye fısıldıyor ve bu kadar alçak çıkan sesi ona June'un raflarında duran bebekleri hatırlatıyor, kadınları değil, duyabilmek için June'a doğru eğilmenizi gerektiren, ne dediğini anlayabilmek için neredeyse June'un nefesinin tadını almanızı gerektiren erkekleri.

Uzaklardan köpeklerin havlamaları geliyor. Babası köpeklere top atıyor olmalı. Babası topu dağdan olabildiğince uzaklara fırlatmayı sever, öyle ki top aşağılarda bir yerde, ormanın derinliklerinde toprağa çarpar, yuvarlanır, yuvarlanır ve yabani otların arasında kokulu bir iz bırakır. Sonra, babasının yetiştirdiği üç tane av köpeği orada, babasının yanında beklerler ve babası "koş" deyince roket gibi fırlarlar.

Babası köpekleriyle, annesi atlarıyla, ablası da kitaplarıyla, bir de şimdi Roket yok. Birkaç kez bütün bu olgularda bir tür mantık, kapılarını diğerlerinin açabileceği ve kolayca geçilen yollardan geçip gidebileceği bir mantık görür gibi olmuştu. Hepsi May'i geride bırakıyor. Bu, canını yakıyor. Bu kadar şey varken, bu kadar tehlike varken ve isterlerse June ile ikisinin bunun içinde yaşayabilmeleri mümkünken June'un kitapların içinde kaybolması nasıl olabiliyor! Eskisi gibi olabilir oysa, ikisinin de aynı olduğu zamandaki gibi.

May, mayıs, June haziran, aylar sıralamasında May daha önce geliyor ama yine de yaşı daha büyük olan June. May yalnızca bir bahar ayı iken, June yazın başlangıcı. May gözlerini kapatıyor. Sıcak rüzgâr saçlarının üstünden esiyor ve May'in kafasında, June'un kendisine kederle baktığı bir resim beliriyor. May ablasının bu görüntüsüyle, dudaklarını hiç kıpırdatmadan, gözlerini açmadan konuşuyor. Ablasına devam etmesi, kendisini geride bırakması için izin veriyor.

Çünkü sevgi budur işte. Sevgi onun kokusudur, onun korkmuş köpeğidir, May'in onun adına sakladığı sırdır. May kaybettiği şeyi kaldıramadığı zaman boğazında yükselen tehdittir. Tırnaklarını yerken tırnaklarında bıraktığı ay biçimindeki ısırık izleridir. Haziranı izleyen yazı izleyen sonbaharı izleyen kışı izleyen bahar olmadığına dair o korkunç sırdır – tam tersine, bir önceki ilkbahar olduğuna, June'a diğer taraftan dokunan, ondan önceki ve daha büyük ve şimdiden ona yer açan ilkbahar olduğuna dair sır.

May gözlerini açıyor. June görünürlerde yok. May otlakta kendine kapanıyor.

2008-2009

Gecenin yarısı. Jenny, üstteki yataktaki Elizabeth'in derin derin, uzun uzun uyduğunu işitiyor. Elizabeth'in kolajını duvara asmasının üstünden tam bir hafta geçmiş. Orada, o kâğıt parçaları, dergi kesikleri ve fotoğraflar arasında, o kasvetli ve buruşuk özlem koleksiyonunun ortasında Jenny kendine ait bir şey gördü: Bir imza. Yaptığını hiç hatırlamadığı bir karalamanın kenarına çiziktirilmiş kalem artığı, bulaşmış, kendi ismi.

Jenny, imzası olarak tanıdığı şeyin, bu yanılsamanın, kendisine dair son kalıntıların da ellerinden kayıp gittiğinin belirtisi olduğundan endişe ediyor. O karalamaya bakınca çok derin bir acı duyuyor, ama aynı zamanda yeni bir şey, içinde filiz veren bir hayat belirtisi olduğunu da hissediyor.

Wade'in bunu nerede bulduğunu, niçin yolladığını bilmiyor. Sahte bir şekilde bile olsa, bir yanılsama bile olsa, Wade'in iradesine bağlı bir şeyin olması Jenny'ye hâlâ canlı kalmış bir yanının olduğunu ve bu yanın, bir zamanlar sevdiği, hâlâ dışarıda, dünyada olan adam olduğunu hatırlatıyor.

Şimdi karanlıkta, bir kadının yarım yamalak çizilmiş alnındaki solgun kalem darbelerini görmeye zorluyor kendini, kadının saçını oluşturan siyah kalem çiziklerini. Kadının yüzündeki ifade utangaç, sanki hatalarının iyice silinmemiş olmasından, kendine dair her yanlış adımın bir grafik üstünde gösterilmesinden utanç duyuyor gibi. İçinden çıktığı şekilleri saklayamıyor. Titrek çizgiler, birbirini zar zor bütünleyen daireler, çizerinin daha sonra silmesi gereken ve bir karenin içine muntazamca çizilmiş dudaklar.

O kadar çok soru var ki... Ama bir hafta önceki o gün, beton duvara gözlerini dikip sorabildiği tek soru "Nereden geldi bu?" olmuştu.

"Ha, o mu?" demişti Elizabeth – bir gün önceki ağlayan kadın değildi, artık kaba ve pervasızdı, köşeli omuzları Jenny'nin o sırada ve şimdi de kaynağını tahmin edemediği bir rahatlama kahkahasıyla sarsılıyordu. "Ben onu yıllar önce bulmuştum, kütüphanedeki

bir 'Nasıl yapılır' kitabında. Kitabın sonunda birinin üstüne resim yaptığı kâğıtlar vardı."

"Ya bu?" diye sormuştu Jenny, olabildiğince olağan bir sesle bir başka kâğıt parçasına işaret edip gözünde hepsi birbirinden farksızmış gibi yapmaya çalışarak. Elizabeth'in minicik imzayı fark etmemesi Jenny'yi rahatlatmıştı.

"Ya şu?"

Ama nefes almak ne kadar zor, neredeyse imkânsız olmuştu Jenny için.

Ertesi gün Jenny'nin kütüphanede bulduğu *Yüz Çizimi* adlı kitabın hiçbir özelliği yoktu. Kalın ve yumuşaktı, kenarları örselenmişti. Belki de hatırlıyordu, emin değildi. İçinde geçmişinden hiçbir iz yoktu. Hatta çalışma sayfalarının kitabın arasından koparıldığına dair bile bir iz yoktu. Bu kitap, diye düşündü, hiçbir zaman benim olmadı. O karalamadaki imzayı ben hayal ettim.

Ama aynı imza her gün kendi elinden çıkıyor. Dersteki yoklama listesinde de görünüyor, malzeme dolabından alınanlar listesinde de. El yazısıyla yazılmış aynı *J* –aynı uzun kıvrım, aynı kısa kuyruk–, aynı eğik *e*, çift *n* ki bu ikisinin fazladan kamburu geleneksel ve nihai görünen *y*'nin ilk kıvrımı haline geliyor neredeyse: Birisi önüne itirafını koysa, Jenny bu harfleri tam böyle, bir arada görür.

Çok önceleri, hayatında resim çizmeyi öğrenmeye çalıştığı kısa bir dönem olmuştu. Bu çizim ortaya çıkıp bir anıyı canlandırana kadar bu dönemi hatırlamamıştı. Resim çizmeye karşı ilgisi kısa sürmüştü ve dağın tepesinde kısılıp kaldıkları, bitmek bilmeyen o ilk kış yaşadığı umutsuzluğun bir sonucuydu. Belki de hepsi, Noel dolayısıyla Wade için bir şey yapma isteğinden kaynaklanmış olabilirdi. Böyle bir şeyi neredeyse hatırlıyor. Alışverişe gidemiyordu; elinde sadece biraz kâğıt ve belki bir de bu çizim kitabı vardı. Belki. Ama tabii, kaleminden çıkanları görünce herhalde vazgeçmişti. Herhalde kitabı bir kenara kaldırmış ve baştaki niyetini de mutlaka unutmuştu. Kitap ondan sonra nereye gitmişti? Bunu hiç bilemeyecek. Belki de kitap falan yoktu.

Cezaevindeki o ilk yıllarda, Wade'in geleceğinden o kadar emindi ki gelmeyeceğinden korkmak veya geleceğinden korkmamak bile aklına gelmemişti. Böyle kesin biçimde emin olmasıydı yaşamasını sağlayan. Tek başına bir hücrede yaşadığı o beş yıl boyunca sağ kalmıştı, çünkü her gün, Wade'in geleceğinden emindi.

Gelmesini kesinlikle istemediği halde neden gelmesini istiyordu? Annesini reddetmişti sonuçta. Annesinin yıllarca acılı ziyaretler yapmasına dayanamayacaktı. Annesinin, kızında kendi yüzünü görmesine dayanamayacaktı.

Gözlerini kapatıyor. Her iki dağ da orada, karanlıkların içinde, Iris ve Loeil. Ama Wade'in sevgisinin kalıntılarına benzeyen, bağışlamaya benzeyen bir şeyler bulduğuna, bulmadığı bir şeyi bulduğuna inanma hatasına düşmeyecek. Burada bir anlam varmış gibi yapıp, yaptığı şeyi küçültmeye kalkmayacak.

Üstündeki karanlıkta Elizabeth soluk alıp veriyor.

Bir ay daha geçiyor.

Avluda birlikte yürümeye başlıyorlar. Yan yana yürüyorlar, başlangıçta pek bir şey söylemeden. Dışarısı yine soğuk. Şimdi artık neredeyse bir yıldır birlikte yaşıyorlar. Elizabeth bazen sorular soruyor.

"Beni öncesinden hatırlıyor musun hiç?"

"Ne demek istediğini pek anlamadım."

"Yani, buraya taşınmadan önce."

Jenny gülümsüyor. "Seni birçok kez görmüştüm."

"Ne yaparken?"

"Bir sürü şey. Bir keresinde mutfağa gelmiş, kafanı nasıl kazıtacağını anlatmıştın."

Elizabeth gülüyor, kendiyle ilgili hoşnutluğunu ellerini çırparak gösteriyor. "Tamamen unutmuşum." Ama gülmesi bitince, çok ciddi bir ifadeyle, "Başka bir şey?" diyor.

Jenny, Elizabeth'in neyin peşinde olduğundan emin değil. Onu sık sık Sylvia'yla beraber görürdü ama bu kadar acı verecek bir şeyi şimdi ortaya atmayacak. Ve Elizabeth'i kütüphanede çalışırken gördüğünü hatırlıyor. Okul kitaplarını önüne serip okurken masanın üstüne abanırdı. Gözleri hazdan neredeyse panik içinde fıldır fıldır dolaşırdı. "Bir şey hatırlamıyorum" diyor Jenny.

Jenny odalarındaki duvara kendisinin de bir şey asması gerektiğini biliyor ama asamıyor. Kendi çizdiği o karalama, o sır, kendine ait izler içinde dayanabildiği tek şey. Mutlaka Wade'in yolladığı, Wade'in kendisini sevdiği zamanlardan, bebeğinin hâlâ bedeninde, ileride olacaklardan uzakta ve güvende olduğu bir başka zamanın kalıntısı: Bu anıyı ona Elizabeth verdi, onu buldu ve o kışı daha

sonra gelen tüm diğerlerinden ayırarak sakladı. Bilmeden duvarlarına astı.

Ve böylece yemeklerde, bazen de toplu geçirilen saatte beraber oturmaya başlıyorlar. Hücrede, aralarında insanı rahat ettiren bir durgunluk var. Bazen Elizabeth televizyonu açıyor ve birlikte seyrediyorlar, ranzanın üst katında Elizabeth, alt katında Jenny. Jenny filmde ne olup bittiğiyle ilgilenmiyor ama bazen Elizabeth filmdeki kişiler ve onlarla ilgili ne düşündüğü hakkında sorular soruyor, bu nedenle Jenny elinden geldiği kadar iyi cevaplar vermek için daha çok dikkat etmeyi öğreniyor.

Derken bir gün, cezaevinde bir intihar haberi duyuluyor.

Bir dönem Elizabeth'le domuz ahırlarında çalışan Bell adlı bir kadın kendini asmış. Haber Jenny'ye acı veriyor. Utanç verici bir özlem hissediyor, Bell'i tanıdığından değil, aynı kurtuluş yolunu seçmeyi arzu etmekten kendini alamadığı için. Böyle bir duygu, kızları için duyduğu kederle kahrolmasına ve bu kederden kurtulma arzusuyla yanıp tutuşmasına yol açıyor. Dizlerinin ve ellerinin üstüne çökmüş yerleri ovalıyor ve bir kez daha hayattan kurtulma arzusuyla doluyor. Tam o sırada Elizabeth'in, eski gözetmenine, koridorun ucunda, "Tabii. Bell gittiğine ve Tanner da keyifsiz olduğuna göre benim dışarıda yardıma ihtiyacım var. Mitchell'ı almak için izin istiyorum" dediğini duyuyor.

Jenny ovalamanın ortasında duruyor, yüzü kızarmış.

"Mitchell gidebilir – tamam" diyor gözetmen kayıtsızca. "Ahırlarda çalışabilir, sonra da sen ona duşlarda yardım edersin. Yalnızca bugünlük. Bu senin için kalıcı bir değişiklik değil. Tanner iyileşince çamaşırhaneye geri dönüyorsun."

"Tamamdır" diyor Elizabeth.

Birlikte geçecek bir gün. Dışarıda geçirilecek bir gün.

Jenny bunun zihnine nasıl bir etkisi olacağını düşünerek geriliyor. Geçmişte de işini başkasıyla değiş-tokuş yapmasını istedikleri olmuştu, ama bu yer döşemelerinden uzaklaşınca yine hem migreni tutuyor hem de paniği ve ölüm arzusu depreşiyor. Bunu, iyilik yaptığını sanan Elizabeth'e itiraf edemez. Elizabeth halinden memnun, kararlı ve yine dışarıda bir gün geçireceği için keyifli görünüyor. Jenny'ye görevlerini açıklıyor. Birlikte sessizce yemek

tabaklarını temizliyorlar, kova kova yemek artığını mutfaktan cezaevi arazisiyle bağlantılı ama ondan ayrı tutulan cezaevi çiftliğine taşıyorlar. Bu, gelip gidişlerinin bir cezaevi görevlisi refakatinde yapılacağı anlamına geliyor. Çiftliğin de etrafı çevrili. Çitin üzerine makaralarca dikenli tel yerleştirilmiş. Ana cezaevi binasının içine girerken ve dışına çıkarken aranıyorlar ama kısa aramalar bunlar, formalite icabı yukarıdan aşağı pat pat vurarak. Çiftlikte onlara kürekler veriyor ve bir ahırı temizlemelerini istiyorlar. Nöbetçiler, güneşe karşı gözlerini kısarak tüfekleriyle yakınlarında bekliyorlar.

Temizledikleri ahırın yanındaki ahırda bir dişi domuz doğum yapıyor. Ücretle tutulmuş çiftlik elemanı orada, domuz yavrularını birer birer çıkarıyor. Ama bir sorun var. "Allah kahretsin" diyor. Bunu öyle bir söylüyor ki Elizabeth Jenny'ye "Cevap vermemizi mi istiyor sence?" diye sorar gibi bakıyor. Çalışırlarken, iş icabı konuşmalar hariç birbirleriyle konuşmaları yasak. Ama özellikle de çiftlik elemanıyla, adam onlara bir şey söylemedikçe konuşmaları yasak. Ama Elizabeth, adamın homurdanmasını kendine yönelik bir konuşma olarak yorumlamaya karar veriyor ve böylece "Bizim yapabileceğimiz bir şey var mı?" diyor. Adam Elizabeth'e, sonra Jenny'ye bakıyor ve aklına bir şey geliyor. "Sen" diyor, Jenny'ye başıyla işaret ederek. "Buraya gel. Yere eğil." Jenny onun yanında yere diz çöktüğünde de "Bu kolu görüyor musun?" diye soruyor. Kollarını sıvamış, uzatıyor. "Bu kol, hiç yolu yok, içeri girmez. Peki senin kolun? Hele bir bakayım." Jenny kolunu sıvıyor. Kolu ince. "Yapar mısın?" diye soruyor adam.

"Ne yapacağımı bilemem ki."

"Ne yapacağını sana ben söylerim. Sen sadece kolunu içeri sok. Eline ne geldiğini söyle."

Çiftçi, sığması için parmaklarını birleştiren Jenny'nin elini yavaşça içeri sokuyor. Jenny sıcak kanı hissediyor. Ürpererek titreyen kasları hissediyor. Başını kaldırıp, gözleri heyecanla açılan Elizabeth'e bakıyor. Çiftçi Jenny'yi "Daha derine" diyerek zorluyor. "Çok vaktimiz yok." Böylece, Jenny, kendisi de şaşkınlık içinde, kolunu dirseğine kadar domuzun içine sokuyor.

"Eline ne geliyor?"

Jenny parmaklarının ucunda, gerilmiş vaziyette ince ve esnek bir lastik hissediyor. Pürüzsüz.

"Balon gibi bir şey" diyor adama.

"Tamam" diyor adam. "Tam da öyledir. Şimdi patlat onu."

"Olmaz" diyor Jenny şaşkınlıkla, yardım istercesine Elizabeth'e bakarak.

"Çok zor değil" diyor çiftçi. "Şöyle, parmağınla bastır."

Jenny gözlerini kapatıyor ve sonra işaret parmağıyla itiyor. Balon sessizce ve aniden patlıyor, sıcak ve akıntılı bir yarılma ve rahatlama.

"Arkasında ne var?" diye soruyor adam.

"Bilmiyorum."

"Ölü bir yavru. Arkadaki bu. Burnunu ya da kuyruğunu hissedebiliyor musun?"

"Burnu," diyor Jenny, "ve toynakları."

"Toynaklara yapış. Ve çek. Yavaşça."

Jenny de öyle yapıyor. Ölü domuz yavrusunu çıkarıyor. Yavru dışarı çıktığında, elindeki toynaklar yumuşak ve lale rengine benzer koyu bir mor renkte. Jenny ölü yavruyu hemen kendinden uzağa atıyor. Anne domuz bir kez ölü yavrudan kurtulunca, dört tane canlı yavru Jenny'nin dizlerinin dibinde kolayca doğuyor.

Çiftçi doğruluyor. "Anne domuzu kurtardın, şu dört yavruyu da kurtardın" diyor. "Ve anneleri de sağ olduğuna göre, muhtemelen şu öbür dört taneyi de." Önceden kendiliklerinden doğan yavrulara başıyla işaret ediyor.

Jenny domuz yavrularını kurtarmış olmaktan dolayı mutlu ama bu olayın Elizabeth üzerinde yarattığı etkiye inanamıyor. Çiftçinin görüş açısından çıktıklarında Elizabeth gözleri neşeyle parlayarak bacaklarına vuruyor. Yüksek tonda fısıldıyor, "Domuz yavruları *bizim sayemizde doğdu*!" Sonra, silahlı nöbetçilere bakıp cesaretini toplayarak her türlü riski göze alıyor. "Domuz yavruları bizim sayemizde doğdu, anasını satayım!" diye bağırıyor. Sonra, tam da nöbetçilerden biri bakıp aldırmamaya karar verdiği sırada eliyle ağzını kapatıyor.

O günden sonra Elizabeth artık daha güçlü. Çalışma saatleri içinde Jenny'yle konuştuğu gerekçesiyle iki kez başı belaya giriyor. Jenny, tek başına kalabileceği huzurlu işine kavuşmuş olmaktan dolayı rahatlamış, yerleri silme işine geri dönüyor, ama Elizabeth, o tek gün her gün tekrarlanıyormuşçasına, çiftlikte birlikte geçirdikleri günden söz edip duruyor. Bazen gecenin geç saatlerine kadar türlü türlü hafif konuyla ilgili konuşup duruyor. Jenny pek bir şey

söylemiyor, nasıl karşılık vereceğini bilmiyor, karanlığın dibinde kendine gülme izni vermiyor ama gülümseme izni veriyor.

Birkaç hafta sonra Jenny duvara küçük bir kâğıt parçası yapıştırıyor. Bu kâğıt parçası Jenny'nin karalamasına o kadar yakın ki, onu Jenny'nin imzasını saklayacak kadar örtüyor. Kâğıt parçasında yalnızca "Domuz yavruları bizim sayemizde doğdu" yazıyor.

2009

Çamlardan düşmüş iğne yapraklarla kaplı dik yokuşu çıkarken, düğmeleri yarı yarıya iliklenmiş bluzunun içindeki Ann titreyerek Wade'in kolunu tutuyor. Bluzu, Wade'i kontrol etmek için duş perdesini açıp baktığında gittiğini görünce alelacele üstüne geçirmişti.

Şu anda, Wade, Ann'in yanında kendini kasıyor. Duruyor. Bacaklarını toplamayı unutup neredeyse tökezliyor. Ann onu yakalıyor. "Ayaklarını kaldır, Wade" diyor kararlı bir sesle.

"Kaldırıyorum."

"Ayaklarını birer birer at" diyor Ann.

Onu bulduğu için rahatlamış. Ann duştan çıkınca verandaya çıkmış ve yolun alt başında Wade'in "Karga! Karga!" diye seslendiğini duymuştu. Aslında seslendiği karga değil, uzun bir süre önce öldüğünü unuttuğu için geleceğinden korktuğu evcilleştirilmiş bir kuzgundu. Wade, Ann'e, diğer kuşların, evcilleştirildiğini hissettikleri için kuzgunu korkutup kaçırdıklarından endişe ettiğini söylüyor.

Ama kuzgun, Wade'in yıllar süresince sevdiği diğer evcil hayvanlarla birlikte otlağın bir yerinde gömülü. Kuzgun, bir zamanlar konuşmayı, Wade'in sesini taklit etmeyi öğrenmiş, kızlarına, onları düşüncelerinden dolayı azarlıyormuşçasına alaylı ve sert bir sesle seslenir olmuştu. Wade bütün bunları Ann'e daha önce anlatmıştı. Ve Ann'e, kızları gittikten sonra kuşu vurmak zorunda kaldığını da söylemişti, çünkü kuzgunun sesinin hatırlattığı şeyleri artık dinleyemez hale gelmişti. Akıl almaz acısı nedeniyle Wade'in kendi kuzgununu vurma görüntüsü Ann'in aklından hiç çıkmamıştı.

"Belki de çok korkmuştur, bulunsun istemiyordur" diyor Wade. Bunu söylemek için duraklıyor. Kuzgununun geri gelmesi uzun sürmeyecekmiş gibi, tuhaf biçimde neşeli görünüyor.

"Yürümeye devam et sevgilim, üşüdüm" diyor Ann.

"Saçın ıslakken dışarı çıkmamalısın."

Elli beş yaşındaki Wade an itibariyle babasından birkaç ay daha uzun yaşadı, ama bedenindeki değişim de tam bu aylarda başladı.

Gözleri, eski sakin bakışlarını kaybetti. Çoğu zaman, nemli gözlerinde bir korku ya da boş ve hayallere dalmış bir ifadenin şeffaf örtüsü var. Gözlerinin çevresi hariç yüzünde kırışık yok ama çenesinde bir gevşeklik ve alnında bir gerginlik var. Bu bileşim onu olduğundan daha yaşlı gösteriyor. Yürürken ayaklarını sürümeye başlamış. Ann onu düzeltiyor çünkü Wade'in ellerinden kayıp gitmesine yol açacak şeylerin bu küçük şeyler olduğunu düşünüyor. Ann gelecekte neler olabileceğine dair uyarılar aldı. Wade bazen boğaz kaslarını kontrol edemiyor. Yemeğini çiğnemeyi unutuyor ve lokmalar akciğerine kaçıyor. Zatürreeden bir kere hastaneye yatırıldı. Şansları yaver gitti de kurtuldu; demans hastalarının birçoğu kurtulamıyor. Onları bu lokmalar öldürüyor. Ann artık tüm yiyecekleri parçalayıcıda öğütüyor, ama Wade'in bunu içmesini sağlamak çok yorucu.

Wade yine kuzguna sesleniyor.

"Ayaklarını kaldır Wade" diye azarlıyor Ann. Kuzgunu arıyormuş gibi rol yapmaya niyeti yok ama Wade kuzguna seslenince de onu düzeltmiyor. Ann, Wade'in yürümek istemesinden memnun, mutlu görünmesinden de memnun. Çoğu gün Wade yataktan çıkmıyor ve televizyonun kendisiyle birlikte çarşafların üzerinde durmasını, her istediğinde, kapalıyken bile ona dokunabilmeyi, bazen de tek koluyla sarılabilmeyi istiyor. Eğer uyur kalırsa ve televizyonu tutan eli kayar, ekran sertçe olmasa da göğsüne yaslanırsa çığlık atarak uyanıyor.

Ama bugün Ann ikisi de bir rüyadan uyanmış gibi hissediyor. Aylardan kasım; güneş parlıyor. Köpekler onları yolda bulmuşlar ve uzaktan izliyor, inatçı burunlarıyla yaprakları karıştırıp sincapların bıraktığı eski izlere havlıyorlar.

Bahçeye geldiklerinde Ann Wade'e "Arabayla gezelim mi?" diye soruyor.

"Gezelim" diyor Wade, Ann'in elini eline alıp gülümserken.

"En tepeye çıkabiliriz. Belki hâlâ radyo kulesi üzerinde çalışıyorlardır."

"Tamam."

"Önce saçımdaki şampuanı akıtayım. Ben duştayken sen oturup benimle konuşacaksın. Elini küvetin kenarına dayamanı istiyorum, böylece elini sürekli görebilirim."

"Tamam" diyor Wade.

"Ayaklarını kaldır. Yukarı çıkarken yol boyunca hep ayaklarını kaldırarak yürü."

Ann arabayı yokuş yukarı sürerken, uzun mesafeler boyunca süren zikzaklarda yavaş gidiyor. Wade, yanındaki yolcu koltuğunda. Bu dağ yolundan son defa arabayla geçtiği iki hafta öncesinden bu yana titrek kavak ağaçları yapraklarını dökmüş; yapraklar donmuş çamur üzerinde ara ara lekeler halinde parıldıyor. Yol boyunca ağaçlar çoğunlukla yaprak dökmeyen cinsten.

Bu aralar her gün kar yağabilir. Kar yağdığında Ann, Wade'i buradan götürmek zorunda kalacak. Wade bunu daha bilmiyor. Söylese de anlayacağını sanmıyor Ann. Ama bu dağda bir kış daha geçiremezler. Eğer kar yağar da evde kapalı kalırlarsa ve Wade'e bir şey olursa... Ann bunu kaldıramaz. Geçen yıl yolu baştan sona iki kere Ann temizledi. Wade'i yakından izleyerek ama ne kadar yakından izlediğini belli etmeyerek traktörü kullanmayı öğrendi. Ama ters gidebilecek şeyler Ann'i korkutuyor. İlk kar yağdığında Wade'i hastaneye yatıracak ve kendisi kasabada bir yerde, Coeur d'Alene'de ya da belki Hayden'da oturabilecekleri bir yer ayarlayıncaya kadar Wade orada kalacak. Ann, Wade'in içinde bir karanlığın ilerlediğini, yaklaştığını hissediyor.

Ama bugün değil. Bugün, Wade'in hayati bir şeyi hatırlıyor göründüğü ya da hatırlamasa bile orada olduğunu hissettiği ender günlerden biri. Wade sakin, yola alışkın, tümsekleri, çukurları yadırgamıyor ve bu soğuk sonbahar havasında neşeli görünüyor. Dik, yüksek iğne yapraklı çamların gölgesi altında giderlerken hafifçe gülümsüyor. Gülümsemesi uzak, dalgın ama çok da gerçek, hiç sahte değil.

Wade'in ısrarı sonucunda, köpeklerin altısı da küçücük arabanın içine doluşmuşlar. Beşi arkada, Roo adlı bir tanesi de önde, başı Wade'in kucağında. Kalabalık araba, köpeklerin ıslak tüylerinin ve nefeslerinin kokusuyla dolmuş. Ann penceresini indiriyor ve soğuk hava yüzünün yan tarafını süpürüp geçiyor.

"Biz gidince kedi içeri girmek isterse ne olacak?" diye soruyor Wade. Kuzgun olmadığı gibi kedi de yok, tıpkı tek gözlü köpeğin olmadığı gibi. Ama Ann doğru cevabı biliyor.

"Kediye kapı açmıştın ya."

"Nereye?"

"Her yere."

Wade'in hastalığı bir muamma. Ann'in adını tek bir kere bile unutmadı ama Ann onun dişlerini fırçalarken köpükler ağzından döküldüğünde, tuvaletin önünde Wade'in kemerini açtığında –iş işten geçmişken bile–, el feneri Wade'in elinde yanar, gecenin yarısında ışık huzmesi karanlık duvarlara çarparken, Wade Ann'e el fenerinin pillerini bulması için bağırdığı zaman, bağırmayı kesmesi için Ann de ona bağırdığında, Ann buna nasıl dayanacağını düşünüyor.

O zamanlarda bile, Wade'in en kırılgan anlarında, onurunun en çok zedelendiği durumlarda bile Ann aniden şunu seziyor: Wade, hayatındaki olayları tamamen kaybetmemiş, hatırlayamadığı o olağanüstü öğleden sonra hâlâ içinde, içini dolduruyor. Wade'in anılarının dokusu bu, duygusu değil. Duygu kaybolmuş. Yavaş yavaş sınırlar belirsizleşmiş, olaylar birbirine karışmış, üzerindeki izler olmadan yeri duruyor. Ama tüm belirsizliklerin etrafında döndüğü bir merkez, bir tarih ve bir zaman var. Bazen her şeyi biliyor. May'in ve June'un adlarını biliyor. Odunları ve kamyonu hatırlıyor. Bazen, o günün anısı o kadar keskin ve o kadar canlı ki, dün oldu sanıyor. O zaman, Ann'e onu teselli etmek gibi karmaşık bir görev düşüyor. Kızları gideli çok zaman olduğunu, Wade'in yapabileceği bir şey olmadığını, June'u arayacağı bir yer kalmadığını söylemesi gerekiyor. Böyle günler her şeyden daha zor. Böyle günlerde o baltanın aniden inişini, yarattığı dehşeti, şimdiye kadar hissettiğinden daha da güçlü bir şekilde Ann de hissediyor.

Wade, yataklarının yanındaki pencerenin pervazında, ucunu yapma fırsatını hiçbir zaman bulamadığı bir bıçağın sapını saklıyor. Çok güzel bir sap. Bakırla süslenmiş Honduras kızılağacı elinin kavrayacağı şekilde kesilip cilalanmış. Wade bu bıçak sapının kendisi için önemli olduğunu biliyor sanki ve tıpkı Ann gibi o da sapın mükemmelliğiyle büyülenmiş görünüyor. Ama ne işe yaradığını bilmiyor. Cilalı, pürüzsüz ahşabı avucuna alıp avucunu ve başparmağını bir zamanlar oraya ustaca oyduğu oluklara uydurup elinde tutuyor. Bu ahşap parçasında elinin anısı var, ahşabın onun elini bekleyişi hissediliyor. Bu ahşap parçası onu tanıyor sanki, bu da Wade'i rahatsız ediyor. Ann, Wade'i, ahşabın elini tanımasından kurtulmak için sapın şeklini değiştirmeye çalışarak pencerenin içine sürterken buluyor.

Bütün bu sürtmeler pencerenin kenarına zarar vermiş. Budaklı çamın üstünde artık pürüzlü, kıymıklı bir oluk var ama Ann Wade'e bıçak sapını oraya sürtmeye devam etmemesini söylemiyor. Bunu yapmak onu yatıştırıyor gibi. Wade bunu televizyon seyrederken yapıyor. Sonra akşam olunca, Wade uyurken, Ann onun yanına uzanıp hastalığın başka neler getireceğini okurken, pencerenin pervazındaki bu hasara eliyle dokunuyor. "Bir gün gelir, sevdiğiniz insan sizin kim olduğunuzu hatırlamayabilir."

Sevdiğiniz insan. Bu tür kitaplarda, hatta teselli etmek değil bilgi vermek için yazılmış kitaplarda bile bu sözcükleri birçok kez okudu Ann. Bu şefkatli belirsizlik Ann'i her zaman duygulandırıyor. Sevdiğiniz insan, kalbinin, yüzü olmayan, cinsiyeti olmayan, çaresiz odağı: Sevdiğiniz insan kaybedeceğiniz insandır.

Ann, arabada yanında oturan Wade'in yüzüne bakıyor ve bu iki sözcüğün nasıl güvenilebilecek, sıradan ama eksiksiz tek olgu olan sevgisi dışında her şeyi dışında bıraktığını görüyor.

Iris Dağı'nın tepesine yaklaşıyorlar.

2009

Şimdi değil – o zaman. Otuz iki yaşında. Bebek bu tarlalarda, dağın bu gölgesinde, yanağını Wade'in omzuna yaslamış uyuyor. Wade sıcağı ve kızının uykusunun ağırlığını hissediyor. Kızının bebek nefesinin ağırlığını hissediyor. Bebeğin nefes alması işin bir parçası, ritmin bir parçası. Diğer şeyler de öyle: Omzunu emen bebeğin açık ağzının ıslaklığı ve sıcaklığı; Wade boruyu kaldırmak için yere eğildiğinde şapkasının Wade'in yanağını sıyırması; aralarındaki kumaşlarda, Wade'in gömleğinin pamuklu kumaşı ile sırt çantasının naylon kumaşında beliren ıslaklık, yaptığı işin terinin yol bulup bebeğine ulaşması.

Ama bir tek minik ayaklarının sallanan gölgesi dışında kızını göremiyor. Wade bazen bu ayakları tutuyor. Bebeğin ince pabuçlarının vinleks tabanlarının yapış yapış tümseklerini hissediyor. Kızı çalışma saatlerinde asla ağlamaz. Bunlar, bebeğin bildiği ritimler. Yere eğiliyor, sonra tekrar kalkıyor, kasları kızına değerek, kızı için kasılıp yumuşuyor, elinde tuttuğu on metrelik borunun iki ucundan da dışarı su fışkırıyor, bebeğin annesi ile babası tarafından iptal edilmeyi bekleyen uzaktaki diğer fıskiyelerin sesi geliyor.

Burası, çalıştıkları Rathdrum Bozkırı. Her hafta sonu üçü de erken kalkıyor ve şafak sökmeden önceki karanlıkta, Wade'in daha yirmisine gelmeden önce yaptığı türden bir iş yapmak için arabalarıyla dağdan aşağı iniyorlar. Arabayı Iris Dağı'nın eteğinden yirmi kilometre öteye park ediyorlar, bebeği bir sırt çantasına koyuyorlar ve sökülen her sulama borusu karşılığı yirmi beş sent ücret aldıkları çayırotu tarlalarına bakıyorlar. Yaşadıkları dağın gölgesindeki kasvetli, altın rengi tarlaların kenarında duruyorlar. Jenny bebeğin küçük başını iki yandan battaniyelerle, bombelerini Wade'in sırt kaslarında hissettiği pamuk gibi yumuşak battaniyelerle sabitleyerek bebeği rahat bir hale getiriyor. Yataklarından alıp getirdikleri bu battaniyelerde Wade bebeğin ve Jenny'nin uykusunun kokusunu alıyor, böylece gece hep onlarla birlikte oluyor; kendi arazilerinde geçen –gündüz başkasının toprakları-

na geçtikleri düşünülürse– güzelim geceleri June'u sarıyor, onu yerinde sabitliyor.

Bu yaz tarlaları Jenny ile Wade için kışın karını küremek anlamına geliyor. Bir traktör, bir de traktör bıçağı almak beş bin dolar demek. Bu parayı kazanacaklar; yazın sonunda, kış temizliğinin parasını kazanmış olacaklar.

June üç aylık ama adı sadece bir haftalık. Lily, bir kaçak, bir düş gibi, yüzünden uçtu gitti. Annesinin ya da babasının sırtında tarlalarda olmayınca huzursuzlanıyor. En kötü gecelerinde, saatlerce ağlayıp hıçkırıklarla yutkunup tıkanırken onu tekrar sırt çantasına koyuyorlar ve dışarı çıkıp karanlığın içine dalıyorlar. Jenny ile Wade, bebek Wade'in sırtında, dağ ormanında yürüyor, dik bir eğimle uzanan topraklarında bir aşağı bir yukarı dolaşarak hafif bir sesle bebeklerine şarkı söylüyor, buraların tarla olduğunu, yürüdükleri toprağın bozkır toprağı, sever göründüğü bozkır olduğunu anlatıyorlar. Ve bebek yavaş yavaş sakinliyor. Hayatını tekrardan buluyor. Boruları sökmeyi ve yere koymayı ifade eden uykusuna dalıyor. Jenny ile Wade zikzaklı tepeleriyle uzanan çam ağaçlarının altında, karanlıkta bir ileri bir geri dolaşıyorlar. Wade bazen boru söker gibi yere çömeliyor ama boru sökmek yerine kendi verimsiz, mükemmel toprağından bir avuç taşlı toprak alıyor.

Aylardan ağustos ama Wade hangi yıl olduğunu bilmiyor. Tek bildiği bunun bir Ann yazı, dolayısıyla da bir yaz sonrası olduğu. Soğumakta olan ağaç özsularının ve kuruyan toprağın kokusu, Ann'e benzer duygular uyandıran bir şeye karşı özlemle dolduruyor içini, ama bu şey Ann değil, çünkü Ann yanında, onunla beraber ama bir şey –Ann? Ann?– gitmiş ve Wade onun yokluğunu derinden hissediyor, boş otoparkta postanenin kapısına doğru kendisine yol gösterirken onun nemli avuç içini dirseğinde duyuyor.

Gece olmuş. Yürürlerken, yakındaki su birikintisinin nahoş kokusu, soğuyan kaldırımın nemi burnuna geliyor. Toprak yolun karşısındaki evde oturan çocuklar, onların farkında olmadan bir avluda oturmuş sundurma ışığının altında lolipoplarını emiyor, alçak perdeden kahkahalar atıyorlar, bunlar kardeşlerin kahkahası –Wade duyabiliyor– okul arkadaşlarının, komşuların ya da kardeş çocuklarının kahkahası değil. Bu gülüşlerde gizli bir şey var, ka-

balık ve bağlılığın eşlik ettiği kişisel bir şey, her birinin diğerinin bildiklerinden duyduğu bir korku. Bunu daha önce, benzer bir yaz akşamı, bürosunda, penceresi açıkken duymuştu, aşağıdaki geniş alanda aynı bağışlayıcı ve gizli ve içten ve bağışlamaz kahkahalar, karanlık otların arasında hareket eden oyuncak bebekler, kız çocuklarının sesleriyle konuşan, gündüz vakti kullanmayacakları iğrenç sözcükleri kullanmayı deneyen bebekler.

Ann postanenin kapısını itip açıyor. Burası serin. Boş. Wade ayakkabılarının karoların üzerinde çıkardığı sesin farkında. Tezgâhın üzerindeki madeni kepenk indirilmiş ve kilitlenmiş. Ann, Wade'in elini tutuyor ve onu ilan panosuna götürüyor.

"İşte" diyor yumuşak bir sesle, başıyla Wade'in kızını gösteren bir tablonun olduğu ilan panosunu işaret ederek. Kızı yirmi bir yaşında ve gözleri o kadar yeşil ki, uğruna kendisini terk ettiği üniversitenin çimenlerinden bile daha yeşil boyanmış. Wade bunun hangi üniversite olduğunu bilmek istiyor; o zaman oraya gidebilir, arkadaşlarıyla tanışabilir, dersleri hakkında söyleyeceklerini dinleyebilir.

Ama aralarında bir anlaşmazlık oldu. Kızı gelmesini istemiyor. Saçında pek hoş bir şekilde bağlanmış sarı bir bandana var, bandananın iki ucu da omuzlarından aşağı dökülüyor. Cilveyle gülümsüyor ve Wade fotoğraf makinesini kimin tuttuğunu, hangi genç adamın ona âşık olduğunu merak ediyor. Kızının bileğinde gevşekçe bağlanmış bir uğur bileziği var. Güzel bacaklarında da böcek ısırıkları.

Temmuz ayı, eskilerde bir yıl. Wade, Jenny'yle ettikleri bir kavganın ardından, uzun bir süre tek başına araba kullandıktan sonra eve dönüyor. Uzağa gitmemiş ama arabayı yavaş yavaş kullanarak dağın diğer yüzünde kısmen ilerlemiş ve orada, bir ağacın dibinde kuzgun yavrusunu bulmuş. Kuzgun yaralıymış ve sıçrayıp kurtulmaya gücü yokmuş. Wade onu yakalamış ve bir havluya sarmış, kuzgun şimdi Wade'in yanında, öndeki koltukta. Başının üstü örtülü, yalnızca gagası dışarıda, gaklamak için gücü yetmiyormuşçasına açıp kapatıyor. Arabayı sürerken Wade onunla May ağlarken konuştuğu sesle konuşuyor. Wade evden ayrıldığında May de zaten bunu yapıyordu. Jenny'yle ettikleri kavgadan çok bebeğin ağlaması yüzünden

kendini kötü hissediyor, bebek tam uyanıp ağlamaya başlayınca bırakıp çıktığı için. May on sekiz aylık ve hafif bir soğuk algınlığı geçiriyor. Jenny de orada, evde ama gülümsemek ve bebeğe şarkı söylemek zorunda. Neden Wade'in kaçma şansı var da Jenny'nin yok? Wade kuzgunu Jenny için yanına almış, ama tabii kendisi için de. Bir havlunun içindeki yaralı bir kuşun hepsini günün kötü duygularından uzaklaştıracağını, hatta Jenny'ye bile kızgınlığını unutturacağını biliyor. Jenny May'i onun kollarına aktaracak ve bağlılığını anında yaralı yaratığa yönlendirecek: Çiğ et tutabilecek bir cımbız, küçük bir leğende su, bir kutu, daha iyi bir havlu, bir ısı lambası. İki kız çocuğunun annesi olmakla sanki tüm canlıların da kısmen annesi olmuş gibi.

Wade arabasını kullanırken bunları düşünüyor. Eve vardığında olan da aşağı yukarı bu. Tek fark, May'in annesinin kucağında olmaması, Wade ile Jenny'nin yatağında uyuyor olması. Dört yaşındaki June hasta değil ama dondurma ve film payını alabilmek için kardeşiyle öylesine dayanışma içinde davranıyor ki numara yapmaktan yorgun düşüp kendini hasta sanıyor.

May uyandığında, Wade yatağın kenarına oturmuş onu seyrediyor. May'i kucağına alıyor, onu mutfağa taşıyor, sonra May başını babasının omzuna dayamış vaziyetteyken Wade yere çömeliyor. Yaralı kuzgun orada, öğle sonrasının gün ışığı altında, katlanmış bir havlunun üstünde zorlukla nefes alıyor.

"Bak, May" diyor Wade.

Bunun üstüne May bakıyor. Parmağıyla kuzgunu gösteriyor. "Karga" diyor.

"Ne dedin?" diyor Jenny. Hızlıca mutfaktan gelmiş, ikisinin yanına çömeliyor.

"Karga."

İkisi de öğretmedilerse bu sözcük nasıl olmuş da May'in kelime haznesine girmiş? May birdenbire derinleşmiş. Beyazımsı sarışın saçlarının altında Wade'in tahmin edemediği şeyleri gören şu iki yeni göz var. May, belli etmeyip, içinde tutup sonra ortaya çıkarma becerisine sahip. Şu anda olduğu o yeni varlık olmayı nasıl öğrenmiş? Wade, May'in başının arkasını avucunun içine alıyor ve kendine çekiyor. Bütün bunların yakında geçeceğini, May'in gizli bilgilerden oluşan kendi kişiliğini almaya başladığını hissediyor.

Karga. Karga.

Sonbahar sonları, belki kasım ayı, burada, radyo kulesinin altında Ann'le beraber duruyorlar. Wade görebildiği tüm dağların adlarını, bir tek üstünde durduğu hariç her dağın her ismini biliyor. Bulutlar yumuşak ve gri, ince, soğuk rüzgâr ensesine dokunuyor. Vadinin ta ötesinde, karşıdaki dağlardaki ağaçların içindeki kulübelerin pencereleri uzaktan gri parıltılar yolluyor. Buradaki otlar mavi. Köpeklerinin arasından geçerken bedenleriyle tüneller açtıkları uzun, sert bıçaklar. Koca koca kayalar oyukları içinde su tutmuş; ciğerotu yosunları gelgit havuzlarındaki yaratıklar gibi solgun gün ışığında yayılıyorlar. Aşağıda, sedir ağaçlarının tepelerinin arasında kargalar bir ileri bir geri uçup duruyor. Burada yalnız küçük boylu ağaçlar var, kökleri kayaların üstünde savaş veriyor. Wade radyo kulesine sırtını veriyor. Ann'in saçlarından tutamlar yüzünü aşıp karşılarındaki dağlara doğru savruluyor.

Uzaklardaki dağlar müzikteki gam gibi – Wade onları da tanıyor. Bir aşağı bir yukarı. Vadide bir es. Sonra tekrar bir aşağı bir yukarı.

Elimi tut, Ann. Parmaklarını benimkilere geçir.

"Tutuyorum, buradayım" diyor Ann. Ann ona el ele tutuştuklarını gösteriyor. Ve belki de bu yeterli, Ann'in sert tenini hissetmek ve bu tenin kendi tenine değdiğini görmek. Avuç içindeki çizgiler bir *M* meydana getiriyor. Kendi simgeleri. İki dağ tepesi, sarp yamaçlar. Bir dağ diğerinden çok uzakta, arada bir vadi var, ama bu bir avuç içinde nasıl görülebilir? Aksine, iki boyutlu bir uzamda iki dağ birbirine değiyormuş gibi görünüyor, aralarındaki mesafe yok oluyor. Bu benzersiz akşam, bir. Bu benzersiz akşam, diğeri.

Hastane odasında perdeler kapalı ve perdelerin sakladığı, hâlâ durmakta oldukları tepelerde kar yağıyor. Oralarda, perdelerin ardındaki tepelerde Wade kendi *M*'sini onunkinin üzerine basıyor, sanki İşte buradayız, biz Mitchell'ız der gibi.

Köpekler neredeyse donmuş otların üzerinde dağılıyor.

Ama kar neden bu kadar hüzünlü yağıyor, Ann?

Mavi otların üstüne, kocaman kayaların üstüne, ikisinin başının üstüne yağıyor. Sırtlarını döndükleri radyo kulesinden aşağı yağıyor.

Wade gülüyor.

"Ama sen kardan nefret edersin" diyor Ann.

"Etmem" diyor Wade ona. "Hiçbir zaman etmedim."

Wade gelecek ânın adını biliyor, tıpkı bebeğin karganın adını bilmesi gibi.

Ölmek, sadece nasıl ölündüğünü hatırlamaktır.

"Bizi kapana kıstıracak" diyor Ann. Karı kastediyor. "Burada, yukarıda değil, orada, aşağıda."

Dağın tepesinde durmuş, Wade'le iç içe geçmiş ellerini kaldırıp vadiyi gösteriyor.

Wade şefkatle gülüyor. "Ah, Ann, sen de hep çok ilerisini düşünürsün."

1973

Adam gecenin içinde karların arasında yürüyor. Henüz görecek bir şey yok, yalnızca beyaz yolun iki yanındaki orman, ama yaklaşan evlerin ayrıntılarını hatırlıyor, sanki hayatının her günü onların yanından geçmiş, ki evet, geçti de zaten. Mütevazı arazileriyle birbirinden ayrılmış beş tane ev var. Bunlardan bir tanesinde uyumakta olan karısı Sarah ve uyumakta olan oğlu Wade var. Bunlardan birinde, açmasına izin verilen bir kapı var.

Ama bu ev hangisi bilmiyor.

Soluklanmak için bir an duruyor, soğuktan boğazı yanıyor. Kafasında, bir buçuk kilometre ötedeki ilk ambarın ışığını canlandırıyor. Bahçe çitlerinin köşe direklerinin üstüne yığılmakta olan karın üstünde ışığın dağılışını gözünde canlandırabiliyor. Bu görüntüyü, sanki şu anda oradan geçiyormuş kadar net, hatta daha da net görebiliyor; bu direkleri ve ışığı o kadar çok kez görmüş ki, bu görüntü sanki ışık ve direk kavramlarının bileşeni olmuş ve bu birliktelik o kadar temel ki artık bir görüntüden çok bir duygu haline gelmiş, açlık gibi, bedeni için tanıdık; öngörülebilir, acil ve içi boş.

Yolda hareketsiz durarak gözlerini kapatıyor.

Bazen gereğinden fazla şeyin tanıdık hale gelmesine izin veriyor. Hayatının manzarasının içine öyle bir sağlam yerleşmesine izin veriyor ki, gözleriyle görmesi mümkün olmuyor; yalnızca içinde hareket ettiğini, her kalp atışında, dönümlerce, art arda yanından geçip gittiğini hissediyor. İçinde, bir boşluğun yaptığı iz var, ama dışarıda da var bu, sanki görüntüde bir eksik varmış gibi, bir direk yıkılmış ya da bir ambarın lambası patlamış gibi, ama bunların hiçbiri olmadı, bunların içinde asıl eksik olan kendi zihni. Ve şimdi yapması gereken, o direklerle o ambarı ikisinin de içinde durdukları ışıktan ayırmak. Tekrar gerçek oluncaya kadar onları o boşluğun içinden sıyırmak.

Bunu geçmişten beri gitgide daha fazla yapmak zorunda kaldı. Birden, bu yolda ne yaptığını bilmediği aklına geliyor. Belki arabası bozuldu. Belki. Ama bir parçası aniden, burada olmasının içine hap-

solduğu bir yalan olduğunu hissediyor. Birdenbire, kollarında karısını değil başka bir kadını tutmuş olduğuna dair bir duyguya kapılıyor.

Şimdi de, soğuk dudağında, o kadını öptüğü hissi. Karıncalanan bir sıcaklık.

Bu duygu onda bir suçluluk hissi yaratıyor. Bu sıcaklığı üzerinden atmaya çalışıyor.

Biri daha yürümüş bu yolda pek de uzun olmayan bir süre önce. Diğer yönde, yarı yarıya karla dolmuş ayak izleri var. Burada gecede, dışarıda biri daha var. Ne çok sır var; bu sırların evleri değiş tokuş ettiğini hissediyor. Dallardan düşüp daha fazla karın üstüne dökülen karın çıkardığı tok sesten başka ses yok. Yavaş yürüyor. Sarah'yı canlandırıyor zihninde, Sarah'nın sarkmış uyku yüzünü. Onu zihninde mükemmel bir şekilde görüyor, ama içinde yattığı yatağı, yatağın bulunduğu odayı, odanın bulunduğu evi göremiyor. Yatakta dönüp kocasının orada olmadığını gördü mü? Adam'a çoğu zaman, Sarah oradayken bile orada değilmiş gibi geliyor, karısının sıcak bedeni o kadar yabancı ki. Ama Sarah şimdi yabancı değil. Onun adını da yüzünü de biliyor. Ama kollarına aldığından kuşkulandığı diğer kadının yüzü yok, adı da, donmuş bir nefes gibi, her zaman yarı yarıya gitmiş. O kadınınki hangi ev? Kendisi neden oraya gitti? Karısını bırakıp gizlice çıkmak hiç onun yapacağı bir şey değil. Geriye baktığında kendi ayak izleri bile yabancı, ters yöne giden yabancının ayak izleri kadar ilgisi var kendisiyle.

Her şey çok fazla, bu durumda kimse dümdüz gidemez, hele kendisi gibi aklını kaybetmekte olan biri hiç.

Yolun doğu tarafında orman bitiyor. Karlı bir alan açılıyor. Eve gitmeden ellerindeki bu sıcaklığı atmalı. Yine hatırlıyor, hatırlayamadığı şeyin evi olduğunu.

Kesin emin olduğu şey şu: Bu yol kenarındaki üçüncü çiftliğin araba yolunda, orada oturan ailenin soyadını ilan eden bir tabela var. Reddle mı, Redline mı, öyle bir şey. Tam olarak ne olduğunu hatırlamıyor ama Mitchell olmadığını kesin biliyor. Öyleyse kesin olarak biliyor ki, üçüncü çiftlik kendisininki değil. Üstelik orada bir kız çocuğu yaşıyor, erkek çocuğu değil, Wade değil. Kızı, domuzlarına zarar veren alakargalara taş atarken görmüştü.

Ve beşinci çiftlik. Orada da bir kız görmüştü, bir verandadan aşağı atlıyordu. O zaman oranın da kendi evi olmadığını biliyor. Üçüncü ve beşinci, küçük kızları olanlar.

Onları aklından siliyor.

Ama birinci çiftlik var. O çit direkleri ve o ışık. Adam, Sarah'nın pencereden kara baktığını hissediyor. Ama oğlu da o evde olmadan bu görüntü hiçbir şey ifade etmez. Hiçbir şeyden habersiz, yukarıda, odasında uyuyan on dokuz yaşındaki Wade'i hayal edebildiği ev, dördüncü ev. Kirli saçları yastığını hafifçe altın rengine boyamış. Adam bazı günler, öğleden sonra, oğlu içeride değilken o odaya bakmış ve pencereden giren gün ışığının o yastık kılıfının üstündeki, tam olarak oğlunun başının şeklindeki yağ lekesinin üstünde biriken toz toprağın üstüne düştüğünü görmüştü.

Üst kat. Üst katta bir oda. Üst kattaki odadaki yastık kılıfı. Bu demektir ki, tek katlı, A harfi biçimindeki, çatısı bir kız çocuğunun su oluğundaki yaprakları eliyle temizleyebileceği kadar alçak olan ev, ikinci ev, kendi evi olamaz, çünkü uyuyan oğlunun bulunduğu odaya çıkan merdivenler burada yer alamaz.

İkinci de değil, üçüncü ve beşinci de değil.

Ama birinci veya dördüncü evler. Bunlardan biri kendininki olabilir. Karısı birincide, dışarı bakıyor; oğlu dördüncüde, uyuyor.

Her ikisi de uygun görünüyor. Her ikisine de inanıyor.

Yolda bir geyik başını kaldırıyor. Geyik onu görünce korkmuyor, kendi gece şartlarında yaşayan bir hayvanın güveniyle yavaş yavaş uzaklaşıyor. Sanki çit yokmuş gibi, yürüyüş ahengini hiç değiştirmeden çitin üzerinden atlıyor. Adam daha hızlı hareket etmeye çalışıyor. Elleri eldivenlerinin içinde öyle sıcak ki. Kar yükseldikçe yükseliyor. Bacakları kaskatı, ayaklarının her biri bir kova çamurun içine batmış gibi hareket ediyor. Karısı olmayan bir kadına sarılmış olan kollarında, kendisinin hatırlayamadığını hatırlayan kollarında sıcak bir uyku.

Peki ama bütün bu kızlar da kim? Kendisininki hariç tüm evlerde bir kız olma ihtimali ne kadar ve belleğinde neden her kızın görünüşü aynı? Neden bu evlerde yalnızca bu kızlar var da başka kimse yok gibi görünüyor?

Belleğindeki o kızla ilgili bir sorun var, ama şimdi bunu düşünemeyecek. Evini önünde görür görmez tanıyacak. Sıcak yatağına yatacak, karısının kokusunu taşıyan duvarların arasına girecek ve onu bir daha hiç bırakmayacak.

Ama olur da kendi evini geçer, yanlış bir araba yolunu tırmanır, yanlış kapıya varırsa, yorgunluğuna bulacak kabahati; bir başka-

sının karısı açarsa kapıyı, bu soğukta kamyonunun çalışmadığı ve yardım almak için en yakın eve geldiği şeklinde bir yalanı her zaman söyleyebilir.

Tabii kapıyı vurması gerekecek – dosdoğru içeri giremez. Buralardaki insanlar yataklarının yanında tüfek bulundururlar. Ama kendi kapısını çalma riski bundan da büyük: Kendi kapısını çalarsa, her bir boş vuruş sesi onu teşhir edecektir. Sarah bunun ne demek olduğunu anlar.

Kendi kapını neden çalıyorsun?

Ona kapının soğukta açılmadığını söyleyebilir; açmaya çalıştığını söyleyebilir; kilidin soğuktan donduğunu söyleyebilir. Havanın eksi onlarda olduğunu biliyor musun? Sarah'yı bunu bilmemekle suçlayabilir.

Ama Sarah bunu kapıyı denemeden önce de bilir. Gerçi kapıyı da dener, çünkü o böyle bir kadındır. Kapının mandalını dışarıdan kendi eliyle dener, sonra yüzüne bakıp, gözleri Adam'ı delip geçerken, kocasının nasıl bir adama dönüştüğünü görür.

Adam artık dizlerinin üstüne çöktüğünü fark ediyor. Eldivenlerinin birini kaybetmiş. Ama bu da o kadar önemli değil çünkü hâlâ elinde duran eldivene bile ihtiyacı yok, eldivenin içinde eli sıcaktan kaşınıyor. Eldiveni dişiyle sıyırıyor, üzerinde dört ayak sürünüyor, eldivenin yumuşaklığını dizinin altında hissediyor ve sürüklediği çizmesine takıldığını fark ediyor.

Kendi ön bahçesi ambarın ışığı sayesinde diğerlerinden daha aydınlık olacaktır; ambarın ışığı şu anda bile açık ve ilk evin çit direklerinin üstünde parlıyor, ilk evin üst kat odasının perdeleri oğlunun kapalı gözkapaklarını ışıktan korumak için çekilmiş.

Bu demektir ki –kalbi çarpmaya başlıyor, ani bir neşeyle yüksek sesle gülüyor– oğlu artık dördüncü evde değil, karısının öteden beri bulunduğu birinci evde. Yağ lekeli yastık kılıfı, Sarah'nın yatağının önündeki koridorun tam karşısında üst katta yer alan odada. Artık ikisi de birinci evde.

Ve birden o direklerle o ışık farklı şeyler, farklı varlıklar oluyor ve Adam, bunların toprağa kendi diktiği direkler olduğunu anlıyor, ışığın, elektrik faturalarının yüksek olduğu kışın bile açık bırakmaya değeceğine karar verdiği ışık olduğunu anlıyor.

Ayağa kalkmaya çalışıyor. Geri geri yere düşmesine neden olan şey soğuk değil; bacaklarındaki sıcak uyku. Ama zararı yok; sürüne

sürüne gidebilir. Eğer ilk evse, çok uzak olamaz demektir. Bu da demektir ki, hemen ileride olmalı. Epeydir yürüyor, mesela bir saattir falan. Eğer bu yolu izlerse, bu yolu–

Bu yol çevresinde uçuşmaya başladı, bulunduğu yerden kalkıyor, gözleriyle aynı hizaya geliyor, sonra da tepesine çıkıyor, başının tam üstüne teğet geçerek. Ağır bir yol, soğutulmuş ışık hoş, serin bir his bırakıyor saçlarında, terleyen kafa derisinde. Birazcık dinlenmek için yolun kenarındaki bir ağacın gövdesine doğru sürünüyor; ağacın karlı dallarının ve toprağın oluşturduğu ılık bir mağaranın içine doğru sürünüyor. Yorgunluk çökmeye başlıyor. Soğuğu daha çok hissetmesi gerektiğini biliyor. Soğuğun ağırlığını, yoğunluğunu hissediyor ama acı hissetmiyor. Bu ılıklık içine işliyor. Hayatında ilk kez, hayatının *içinde* olduğunu hissediyor; hayatının merkezine vardığını hissediyor. Ve burada, bu merkezde, birinci evin oluşturduğu o yumuşak kesinlik alazında, o bütünüyle hatırlanan mükemmel evin içinde – bir oda.

Kendisiyle karısının odası değil. Oğlunun odası da değil.

Başka bir oda.

Bedeninin büyük bir kısmı bu durağan, aldırmaz gece; ama göğsü, yalnızca bulunmak isteyen bu ılık oda. Evinin içindeki bu odayı bulabilmek için evini kaybetmesi lazımdı.

Ve bu odanın içinde, kendi küçük kızı.

Onu arıyordu, evet. Uzun süredir arıyordu. Ama kız eve varmış olmalı. Kızın orada olduğunu hissediyor ve inanılmaz bir sükûnet duyuyor. Şimdi artık, yakınlarda bir yerde, neredeyse görebileceği kadar yakın bir yerde, yalnızca birinci ev var. Ve içinde, karısı ve çocuklarının ikisi de uyuyor. Küçük kızı artık gizli saklı değil, artık beşinci evin sundurmasından aşağı atlayan, üçüncü evin domuz ahırındaki mavi alakargalara taş atan, ikinci evin su oluğundaki yaprakları temizleyen bir sır değil. Hayır. Burada işte, birinci evin içinde. June, küçük kızı, eksik parça. Ve kızın (sıcaklığı kollarından gitmeyen, sıcaklığı saçına bulaşan, imkânsız, sıcaklığı bu sessiz mağarayı yalnızca burada doğan bir güneş gibi dolduran) gizli annesi, annesi gitmiş olmalı, Adam'ın uzun zaman önceki hatası çok uzun zaman önce affedilmiş çünkü başka bir ev yok, düşünebildiği başka bir ev yok, tüm dünyada birinciden başka ev yok.

2010-2011

2 Ocak 2010

Size, Wade'in 27 Aralık 2009 tarihinde öldüğünü bildiren kişi olmaktan dolayı üzüntü duyuyorum. Kendisi Bonner Yüksek İhtisas Hastanesi'nde elli beş yaşında öldü. Wade'in belleğini alan hastalık, onurunu ve nezaketini elinden alamadı. Sonunda hayatıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyordu ama huzurlu görünüyordu. Bu bilgiyi verdiğim için üzgünüm. Wade, Idaho'da, Grangeville'de, babasının yanına gömüldü.

Mektup bilgisayarda yazılmış. Yalnızca zarfın üstündeki yazı el yazısıyla yazılmış, ama gönderenin adı orada da görünmüyor. Bu, Jenny'nin cezaevinde aldığı ilk mektup. Jenny, gönderen adresi olarak kendi eski adresi olan *Orman Hizmet Yolu, No. 7846, Ponderosa*'yı bir kadın eliyle yazılmış olarak görünce mektubun vereceği haberin ne olacağını hemen anladı. Mektubu yalnız bir kez okudu. Gözlerinde yaş kalmamış; katılaştığı ya da kendini dış dünyaya kapadığı için değil, gözünde gerçek anlamıyla yaş kalmadığı için. Ama ağlamayarak, Wade'in artık kendisine ait olmadığını, onun yasını tutmanın kendisine düşmeyeceğini itiraf ederek Wade'i onurlandırdığını hissediyor.

Ama ağlamaya ihtiyacı var. Bunu derinden hissediyor. Aslında, Wade'in ölümünün, kendi yüreğinin sonu olduğunu hissediyor. Bu kadar zaman sonra bu noktaya varmak çok tuhaf, ayrıca şimdiye kadar bu noktaya varmadığını fark etmek de tuhaf.

Mektup Jenny'nin Wade'le birlikte geçirdikleri eski günlere dair üstü örtülmüş anılarını canlandırıyor. Bu anılar ona acı değil, sanki flört ettikleri dönem daha sonraki bütün o acılardan ayrılabilirmiş gibi, kederden farklı bir sükûn veriyor. Daha önce hiç böyle hissetmemişti; kendine bu kısa huzuru duyma izni veriyor. Bozkırda, toz toprak içinde geçen yaz günleri: Wade, Jenny'nin ailesinin toprağındaki devedikenlerini biçmiş, kendisi de yakınlarda bir yerde atları beslemiş ve tımar etmişti. Evlilik yıldönümlerinde, gömleklerinin içine koyarak nehirden taşıdıkları taşları tek gözlü

köpekleri Peggy Rose'un mezarına yığmışlardı. Wade kuru nehir taşları yine güzel görünsün diye bir kova da su getirmişti. Suyu taşların üstüne damla damla akıtmış, güzellik geri gelmişti ve yüksek sesle bir bebek dilemişlerdi, nehirden getirdikleri o taşların üzerinde dilemişlerdi dileklerini.

Bir de Jenny hamile olduğunu anladıktan kısa süre sonra dağdaki ambarın çatı arasında geçirdikleri sonbahar akşamları vardı. Jenny bazen uykudan uyanır, Wade'i sabah erkenden dışarıda yaktığı kamp ateşinde su kaynatırken bulurdu. Çamların iğne yapraklarının ateşte çıkardıkları fışırtılı ses neredeyse su sesine benzerdi. Jenny bu anları seslendirme, hatta Wade'in şeklini gözünün önüne getirme izni bile vermiyor kendine. Bunun yerine, o toz toprak, o devedikenleri, o taşlar ve sabah erken yakılmış o ateş Wade'miş gibi hissediyor, kendisini ayakta tutan güç.

Haftalar boyunca, Jenny kederini bu şekilde yaşıyor. Ama bir yandan kederinin ardını da görüyor. Bu gördüğü, yeryüzünde varoluş sürelerinin sonu. O dönem nihayet bitti; Wade'le birlikte öldü. Birkaç yıla kalmaz, tüm dünya –o toz toprak, devedikenleri, taşlar ve ateş– kendilerini Mitchell'ların yaşadığı ve kendisinin buna son verdiği o kısa süreyi atlatır. Böyle bir yarılma, zamanın, yeryüzünün ve insan yüreğinin yarılması, nasıl olur da her şeyin bir anda kopup ayrıldığı ve birbirlerini kaybeden parçalara bölündüğü o ağustos gününü atlatabilir?

Ama atlatacak. Jenny bu sürecin onsuz başladığını hissediyor.

Karalama orada, duvarda asılı ama o yarım yamalak çizilmiş kadın artık bir şey ifade etmiyor. Kolajdaki diğer parçalardan bile daha az şey ifade ediyor. Karalamadaki kadın bir zamanlar Jenny'nin geçmişine ve Wade'in bugününe açılan bir tür pencereydi. Ama şimdi o pencerenin ardında kimse yok. O çizimi gönderen adam şimdi yok. Şu andan önce Jenny, çizimin kendisine hâlâ ölmemiş bir parçası olduğunu söylemesine izin veriyordu.

Wade de gittikten sonra, dünyanın gözlerini kendisine kapatmaya başladığını hissediyor ve yanlış olduğunu bile bile kendini rahatlamış hissediyor.

Wade'in ölümü hakkında Elizabeth'e hiçbir şey söylemiyor. Zaman zaman bunu kendine sakladığı için kendini suçlu hissediyor, çün-

kü Elizabeth kendi kimliğiyle ilgili o kadar çok şey paylaşıyor ki. Her an bu tür bir şey paylaşıyor. Yine de, akşamları ranzanın alt yatağında oturup birbirlerine yüksek sesle roman okuyorlar. Yine de, Jenny öyküleri dinliyor, kadın kahramanların başına gelenlere ilgi duyuyor ama bu yeni girdiği şaşkınlık içinde, herhangi bir şey hakkında konuşmak ona zor geliyor. İçinde, derinlerde bir yerde bir yorgunluk hissediyor. Bu öyle bir yorgunluk ki ölüme çok yakın ve kabul etmekten başka bir şey yapmak anlamsız geliyor ona.

Bunun üstünden neredeyse bir tam yıl geçiyor. Günlere göğüs germek nasılsa kolay oluyor; uçup giden günler, bulutlar kadar anlamsız, arkadaşının yanında geçiriliyor. Bazen, Elizabeth ondan böyle bir şey bekler göründüğünde, Jenny ona takılıyor bile. Ama Jenny, kendini söylerken bulduğu bazı şeylerin dilini kuruttuğunu ve çürüttüğünü hissediyor; bunlar yalan olduğu için değil, arkadaşı bilmese de bunlar kendisi için ölü duygular olduğu için. Hapishane o kadar küçük ki ve kendisi de içinde o kadar küçük ki. Bazen düşünüyor da, ölümü gerçekleşmeye değmeyecek kadar küçük bir şey, onun için bu durumda sonsuza kadar yaşayabilir.

Duşların yer döşemesini ovalayıp duruyor ve kimyasallardan çıkan gazlar onu sersemletiyor, bazen de hasta ediyor. Bu onu rahatsız ediyor ama alışkanlıklarını değiştirmiyor, Elizabeth'in dediğini yapmıyor, kimyasalları sulandırmıyor. Her perşembe, bacakları onu Elizabeth için notlar aldığı bir Avrupa tarihi dersine götürüyor. Elleri, kendisinden bağımsız bir halde, söylenenleri yazıyor.

Bazen bir kadın serbest saatte piyano çalıyor ve o notalar bile şimdi Jenny'nin körelmiş duygularını etkilemiyor, sinirleri alınmış gibi. Çalınan o müziğin yanından geçip derse gidiyor ve piyano sesi canını eskisi gibi yakmıyor. Sarı çizgiyi izleyerek sınıfa gidiyor, kâğıtlarını sıranın üstüne hissizce yayıyor.

Ama mektubun gelişinden bir yıl kadar sonra, bir perşembe akşamı mektubu orada, okul kâğıtlarının arasında tekrar buluyor. Mektubun oraya nasıl geldiğine dair hiçbir fikri yok. Bunu da fotoğraflarıyla birlikte kutuya kaldırmıştı. O zaman, ya kendisi uykusunda kutuyu açtı, ya da son aramada kutu düştüğünde fotoğraflarını toplarken Elizabeth bunun farklı bir şey olduğunu fark etmeyip okul kâğıtlarıyla birlikte toplamış olmalı.

Jenny, ne yaptığının farkında olmadan, mektubu ikinci kez okuyor.

Size, Wade'in 27 Aralık 2009 tarihinde öldüğünü bildiren kişi olmaktan dolayı üzüntü duyuyorum.

Okur okumaz, mektupta, daha önce görmediği şeylerin yazılı olduğu gerçeğiyle sarsılıyor. Bu sanki bir yıl önce okuduğu mektuptan daha farklı bir mektup. Bu yeni algı yüzüne şamar gibi çarpıp onu uyandırıyor ve Jenny sandalyesinde şaşkınlıkla kıpırdıyor. Öğretmenler merakla ona bakıyor. Jenny bakışlarını onlardan uzaklaştırıp başını öne eğiyor. Başını hayır anlamında sallıyor.

Olanları daha sonra kendi kendine açıklamak zor değil. Bir başkası adına sınıfta geçirdiği o perşembe günlerinde, Jenny yazıları Elizabeth'in okumasına benzer şekilde okumayı kendiliğinden öğrenmiş. Şiir dersiyle geçen o yıl gözünü ancak bu yıl açmış ve şimdi açık seçik görüyor ki artık yeni bir dile, sözcüklerin arkasındaki dile ulaşımı var. İlk okuduğunda, mektup ona uzak akrabalara ve arkadaşlara yollanmış, bir kaybı duyuran, pek çok kopyası yapılmış mektuplardan biri gibi gelmişti. Ama şimdi bunun yalnızca kendisine yazılmış, her cümlesi kendisi için dikkatle seçilmiş bir mektup olduğu çok açık. Mektubun yazarının çok fazla söz söylememek için büyük bir çaba gösterdiğini, ama aynı zamanda izin verildiğini tahmin ettiği sınırları aştığını da görüyor.

Sonunda hayatıyla ilgili hiçbir şey hatırlamıyordu...

Jenny şimdi bu ifadenin ardındaki kadını hissedebiliyor. Kadının sesindeki gerginliği, söylemesi kendisine düşmeyen şeyleri söylerken kendisiyle mücadelesini, sesinin sözcüklerin ardında duyulması için verdiği mücadeleyi duyabiliyor:

Wade zihninde senin yaptığın şeyin bilgisi olmadan öldü. Kalbinde sana karşı bir nefret olmadan öldü. Eğer bu seni rahatlatabilecekse, bırak rahatlatsın.

Her ikisi de biliyor ki, Wade'in eşinin böyle bir bağışlamayı sunmaya hakkı yok. Jenny, kadının bu şekilde kalbine ulaşmaya çalışması karşısında, onu kendini biraz olsun rahat bırakmaya çabalaması karşısında duygulanıyor.

Bu kadın bunu neden yapıyor?

Wade, Idaho'da, Grangeville'de, babasının yanına gömüldü.

Bu cümlede Jenny –birkaç sözcüğün bu derece derinlerine inebilme becerisine sahip olduğu için dehşet hatta korku içinde– şu sözleri okuyor:

Wade, Idaho'da, Grangeville'de, kızının yanına gömüldü.

Jenny'ye May'in nereye gömüldüğü hiçbir zaman söylenmemişti; tek bildiği, gömülmüş olduğuydu. Her gün hayalinde nereye gömüldüğünü canlandırmaya çalışırdı. En baştan beri biliyordu ki, May neredeyse, Wade de kendini oraya gömdürecekti. Eğer Wade bozkırda, babasının yanındaysa, bozkırda, kızının da yanında demekti. Kızından ayrı kalmaya asla izin vermezdi.

Artık Jenny kızının mezarını net bir şekilde görebiliyor, çocukluğunun o sessiz, huzurlu bozkır topraklarını. Uzun süre önce, daha gençken Wade'in babasının mezarını ziyarete gittiği zaman oraya çiçekler koymuştu. Jenny mezartaşının şeklini hatırlıyor. Beyaz çiti ve akçaağaçları hatırlıyor. Wade'in babasının mezarının etrafında boş yer vardı ve Jenny, şimdi kocasının ve çocuğunun bulunduğu bu boş alanda dolaşmıştı. Çok daha mutlu bir zamanda, Jenny'nin çıplak ayakları o otlara değmişti.

Oraya, kızının mezarının olduğu o yere gitmiş olduğu için, oraya tekrar tekrar gidebilir; hayatının sonuna kadar gidebilir. Gözleri kapalı, çocuğunun üzerine çiçeklerin taçyapraklarını dökebilir. Mektubun yazarı ona bunu verdi.

Wade'in karısı, Jenny'ye bütün bunları açıkça söyleyebilirdi, ama belki May'in adını yazmak insafsızlık olurdu; belki onun adını yazmanın kendisine düşmeyeceğini düşünmüştü. Yazılmayanlar Jenny'nin duygularını esirgediğini belli etmeden esirgemek amacıyla yazılmıştı, onların, babayla kızın toprakta birlikte olduklarını May'in adını anmak zorunda kalmadan ona bildirmeyi amaçlıyordu.

Ama Jenny onun adının söylenmesini istiyordu: May, May. İzin isteyen bir isim. Jenny'nin bu izni vermeye hakkı yoktu ama eğer bu hak onda olsaydı, isteyen herkese verirdi.

Şimdi, hücresinde, yine acı içinde. Koridorun ucundan gelen müzik ona sert bir darbe vuruyor. Duvardaki karalama yine bir sese kavuşuyor ve bu ses ona, ardında hâlâ birisinin olduğunu söylüyor. Wade değil, Wade'in karısı.

"Elizabeth" diyor Jenny. Elizabeth'in, üst ranzada, şiltesinde kıpırdandığını duyuyor. Sonra o çıplak, kirli ayakların merdivene temas ettiğini görüyor. O ayakların basamak basamak hareket ettiğini görüyor, bacakları, gövdeyi, şimdi de elleri görüyor. Bir

dakika içinde, beklenti içindeki Elizabeth'in yüzü karşısında. Hâlâ merdiven basamaklarına tutunuyor, sonuncu basamakta durmuş, basamakların arasından Jenny'e bakıyor.

"Kocam Wade vefat etmiş" diyor Jenny. Bunun neredeyse bir yıl önce olduğunu açıklamıyor.

"Ah" diyor Elizabeth. Yüzünde beliren acı yalnızca Jenny'yle kurduğu duygusal bağdan değil, nasıl uygun bir cevap vereceğini o anda bilememesinden.

Jenny onun ıstırabına cevap veriyor. "Gel, yanıma otur" diyor.

Elizabeth oturuyor. Jenny, bu talebini Elizabeth'in şükranla karşıladığını görebiliyor. Elizabeth kollarını arkadaşının omuzlarına doluyor. Hiçbir şey söylemiyorlar. Jenny başını Elizabeth'in omzuna dayıyor, ikisi birden gözlerini duvara dikiyorlar.

2009

Eliot bazen, aralığından göle düştüğü rıhtımı görüyor rüyasında.

Rüya bir anıdan pek farklı değil, arka planda uyku olunca da bir anıdan daha tuhaf ya da daha net hale gelmiyor. Gerçek olaydan tek farkı, rüyada, sağ bacağı rıhtımın aralığından düşmeden önce de protezli. Bacağını kaybedecek kadar yaralandığı rıhtımda yürürken, son yıllarda bacağını kaybettikten sonra yürüdüğü gibi yürüyor: Yavaş yavaş, dikkatli, sağ ayaktaki ayakkabının çamurlu suyla sırılsıklam olduğunu fark etmeden, ıslaklığı yalnızca sol bacağında hissederek.

Ama rüyanın gerisi tamamen gerçek olaydaki gibi. Yine on beş yaşında. Birilerinin dolabının yanında, zeminde durduğu yerden aldığı sırt çantasını arıyor; atılacak öteberi, kitaplar ve değiştirdiği eski giysileriyle tıka basa dolu olduğu için sırt çantasını dolaba sığdıramamıştı. Bir telafi sınavı nedeniyle okuldan çıkışı gecikmiş. Sırt çantasının yok olmasına pek aldırmazdı ancak sınavının iyi geçmediğini düşünüyor ve eve gitmek istiyor.

Okul boşalmış. Dışarıda, akşama yaklaşan öğleden sonra saatlerindeki gökyüzü aniden grileşmiş. Rüzgâr yok, sadece karanlık bir durgunluk. Henüz yağmur yağmadığı halde kaldırımda yağmur kokusu var. Genç hademe Sonny yemekhaneyi süpürmüş, katlanır iskemleleri katlamış. Eliot o gece arkadaşı Justin'de kalmayı planlamıştı ama Justin bunun farkında değil gibi görünüyor. Justin gitmiş. Ya da belki de gölde bekliyor; olabilir.

Aylardan ekim ama hava hâlâ ılık. Justin orada mı diye göle gitmeden önce Eliot sırt çantası orada mı diye prefabrik sınıfların oralara bir göz atıyor. Gördüğü diğer kişiler, yalnızca otların arasındaki piknik masalarında yan yana oturmuş, kendilerini arabayla alacak kişileri beklerken ödevlerini yapan, arada bir de yağmur yağacak mı diye gökyüzüne bakan dördüncü sınıftan kızlar oluyor. Kızlar Eliot'a gülümsüyorlar ama seslenmiyorlar veya ellerini kaldırıp ona el sallamıyorlar. Bu durumda Eliot, adlarını bilmesi onlara vermek zorunda olduğu bir armağanmış gibi, kızların ad-

larını opera söyler gibi söylüyor. Kızlar minnettar, kuşkulu, cevap vermiyorlar. Kitaplarının içine daha çok gömülüyorlar ama masanın altında –Eliot göremiyor ama duruşlarındaki değişiklik bunu akla getiriyor– kızlardan biri Eliot'ın bu davranışı karşısında bir an için diğerinin eline yapışıyor.

Bu tepkiden, bir "olay" olmaktan hoşnut, Eliot birden sınava pek fazla aldırmamaya başlıyor; kendini yardımsever ve iyi hissetmeye başlıyor. Yaklaşan bir araba sesi duyuluyor. Kızlar sesi duyuyorlar, Eliot'a doğru bakmadıklarını özellikle belli ederek eşyalarını topluyorlar. Eliot gülümsüyor. Sırt çantasını aramak için yürürken, üç ayrı durumda altın renkli bel bölgesinde dudaklarını dolaştırdığı, uzun bacaklı, kısa saçlı kız arkadaşı Alyssa'yı düşünüyor. Alyssa, Eliot'tan bir yaş büyük ve Eliot'ın okuluna değil, Coeur d'Alene Lisesi'ne gidiyor. Alyssa rüyasında yer almıyor ama protez bacağın tersine rüyadaki olgulardan biri; Eliot'ın belirsiz ve titrek bir algıyla birlikte kendisiyle beraber aşağıdaki suya sürüklediği bir şey, buğulu bir ışık.

Eliot on beş yaşında ve Alyssa onun sırrı. Alyssa'nın bel bölgesi de sır. Alyssa'nın altın renkli teni de sır. Eliot bunları, birbirleriyle bahse girip birbirlerini dehşete salacak o sözleri Eliot'a söylemek için ikişerli üçerli gruplar halinde karşısına gelen, herhalde ikinci sınıftan, kardeşinin sınıfından kızların kalbini kırmamak için sır olarak saklıyor. Kızları hiçbir zaman tam olarak işitmiyor, tam olarak görmüyor çünkü sürekli kıkırdayıp ellerinin ardına saklanıyorlar. Ani ve cüretkâr çıkışları izleyen hızlı utangaçlıklar.

Ne dedi tahmin et!

Demedim!

Yarı yarıya göl sularına gömülmüş rıhtıma ulaşıyor. Rıhtımın baş kısmında, üstüne hademenin dikkatli ama titrek el yazısıyla yazılmış bir duyuru bulunan turuncu renkte bir koni var. Girişi yasaklayan bu tür duyurular okul arazisinin her yanında var. Bir rıhtıma, sanki duvarları ve tavanı olan bir binaymış gibi girilebilmesini seviyor Eliot. Tam burunlarının dibindeki kumlarda bile mümkün olmayan şeyler rıhtımlarda mümkün; söylenip unutulabilecek şeyler, yaz tembelliği içinde, ayakları suyun içinde sırtüstü uzanmış, rastgele savrulan bir eli bile fark etmeyen, önem bile vermeyen daha büyük yaştaki kızlarla aşılabilecek her türden çizgi bu rıhtımda sanki bir odanın içindeymiş gibi saklanıp sarmalanıyor. Burada

sanki yaz, rıhtımın ve rüyanın kıymıklı kenarlarından sonsuza dek tavana doğru yükselen yeni türde bir havanın oluşturduğu duvarlar arasına alınmış, hâlâ sonbaharın içinde duruyor gibi.

Ve işte çantası rıhtımın kuru ucunda, kapağı açık duruyor.

Eliot uyanıyor. Yatakta, kendisiyle birlikte bir kadın olduğunu hatırlıyor. Julia. Hâlâ rıhtımı düşünerek dönüyor, kolunu kadının beline doluyor. Kadın da kendisi gibi otuz bir yaşında, uzun, taranmamış ve görünmez bir el tarafından başının üstüne yığılmış gibi görünen boyalı sarı saçları var. Eliot onu sımsıkı tutuyor, çıplak omuzlarının üstünden nefes alıp veriyor. Kadın uyanmıyor.

Ama Eliot ona sarılmak amacıyla değil, kendine bir şeyi kanıtlamak, suyun uyandırdığı hissi üstünden atmak için sarılıyor. Elinden gelen şeyler konusunda kendinden hoşnut değil. Onu terk etti zaten. İki kez. Bir kere, bir partide tanıştığı Allie adındaki bir sosyal hizmet uzmanının dairesinde, bir kere de burada, üç gün önce, Ivy'nin telefon numarasını çevirdiği zaman.

Aslında, Ivy'yi sayacak olursa, Julia'yı iki kereden pek çok kez daha terk ettiğini itiraf etmesi gerekecek. Günde yirmi kez falan terk etmiş olmalı. Onu içinde olduğu sırada bile terk etti. Her gözünü kapadığında Julia'yı terk etti.

Bacağı gittikten sonra, hastanedeyken, yatakta yatıp pencerenin önündeki kavanozun –bacağındaki kasları yarıp geçen rıhtım tahtalarındaki koyu, kaygan kıymıktan mızrak ve çivilerin bulunduğu kavanozun– içinden pencerenin dışını seyrederken, acısı ve ağrı kesicisinin arasından, o sırada hedefinde olan sırt çantasını hatırlamıştı.

"Anne" demişti. Yanındaki sandalyede uyuyan annesi panik içinde uyanmış, eline sarılmıştı. Erkek kardeşi Gary de oradaydı. Hastanenin duvarına yaslanmış, tek başına tekrar tekrar dama oynuyordu. "Sırt çantamı kimse aldı mı rıhtımdan?"

"Neden sordun?" dedi annesi.

"İstiyorum."

Ama çanta kimsede değildi. Eliot'ın sırt çantası son üç gündür, anestezi ilaçlarının ve geçirdiklerinin tetiklediği kesintili rüyalardan

yükselen nemli ekim ışığının yarattığı bir pusun içinde, rıhtımda beklemişti. Nasılsa, iki bacağında da ağrı hissediyordu. Olmayan ve olan bacakların ikisinin ağrısı da bir muammaydı, çünkü kalan bacağı hiçbir hasar görmemişti. Diğer bacağın uyuşukluğu zonkluyordu; hava, bacağının şeklini alıp ürperiyor ve ağrıyordu. Olmayan bacak yanıyordu ve çamura batmış bir ayakkabı gibi sırılsıklam ve ağırdı.

Annesi okulu aradıktan sonra hademe Eliot'ın çantasını bulup getirdi. Kot pantolon giymiş, rıhtım boyunca çamurların içinde yürümüştü. Bir grup çocuk ona bakıyordu; Eliot daha sonra arkadaşlarından dinlemişti. Hademe Sonny rıhtımın ucundaki çantayı almış, iki koluyla kucaklamış ve çamurların içinden geri dönmüştü. Şişman göbeğine kadar suya batmış vaziyette çantayı hastaneye kendi getirmiş, giysileri hastane odasını göl yosunu ve kum kokusuyla doldurmuştu.

Eliot yorgunluk ve mide bulantısı ve gerçek ve hayali ağrılarının arasında, hademenin hissettiği suçluluk duygusundan kendini sorumlu hissederek, "Uyarı konisi koymuştun," demeyi başardı, "yazıyı okudum."

Fakat hademenin yüzünden, uyarı konisinin yeterli olmadığını hissettiği açıktı. "Rıhtımı uzun süre önce yıkmalıydım" dedi. Kendi oğluymuşçasına Eliot'ın alnına dokundu. Eliot, adama karşı ne kadar olumlu duygular hissetse de, bağışlayıcı duygularını uygun şekilde ifade etmenin yükü altında sabırsızlandı.

Bu nedenle uyur gibi yaptı.

Yalnız kaldığında oturmaya çalıştı. Sırt çantasını açtı.

Çantanın içinde bir fen kitabı, yarısı yenmiş dört günlük bir sandviç ve dikkatle, sıkı sıkıya üçgen şeklinde katlanmış bir parça kâğıt vardı. Kâğıdın katlarını açtı ve yatak örtüsünün üstünde düzledi.

Sayfanın üst kısmında bir baştan bir başa işaretler vardı. İşaretleri saydı. On iki. Bu işaretlerin altında, değişik kategorilere ait bir dizi madde vardı: Koca, İşler, Aile, Evcil Hayvanlar, Kocanın İşleri. Kâğıdın alt kısmında, büyük harflerle MASH yazılıydı ve sözcükteki M ve A harflerinin üstü çizilmişti. H ise birkaç kez daire içine alınmıştı.

Her kategorinin içinden bir madde bu şekilde daire içine alınmıştı, diğerlerinin üstüyse o kadar şiddetle çizilmişti ki Eliot yaza-

nın ne olduğunu önce pek anlayamadı. Yalnızca bir kere ama kalın biçimde vurgulanarak daire içine alınmış olan kendi adına parmak uçlarıyla dokundu.

Bunun bir fal bakma oyunu olduğunu biliyordu. Bir hemşireye bu konuda daha fazla bir şey bilip bilmediğini sordu. Kadın hâlâ gençti. Gülümsedi. Parmağıyla her bir harfe dokunurken, hepsinin neyi temsil ettiğini açıkladı. M'yi parmak ucuyla bastırırken "Malikâne," dedi, "Apartman dairesi, Salaş baraka, Hane."

"Peki bunlar?" diye kâğıdın tepesindeki işaretleri gösterdi Eliot.

"Onlar" dedi kadın, kâğıdı eline alıp inceleyerek ve düşünerek. Sesi uzaklardan gelerek, "Çok tuhaf," dedi, "ne olduklarını neredeyse hatırlayacağım, neredeyse."

Eliot, Ivy'yle, Idaho'ya geri döndüğünde, Noel'den birkaç gün sonra, donmuş bir gölde, kendisi yirmi dört Ivy yirmi iki yaşındayken tanışmıştı. Sabahın erken saatleriydi ve Ivy kovalarının üstüne oturmuş, beyaz buzun içindeki kara deliklerin üzerine eğilmiş, onu görmezden gelen balıkçıların etrafında daireler çizerek paten kayıyordu. Eliot onu uzaktan gördü. Göl kıyısındaki patikada yalnız başına yürüyordu. Ivy beyaz patenler, siyah bir tayt ve sıçan tüyünden yapılmışa benzeyen bej rengi bir palto giymişti. Saçları, uzun, koyu renk bir örgü halinde omzuna dökülmüştü.

Eliot o gün bacağını takmıştı.

Ivy kıyıya yakın kayıyor, birini arıyordu. Sonra buzların ötesinden el salladı, Eliot da el salladı. Ivy kayarak ona doğru geldi. Eliot dikkatle buzun kenarına doğru ilerledi.

"Mark'ın arkadaşlarından biri misin?" diye sordu Ivy.

"Hayır" dedi Eliot.

"Buraya balık avlamaya gelmedin mi?" diye sordu Ivy.

"Yalnızca yürüyorum."

"Beni tanımıyor musun yani?" diye sordu kız.

"Hayır" dedi Eliot gülerek. "Kimsin sen?"

"Ivy" dedi kız. Dikkati dağılmıştı, omzunun üstünden arkaya bakıyordu. Eliot, kızın paltosunun kapüşonunun çengelli iğnelerle iliştirilmiş olduğunu, çıtçıtların koparıldığı yerlerde paltoda ufak delikler açıldığını gördü. "Birilerini bekliyorum. Herhalde uyuyakaldılar."

O anda Eliot'a kızın başka söyleyecek bir şeyi kalmamış gibi göründü. Kız içini çekti, arkasını döndü. Bu yüzden Eliot, onu orada tutmak için, "Cebimde otuz dolar var. Bahse girmek ister misin?" dedi.

Kız şaşırdı. "Ne bahsi?"

Eliot başında kimsenin olmadığı bir deliği işaret ederek, "Eğer sağ bacağını şuradaki suda benden daha uzun süre tutabilirsen sana otuz dolar veririm."

Kız güldü. "Neden sağ bacak?"

"İşte."

"Ya tutamazsam? Sen ne kazanacaksın?"

Eliot omuz silkti. "Ben bir şey kazanmayacağım."

Ivy'den ayrıldıktan sonra, o yıl içinde birçok kadınla birlikte oldu – yüksek lisans öğrencileri, bir şair, bir müzik grubunun vokalisti, bir kitapçı çalışanı, hepsi de bir şekilde birbirlerine benziyordu, soğuk, akademik bir güzellikleri vardı. Tüm bu kadınlar, Eliot'ın dairesindeki, sigara içerek ya da kitap okuyarak yüzlerinin her noktasında alaycı bir ifadeyle oturdukları fare rengi ekose kanepeden komik bir şey seyredercesine uykulu, neredeyse taşlaşmış gözlerle bakarlardı ona. Bunlardan biri burun deliğinin kıvrımında pırlanta taşıyordu, bir başkasının sandaletli ayağının üstünde büyük ve mor bir doğum lekesi vardı. Bir tanesinin başının yan taraflarında, gözlerinin içine giren mavi kâküller vardı, öyle ki gözüne girmesinler diye durmadan gözlerini kırpıştırırdı. Bir başkasının –Julia– ön dişlerinden birinde, şimdi Eliot'ın onu uyandırmak için üstünde dilini gezdirdiği bir çentik vardı.

Eliot yirmi dört yaşındayken başlayıp otuz yaşına gelinceye kadar, altı yıl Ivy'yle birlikte oldular. Bütün ilişkileri boyunca Ivy, Eliot'ın ona ayak uydurmak için verdiği mücadeleyi hiç fark etmedi. Hemen her zaman Eliot'tan bir iki adım ileride yürüdü, başını arkaya çevirip onunla omzunun üstünden konuştu, bazen Eliot'ın yüzündeki ifadeyi yorumlamak için bir anlığına arkasına döndü. Ivy'nin fark etmemesi Eliot'ı memnun ediyordu. Günün sonunda boynunun neden tutulduğunu anlayamamasından Eliot hoşnuttu. "Boynunu

kasıp duruyosun" diyordu Eliot ona. Ivy yalnızca gülerdi. Hep ayağı takılır, sendeler, kaybolur ve önden giderdi. Hiç farkında olmadan bir adım önde olurdu. Onunla ilgili her şey –yaz günlerinde bile giydiği çirkin bej paltosu, örgüsünden kurtulan kahverengi dağınık saçları– gibi bu da Eliot'ı çileden çıkarır ve heyecanlandırırdı.

Eliot otuz yaşına gelince, Eliot'ın büyüdüğü sokağın pek de uzağında olmayan bir yerde, Idaho'da Post Falls'ta birlikte dubleks bir daireye taşındılar. Eşyalarının kutularını açarlarken Ivy bir kavanozda rıhtım tahtalarının kıymıklarını buldu.

"Elime alabilir miyim?" diye sordu.

"İstiyor musun?"

"Biraz, galiba."

Eliot kavanozu açtı, Ivy elini içine soktu. Çıkardığı tahta parçası on beş santim uzunluğunda ve iki buçuk santim kalınlığında, tırtıklı, sivri ve kahverengimsi yeşil renkte bir şeydi.

"Kanın yüzünden mi böyle görünüyor?" diye sordu Ivy.

"Kısmen, galiba."

Ivy başını salladı. Eliot, Ivy'nin, rıhtımdan kalan bu eski parçaların kendisine gösterdiği şeyi kafasına depolamasını seyretti. Bir şey göstermişlerdi; Eliot bunu onun yüzünde görebiliyordu. Eliot, Ivy'nin ne olduğunu söylemeden bunu kafasına kaydetmesini izledi. Aslında Ivy onu orada bir an için yalnız bırakmış gibiydi.

Bu daha önce de birçok kez olmuştu. İlk kez, tanıştıkları gün olmuştu. Ivy kızarmış ayağını buzlu sudan çıkarmış, paltosuna sarmış ve ona güvenle, kendini beğenmişçesine "Sıra sende" demişti. Sonra Eliot bacağını suya soktuğunda Ivy birden suyun Eliot'ın pantolonunu, pantolonun örttüğü mekanizmaya nasıl yapıştırdığını görmüştü. Başını kaldırıp şaşkınlıkla Eliot'a bakmıştı. Eliot onun yüzünde, şimdiye kadar kimsede görmediği özel bir anlayış hissetmişti.

Böylelikle, Eliot, tıpkı buzun üstünde olduğu gibi yatağın üstünde de donakalmışçasına, Ivy'nin geri dönmesini bekledi. Bir dakika sonra geri döndüğünde, Ivy içini çekti ve kıymıkları tekrar kavanozun içine koydu. "Seni kesip çıkardıklarını hatırlamıyor musun?" diye sordu kavanozun kapağını sıkıştırırken.

"Testere sesini bile hatırlamıyorum."

Bunu Ivy'ye daha önce de anlatmıştı ama Ivy hiç söylemediği halde bu olanların büyük bir muamma olduğunu, olup bitenlerin

yalnızca kendisinin anlayabileceği, hatta yalnızca bazen anlayabileceği bir şey olduğunu düşünüyor gibiydi. Pek çok kez Eliot'tan hikâyeyi tekrar anlatmasını istemişti, ama bu kez bunu istemedi:

Ama Eliot yine de Ivy'ye yaklaşıp, elini başparmağıyla okşayarak anlattı.

"İlk düştüğümde ne kadar çok yara aldığımı bilmiyordum. Tahta parçalarının içime girdiğini görüyordum ama bunların bacağımı kaybetmeme neden olacak kadar derin olduğunu bilmiyordum. Eğer biri beni duymuş olsaydı, izler tam şurada olacaktı." Ivy'yi tutmayan eliyle bacağının olması gereken yerdeki havayı eliyle savurdu. "Ama saat geçti. O yüzden, bacağım rıhtım tahtalarından aşağı geçmiş vaziyette orada kaldım, yardım için seslendim. Kendimi yukarı çekmeye ne kadar çalıştıysam tahtalar ve çiviler bacağıma o kadar derinlemesine saplandı. O kadar sıkışıp kalmıştım ki suyun tahtanın çatlaklarından yukarı sızdığı yerler hariç suyu görmüyordum bile, o zaman da suyun içinde kendi kanımı görüyordum."

"Anlıyorum" dedi Ivy, yumuşak bir sesle. "Korkunç bir şey."

Eliot, Ivy'nin sesinde nazik bir tereddüt işitti ve Ivy'nin şu anda hikâyeyi tekrar dinleyecek durumda olmadığını anladı. Konuşmayı burada kesmesi gerektiğini biliyordu ama her nasılsa kesemedi. Ivy'nin imasını fark etmemiş göründü ve bir kere daha okulu, sonra kısa bir yürüyüşle erişilebilen tepenin altında, daha büyükçe olan göle yalnızca bir kanalla açılan False Mouth Bay adlı küçük bir koycuğa yapılmış rıhtımı anlatmaya başladı. Koyu, sadece o kanalda kesilip sonra devam eden, neredeyse tam bir daire oluşturan bir dizi ağaç çevreliyordu.

"İşte bu nedenle kimse beni duymadı" dedi Eliot. "Sesim kısılana kadar bağırdığım halde."

Tahtaları eliyle kırmaya çalıştığını anlattı. Yorulup sırtüstü yatmaya çalışmıştı ama onu da yapamamıştı ve tahtalar daha da derine gömülmüştü. Rıhtımın üzerinde bükülü duran diğer bacağı hiç yara almamıştı ama ona da kramp giriyordu. Sağlam bacaktaki kramplarının, daha o zamandan hissetmemeye başladığı, suyun içindeki bacakta bulunan yaralardan daha fazla acı verdiğini hatırlıyordu.

Bu şekilde gece olmuştu. Annesi onun bir arkadaşıyla beraber olduğunu sanıyordu; arkadaşıysa Eliot'ın ona gelmeyi planladığını bilmiyordu. Eliot yıldızları görmüyor, yalnızca gökte dolaşan siyah bulutları görüyordu. Fırtınanın yaklaştığını fırtına gelmeden an-

lamıştı. Havada elektrik vardı. Eğreltiotları ve ısırganotlarında bir ürkeklik vardı.

Sonra, birdenbire, rüzgâr.

Rıhtımı sallayan her dalga tahtadan hançerleri bedeninin içine daha fazla geçiriyordu. Bir dalga üstünden geçtikten sonra rıhtım alçalıyor, hançerler bedeninden yarı yarıya dışarı çıkıyordu. O zaman Eliot kurtulmaya çalışıyordu ama bir başka dalga aynı dayanılmaz acıyı tekrar bacağına saplıyordu. Hatırladığı son şey rıhtımdaki delikten geçerek püsküren su olmuştu. Kanının, deliğin etrafındaki ahşabı nasıl kararttığını hatırlıyordu. İlk kez, *bu olanlar gerçek ve şu anda oluyor* diye düşündüğünü hatırlıyordu. Neredeyse gülünecek şeylerdi. İçinde bulunduğu şaşkınlık ve hissettiği acı aynı anda hem öylesine dehşet verici hem de öylesine gündelik bir şeydi ki. Yağmur şakır şakır yağarken, rıhtım tahtaları kaslarına gömülürken ve dayanılmaz bir acı içindeyken bile bunu pek hissetmiyordu çünkü durumu tam anlayamamıştı – anladığı zaman da olayın gerçek oluşuna acısından daha çok şaşırmıştı.

Ivy'ye, bildiği diğer şeyleri başkalarından duyduğunu söyledi. Hademe onu ertesi sabah erkenden, bilincini kaybetmiş halde, tuhaf bir açıyla öne doğru kendi üstüne yıkılmış, başı rıhtımda deliğin hemen önünde, içi dışına çıkmış bacağına, saçına kan bulaşacak kadar yakın bir vaziyette bulmuştu. Hademe suya atlamış, rıhtıma yanaşarak sağ olup olmadığını anlamak için ona dokunmak istemişti. Sağ olduğunu anlayınca da elektrikli testereyi almış, rıhtımı yarısına kadar keserek bacağının serbest kalmasını sağlamıştı. Eliot hastanede neredeyse bir tam gün kendine gelememiş, kendine geldiğinde de bacağının olması gerektiği yerde battaniyenin dümdüz olduğunu görmüştü.

Eliot anlatmayı kesti. Ivy'ye baktı. Ivy başını öne doğru salladı, ama Eliot'a göre bu Ivy için yetersizdi; Eliot'a öyle geliyordu ki, eline aldığı rıhtım tahtası kıymığı biraz önce Eliot'ın söylediği sözlerden daha fazla anlam ifade etmişti Ivy için. Eliot, Ivy'nin, onun öyküsü üzerinde, kendisinin sahip olmadığı bir tür denetime sahip olduğu fikrinden rahatsız oldu. Genellikle, öyküyü Ivy'ye anlattığında ona yeni bir şey de açıklayabiliyordu. Ama Ivy şaşırmış ya da büyülenmiş görünmedi. Tam olarak hayal kırıklığına uğradığı da söylenemezdi, ama ilgilenmemişti. Orada, yanında duruyordu.

"Başka bir şey daha var" dedi Eliot, çaba göstererek. "Sana orada bir grup küçük kız vardı dediğimi hatırlıyor musun?"

"Sana âşık olan kızlar. Evet."

"Sanıyorum onlara ait bir şey buldum çantamda."

"Ne?"

"Bir fal oyunu. Benim adım daire içine alınmıştı."

Ve işte o zaman belirdi. Ivy'nin yüzündeki ifade. Eliot'ın tam yanında oturuyordu ama bir anda çok uzaklara gitti ve Eliot onun o an orada, rıhtımda olduğunu anladı. Eliot o heyecanı yeniden duydu, o dehşeti ve rahatlamayı. Ivy'nin dudakları hafifçe birbirinden ayrılmıştı. Eliot'ın yüzünü inceliyordu çünkü karşısında onun yüzü vardı.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Eliot, göstermek istemeyeceği ölçüde ısrarlı bir bekleyiş vardı sesinde. O sırada Ivy ayağa kalktı, kavanozu komodinin üstüne koydu. "Ivy, söyle, ne oldu?"

"Bir şey yok" dedi Ivy. Sonra şaşkınlıkla güldü.

"Lütfen söyle."

Ivy omuz silkti. "Birden o küçük kızlardan birinin bunu kasten yaptığı geldi aklıma."

"Ne demek istiyorsun?"

"Sırt çantasını bilerek oraya koydu, senin oradan aşağı düşeceğini bilerek. Kız o kadar hafifti ki rıhtım tahtaları onu taşıdı."

Eliot'ın kafası karışmıştı. "Ama bana âşıktılar. Hepsi. Neden böyle bir şey yapsınlar ki?"

Ivy durdu, saç örgüsünü omzundan geriye attı, aynada yüzünü kontrol etti. Birden yorulmuş gibiydi, Eliot'ın yetişmesini daha fazla bekleyemeyecek kadar ilerlemiş, arayı açmıştı sanki. İlgisiz bir tavırla, "Neden yaptıklarını bilmem," dedi, "seni sakat bırakmak için olsa gerek."

Ivy'nin, Eliot'ın geçmişini böyle hafife alarak yeniden değerlendirmesi ve belki de akşama kadar pekâlâ unutabilecek olması Eliot'ı rahatsız etti. Bu olaydan uzun süre, bir ay kadar uzak kaldı. Olayı nereye oturtacağını bilmiyordu. Birlikte oturdukları ilk aydı. Ivy bir deponun müşteri kabul masasında çalışıyordu, Eliot ise kazan tamiri yapıyordu. Ivy akşamları evin duvarına bitişik tavşan kafesindeki tavşanları kıvırcık salata yaprağıyla besliyordu. Eliot yanında durup onu izliyordu.

O ay aralarında değişen şey görünmez bir şeydi. Eliot bunu çoğu zaman göz ardı edebiliyordu. Ama en mutlu anlarında, ağzında bir tat şeklinde ortaya çıkıyordu. Zevk anlarının çevresinde dolaşıyordu. Ama Ivy bu değişikliğin hiç farkında değildi.

Bacağını kaybetmesi çok uzun süredir hayatının, kim olduğunun başlangıcı olarak görünmüştü Eliot'a. Bacak bu öyküde ikincildi; ondan seve seve vazgeçebilirdi, şunlar var olmaya devam ettiği takdirde: Hademe, elektrikli testere, rıhtım, adlarını şarkı halinde söylediği, piknik masasının etrafındaki utangaç küçük kızlar. Bunlar önemliydi. Bunlar vardı çünkü Eliot'la ilgili bir durum vardı. Ardından yoğun bir şeylerin izlediği bir durum.

Ama Ivy, ilgisiz bir tavırla omuz silkerek onun öyküsünü değiştirmişti. Öykünün içindeki kişileri değiştirmişti. Ardından yoğun bir şeyler izlememişti – yoğunluğu izleyen kendisi olmuştu. Öngörülebilecek bir şeydi bu. Başka birinin, ikinci sınıftan herhangi bir kızın zaten onun için hazırladığı suya yönelmişti. Hayatının başlangıç sahnesinde pasif bir oyuncu olup çıkmıştı.

Eğer Ivy dikkatsiz bir anında ona bunları hissettirebiliyorsa, başka neleri elinden almaya gücü yetmezdi ki?

Ivy eve gelip de Eliot'ın eşyalarının gittiğini görünce dehşete düşmüş olmalıydı. Eliot masanın üstüne, rıhtım tahtalarından çıkmış kıymıkların olduğu kavanozun altına sıkıştırılmış şekilde altı aylık kirayı karşılayacak bir çek ve bir not bırakmıştı. İstedikleri farklı şeylerdi, sebep Ivy değildi, ona olan aşkı devam ediyordu vesaire.

Çünkü soğukluk, kendini teşhir etmekten daha iyi, zalimlik de korkaklıktan yeğdi.

Ama Eliot, ayrılmalarından sonraki yıl içinde, duyduğu korkudan daha da güçlü bir şey hissetti. Tıpkı olmayan bacağını hissetmesi gibi, Ivy'nin varlığını hissetti yakınında. Ivy'nin bildiği şeyleri biliyor, onun söylemediği şeyleri söylemiyordu.

Onu tutmak için uzanıyor. Onu arıyor. Bu anıların varlık sebebi bu: Kendi hayalini yaratmak değil, onu yaratmak. Sanki Ivy'nin o suyla, bacağındaki tahta parçalarıyla bir ilgisi varmış gibi. Bacak artık hiçbir anlam ifade etmiyor. Rıhtım anlamsız. Aslolan Ivy. Eliot'ın hayatının başlangıcı ileri doğru itildi, başka bir göle doğru.

Başka bir mevsime. Başka türde bir kendini teşhir etmeye. Hissedemediği bir buza.

Ivy'yi seviyor.

Şu anda, onun yerine Julia'ya sarılıyor. Uyumaya çalışıyor. Eski rüyasını, iki bacağı üstünde rıhtımda yürüdüğü, kaybedecek bir şeyinin olduğu rüyayı görmeye çalışıyor.

Ama göremiyor. Diğer kadının saçlarının kokusunu duyuyor.

Ve Ivy cevap vermeyecek. Ivy yazmayacak. Büyük ihtimalle kavanozu da atmıştır.

2012

Wade öleli iki yıl oldu ama yokluğu hâlâ her yerde. Ann, Wade'in geçmişinin ağırlığını Wade sağken olduğundan daha fazla duyuyor çünkü Wade yanında değil, her şeye onunla birlikte katlanması mümkün değil, Ann'in ondan hiçbir zaman istemeyeceği günahlarının affı olasılığını yine de bedeninde saklı tuttuğunu bilmenin verdiği rahatlığa sahip değil, oysa bu gücün Wade'de olduğunu bilmek Ann'i rahatlatıyordu: *Bizim şarkımız değildi o, Ann. Başka bir şarkı söylüyordu. Bunun seninle ve benimle hiçbir ilgisi yoktu.*

Ama şimdi öykü tamamlanabileceği kadar tamamlandı. Wade'in geçmişinin ayrıntıları hem güçlü hem de eskimiş durumda. Hem çok fazla, hem yetersiz. O şarkı, aşklarının ilk dönemlerinde söyledikleri o güzelim şarkı şimdi kızının ölümünün kesin nedeniymiş hissini veriyor Ann'e. Bu, üstünde dayanılmaz bir baskı yaratıyor. Bazen Ann'in yataktan çıkamamasına yol açıyor.

Ama Ann hayatını sürdürmek için durmadan başka bir yol arıyor. Alışkanlıklarının tuhaflaştığını, kendini dış dünyaya kapatmaya başladığını biliyor ve buna son vermek istiyor. Aşkının yol açtığı şeylerin korkunç ağırlığını hissettiğinde, kendini dışarı çıkmaya zorluyor. Kara ya da sıcağa rağmen zar zor yürümeye gayret ediyor. Wade öldüğünden beri ona huzur veren tek şey bu, dışarıda dolaşmak, farklı bir geçmişin izlerini bulmaya çalışmak. Bunu Wade'in cenazesinden bir hafta sonrasından beri yapıyor. O gün, yalnızlıktan hasta vaziyette, arşive göz atmak için Sandpoint'teki müzeye doğru sürmüştü arabasını. Kendi kaybıyla hiçbir ilgisi olmayan o narin kitap yapraklarını çevirirken ve dışarıda yağan Ocak yağmuru karları eritirken tahammül edebileceği tek yerin müze olduğunu hissetmişti. Orada, dağın kendisine miras kalmış olan tarihinden daha önce de bir tarihi olduğunu öğrenmişti. İlk yerleşimciler 1800'lerin sonlarında, kısa bir süreliğine gelmişlerdi. Adsız dağda uzun kalmamışlardı. Ama geride, tahminen onlara ait çiçekler kalmıştı. Aslında, dağa bir ad verecek kadar uzun kalanlar da çiçekler olmuştu: İris, yani süsen çiçeği. Okuduklarına göre

şu anda bile, ormanın derinliklerinde, her yıl öbek öbek açan ev yetiştirmesi süsenler vardı.

Yerleşimcileri öğrendiği gün, Wade'i gömdükten bir hafta sonraki o yağmurlu günde, Ann, soluduğu havada bile dağın tarihinin katmanlarını hissetti. Kederinin dalgalarının; artık yaşayan hiç kimsenin hissetmediği keder dalgalarıyla, bir yüzyıl önce bu kederi hisseden insanlara koktukları gibi kokan yellerle taşınan başka keder dalgalarıyla çarpıştığını hissetti. Yağmurda Wade'in köpeği Roo'yla beraber yürürken kendini küçücük hissetti. Küçük olmak zaten aradığı bir şeydi. Avuntuyu yalnızca, ona kendi önemsizliğinin kanıtlarını sunarak günahlarını bağışlatacak olan o diğer geçmişten bazı izler aramakta buldu, ya da böyle düşündü.

Ama son iki yıl boyunca yaptığı yürüyüşler yeni bir şey ortaya çıkarmadı. Süsen çiçeklerine ya da araba dingillerine rastlamadı. Bulduğu tek özel şey, Wade'in altı köpeğinden en çok sevdiği köpek olan ve Ann'in başka bir yuva bulmamaya karar verdiği Roo'nun dostluğunun verdiği büyük mutluluk. Yürüyüşlerinde, dağa tımanırlarken Roo taşlı dere çukurlarında kayboluyor, sonra Ann'in orada olup olmadığını kontrol etmek için her on dakikada bir ortaya çıkıyor. Bazen, ortaya çıktığında, bir geyik bacağı veya omurgasını veya akla gelmeyecek bir başka armağanı da yanında sürüklerken ikramını bu kadar uzun bir mesafe boyunca taşımak zorunda kaldığı için biraz canı sıkılmış görünüyor. Roo sanki kendi istekleri dışında, uzun süredir alışılagelmiş bazı emirleri uyguluyor.

Ann, Roo'yu çok seviyor. Onun kendisine Wade değil Ann olduğu için yorgun bir hüzünle bakmasını bile seviyor, çünkü kendisi de ona karşı aynı duyguları hissediyor: *Sen Wade değilsin.* Onlarınki, birbirlerine karşı eşit şekilde duydukları hayal kırıklığıyla ve paylaştıkları şu bilgiyle mümkün olan bir bağlılık: Bir zamanlar ikisi de, o çok önemsedikleri kişi için ayrı ayrı yeterliydi.

Ama bu, paylaştıkları bir yalnızlık: Roo yalvarsa da, ayağının dibine bir zamanlar Wade'in onu sınamak için kullandığı eski deri parçalarını bıraksa da, Ann onu nasıl eğiteceğini bilmiyor. Roo, Wade'in ona sunduğu zor sınavları, incelikli av oyunlarını özlemiş görünüyor. Roo, dişlerinin arasında bir tavşanla Ann'e gelince, Ann ona ayağıyla toprak savuruyor, "Hayır, hayır!" diye bağırıyor ve tav-

şanı ondan alıyor. Roo'nun bunun için eğitildiğini bildiği halde böyle yapıyor. Roo'nun bacaklarındaki kaslar Wade'in sesinin anıları.

Wade öldüğünden beri Ann, Wade'in ona bıraktığı tek dili öğrenmeye çalışıyor – bir hayvana duyulan sevgi. Yine de, köpek Wade'in ne isteyeceğini biliyor. Yine de, köpek kazmaması gereken yerleri kazmaktan kaçınıyor, öldürmemesi gerekeni öldürmekten kaçınıyor. Bir de bana bak, diye düşünüyor Ann, Wade'le on üç yıl evli kaldığım halde nereye gideceğimi, ne yapacağımı, kim olduğumu bilemez haldeyim.

Bunları aralarında hiçbir zaman konuşmamışlardı. Hiçbirini. Ann ileride neler olacağını anladığı zaman bile. Belli bir noktaya geldiklerinde ise artık sormak için gecikmişti. O noktada, Wade'in yap dediği şeylere güvenebilir miydi? Bunları söyleyenin gerçekten Wade olduğuna inanabilir miydi?

Ama köpeklere karşı Wade hep istikrarlıydı. En kötü günlerinde bile onları her zamanki hiç değişmeyen yerinden, o ulaşılamaz bilgi haznesindeki bilgilerle eğitiyordu. Piyanoda bazı şarkıları, çocukluğundan beri çalmadığı ve unuttuğunu sandığı şarkıları çalarken ve ezgiler parmaklarından döküldüğünde bazen Ann de böyle bir şey hissediyor. Ann, köpeklerin ve çocuk ezgilerinin durduğu öyle bir yeri biliyor. Hastalığın kurcalamadığı bir bellek kilidi.

Eğer June sağsa, yirmi altı yaşında olacak.

Şimdi aylardan eylül ve tozlu topraklı bir günün öğleden sonrasının geç saatleri. Çamların kahverengi iğne yaprakları ağaç diplerini sıcak, bal kokulu bir örtü gibi kaplamış. Ann, Ponderosa postanesinin önündeki bankta oturmuş, beklediği kahverengi zarfı henüz açmış.

Zarfın içinde Tom Clark'tan not yok; zaten hiçbir zaman olmaz. Yalnızca June'un bir resminin birkaç kopyası.

Yirmi altı yaşındaki June, şimdi Ann'in oturduğu gibi bir bankta, ama otobüs durağındaki bir bankta oturuyor. Tom onu bir market çalışanı üniforması içinde çizmiş, sarı beyaz gömleğine isminin yazılı olduğu bir yaka kartı iliştirilmiş. İşten henüz çıkmış gibi görünüyor ve gülerek cep telefonuyla konuşurken başını kaldırmış otobüs durağının saçaklarındaki bir kırlangıç yuvasına doğru bakıyor. O çamur deryası içinde dört tane küçük yavru var, ağızları

baklava şeklinde açık. June'un çevresinde ima edilen bir telaş ve kargaşa var, ellerinde alışveriş torbaları olan insanlar saatlerine bakıyorlar. Ama June başını yukarı kaldırmış, yalnızca kırlangıç yuvasının farkında. Saçları kısa, ve koyu kahverengi, uçları morumsu bir kırmızıya boyanmış.

Ann, resmi elinde tutmuş, yolun karşısında uzanan ve on altı yıldır yaşadığı bu kasabaya bakıyor. Buraya gelirken yolun en güzel üç kilometresinde yürümeyi amaçladığı için ancak bir kısmını arabayla gelmiş. Arabasına ulaştığında belki de hava kararmış olacak ama o ormandan artık korkmuyor, geceleyin bile. Halbuki yukarılarda içinde bulunduğu tecrit durumunun, çevresinde çalacak tek bir kapı bile olmayışının; resmini şimdi elinde tuttuğu bu kadına benzer, bu dağı, bu kasabayı bütünüyle yüzünden silmiş tatlı bir şehir kızına benzer bir kadının açacağı tek bir kapının bile olmadığının şimdi eskisinden çok daha fazla farkında.

Ann, gelen mektupların geri kalanını bankın üstünde bırakarak kalkıyor ve el ilanını asmak üzere postaneye giriyor. Postane görevlisi kadın arka tarafta mektupları ayırıyor. Ann kadının bir şarkı mırıldandığını işitiyor. Ann'le birlikte içeri giren Roo, Ann'in peşinden ilan panosuna gidiyor. Ann ilan panosuna, Tom'un yaptığı, June'u gösteren resmi, orada zaten asılı olan, devletin yaptırdığı resmin yanına asıyor ve sonra bir adım geri çekilip ikisine birden bakıyor.

Ama Ann şimdi postanede, biraz önce kendi astığı resmin yanında Ulusal Kayıp ve İstismara Uğramış Çocuk Merkezi'nden gelen resmi ilanı görünce, bu ilan hakkındaki fikrinin değiştiğini fark etmek onu şaşırtıyor.

Yıllarca, devletin yaptığı, bilgisayarda çoğaltılmış bu fotoğraflar Ann'i hayal kırıklığına uğratmış, rahatsız etmişti. Hem Ann'e hem de Wade'e bir kızın değil yorgun bir hayaletin yaş almasını gösteriyorlar gibi gelmişti ve zaten yardım için Tom'a başvurmaları da bu nedenle olmuştu. Ama şimdi, ilk kez, yirmi altı yaşındaki yüz bir hayaletin yüzüne hiç benzemiyor, daha çok Ann'in hiç tanımadığı bir kadının yüzü.

Birdenbire, artık iki tane June var gibi oluyor. Biri o resim, diğeri de o fotoğraf. Resim June'un hayatını ayrıntılarla doldurmuş. Ona bir yer ve zaman vermiş. Acının içinden çıkarak çizilmiş. Ama bilgisayarla çizilmiş olan serinkanlı, neredeyse kayıtsız fotoğraf yalnızca anlık bir bakış, hareket halindeki bir arabanın penceresinden göz

ucuyla görülen bir parıltı. Hayatının bir fonu yok. Geleceği öngörerek yaratılmış bu fotoğraf bir çocuğun bu günden, ileriki yıllarda kendi geleceğine dair kurduğu anlık bir tasavvur, bugünkü benliği boşalmış olan yeni bir benlik; boş gözler ölümün değil, yalnızca tam hayal ürünü olmayan bir geleceğin içinden bakıyor. Çünkü gerçek June'un istediği buydu: Güzel ve içi boş bir yetişkinlik durumuna gelmek. Hep bu rüyaya doğru adım atıyordu, çocukluğundan, kendinden arınacağı o noktaya. June'un istediği, hep istemiş olduğu şey bu: Büyümek, kalıbını aşmak.

Ann buraları nasıl bırakabilir? Buralarda nasıl kalabilir?

Gözlerinde yaşlarla ilan panosundan uzaklaşıyor ve dışarı çıkıyor, bankın üstünde bıraktığı küçük reklam ve fatura yığınını topluyor.

Yığının en üstünde yeni bir şey var, mektupları ilk aldığında farkına varmadığı bir şey, gerçek bir kişinin el yazısı.

Zarf Wade'e hitaben yazılmış.

Sol üst köşede June adı var.

2012

4 Ağustos

Sevgili Wade,

Bilmeni isterim ki çocukluğumdan hatırladığım ama çok da yakından tanımadığım baban Adam Mitchell'a minnettarım. Aramızdaki arkadaşlık hakkında çok az şey hatırlamam sadece onun bana hiçbir zorbaca harekette bulunmadığı anlamına gelir. Bu belki bir mektup için nezaketsiz bir başlangıç ama başka nasıl yapabileceğimi de bilmiyorum. Son derece istikrarlı olduğu için kanıksanabilecek, sonra unutulabilecek, daha sonra da bunamasına yorulabilecek bir şey olan cömertliği için ona müteşekkir olduğumu bilmeni istiyorum. Hiçbir özelliği olmayan iyi yüreklilik en nadir rastlanan ve en dürüst olanıdır.

Bana bir suçlu gözüyle baktığından hiç kuşkum yok. Bu bazı açılardan doğru ama bazı açılardan da değil. Babanın bana yolladığı para konusunda sana uzun süredir yazmak istiyorum. Paranın kimden ve niçin geldiğini hiç umursamadığımı bilmeni istedim. Tek umursadığım paranın gelmesiydi. Başka insanlara, hayatlarını kolaylaştırmak için verilen şeyler bana hiç verilmedi. Hiç evlenmedim ama bir kızım var, adı Bailey. Kızım senden birkaç yaş büyük. En büyük çek olan ilk çek geldiğinde Bailey on altı yaşındaydı. 1968 yılıydı. Ketchum'da hizmetçi olarak çalışıyordum ve babandan gelen çeki çalışma aralarından birinde açtım. İçinde bir de not vardı. Notta tam olarak ne dediğini hatırlamıyorum ama beni kendi kızı sandığını anladım. Yazının görüntüsünden bile aklının gittiğini anlamıştım. On dördüncü doğum günümden söz ettiğini hatırlıyorum. Her şeyi yanlış hatırlamasına rağmen doğum günümü doğru hatırladığını öğrenmek seni duygulandıracaktır. Yalnız, o hafta on dört değil, elli bir yaşında oluyordum.

Babanın bir hata yaptığını birisi keşfeder korkusuyla bir saat içinde çeki bankaya yatırdım. Bu kadar büyük bir çek banka tarafından üç gün bloke ediliyordu. Ömrümün en sıkıntılı ve korkunç üç günüydü. Çek serbest bırakılır bırakılmaz sabah derslerinin ortasında Bailey'yi okuduğu ortaokuldan izin alarak çıkardım ve diş teli taktırmak için

diş röntgeni çektirip doktorların fikrini aldım. Diş tellerinin parasını daha doktordan çıkmadan peşin ödedim. Kasabanın diğer ucunda Friedman adlı bir okul vardı. Bu okulu belki bilmiyorsundur diye söylüyorum, o yıl, kızlar için henüz açılmış çok saygın bir meslek okuluydu. Bütün bu kargaşadan dolayı endişe içinde olmasına rağmen, kızıma, Friedman'daki müdüre hayattan ne beklediğini anlatmasını istedim ve diş tellerinde yaptığım gibi, bir yıllık okul aidatını peşin ödedim. Okul müdürü bizi Bailey'nin gireceği sınıfa götürdü ve okulun o günkü eğitiminin bitmesine yarım saat kalmış olmasına rağmen, ben dışarıda zilin çalmasını beklerken kızımın yerine oturup öğretmeni dinlemesini sağladım. Umuyorum bu bazı şeyleri anlamanı sağlar. Kızım okulunu değiştirdiğim için bana kızdı ama ben o gün verebileceğim en iyi kararı almıştım çünkü birinin çıkıp parayı geri isteyeceği konusunda yanılmamıştım.

O yıl iki çek daha geldi, bir yıl sonra da daha düşük ama farklı tutarlarda beş tane çek daha geldi. Her çek Bailey'nin eğitimine harcandı. Para iki yıllık bir süre içinde geldi ve sonra arkası kesildi. Neredeyse on altı yıl sonra bir zarf daha aldım, ama bu sefer zarfın içinde senden bir mektup vardı.

Bunu, senin gözüne kötü kalpli biri gibi görünmeden söylemenin hiçbir yolu yok; nitekim herhalde şimdi sana öyle görünüyorum. Babandan gelen her çek beni bir seçimle karşı karşıya bıraktı: Parayı ya geri gönderecektim ya da kızıma yatıracaktım. Kendimi, yok olduğunu fark etmediğin bir parayı baban bana yollayabiliyorsa, durumunun iyi olması gerektiğine inandırdım. Senden gelen çok sayıda mektuptan önce, bu paranın gittiğini fark ettiğini düşünmemiştim. Sonuç ne olursa olsun o sonucu kabul edeceğimden emin olduktan sonra mektupların beni endişeye sevk etmez oldu. Kızıma kazandırdıklarım başkalarının söyleyebileceği her şeyden çok daha önemliydi.

Mektuba Bailey'nin kızının çocuklarının, benim torunumun çocuklarının bir resmini de ekliyorum çünkü onları görmeni ve babanın çekleriyle bir riske girerek onlara bu fırsatı nasıl tanıdığımı görmeni istiyorum. Bailey'nin evliliğinin bile babanın cömertliğinin doğrudan bir sonucu olduğuna inanıyorum.

Yaptığımdan pişmanlık duymasam da, rahatladığımı itiraf etmezsem ihmalkâr davranmış olurum. Babanın parasını geri göndermekten dolayı, anlatabileceğimden çok daha büyük bir rahatlama içindeyim. Bilmeni isterim ki, babanın parası benim bütün hayatım

oldu. Benden hiç ayrılmadı. Minnetimde de korkumda da aklımdan hiç çıkmadı.

Zarfın içine, yıllar boyunca biriktirdiğim parayı koyuyorum. Babanın cömertliği 9200 dolar tutarındaydı ve bunun faizini de kattığım için zarfta 10872 dolar 65 sent bulacaksın. 65 senti iğneleyici olmak için değil, hesabın tam olması için ekledim.

Lütfen sana olan borcumu ödenmiş kabul et. Çok yaşlı olduğumu ve bu mektubu yazmanın neredeyse üç tam günümü aldığını da eklemek istiyorum.

Selamlarımla,

June Bailey Roe

Ann mektubu elinden bırakıyor.

June Bailey Roe'dan söz edildiğini hiç duymamış ama onu en çok yaralayan şey mektubun içeriği değil, yazarının adı. Beklediği June değil. Mektubun söyledikleri bu bağışlanması olanaksız ihanete göre çok daha önemsiz: June'un zarfın köşesindeki adı, onun o yüksek, berrak sesiyle *Ben yaşıyorum!* diye sesleniyor. Ama bozulan, yanlış kişinin sessizliği.

Mektubun kendisi de Ann'i yaralıyor, çünkü Wade'in, gerçek acı başlamadan çok önce göğüs gerdiği bir acıyı ortaya çıkarıyor. Fotoğraftaki o torun çocuklarını görünce Ann, sanki bu çocuklar May ve June'un yüreklerinin tam ortasından hayatlarını söküp almışlar gibi inanılmaz bir öfkeye kapılıyor. Bu kadın torununun çocuklarının mutlu gülümsemelerinin izini çok yıllar öncesine, demans hastası bir adamdan yararlandığı zamanların günahına kadar sürebileceğini mi sanıyor? Tek başına duran o kötülükten bu iki mutlu çocuğun mu çıktığını düşünüyor gerçekten? Wade'in mektubuna cevaben gelen bu mektubu okumak, Wade'i, onun uzun süre önce gönderdiği mektupları, korkusunu, taleplerini, belki de tehditlerini okumanın bir yolu gibi. Henüz doğmamış kızlarına, şimdi ikisi de gitmiş olan kızlarına karşı duyduğu, birbirine zıt ama aynı derecede büyük sevgi.

Ann mektubu ve fotoğrafı mutfaktaki bir çekmecenin içine tıkıştırıyor ve parayı ertesi gün bankaya yatırıyor.

Sonra bütün hepsini aklından çıkarıp atıyor.

Ama aylar geçtikçe bir şeyin değiştiğini fark ediyor. Yalnızca yaşlı kadına karşı öfkesi değil, değişen başka bir şey daha var.

Sanki Ann'in kapalı hayatından başka bir ses gelmiş ve bu ses, Ann'in hikâyenin bittiğine dair yanılsamasını parçalıyor. Wade'in ölümünden beri ilk defa hayatının tekrar açıldığını hissediyor. Ama bu açılmanın ne demek olduğunu bilmiyor, ta ki bir gün

piyanonun başına oturuncaya kadar. O aynı eski şarkıyla, kaynak durumundaki, onu huzursuz eden ve Wade'e dönmenin yollarından biri olarak tekrar tekrar geri döndüğü o ezgiyle, "İndir Resmini Duvardan"la başlıyor. Ezgi Ann'in beklemediği bir şeye dönüşüyor, tanınmayacak ve tamamen kendine özgü bir şeye. Daha önce hiç şarkı bestelemişliği yok. Bu iş hiç de hayal ettiği gibi bir şey değil. Ne bezdirici ne de kutsal bir şey. Bir şey yaratmanın heyecanı, hatta mutluluğu bile yok. Şarkı yalnızca duygunun kısa bir süreliğine kusursuzlaştırılması, ne daha fazla ne de daha eksik. Ellerinin altında, bulmak için yalnızca ellerini biraz bastırması gereken damıtılmış bir akşam gibi yatıyor.

Fa anahtarında kalın akorlar. Fırça ve toz toprak, akorsuzluk.

İşte hepsi burada, ellerinin altında.

O özgün şarkı başının üstünde uçuşup duruyor, zar zor muhafaza ediliyor. Ama sağ elin ince sesleri arasındaki perde farkları bu korkunç akorları kırıp parçalayarak nehirlerdeki taşların üzerinden atlarken sendeliyor, tekrar dengelerini buluyor ve ölçekleri soluksuz halde yukarılara doğru tırmanıyor.

Bir es. Bir nefes. Ann'in ellerinin piyano üzerinde hareketsiz durduğu bir nefes. Yarım nota süren bir sonsuzluk.

Kayıp olan.

Önce hafifçe, sonra gittikçe yükselerek, o kayıptan fırlayan köpekler.

Ayakları toprağın üstünde, ivmeli yarım adımlar, ürkütücü, yumuşak ve nemli bir kasırga. O ormanda kocasını işitiyor, bir üst ses, kocasının elleri azimle havayı yarıyor, soprano akorlar aşağı doğru yuvarlanıyor. Ezgi artık bas tonda, zar zor duyulabiliyor. Şimdi ise kocasının izlediği tazılar değil, Roo'nun alçak, oyuncu ve tekrarlanan notaları; ta May'in okuluna kadar uzanan, tatlı, melodik bir yolun hendeklerine dalıp çıkarak giden notalar. Ann, May'in okulunda, tutulan yas töreninde yakılan kederli mumları, yanıp sönen, berrak, ince, pes seslerin titremesini ve June'un –Ann'in– okulunda tutulan çifte yas törenini, kendine hiçbir zaman izah edemediği sebeplerden ötürü katılmadığı ama dersliğinin penceresinden seyrettiği ve şimdi parmaklarından yükselen yas törenini, yaz günü seslerini zar zor duyabildiği renkli siluetlerin göle doğru

ilerleyen bir iz şeklinde taşıdıkları ışıkları ve ışıkların yanıp sönmesinin piyanonun pedalıyla yumuşamasını, bu ışıklardan çıkan puslu akorları duyuyor.

Rıhtım çatırdıyor: Yuvarlanan, kırılan akorlar. Sonra hızlı ezgi kasılmaları, Ann'in gergin, neredeyse zıplayan elleri. June Bailey Roe'nun kızının torunlarının sesi yükselen, daha da yükselen perdeden geliyor, bir tür hiddet. Yağmur yağan bir arka bahçedeki bir çamaşır ipinden dökülen mandallar, sırf eğlence olsun diye saçılan minik çay fincanları, kızların dans eden pabuçlarının tokalı ahengi. Yavaş yavaş ayrılıyorlar, biri sağ elde doğuya doğru, diğeri sol elde batıya; müzik yine değişiyor ve artık yoklar. Havaya karışmışlar. Daha önceki ölçülerin, ilk nakaratın bir yansıması var burada.

Ve bu tekinsiz müzik sisinin içinde ezgi Ann'i çok da uzak olmayan bir tarihte kaybolarak kendini şaşırttığı ormana taşıyor. Bir ay önceydi belki, Roo ile yürüyüşe çıkmıştı ve arkasını dönüp nerede olduğunu anlamaya çalışırken, iki ağaca çakılmış ve daha önce hiç görmediği iki tabela görmüştü.

Birden fark etmişti ki bu tabelaların işaretlediği arazi kendi arazisiydi, ama kaybolunca yeni bir yola dönmüş ve dışarıdan gelen bir yabancıymış gibi tabelalar karşısına çıkmıştı.

Şimdi o araziye baktığını, o tabelaları geçtiğini işitiyor kulaklarında. Piyanoya doğru eğiliyor; müzik beklenti dolu. Yere dökülen çam iğneleri hareket halindeki parmaklarında. Çamlardan dökülmüş iğne yaprakların yeri bir örtü gibi kaplamış olması bir majör perde. Ve burası, Ann'in güfte işittiği tek yer; sözlerse tabelanın üstünde yazanlar: GİRMEK YASAK diyor tabelalardan biri, ağaçların arasında yüksek sesli ve belirgin bir şekilde. Diğeri ise –yavaş ve pürüzsüz, örümcek ağlarından örülmüş bir duvak gibi ağaçların içinde eriyip giden dokuz yumuşak nota– DİKKAT OYNAYAN ÇOCUKLAR VAR.

Bir ölçü tam sessizlik.

O tabela Ann'i durdurmuştu. Ann burada, hareketsiz duran ellerinin altında, o dört sözcüğü tutuyor. Bunlar Jenny'nin zamanından kalma diğer kalıntıların aksine Ann'i rahatsız etmiyor. En azından bir an için, bir ay önce kendi ormanının ucunda sol eli bir ağacın üstünde, sağ eliyse kalbinde dururken, şimdi iki eli de piyanonun tuşlarının üstünde, gizemli bir şekilde günahlarından arınmış hissediyor kendini. Huzur içinde.

Çünkü her nasılsa, tabelanın dediği doğru. Müzik tekrar başlıyor, sessizce, ama artık Ann'in müziği değil, yola çıktığı basit parçanın başka bir perdeden bir versiyonu. Tabelanın ormana hâkim, bu şarkıya hâkim bir şekilde bildirdiği, burada yaşayan insanlardan bağımsız bir varoluş durumu veya atmosfer. DİKKAT OYNAYAN ÇOCUKLAR VAR. Kim oldukları, hangi çocuklar oldukları önemli bile değil. Wade'le Jenny'nin ya da June Bailey Roe'nun çocuğunun torunları. Taşa toprağa, ağaçların kokusuna geçmiş bir şey, uzanan bir kol, izleyen bir el. Hepsinin hayatlarının ardındaki bir şey; aslında hayatlarının sınırını oluşturan bir şey. Sonunda Ann'in olmuş her şeyin sınırını işaretliyor. Ann de onun üzerinden atlıyor, içine giriyor, evine, yuvasına.

Müziği notaya geçirmek Ann'in üç gününü alıyor. Bitirdiği an kafasını kaldırıyor ve oturma odasına bir bakıyor ki evi değişmiş. Daha yumuşamış, hoş bir şekilde solgunlaşmış. Güneşin günlük yolculuğunda çizdiği kavsi döşemelik kumaşların üstünde görüyor. Bunu daha önce hiç fark etmemiş. Piyanonun önünden kalkıyor, etrafa bakıyor. Bedeni hafiflemiş gibi. Piyanonun kenarında duran kahvesi soğumuş. Odayı boydan boya geçiyor, kapıyı açıyor ve kahveyi çimenlerin üstüne döküyor.

Sonraki yıllarda pek çok şey oluyor. Öğretmenlik yapmak için Idaho Hill adlı küçük bir okula başvuruyor ve kısa bir süre sonra etrafını yan kasabada oturan yöre çocuklarıyla çevrilmiş buluyor. Noel konserleri ve bahar resitalleriyle şaşmaz biçimde belirlenmiş olan o yılların kargaşasından aldığı neşe onu şaşırtıyor. Elli yaşına basıyor. Bir öğretmen arkadaşı ona sırlarını açıyor. Kışın yolu traktörle temizliyor, baharda bahçe yapıyor. Roo'nun matemini tutuyor. Tekrardan babasına mektup yazmaya başlıyor, hatta telefonda onunla konuşuyor. Bu telefon konuşmalarından birinde evliliğinin tüm öyküsünü ona ilk kez anlatıyor. Eskiden olayların gelişmelerini biraz bulanık tutar, başlarda, babası ona engel olacak diye değil, daha düzgün bir hayat sürdüğü bir alan da var olsun istediği için bazı hayati noktaları babasına söylemezdi.

Ama şimdi hayatı zaten öyle. Wade'in geçmişi onu buraya bağladığı için değil, kendisi tercih ettiği için bu dağda yaşıyor. Ona bunu sağlayan, müzik bestelemek ya da düzenlemek oldu. Müzik yaratma yeteneği. Her sabah "İndir Resmini Duvardan"ın ilk birkaç notasıyla başlıyor ama yataktan kalkıncaya kadar ezgi değişmiş, kendi ezgisi haline gelmiş oluyor.

Bazen June Bailey Roe'nun yolladığı fotoğrafa bakarken hissettiklerine şaşıyor. Wade adına hâlâ acı duyuyor ama aynı zamanda June Bailey Roe'nun, Wade'in babasının çeklerini bozdurarak çarpık bir sevginin gereklerini elinden geldiğince yerine getirdiğini de kabul ediyor. Haksızca ödünç alınan ve iş işten geçtikten sonra geri verilen bir yaşam kalitesi için özür dilenmiş ve geri ödeme yapılmış olsa da, June'un sözlerinde pişmanlık yok.

Ama hiç de iş işten geçmiş değil. Tam da zamanı. Ann elli yedi, elli sekiz yaşına geliyor. Koro odasındaki çocuklar platformlarında ayakta duruyorlar ve Ann ellerini havaya kaldırıp çocukların seslerini uzatıyor. Sonra dağıldıklarını hissedince de ellerini aniden kavuşturup seslerini serbest bırakıyor.

Çocuklar platformlarından iniyorlar. Dört bir yanını sarıyorlar. Ellerini piyanonun bir başından diğer başına kadar dolaştırıyor, tuşları yapışkan ve lekeli hale getiriyorlar; beyaz tahtanın silgilerini tahtaya vurup ceketlerini havaya fırlatıyorlar; "Teşekkürler Bayan Mitchell, hoşça kalın, teşekkürler!" diye sesleniyorlar.

"Bir şey değil, bir şey değil, güle güle."

Ama her akşam, okuldan sonra dağa döndüğünde, geçmiş ona geri dönüyor. Geçmiş, okulun tatil olduğu ve aynı eski şarkının yılın geri kalanındaki yüzlerce sesin arasından sıyrılıp çıktığı yaz günlerinde de geri dönüyor. Daha yazın başında: *Nefret ediyorum görmekten yazın bittiğini / Sanki hiç gelmemiş gibi...*

Ama böyle olunca, karanlıkla beraber kuşkusu ve suçluluk duygusu geri geldiğinde piyanonun başına oturuyor ve çalmaya başlıyor. Piyanoda huzur buluyor. Artık şarkıyı kendisinin ötesine taşımak, yeniden şekil vermek, kendi haline bırakmak o kadar doğal ki. İki dağ beş oktav uzakta ama iki dağ da "re". Iris Dağı şaşırtıcı bir kırılganlıkla kulağını tırmalıyor, Loeil Dağı ise alçak tonda, yankılı. Her seferinde şarkı yeni bir şey çıkarıyor, Ann'i o ilk suçlamala-

rından kurtarıyor. Ann bazen müziğin notalarını yazıyor. Bazense çaldıktan hemen sonra ayağa kalkıyor ve sanki müzik dışarı uçsun istermiş gibi pencereyi açıyor. Onu kurtaran da bu, o özgün şarkıyı bir başkasının duygularına değil, varsayımlara ya da korkuya değil, bildiği ve anladığı duygulara dönüştürebilme yeteneği. Kendi kaybı. Kendi hayatı. Bu şimdiye kadar hiç tatmadığı bir huzur. O özgün şarkıyı yazıp Wade'in babasının öldüğü karın içine yerleştirebilir ve notaların kristalleştiğini, kendi buz parçacıklarını, kendi ışıldayan, katı ve korkutucu müziğini etrafa saçtığını görebilir, müzik bir kere Ann'den çıkıp notaya döküldükten sonra Ann onu bir kenara koyabilir ya da tekrar çalabilir ya da ateşe atabilir.

1995

May kedi resmi çiziyor.

Alev alev yanan turuncu çizgileriyle Roket bir ağacın tepesinde. Roket mavikuşları kovalıyor. Roket yabani otların arasına kıvrılıp uyumuş, iç içe iki daire şeklinde, kulaklar üçgen, sımsıkı kapalı gözler sert çizgiler halinde, bıyıklar kılıç gibi dimdik.

Ama May elinde kalem, duruyor. Odasında pencerenin altında bağdaş kurmuş oturuyor. Resim çizermiş gibi yapmaya niyetlenmişti ama şimdi kayıp kedilerini kâğıdın üstünde gördüğü için şaşkın. Belki ağlayacağını düşünüyor. Bekleyip görecek. Başını kaldırıp çamlara ve akşamın geç saatlerinin yavan bir mavi-beyaz renk almış göğüne bakıyor. Babası alt katta piyano çalıyor. Pedala basıldığında yükselen kısık sesli müzik May'e mavi çöp bidonunun içinde suya daldığı zaman, kendisi nefesini tutup gözlerini açmaya çalışırken June'un koyu renk parmak uçlarının çöp bidonunun dışına pat pat diye vurmasını hatırlatıyor.

Temiz mavi bidonun içinde yüzmesinden bu yana saatler geçmiş. Gözlerini June'un kitabındaki kızın gözlerine dikeli saatler geçmiş. Saatler, saatler geçmiş ama...

Aşağıda babası piyano çalışıyor. Deprem telleri, pedal tonları, yine parmak uçları. Babası hiçbir zaman sözlere gelemiyor çünkü dev gibi elleri müziği oraya kadar götüremiyor. Babasının elleri, müziğin içinde bir dağa tırmanıyor. Elleri, tökezleyen sesini toprağın içinde başıboş kalmış kocaman kayaların üstünden atlatıp yanlarında sürüklüyor. Elleri aşağı kayıyor, sonra yukarı uzanıyor, dalları ve uzun kaba otları çekiyor.

Babası çok hafifçe söylüyor şarkısını. Neredeyse fısıltıyla. Babasının her zamanki haline hiç benzemiyor. Bebekleri, erkek bebekleri konuşturdukları gibi bir ses.

May'in kapısı vuruluyor.

May hemen bakmıyor; şaşkınlığı büyük. Sanki bu âna saygısından, penceresinden dışarı dikkatle bakıyor. Kapısı kapalı değil; hiçbir zaman kapanmaz. Şimdiye kadar kapısını hiç kimse vurmadı.

Yavaşça başını çeviriyor.

June kapı aralığında duruyor, eski June gözleriyle içeri girmek için izin istiyor.

June, "Gözlerini kapa ve durmamı istediğin zaman söyle" diyor.

Tepenin yamacında, evden görünmeyecek bir noktada, sıcak yabani otların üstünde oturuyorlar. Roket'i aramak için birlikte uzun bir yol gelmişler. Akşamın geç saatleri. Çekirgeler ötüyor. May arada sırada ani hatırlama nöbetlerine tutulup Roket'in adını çağırsa da artık Roket'i düşünmüyor.

Zihninden her şey uçup gitmiş, bir tek June kalmış. Önünde bağdaş kurup oturmuş olan June. Altın rengi otlar bacaklarında ve avuç içlerinde kaba haç işaretleri çiziyor. Yanlarında kâğıt kalem ve biraz da, May'in Kızılderili kesesinin içinde güneşten kavrulmakta olan ekmekten getirmişler. Ekmeği minik kırıntılar halinde koparıp parmak uçlarının arasında ezerek yiyorlar.

Buraya "Uçurum" diyorlar ama uçurum falan yok, sadece dik bir eğim var. Bu sarp yamaç çamlardan dökülmüş iğne yapraklar yüzünden o kadar kaygan ki kaymamak için ağaçlara tutunmak gerekiyor. Buraya çoktandır gelmemişler, "Uçurum" sözü onlara bu manzara için çok uygun bir tanım olarak göründüğünden beri yani.

June gülüyor. "Kapat dedim."

May de gülüyor. Kapadığını sanmış.

Ama gözleri gerçekten kapanınca, yaz meltemini yüzünde bir kere hissedince, June'un kurşunkaleminin cızırtısını sayfanın üstünde duyunca, June kucağındaki kâğıda doğru eğildiği zaman June'un kokusunu –şampuan, güneşte kurumuş su, ambarın tozu toprağı ve korkup gizlenmiş köpek kokusu– alınca, kendinden eminliğin çarpmasını bekleyerek kendisinin de öne doğru eğildiğini hissediyor.

"Durayım mı?" diye soruyor June. Durup bekliyor, kalemi kâğıdın tam üstünde tutuyor.

"Hayır" diye fısıldıyor May. Gözkapaklarında güneş var, parlak, parlaklık yüzüyor. "Devam et." June'un kalemi başka çizgiler çiziyor, May de dinliyor; May kâğıdın üstünde kalemin çıkardığı cızırtılı sesi duyuyor.

Kalbi çarpıyor, kendi kapalı kapısının üstünde bir yumruk.

"Dur!" diyor May. Hep beklemekte olduğu kesinlik artık onu teslim almış. Gözlerini açıyor ve MASH oyunu için hangi sayıyı seçtiğine bakıyor. Sayfanın üst kısmında birçok işaret var. June tek kelime etmeden bunları saymaya başlıyor. Bitirdiğinde, koyduğu teşhisi duyuran bir doktor gibi, yirmi üç sayısını ilan ediyor.

May yerine yerleşiyor. Kalbindeki çarpıntı artık geçmiş. Beklemekten başka yapacak bir şey yok. Otlara uzanıyor ve yan dönüyor, bir tohum kesesini yırtıyor ve ablasının tekrar tekrar yirmi üçe kadar saymasını ve sayı hangi maddede bitiyorsa o maddenin üstünü çizmesini gözlüyor. June sayarak kaleminin ucunu önce erkek çocuklarının isimlerinin üstüne vuruyor: RYAN, ROSS, CHAD, TIM. Sonra tüm diğer çocuklardan oluşan çeşitli bileşimlere kalemiyle dokunuyor: 4 kız 1 oğlan, 3 kız 0 oğlan, 0 kız 7 oğlan. Sonra, hâlâ sayarak, kalemini May'in sahip olabileceği tüm mesleklere, tüm evcil hayvanlara dokunduruyor, sonra da yaşayabileceği tüm yerlere: MALİKÂNE, APARTMAN DAİRESİ, SALAŞ BARAKA, HANE.

Dakikalar geçiyor ve bu dakikalar esnasında June olasılıkları eliyor. Kardeşinin hayatını temellerine indirgiyor. İlk elenen, May'in çalışabileceği veteriner kliniği oluyor. Bu aslında bir kayıp. İkinci elenen ise rüyalarında May'in içine girdiği malikâne; korkunç, çok büyük, soğuk ve içindeki resimlerin eski ve başka ailelere ait olduğu bir yer. Bu yüzden June'un kaleminin sıcak temasıyla bunun da gittiğini, üstünün çizilip iptal edildiğini, yanıp kül olduğunu görmek rahatlatıcı. Sonra tüm muhtemel erkek evlatların kaybı geliyor ve tabii bu da müthiş rahatlatıcı. Derken kocaların üstünün birer birer silinmesi, tek bir tanesi hariç.

Ablası bazen şaşkınlıkla gülerek, bazen geriye kalan maddeyi görünce bir rezaletle karşı karşıyaymış gibi bir ifade takınarak durmadan sayıyor. May bu saymaların sonsuza kadar sürmesini dileyerek ablasını izliyor. Ablası, güneş yanığı omuzları karmakarışık saçlarının altında sarsılırken heyecanla ilerliyor. June yeniden çok tanıdık, çok gerçek. Kirli elbisesi. Beyaz ve çarpık çurpuk dişleri. Korktuğu her şeyin kokusu. Otlar ikisinin de bacaklarında aynı izleri bırakıyor.

"Hazır mısın? Buna inanmayacaksın."

"Hazırım" diyor May.

June derin bir nefes alıyor ve gözlerini açıyor. "Üç çocuğun olacak, hepsi kız. İki tane kazın, bir de kedin olacak. Bir film dükkânın

olacak. Bir kulübede oturacaksın." June gözlerini açarak gerilime katkıda bulunuyor. "Ve Chad'le evleneceksin."

Bu öngörünün kanıtı olarak June, May'e elindeki kâğıdı gösteriyor. May kâğıda bakıyor ve başını sallıyor. "Bir kere istediğin sonucu aldın mı," diyor June, "bir daha oynayamazsın. Hadi bir daha oynayalım" diyerek yeni bir kâğıt parçası koparıyor.

June kâğıdın tepesine "MASH" yazıyor.

"Ama oynayamayız" diyor May.

June önündeki kâğıttan başını kaldırıyor. "Ne demek istiyorsun?"

"Ben bunu seçtim." May bunu söylediği an doğruluğundan emin oluyor. Birbirlerine bakıyorlar ve bir an için sanki aralarında başka biri varmış gibi oluyor. June'un yüzünde tanıdık bir şey var, güneş yanığı yüzünde, taşıdığı kokuya benzer bir şeyin, başka birinin esintisi belirmek üzere. Yeni June: *Chad'le mi evlenmek istiyorsun? Kulübede mi yaşamak istiyorsun? Sen delisin.*

Ama hemen yok oluyor bu şey. Yine eski June geliyor ve eski June hiç de May'in deli olduğunu düşünmüyor. Tek söylediği "Ben de oynayamam" oluyor. "Ben benimkileri iki yıl önce elde ettim."

"Sen nerede oturuyorsun?" diye soruyor May.

"Apartman dairesinde."

"Kaç çocuk?"

"Hiç."

"Ne oluyorsun?"

"Bilim insanı."

"Kiminle evleniyorsun?"

June gülüyor.

June'un koyu renk saçları keçeleşmiş bukleler halinde kurumuş, bunun sonucu olarak güneş yanığı alnı parlıyor. Bacaklarını kollarıyla sarmış. May'in ayağındaki bir karıncayı eliyle silkelemek için öne eğiliyor ve bunu yapınca May bir anda ablasının omzunun üstünden, ağaçların arasında ani bir ışıltı görüyor.

Roket.

2024

Elizabeth otuz iki yıl önce cezaevine ilk geldiğinde, domuzların su içtiği yalakta, suyun içinde bir teneke parçası bulmuştu. Bu, bir zamanlar teneke yalağın bir kısmıymış ama paslanmış ve o kadar çürümüş ki su içmek için yalağa abanan bir domuz yalağın kenarını tamamen parçalamış. Elizabeth oradaki kopmuş, kahverengi, bakıra benzemiş, keskin teneke parçasını görür görmez şu anda ancak hayatının gücü olarak tanımlayabildiği bir şey hissetti. Hiç duraksamadan ve sebebini bilmeden, o pis suya elini uzattı ve teneke parçasını yakaladı. Elizabeth açık havada, gübrelerin üstündeki bir kerestenin üstünde durur, domuzlar da burunlarını kullanarak çamurun içinde döner, kış güneşi çitin tahtalarına ve suya düşerken teneke parçasını korku ve merakla inceledi. O tenekenin değerinin onu herhangi bir zamanda silah olarak kullanma olasılığıyla hiçbir ilgisi yoktu. Önemli olan, sahip olmaması gereken bir şeye sahip olduğu fikriydi.

Çok zor oldu ama bir noktada teneke parçasını sessizce mutfağa taşıyabildi. Mutfakta, plastik bir rafın üstüne serili bir muşamba örtüyü sıyırıp teneke parçasını onun altına yerleştirdi ve tencereleri tekrardan muşambanın üstüne yığdı.

Bundan hemen hemen on altı yıl sonra, Sylvia'yı yaralama fikrine kapıldığında bu teneke parçasını hatırladı. Plan yaparken, bu maden parçası ara ara zihninde yanıp sönüyordu. Orada, muşambanın altında durmadığından korkuyordu; durmasından da korkuyordu. Mutfağa sessizce sızıp bakacak cesareti her toplayışında, kendisi için duyduğu, kedere benzer bir şey hâkim oluyordu ona.

Ama metal parçası aynı zamanda da yapmayı planladığı şey konusunda emin olmasını sağlıyordu. Yıllar önce o teneke parçasını sudan çıkaranın aslında kendisi değil, başka biri, hemen hemen artık orada olmayan biri olduğuna inanmaya başlamıştı. Bu kişi, fıskiyenin altından koşarak geçen kendi çocuk haliydi. Adeta, bu küçük kız, topladığı son kuvvetle, Elizabeth'in bilmediği bir şeyi, gün gelip Sylvia'nın onu alıp götürmeye çalışacağını ve Elizabeth'in

onu kurtarmak, kendini kurtarmak için bir gün bu teneke parçasına ihtiyacı olacağını bildiğinden, Elizabeth'in elini suya sokmuştu.

Teneke paçası felaket bir fikir olacaktı. Bazen Jenny'yle birlikte gülerken, ona armağanlar yaparken, Elizabeth, Sylvia'yı yaralama işini iyice düşünmemiş olsaydı, ayna yerine tenekeyi kullansaydı ne olurdu diye düşünerek buz kesiyor. Paslı tenekeyle Sylvia'nın kanını zehirleyebilirdi. Sylvia ölebilirdi. Ve daha sonra Elizabeth'in Jenny'ye göstermeyi başarabildiği dostluk hiçbir zaman ortaya çıkmayabilirdi.

Ama Elizabeth'in çocuk hali başka her şey konusunda haklı çıkmıştı. Sylvia'nın kendisini Elizabeth'ten çalmakta olduğu konusunda haklı çıkmıştı. Eğer o arkadaşlık devam etseydi Elizabeth'in içindeki küçük kız büyüyüp, zorba bir insan olup çıkacaktı. Eğer Elizabeth tenekeyi kullanmış olsaydı ya da hiçbir şey yapmamış olsaydı da böyle olacaktı.

Ama küçük kız güvende. Kısmen ayna sayesinde, kısmen de Jenny sayesinde güzelce büyüyecek. Bir zamanlar kendi küçük kızını katleden kadın, başka bir küçük kızın sağ kalmasını sağlayan bir sevgiyi mümkün kıldı. Bu, Elizabeth'in vermeyi ya da almayı başarabileceğini bilmediği türden bir sevgi. Ve Elizabeth tekrardan mutfakta çalışmaya başladığı halde muşambanın altına bakmıyor. Artık onu koruyan şey, kalbinin derinliklerinde o tenekenin orada olduğunu bilmesine rağmen, ona hiç ihtiyaç duymayacağını bilmesi.

Geçen hafta, şimdi yetmiş yaşında olan Jenny duşları temizledikten sonra düşüp bayıldığı gün, Elizabeth elli dört yaşını doldurdu.

Jenny'nin düşüp bayılması, şimdiye kadar dostunun bu kadar yaşlandığını nasılsa fark etmeyen Elizabeth'i şoka uğrattı. Jenny yirmi dokuz yıldır hapiste. Saçları büyük ölçüde beyazladı. Saçını kısa kesiyor, sadece boynunun ortasına kadar uzatıyor ve böyle beyaz saçlarda biraz yadırgatıcı ama çok da sevimli duran kalın kâkülleri var. Üstünde böyle bir beyazlığın olması gözlerinin parlaklığını ortaya çıkarıyor.

Jenny düşmesini izleyen iki günü, hemşirelere iyi olduğunu söylese de, iyileşmesi için revirde geçirdi. Mahkûmların birlikte geçirdikleri saatlerde Elizabeth'in revire gitmesine izin verildi. Elizabeth, Jenny'nin yatağının üstüne bağdaş kurup oturdu.

Jenny iyileşirken birçok şeyden söz ettiler. Elizabeth ona birkaç kere, eğer buradan kurtulsaydı nasıl bir hayat yaşamayı seçerdi diye sordu.

"Ben hiçbir şeyden kurtulmak istemiyorum" dedi Jenny.

"Yani, serbest kalmak zorunda olsaydın demek istiyorum" dedi Elizabeth, canı sıkılarak. "Hayatını kazanmak için ne yapardın?"

Arkadaş oldukları tüm o yıllar boyunca böyle konuşmamışlardı hiç ve Elizabeth Jenny'nin bundan hoşlanmadığını seziyordu. Yine de Jenny'yi sıkıştırdı.

Sonunda Jenny, "Yer silmeye itirazım yok" dedi. Elizabeth güldü. Ama Jenny söylediğinde samimiydi. "Çok huzur verici bir şey."

"Bunu öksürüğüne ve kafandaki şişliğe söyle."

Jenny'nin kafasındaki çürüğün ortası koyu mor, etrafı zeytin yeşili renkteydi.

Ama Jenny kendisini cezaevindeki başka işe nakletme tekliflerini en azıdan on kere reddetmişti, bu yüzden, duşların olduğu yerin zeminini ovalamayı başka her şeye tercih ettiği doğruydu. Ya da belki başka bir şeyi denemekten korkuyordu.

"Sana vereceğim bir şey var" dedi Elizabeth.

"Ne?" diye sordu Jenny.

Ama Elizabeth kendine hâkim oldu. "Sürpriz."

"A, lütfen. Bunu yapma."

"Bana ne yapacağımı söyleme."

Jenny güldü.

Elizabeth cezaevinde geçirdiği otuz iki yıl boyunca tam olarak dört iş yapmıştı ve bunların her biri de kesintisiz uzun süreler boyunca devam etmiş, aralarına başka kesintisiz uzun süreler girmişti ve bu hep böyle tekrarlanmıştı. Domuzlar, iki yıl. Çamaşır, dört yıl. Duşları ovma, iki. Mutfak, üç. Domuzlar, beş. Çamaşır, altı. Duşları ovma, bir. Mutfak, dokuz – ve bu şekilde devam etmişti.

Bu şekildeki döngüler zamanı çarpıtıyor. Domuzlar tek bir kesintisiz yıl gibi geliyor ona, çamaşır bir başka yıl, mutfak da öyle. Dönemleri birbiriyle bağlıyor. Elizabeth sürekli zaman içinde ileri veya geri hareket halinde, daha önce o işi yapmış olan kişi haline geliyor ve bıraktığı yerden başlıyor. Domuzlar-çamaşır-duş ovma-mutfak, domuzlar-çamaşır-duş ovma-mufak gibi bir sıralama (var

görünse de) yok onun için. Yalnızca şöyle bir şey var: Domuzlar. Çamaşır. Duş ovma. Mutfak. Ölüm. Sıralama herhangi bir şekilde olabilir. Dört uzun yıl ona yirmi ikiden elli dörde kadar yaş katmış, yaşlandırmış. Onun için solgun ve berbat bir anı olan bir duş ovma yılı var, kısa ama hiç bitmeyen – ortaokul gibi: Sulanmış gözler ve tahriş olmuş deri. Ona bu işi tekrar verin, elli dört yaşında olsun veya olmasın, gözleri yaşlı, tüylenmiş ve aşağılanmış bir durumdaki o kişi olacaktır yine. Ya da çamaşır yılı, yaşlılık, gözleri sıkıntıdan yarı kapalı. Pis, bozuk hava, hastalıkla karışık tüm o eski yılların kokusunu (mutfak çaputları, domuzların lekelediği gömlekler, banyo havlularında kan) taşıyan revir çarşafları, çürümüş ve birbirini bozacak kadar yakın durmaları nedeniyle daha da kötü duruma gelen başka günlerin anıları. Kirli kumaşlardan oluşmuş bir yığın her zaman iç içe geçmiş başka zamanları hatırlatır insana, bir kokular cinnetidir ve çamaşır makineleri o kadar yüksek perdeden çalışır ki tıpkı Elizabeth'i buz gibi terleten usandırıcı rüyaların durağan arka plan müziği gibi duyulmaz olurlar. Bu, Elizabeth genç ve güçlüyken bile böyleydi. Çamaşır işindeyken ihtiyarlık çağında yaşıyordu, görev değişimi yapılır yapılmaz ayrılacağı bir yerdi ihtiyarlık.

Veya mutfak yılı, yetişkinlik, usandırıcı ama canlı, meşgul geçen; kötü niyetli dedikoduların çıktığı; dikkatsizce verilmiş siparişlerin ortada dolaştığı; limon kabarcıklarının, yıvışık kurdeleler şeklinde kazınmış dibi yanmış çorbaların, etrafta gezinip hiçbir şekilde kıramayacağınız plastik tabaklarla bir yerinizi kesmenizi bekleyen gardiyanların bakışlarına karşı bir tür maske olarak takınılan bunaltıcı bir neşe görüntüsünün arasında geçen yıl.

Ve sonra domuzlar. En sevdiği, domuzlardı. Domuzları, cezaevi okuluna gitmesine izin verilen o kısa dönemle ve Jenny'nin domuz yavrularının doğmasını sağladığı o tek, mükemmel günle bağdaştırıyor. Koku felaketti ve iş de çok yorucuydu ama bu yaşta oraya geri dönme olasılığı olmasa da, uğruna yanıp tutuştuğu yer domuzların yanı. Artık onun için bu, geçmiş bitmiş bir dönem. Orayı çocukluk dönemi gibi düşünüyor. Eğer cezaevi bir öteki dünyaysa, domuz çiftliği de bu öteki dünyanın çocukluk dönemi. Temiz hava. Mevsimleri fark edebilmek. Saptırılmış bir hedef duygusu. Çeşit çeşit küçük çaplı felaketler. Domuzlarla alakalı, ölüm kalım meselesi olan konular, büyük ölçekte bakıldığında pek de

anlam ifade etmeyen büyük travmalar ve zaferler olurdu –ne de olsa domuzlar yenmek için besleniyordu– ama o sırada bunlar günü geçirmesine yardım eden bir tür gizli anlam taşırdı. Gençlik hataları ve zaferleri gibi.

Elizabeth'i yine o çiftliğe koyun, eline bir kova verin, bunları yine hissedecektir. Hayatının erkenliği damarlarından bir güç gibi uğuldayarak geçerdi. Bir felaketin yarattığı tuhaf, kaotik neşe, veya ara sıra aynı derecede dehşet verici olan, felaketin yanından teğet geçiş.

Zamanın, dönemsel atamalarla mümkün kılınan çarpıklığı. İşte Elizabeth buna minnettar. Zamandizinselliği aptalca kılan bir oyalanma. Yaşamaya devam etmesi için işte buna ihtiyacı var. Yaptığı şeyle böyle başa çıkabiliyor. Onu buraya getiren olaylar ise başka bir yılın içinde varlık gösteriyorlar, eski, uzak bir yılda, şu anda yaşamamakta olduğu ve bir daha yaşamayacağı bir yılda.

Ama Jenny düz bir çizgi üzerinde hayatının sonuna doğru yürüyor. Arka plan ise aynı: Su–başağrısı ve hüzün–süngerler, fayans, gider boruları ve duvarlar. Bunlar steril tanıklar. Bedeni, onların önünde, onlar ve kendisi tarafından görülecek şekilde ağrıyor ve yaşlanıyor. Yıllar yıllar önce yaptığı şeyi, bir gün gelip zaman içinde açık seçik olarak görünmez hale gelecek kadar uzak bir nokta kılacak şeyin ancak düz bir çizgi olacağını düşünüyor belki.

Elizabeth, Jenny'nin tek arkadaşı. Elizabeth onu çok seviyor. Bu hayatın içinde, seçmediği ama mümkün olsaydı seçebileceği arkadaşı buldu ve onunla bir hayat sürdü, seçtiği hayatı. Jenny. Yüzü şimdi müziğin trajedilerine karşı bağışık. Kahverengi gözleri her zaman kederli ama hiçbir zaman yaşlı değil. Noel zamanı hole dizilmiş mısır patlakları onun için bir işkence, teneffüs kulübesinin saçaklarına yuva yapmış kırlangıçlarsa onu son derece mutlu ediyor. Romatizmalı elleriyle Elizabeth'in saçlarını örer, iskambil kâğıtlarını şakacıktan meydan okur gibi atar. Kahverengi gözleri ve kırlaşmış kahverengi saçları, mavi bir kazak, bir dizi inci ve bilim insanı havası veren lacivert spor bir ceketle ne kadar da hoş dururdu. Sage Hill'deki en eski öğrenci ama bütün bu yıllar boyunca öğrenci olduğunu bile fark etmedi. Kendini not tutan biri olarak görüyor; kendini bir kez daha kol gücüyle çalışan birine indirgemiş.

Onları buraya getiren şeyleri hiç konuşmadılar, asla. Ama Elizabeth biliyor ki, neredeyse otuz yıl önce, Jenny'nin mahkûm olduğu ve inatla suçlu olduğunu –başkasının (Elizabeth'in) kabul edilmesi mümkün olmayan inkâr ifadesinde kullanabileceği, donuk gözlü bir hırsla söylediği söz– söylemesi nedeniyle kısa süren duruşmada kocası ona bir kez bile bakmamıştı.

Elizabeth buradaki başka insanlardan duymuştu, onlar da zaten başkalarından duymuşlardı, Jenny mahkûm olduğu duruşmada son sözü sorulduğunda şöyle demişti:

"Keşke beni öldürseniz. Fakat istediğime yakın bir şey bile bana bir daha hiç verilmemeli."

Elizabeth, Jenny'nin bu derece soğukkanlı ya da dolaysız bir şey söylemiş olacağına ihtimal vermiyor. Ama Jenny'nin hiçbir arzu taşımadığına kesinlikle inanıyor. Taşısa bile, arzusunu sırılsıklam mavi bir çaputla siliyor ve iradesine ters olan neyle karşılaşacağını orada öylece bekliyor, mesela özgürlüğünün gizemli bir şekilde çıkagelmesini (ya da Elizabeth böyle umuyor).

Hiçbir şey kesin değil tabii, ama bir umut var. Jenny'nin otuz yıl süresinin bitimi yakında geliyor. Eğer isterse bir duruşma yapılacak. Şartlı tahliye için bir aday aranıyorsa Jenny'den başkası olamaz. Cezaevinde tek bir kural ihlali yok. Hiçbir gardiyana tek bir kırıcı söz etmemiş. Her dönem tutarlı biçimde derslerini almış, hiçbir zaman hakkını ve ilgisini kaybetmeyen tek kişi. Öğretmenler onu çok seviyor. Keşke öğrendiklerine karşı bir savunma perdesi inşa etmemiş olsaydı, keşke Elizabeth için bir araçtan daha fazlası olmaya izin verseydi kendisine. Ama kimse, artık oradan ayrılmış olan rahip hariç hiç kimse Jenny'nin bu çalışmaları kendisi için yapmadığını bilmeyecek. Kâğıt üzerinde, bütün bu yıllar boyunca kendi insanlığını eğitim yoluyla aktif olarak kovaladığı şeklinde bir görüntü oluşacak. Komite bundan hoşnut kalacaktır. Komite masada oturan yaşlı bir kadın görecek ve onun sakin ve kendi halinde davranışlar dışında bir şey yapmış olabileceğini hayal dahi edemeyecektir.

Ama Jenny'ye kalsa, karar duruşması hakkından feragat eder. Bu konuda herhangi bir kuşku yok. Bağışlanma fikri ona itici geliyor. Yaptığını bağışlayacak herhangi biri olabileceğine inanamadığı için Tanrı'ya bile inanmıyor. Bu düşüncesini daha önce dile getirmişti.

Peki. İyi o zaman. Çok uzun süre önceki o âna, tüm hayatı boyunca kendisi olmadığı o tek âna karşı o acılı bağlılığını sürdürsün. Ama bunu başka bir yerde yapsın, burada değil. Elizabeth'in, bu sonsuz pişmanlıkla hayatını mahvetmesini seyretmek zorunda kalacağı bir yerde değil.

Onun yerine Elizabeth başvuracak. Büyük sürpriz bu işte. Elizabeth'in özverisi, Jenny'nin gözlerindeki büyük ihaneti işte bu. Şartlı tahliye müracaat formunu Elizabeth dolduracak. Bütün bu yıllar boyunca yaptığını yapacak: Jenny kendisiymiş gibi yazacak. Ama bu sefer şiir değil, tarih ödevi değil yazacağı şey. Haklarının geri verilmesine dair bir talep. Sayfanın altına Jenny'nin imzasını taklit ederek atacak.

Gecenin karanlığında bunun alıştırmasını yaptı. Belki yüz değişik paragraf yazdı, beğendiği satırları ezberledi, Jenny bunları bulur korkusuyla hepsini ortadan kaldırdı. Kendisi anlamazken, aslında anlama gereğini duymazken, yıllar önce olanlar hakkında nasıl konuşacaktı? Bu imkânsız görev, Elizabeth için, öğrendiklerini uygulayacağı tek fırsat. Dil, tarih, şiir, resim. Bu sahte paragrafı yazacağı form bütün bunların doruk noktası olacak, dünyaya vedası, önceki hayatı da dahil bütün hayatında sahip olduğu tek iyi şey.

Birbiri ardına iki tane müebbet almıştı ve bu ona, haklı verilmiş bir ceza olarak görünüyor. Gayet adil. Ama işlediği cinayet aslında yalnızca birincisiydi. İkincisi başına gelen bir şeydi; biraz önce cereyan eden şiddetin yalnızca bir uzantısı, onun eliyle yapılan bir hareket, başka bir şey değil. Komşusuna yönelik bir şiddet kesinlikle değildi, komşusuna yakalanmasına dönük değildi eylemi, kendisinin dönüştüğü yeni şeye yönelikti. Erkek arkadaşını vurduğu andan itibaren başka her şey önemini kaybetmişti. Bedeninde hissediyodu, bir daha hiçbir zaman başka hiçbir şey önemli olmayacaktı. Birkaç saniye sonra yaptığı tıpatıp aynı eylem bile. Bu ikinci eylem bile o ilk ve korkunç hareketle karşılaştırılamazdı, onun yanında bir anlam taşıması bile umut edilemezdi.

Jenny'den farklı olarak Elizabeth yaptığını planlayarak yapmıştı. Zihninde çok uzun süre kalmamıştı planı, belki birkaç saat, ama yine de aklında tasarlamıştı. Ama Elizabeth planladığı halde neden olduğunu anlamıyor. Erkek arkadaşı bazen ona karşı kötü davranıyordu, bazen de çok kötü. Ama hiçbir zaman şiddet kullanmazdı; yok, ona hiçbir zaman vurmamıştı. Silaha yönelmesine yol açan

tartışmayı mükemmel bir şekilde hatırlıyordu, ama tartışma sebep olamazdı. Nasıl olur da buna indirgenebilirdi? Bu kadar çirkin bir şeyin eşdeğer bir belirti olduğuna inanmayı insan nasıl tercih edebilirdi? Silaha "yönlendirildiği"ni, kendi içinde bir noktaya doğru "sevk edildiğini" söylemek bile ona doğru gelmeyen bir dildi. Doğruya yakın. Ama içinde bir yerde bir yalan var. Olup bittiği anın hemen ardından, eylemin neden gerçekleştiğini bilmiyordu. Bütün o kanla karşılaştırıldığında, onun eylemiyle dünyaya fırlatılmış olan o yeni yüzer boyutla karşılaştırıldığında, niyet hiçbir şey demek değildir. Yok olma noktasına kadar küçülmüştür. Sylvia'yı yaralamak bile önceden planladığı bir eylemdi. İçinde mantık, kurnazlık, niyet, strateji, sonuç bilgisi, sonuç için *niyet*, kasıt vardı. Bütün bunlar doğru. Ama öyle olsa bile, Sylvia'nın yaralanması, bu hareketin mantığı, o ilk öldürmenin mantıkdışılığından türetilmişti. Erişim. Yalnızca bir kere açmış olduğu kapı.

Bütün bu yıllar boyunca Jenny'nin el yazısını incelemişti. Okul kitaplarının ve fotokopilerin boşluklarındaki minik mavi izler. Jenny'nin elinin Elizabeth için bir armağan olarak –kavanoza doldurulmuş sevimli böceklerden bir armağan gibi– zaptettiği rutubetli ama sıcakkanlı sınıf. Teşekkür ederim – ama şimdi bunu sana geri vermekten başka ne yapayım?

Yıllar önce, bir kere Jenny uykusunda konuşmuştu.

"Nehrin ucunda bir balık görmüş."

Böyle demişti işte Jenny gecenin kör karanlığında. Sesinde bir şey vardı, güven dolu bir rahatlama. Rüyasında Elizabeth'le konuşuyordu. Öyle olması lazımdı. Elizabeth kendini Jenny'nin zihninde görebiliyordu adeta, ikisinin yerde oturduklarını, daha önce hiç konuşmadıkları şeyler hakkında konuştuklarını görüyordu. İşte bu yüzden, Jenny'ye cevap vermek, en yakın arkadaşının zihnine bir kerelik izinsiz girme hakkını kendine tanımak Elizabeth'e uygun gelmişti.

"Öyle mi?" demişti Elizabeth yalnızca, yumuşak bir sesle.

"Benden onunla gidip balığa bakmamı istedi."

"Kim?" Dikkatli ol, dikkatli.

"May."

"Sen neredeydin?"

"Ben çok meşguldüm. Yapacak çok iş vardı."

"Biliyorum" dedi Elizabeth. "Bir sürü odun, değil mi?"

"Bütün o dikenler yüzünden uzun pantolon giydirmiştim ona."

"İyi yapmışsın."

"Her tarafı çizilmiş, bir de güneş yanığı. Yılanlar da var."

"Onu korumak istedin."

Büyük bir sükûnetle, "Evet. Evet." Sonra hafif bir panik ifadesiyle, "Kim?"

"May" dedi Elizabeth.

"May mi?" Jenny'nin sesinde bir sancı. "May? May?"

Elizabeth kalbi çarparak yumruğunu duvara vurdu, ta ki Jenny'nin uyandığını ve soluğunun düzeldiğini duyana kadar. Sonra Jenny'nin döndüğünü ve bir kez daha uykuya daldığını duydu.

Çalıların arasında uzun pantolon. Güneşin altında uzun pantolon. Jenny, öldürdüğü gün, çocuğunu yılan sokacağından ya da güneşin yakacağından kaygılanmıştı. O baltayı indiren, bir düşünce ya da niyet değildi. Hayır, balta zaten geçmiş gitmiş bir duygunun devinimsizliğini algılamıştı. Bu, eğer işler o noktaya gelirse, şartlı tahliye duruşmasında tanık olarak çağrılısa, Elizabeth'in söz edeceği bir şey olacak. Muhtemelen de çağrılacaktı, çünkü forma Jenny'nin el yazısıyla duruşmada konuşması için çağrılacak kişi olarak kendi adını yazıyor.

Bunu nasıl yazacak? Bütün bunlardan bir ifade nasıl uyduracak?

Bu, şartlı tahliye için bana verilen ilk fırsat olduğundan, hiçbir beklentim olmadan ve haddim olmayarak başvuruyorum. Yıllar önce yaptığım şey bağışlanamaz, sizin tarafınızdan da, benim tarafımdan da, Tanrı katında da, ölü ya da diri hiç kimse tarafından da bağışlanamaz.

Bir tek Elizabeth hariç.

Elizabeth beni bağışlıyor

Elizabeth beni serbest bırakıyor

Güzel Eliz

Bunu da yırtıp atıyor.

Jenny onu durdurabilir tabii ki. Jenny şartlı tahliye komitesine başvuruyu yapanın kendisi olmadığını, her şeyi Elizabeth'in yaptığını söyleyebilir. Kendisinin toplum için bir tehdit olduğunu ve kendisini bırakmamaları gerektiğini söyleyebilir. Serbest bırakılması kadar istemediği başka bir şey olmadığını söyleyebilir.

Ama Jenny bu sebepten karşı durmayacaktır. İstediğine yakın bir şeyin bile kendisine verilmemesi gerektiğine inandığı için ve

isteği burada ölmek olduğu için. Jenny bu cezaevinden çıkmanın kendisi için mümkün en kötü ceza olduğunu, dolayısıyla bu cezayı hak ettiğini düşünecektir.

Ama Jenny gittikten sonra burada ölecek kişi Elizabeth olacak. Elizabeth bunu biliyor. Bir süre, Jenny'den gelecek mektuplar ve bir iki fotoğraf uğruna yaşayacak, ama sonra çamaşırhaneye gönderilmeyi talep edecek. Ve pazar günleri yeni gelen kız piyanonun başına oturduğunda, piyanonun şefkatine, acılı tellerine kulak verecek ve Jenny adına uyuyakalacak, kurutma makinesinden yeni çıkmış, bir başkasına ait bir çarşaf gibi katlayacak ruhunu ve bir daha uyanmayacak.

Yıllar önce o hâkimin Jenny'nin istediği şeyi almaya hakkı olmadığını onaylayıp onaylamadığı ya da Jenny'nin sessizce, gözleriyle bağırdığı taze acısının hâkimi etkileyip etkilemediği ya da rahatsız mı ettiği ya da kafasını mı karıştırdığı hiç önemli değil. "Müebbet" diye fısıldamıştı hâkim. Ve böylece Jenny yaşamaya devam etmişti. Hâlâ da yaşıyor. O fısıltının sonuna kadar da yaşayacak.

Mayıs 2025

Uzun zaman önce, Ann'in *Idaho*'nun anlamını bulmaya çalıştığı bir dönem olmuştu. Tarih o kadar karmaşık örülmüş ve kötü kaydedilmiş bir şeydi ki bunun kolay bir cevabı yoktu. Önceleri, sözcük, doğmakta olan güneşin bir dağın kenarı boyunca ilerlemesinin Şoşoni dilindeki karşılığı gibi görünmüştü. Ama daha derinlemesine tarih okumaları yapınca bunun yalan olduğunu, hiçbir yerli dilinde *Idaho* diye bir sözcük olmadığını anlamıştı. Birçok kaynağın iddia ettiğinin aksine, *Idaho* "dağların mücevheri" demek de değildi.

Tam tersine, gerçek öykü bir maden sahibi, bir Kongre üyesi hakkında gibi görünüyordu. Adam Ulusal Kongre binasında, meclis salonunda küçük bir kızla oynuyordu. Kız, arkadaşının kızıydı. Ida adında küçük bir kız. Kızın orada, meclis salonunda olmaması gerekiyordu ama etraflarında, kurulması teklif edilen bir eyaletin adı tartışılırken kız orada, tanımadığı bu adamla oynuyordu. Kız birden senatörün yanından Kongre salonlarına açılan kapıya doğru kaçınca, senatör, *Ida! Ho! Geri dön!* diye bağırdı kıza.

Geri dön.

Diğer senatörler yüksek sesle söylenen bu sözleri duyunca bu güzel sözcüğü nereden bulduğunu sordular ona. Bunların artık orada olmayan, hiç fark etmedikleri küçük bir kıza seslenmek için edilmiş sözler olduğunu anlamamışlardı. Onlar bu sözlerin, senatörün ilhamının etkisiyle böyle yüksek sesle söylendiğini düşünmüşlerdi. Senatör duygusal bir kişi olduğundan, böyle engebeli topraklara yakışan tek sözcüğün bu olduğunu söyleyerek cevap verdi ve anında bir hikâye uydurdu. Onlara Şoşonilerin şafak vakti bu sözcüğü söyleyerek ayin yaptıklarını duyduğunu, onların doğan güneşi bu şekilde –dağların mücevheri diye– tasvir ettiklerini söyledi.

Kongre duygulanmıştı.

Merkezinde Denver'ın yer aldığı bu topraklar, çoğunluk oyuyla Idaho eyaleti adını aldı.

Ama bu toprakların resmen eyalet olmasından hemen önce adamın yalanı açığa çıktı. Anlamsız bir şeyin –küçük bir kızın– adını

neredeyse bir eyalete veriyor olmaktan dolayı mahcup duruma düşen Kongre, eyaletin adını hızla Colorado'ya çevirdi.

Ama *Idaho* adı ölmedi. Maden sahibi bu adı kendi madenlerine taşıdı. Sözcüğü ve sahte anlamını defalarca tekrarladı. Sözcükteki sesler öyle çekiciydi ki, sözcük tuttu. İnsanlar Şoşonilerin bu sözü tekrarlayarak ayin yaptıklarını kendilerinin de duyduğuna inanır oldular. Sözcük kuzeye doğru ilerledi; batıya doğru ilerledi. Columbia Nehri'nde yol alan bir geminin yan kısmında belirdi. Üstünde Şoşoni dilinde bir sözcüğün beyaz boyayla yazıldığı bu buharlı geminin görüntüsü, nehir kıyısındaki insanların kalbini fethetti. Sözcüğü unutmadılar. Doğaçlama yapılmış müzik gibi, bu ad birbiri ardına yazılıp durdu.

Birinin bu anlamlı adı bir çocuğa vermiş olmasına şaşmamak gerek.

Çünkü çok geçmeden bir başka küçük kız doğdu ve kıza, annesiyle babasının Şoşoni dilinde doğan güneş anlamına geldiğini düşündükleri bir ad kondu. Çocuk şimdiye çoktan unuldu bile. Bu ikinci çocuğun teyzesi olan önemli bir kadın bu adı Kongre'ye getirdi ve bir toprak parçasının –yeni bir toprak parçasının– yeni doğmuş yeğeninin, Idaho adlı küçük bir kızın adıyla anılmasını talep etti.

İşte böyle. Bir küçük kızın adının verildiği bir başka küçük kızın adının verildiği bir eyalet. İzi takip ederseniz bulacağınız işte bu. Bir kız, bir yalan, bir buharlı gemi. Sonra bir başka küçük kız. Sonra da bu toprak parçası.

Geri dön.

Anlam müzik gibidir; tutar ve yayılır. Geri döner. Nakaratlar, sözcükler, geçen teknelerin adları. Kafama kazınmış, kafama kazınmış. Öyküler kendilerini nasıl da sözcüklere bağlarlar, sözcükler kendilerini nasıl da korunmasız ritimlere, etkiye açık ezgilere bağlarlar. Ann bir yerden bir yere dolaşan müziğin arkeolojisinde beceri sahibi. Bu müzik korku gibi, aşk gibi tutar.

İndir resmini duvardan
Götür uzaklara
Boya ki saçını bir renge hazandan
Zaman döndürmesin beyaza

Birkaç saat sonra biri gelecek, kamyonu alıp götürecek. Birkaç ay sonra Ann Idaho'yu ebediyen terk edecek.

Bir zamanlar unuttuğu Idaho'yu.

Gitmek için can attığı Idaho'yu.

Geri dön.

Odunluğun çevresindeki alan Ann'in burasını ilk gördüğü neredeyse otuz yıl öncesinden beri pek değişmemiş. Otların sardığı ufalanan tuğlalar, tel sarılı makaralar hâlâ duruyor. Bir zamanlar salıncak olan iki ip, uçları çürümüş ve tarazlanmış olmasına rağmen hâlâ aynı karaçamdan sarkıyor. En ufak bir esinti bile olmamasına rağmen birbirleriyle uyum içinde salınıyorlar.

Ann elli dokuz yaşında. Buraya son gelişi, yirmi bir yıl önce bir mart günüydü. Buraya gelmişti ve kamyonetin egzozunun kokusu saçına işlemişti. Wade kokuyu almıştı; bilmediği halde anlamıştı; Ann'in başını yere düşen bıçakların üstüne bastırmıştı, Ann'in dudağı kesilmişti ve Ann o gece, bir daha buraya gelerek Wade'i incitmeyeceğine dair kendine söz vermişti. Bugün aynı gün ama hava da Ann gibi daha yaşlı bir hava, daha sert, ama aynı. Yirmi yaşındaki gün, kapatıldığı yerden çıkmış.

Kaputtaki göçükte toplanan su nedeniyle kamyonet pasla lekelenmiş. Ann yolcu tarafındaki kapıyı açıyor. Kamyonetin içinde, çok kötü olmasa da, bir ambar dolusu eskimiş samanı andıran hafif bir küf kokusu var. Yerde fare pislikleri var. İçeri girip emniyet kemerini takıyor, elini kumanda panelinde gezdiriyor ve sonra avuç içindeki turuncu polene bakıyor. Bu bilgi onun için yeni olmadığı halde, şaşkınlıkla düşünüyor: Ben burada herkesten daha uzun süre yaşadım.

Wade öleli on altı yıl oldu. Wade, Iris Dağı'nda yirmi dört yıl yaşadı, Jenny ve June dokuz yıl, May ise yalnızca altı yıl. Ann burada yirmi dokuz yıldır yaşıyor. Hayatının yarısı burada geçti.

Telefon, cezaevinden bir ay önce gelmişti. Telefondaki adam Jenny'nin şartlı tahliyesinden, sanki Ann konuyu zaten biliyormuş gibi söz etmişti. Adam, ikisinin kardeş olduğunu sanıyor gibiydi. Ann adamı düzeltecek sözcükleri bulamamıştı. Yaşadığı dehşet bir hedef belirlemesine yardım etmişti. Sahip olduğu şeyleri altı karton kutu ve bir bavul dolusu giysiye indirmişti. İşinden ayrılmıştı. Eşyalarını satmıştı. Bu araziyi de satmıştı.

Bu vedanın ağırlığını hissedecek zaman bulamamıştı.

Kamyonetin içinde, dikiz aynasına dolanmış uğurlu rüya avcısının sallanan, boyalı tüylerinde örümcek ağları var. Ann camı indiriyor, boş odunluğa gözlerini dikip bakarken yüzünü hafif bir esintinin dokunuşuna bırakıyor. Başını çevirip neredeyse otuz yıldır kullanılmayan iki arka koltuğa bakıyor; sağdaki koltuk soldakinden daha parlak bir mavi ama her ikisi de güneşten solmuş.

Şimdi zihnini dolduran şarkı, Wade'e yıllar önce öğrettiği ve önemini Wade'in aşkını (bütün bunlar başlamadan önce –başladığında– müzikle, sınıftaki ilk tereddütlü günlerle hayat bulan bir aşk) ilk kez açıkladığını hatırladığı ormandaki o akşama kadar açıkça anlamadığı şarkı.

O ilk şarkı apaçık bir şekilde yine varlık buluyor. Sözleri son on, on iki yılın huzurunu darmadağın ediyor.

İndir resmini duvardan
Ki görmek zorunda kalmayayım gözlerini
Belki yakında hatırlamam
Bir zamanlar güzel olan acıları

Ann bundan daha iyisini başarmalı. Daha ileri gitmeli. Elinden gelenin en iyisi bu olamaz. Bunca yıldır korkusunun hiç değişmemiş olması, olasılık bakımından değil de, yalnızca ayrıntıda büyümüş olması ne bencillik. Ama yapabildiği tek açıklama haline gelen şeyin –bunun bir açıklaması olduğu, tüm bunların bir kaynağı olduğu şeklindeki açıklamanın– ötesinde bir şeyi tahayyül edemiyor. Dikiz aynasını sertçe kendine doğru çeviriyor. Neredeyse altmış yaşına gelmiş yüzüne bakıyor. Arkasında, boş koltuk.

Yalnızca esen bir yeldir aşk
Güze süpürür hepimizi
Şimdi terk ediyorsun, yapraklar gibi
İndir resmini duvarımdan

Wade kocaman kayasının üstünde dikilmiş, bir dağdan diğerine iner çıkarken dalıp çıktıkları vadiye bakarak bu ezgiyi mırıldanıyor.

Ezgiyi mırıldanıyor ve geyik derisi eldivenlerin içindeki parmaklarını dalgın dalgın baldırına vuruyor, orta parmak do, yüzük

parmağı re, küçük parmak mi, yüzük parmağı re. *İn-dir res-mi-ni.* Ann'in müziğini buraya getirerek neyi açık ettiğinin farkında değil.

Ama ezgi Ann. Ann'in hiç çıkmayacağı bu dağın tepesinde ona sarılmanın bir yolu. Wade, Ann'i seviyor. Onu seviyor.

Ama May duymuş. Nedenini bilmiyor, ne olduğunu anlamıyor. Ama müziği kendisiyle birlikte dolaştırmış, etrafındaki her şeyin müziği canlı tutmasını sağlamış. Vızıldayan sinekler, yaz melankolisi, şarkının onun gerçeğine uygun birkaç satırı: *Nefret ediyorum görmekten yazın bittiğini. Sanki hiç gelmemiş gibi.* Diğer satırlar sadece süs, yazın bittiğini ifade eden merkezi duyguya, söylemenin neşe verdiği, doğru söyleyebilmekten mutluluk duyulan o tek müthiş doğru itirafa dayanıyorlar.

Ve May bu şarkıyı söylüyor. Kamyonetin içinde, Ann'in arkasında. Orada, Ann'in koltuğunun arkasındaki küçük, sınırlı alanda çocuk şarkıyı söylüyor. Jenny arkaya dönüyor. Ann olacakların dehşetini hissediyor; midesi bulanıyor; ezginin doğurduğu, şimdi onun içinde, o zaman May'in içindeki korkuyu hissediyor.

Ve şarkıyı Jenny de duyuyor.

İndir resmini duvardan
Götür uzaklara
Boya ki saçını bir renge hazandan
Zaman döndürmesin beyaza

Bu, Jenny'nin birkaç saniye önce Wade'in mırıldandığını duyduğu şarkı. Kocasının dağa başka bir yerden getirdiği ve Jenny'nin kendi çevresinde duyduğu, kafasında bir yere yerleştiremediği ama şimdi çocuğunun kelimelere döktüğü bir ezgi. Artık bir mırıltıdan ibaret değil. Çocuğun dudakları birbirinden ayrılıyor ve bunu yaparken, daha önce yalnızca birçok ses parçasından oluşan bir ses parçasından ibaret olan hattı koparıyor. Yalnızca titreşimden ibaret olan şeye, bir zamanlar memesine yapışan o dudaklar aniden şekil veriyor; başka yerlerde her gün kullanılan sözcükler bu benzersiz hat boyunca sıralanınca farklı oluyorlar. Bedenini kendi bedenin olmaktan çıkaran ölümden başka hangi güçtür? *Sevgi, sevgi, seni sınıfta ilk gördüğümden beri –Lütfen söyleme, lütfen– sevdim.*

Jenny işitiyor.

Bu hem bir düşünce hem de bir düşünce değil. Elementlerin sıkı sıkıya birbirine sürtmesi ve yer değiştirmesi: Sıcak, çalılığın çatırtısı, kollarındaki yorgunluk, yoldaki çukurların üzerinden geçe geçe sonsuzcasına yol alma, sallaya sallaya hepsini yavaş yavaş kamyonetin camlarına yapıştıran, derin tekerlek izleriyle yarılmış toprak yol, tekerleklerdeki hissedemedikleri yarıklar, kamyonetin kasasında oraya buraya çarpan odunlar, örümcek ağları ve bacaklarda örümcek ağı kadar ince çizikler, açık gözeneklerini sızlatan ter damlaları, iğne başı kadar sinek ısırıkları, kendisiyle arka koltukta oturan kızı arasında incelmekte olan hava, bir düşünce olan ve olmayan bir şey: Ne kadar da kolay kopuyoruz. Bir başkasının hayatı, bu yabancı şey içimize girene kadar orada olduklarını bile bilmediğimiz çatlaklardan ne kadar da kolay içeri sızıyor. Bildiğimizden daha fazla gözeneğimiz var.

Ann'in eli açık kapıdan dışarı sarkmış, gevşek. Mucizevi bir şekilde kontak anahtarını elinde tutuyor. Nereden gelmiş bu? Mutfaktaki çekmeceden. Çekmeceyi açtığını pek hatırlamıyor bile. Ama eli hatırladı. Eli içgüdüsel hareket etti, Ann'in içindeki bilgiye dayanarak. Şimdi ise eli, onsuz bulduğu şeyin etrafında geriliyor.

Üç farklı zihne takılmış kalmış bir şarkı. Takılmış – tıpkı bir fincanla avuç içi arasında kapana kısılmış bir ruhun parçası gibi, vızıldıyor, vızıldıyor: Bir başkası. Takılmış – dikenli bitki saplarına takılmış elbise kolu gibi, bu çocuğun zihnine takılmış. Ve şimdi Jenny'nin çocuğunun içinde bu diğer ses yaşayacak. Ann'in sesi rastgele kök saldı, May'in tüm bedenini değiştirdi. Çok küçük olduğu için anlayamadığı o şarkı sözlerinin içtenliğiyle çocuğun kaşlarını oynatıyor. Ahengiyle çocuğun kafasını öne arkaya sallıyor. Çocuğun soluğunu değiştiriyor. Ağzını açıyor, kapatıyor. İçinde takılıp kalan bu şey, bir kıta ötedeki İngiliz çocukluğunun bu parçası, bir limandaki eğri gelen bu ışık ne kadar da Jenny'nin kızı haline gelmiş.

Şarkıdaki bütün ikinci heceler, May'in küçük, boş ellerinin çıplak bacaklarına attığı bir şaplakla vurgulanıyor.

Jenny hareket ediyor—

1995

Daha sonra.

Ses yok. Bir rüya.

Ön cam üzerindeki toz, camın arkasındaki ağaçları gerçek kılıyor. Ağaçlar göğü tanımlıyor; gök, bulutları. Bütün bunlar önünde, gerçek olan ve görebildiği ormanın derinliklerinin ardında, sonsuza kadar.

Ama arkasında, bakmadığı yerde – bu saniyenin asıl geçtiği yer orası.

Âni boydan boya kapatan sessiz toprak. Sessiz toprağı boydan boya kapatan titreyen an. Sonsuza kadar Jenny'nin eli.

1995

Bir av köpeğinin gevşek derisi toprağı tutmalıdır. Orman zeminine değe değe giden kulaklar kokuyu yukarı, deriye yollar. Derinin kıvrımları ve katları arasında hapsolan koku, iz kaybolmuş olsa bile köpeğe izi hatırlatır. Boyun kıvrımlarıyla gözlerin etrafında hapsolan ve bütün o deri kıvrımlarının arasından çıkarmanın büyük bir çaba gerektirdiği izin kokusu, köpeğin kendi kokusu haline gelir. Köpek, başı yerde neyi izliyor olursa olsun körlemesine izler; yerçekimi alnı aşağı, burnun üstüne doğru çeker, öyle ki kıvrımların arasındaki koku kıvrımların örttüğü gözlerden daha fazla görme aracı haline gelir. Her zaman ileri geri sallanan ağır kulaklar izin duvarlarını oluşturur, bir tür tünel ve tünel görüşü yaratırlar; kulakların uçları yerdeki zerreleri havalandırır, zerreler de kıvrımlarda toplanır ve orada kalırlar.

Av köpeği, görev dışında, başı yukarıdayken bambaşka bir köpektir. Derinin kıvrımları düşer, açılır. Alın düzleşir, koku uçar gider.

İşte köpeğin unutması böyle olur. İşte köpek yaşamına böyle devam eder.

Başını kaldırır.

Suda ayak izleri var, aşağıya doğru gidiyorlar, iyice aşağıya, ama su derin değil ve ayak izleri suyun üstünde kalan taşların arasına, üstünden su akan bir dalın kabuğuna takılmış, ama dal tamamen suyun altında değil, bir ayak izinin tek bir parçasının hapsolduğu ve köpek için saklandığı, onun tarafından biriktirildiği, tutulduğu ve bir kenara konduğu kabuğun pulları arasına su girmemiş. Köpeğin burnu suyun içinde. Kabuğu, kabuğun arasını koklayabiliyor.

İpuçları.

Ve ayak izleri, bölük pörçük hatırladığı o seferki gibi, ambardan çıkıp tek başına dolaşacak kadar büyümeden önce, hâlâ annesinin derisindeyken, annesinin alnında yığılmış ve sıkışmışken, annesi-

nin izi kendisiyken olduğu gibi. Ve annesinin sütünün kokusu – tek peşine düştüğü ama peşine düşmesi gerekmeyen iz, çünkü o koku onu zaten hep çevreliyordu ve ondan ayrılamayacak kadar güçsüzdü. Gözleri şiş ve kapalıydı, henüz kat kat deri kıvrımlarından dolayı değil, hayatın daha başında olduğundan. Yıllar sonra, ayak izleri parçaları sanki o günkü erkenliği toplayıp bir araya getirmek gibi oluyor; yalnızca bazen hafif esintilerini yakaladığı sabahın o tatlı ve korkunç kargaşasını, izler kapkalın gözlerinin üstüne düştüğü ve toprak burnuna kadar yükseldiği zaman ve kendisi daha bir koku haline gelmemiş, yalnızca bir anının izinin izi olduğu zaman yakaladığı kargaşayı toplamak gibi.

Ama o kadar çok var ki. Ayak izleri. İnsanlar. Her yerde insanlar o izin adını sesleniyorlar ve kendisi kulakları kapalıyken bile bu adı duyabiliyor. Hava karanlık. En azından bu kadarını biliyor, gerçi alnının ağırlığı altında dışarısı her zaman karanlık. Adamlar giderken seslendiklerinde, kendisine değil tabii, neyin peşindelerse ona seslendiklerinde, keskin nefeslerinde karanlığın kokusunu alıyor; bir eldivenin içindeki kokuyu, aslında bin tane koku olan kokuyu, deri, fare ve su, yangınlar, eller ve ayaklar ve bu izi saatler önce takip eden diğer köpeklerin yarattığı kargaşanın, kauçuk araba lastiklerinin ısısının, duran motorun, elbiselerin, çizmelerin, aslında ormana ait olmayıp insanların ayakkabılarına yapışıp başka yerlerden, çiftliklerden, kaldırımlardan, biçilmiş otlardan kopup bu yana taşınmış çamurun, geyiklerin ayaklarının meydana getirdiği taze toprak topaklarının kokusunu, lastikle toprak arasına sıkışıp ezilmiş, parçalanmış kokuları alıyor.

Bu tüneli sık koku çalılıkları arasında açıyor, bir hafta önceki ayı, gövdesine sürtündüğü ağaç gövdesinin kabuğunun yardığı dolaşık tüylerin arasına hapsolmuş misk geyiği, hazmedilmiş ot ve korku ve hatta taş kokan ekşi dişlerin bir gün önce kabuğunu soyduğu çam ağacı, hatta ürkütülmüş tavşanların sıçrattığı köpük; toprağın altında, plasentanın kirli tüyler arasında kuruyup kaldığı yerdeki yeni doğmuş tavşanların kokusunu alıyor, yavruların bazısı yeni doğmuş, bazıları ise yaralı halde geri dönecek kadar yaşamış, kanları çamların iğne yaprakları üzerinden kır kurtlarının acılaşmış ve açlık kokan dilleri ya da ava çıkmayıp tüylerinde saman veya ev

içleri bulunan köpekler tarafından yalanıp temizlenmiş; köpekler kekremsi kokulu burunlarıyla, ayıların bağırsaklarındaki tenyaları sümüksü sıvılarla atmak için yedikleri mürver meyvesinin tatlandırdığı ve acılaştırdığı dışkı yığınlarının içinde gönülsüzce toprağı kazarken rastlamışlar kana.

Ve toprağın kendisi, kuru, şurada burada insan ya da hayvan sidiğiyle ıslatılmış, ve içine tüyler veya ucuna çamur ve ter ve iğrenç derecede yapay bir şey yapışmış olan parmak uçlarının silkelendiği dere. Ve bazen arka planda devam edip giden egzoz, kamyonlar, şu anda neredeyse yok olmuş bir elektrikli testere, birbiriyle tokuşan boynuzlar, yavan, parçalanmış bir koku, ezilmiş beyinleri insan tenlerinin üzerinde ve otların altında olan küçük sinekler, erkeklerin korkusu ve kortizon, lambalarda sallanan piller, burnundaki madeni ve boğuk vızıltı, soğuyan ağaç kabuğu, arı peteği gibi kristalleşen özsu, özsuyun kendisi, rahatları bozulmuş arılar, sürtünme, solgun çiçek çalıları, soğuyan yaban otları, yalanıp temizlenmiş pençelerde bir kedinin nefesi.

Ve bir adam diğerlerinden daha keskin kokuyor, giysilerindeki koku sendeleyen, tehlikeli bir şey, başka insanların kokusu ve köpek, umutsuzlukla dolu, öfke ve ihtiyacının kokusu çağlayan gibi omuzlarından, ellerinden, ağzından akan, ekşi-sıcak kokularla seslenen adam onu yakından izlemek için çok çaba sarf etse de, köpek o adamın yanına gitmiyor. Adam o eldivenin içindeydi. Burnuna tuttukları eldiven, eldivenin ılıklığı, içindeki ter, bir zamanlar derisi olduğu geyik. O eldivenin içinde hem kan hem de başka şeyler kokan kamyonet var, pis, parfüm kokulu saçların üstünde, ciltte açılmış ve iplikten daha kalın olmayan yarıkların üstünde taşınan başka kokular; tuzla ve kusmuğa benzer bir şeyle ısınmış ama neredeyse yok olmuş, buhar olmuş nefes; bir çocuğun parmak uçlarının ya da çok önceleri, belki de saatler önce kafalarını kaldırıp başka izlerin peşinden gitmiş başka köpeklerin tasmalarının, bıyıklarının, burunlarının sıyırdığı zarın patlamasıyla ortaya çıkan tohumlar var.

Temmuz 2025

Gece. Işıklar sönmüş. Dağ gitmiş.

Ann'in bavulu duvara dayalı. Sahip olduğu her şeyin bulunduğu altı karton kutu sokağa park ettiği arabasına yüklenmiş. Oturma odasının döşemesinin üzerindeki bir şişme yatağın üzerinde uyuyor; yatakta, kimsenin hiçbir zaman el sürmediği çarşafların üstünde değil.

Bir süpürge, bir iskemle, bir kova dolusu boya. Karanlıkta, yaptığı işi bir kontrol ediyor. Günlerdir neredeyse uyumadı.

Bu kentte, çocukların yaşamadığı bir sokak bulmak çok zamanını aldı. Burasını kiralamayı kabul edinceye kadar, üç gün süresince yakındaki bir pansiyonda kaldı. Çevrede oturan bir çocuk ortaya çıkar mı diye bekledi ama kimse çıkmadı. Sokaktan aileler geçti, evlere gelen çocuklu ziyaretçiler oldu ama bunların hiçbiri orada oturmuyordu. Ann emin olana dek bekledi. Ancak emin olunca kira sözleşmesini imzaladı.

Üç dairenin bulunduğu bina, Moskow'da* bir tepenin üzerinde, Idaho Üniversitesi'ne çok uzak olmayan, bol yapraklı bir ormanın kıyısındaki bir çıkmaz sokakta. Ön cephe tuğladan; kapıya kurumuş kahverengi bir sarmaşık dolanmış. Dairenin içinde, üç yanda sokağa bakan geniş pencereler var ve bunların biri, tam olarak ormanın kenarındaki bir akçaağaca bakıyor. Bazen sabahları ormandan bir geyik gelip binanın önündeki otları yiyor.

Mutfağın zemini açık yeşil muşamba kaplı ve içinde bir gazlı fırın, sığ bir evye, bir de bir masa ile iki sandalyenin ancak sığacağı kadar bir yer var. Mutfağın hemen dışında ise Ann'in bir sepet sardunya astığı bir metrelik bir balkon var. Çiçeklere, ilk başta çiçekler için değil –o daha sonra oldu– bir tür bildirge gibi, bu pencerelerin ardında daha geniş bir hayatın, gerçek bir hayatın yaşandığına dair bir bildirim olarak asmak için satın aldığı eski tarz bir sulama kabıyla her gün su veriyor.

* Amerika Birleşik Devletleri'nin Idaho eyaletinin Latah ilinde yer alan bir kasaba. (ç. n.)

Küçük banyodaki tahta raflara, yeni, beyaz havlular alıp, katlayıp koydu. Su giderlerindeki pasları ovalayıp akıttı.

Duvarlarda hiç resim yok, mutfak havlularında hiçbir desen yok, banyo perdesinde ya da mutfak penceresine astığı fırfırlı perdede ya da düz beyaz renkteki yeni yorganda kuşlar, çiçekler yok. Kahve kupaları bile sade: Hiçbir şey söylemiyorlar, üstleri benekli pembe. Bu evin hiçbir yerinde Ann'den bir belirti yok.

Ertesi sabah, kente gidince bir otobüs pasosu ve otobüs pasosunu buzdolabının üstüne iliştirmek için bir magnet satın alıyor. Bir takım çantası alıyor ve bir musluğu değiştirmek için daireye dönüyor. Tekrar çıkıyor. Yakınlardaki bir arsada toplanan ikinci el pazarından bir kitaplık ve kiraz ağacından geniş bir çalışma masası satın alıyor. Masanın üst çekmecesine kasabanın bir haritasını koyuyor.

Sonra, yerleşkedeki İngiliz tarzı binaya kadar uzanan uzun yolu yürüyor. Hava ılık ve rüzgârlı. Kararan havaya rağmen kollarını açık kitaplarının üstünde kavuşturmuş, yüzlerini kollarının üstüne koyup ağaçların altında uzanan yaz dönemi öğrencileri var. Bu öğrenciler yaban ördeklerine ya da yanlarından yemekhane kokan yemek kaplarıyla yürüyerek geçen diğer öğrencilere bakmak için kafalarını çeviriyorlar.

Ann, şimdiye kadar İngiliz tarzı binaya hiç gitmedi, bu yüzden orayı bulmak biraz zaman alıyor. Bulunca, geniş, beyaz beton merdivenleri çıkıyor, kapıdan içeri giriyor ve holde duruyor. Yanından bir iki öğrenci geçiyor ve mutlaka şöyle düşünüyorlar: Geçmişini hatırlıyor zavallı şaşkın ihtiyar. Ama Ann halı serili yer döşemesine bakıyor. Burayı geceki haliyle hayal ediyor, pencereden giren ay, evden getirilmiş ve sesi iyice açılmış radyo ve bir yaşlı kadın, ama kendisi değil, bir elektrik süpürgesini istediği yavaşlıkta hol boyunca gezdiriyor.

Bankada kendisiyle Jenny adına bir ortak hesap açtırıyor ve June Bailey Roe'nun yolladığı, hemen hemen on bir bin doları ve eğer geçmiş kırk dört yıl boyunca bankada dursaydı getireceği faizi yatırıyor. Jenny bankaya kendi başına gidebildiği anda Ann'in adını hesaptan sildirebilir. Veznedar hesap açmak için genellikle her iki

hesap sahibinin de orada olmasını isterdi. Ama hesap sahipleri aynı soyadını taşıdıkları için bir istisna yaptı.

Veznedar aynı aileden olduklarını varsaymıştı.

Bu, Ann'in Moskow'daki son gecesi. Yatmadan önce, oturma odasının ortasında duruyor ve daireye tarafsız gözlerle bakmaya çalışıyor.

Daireden aldığı duygu hoş bir duygu. Hüzün ve yalnızlık, evet, ama yalnızlık, akçaağacın oynayan dallarının etrafa saçtığı sokak ışığı ve açık pencereden giren ve birinin bisikletle hızla geçtiğini duyuran rahatlatıcı sesin uyandırdığı duyguyla yumuşuyor. Burası eski bir daire, güler yüzlü bir daire ve hoş bir şekilde hafifçe dökülüyor. Yarın değil öbür gün Jenny kapıyı açtığında, onu karşılayacak olan oda, kendisine özgü duygular dışında başka hiçbir duyguyla dolu olmayan şefkatli bir oda olacak. Burada ona eskiyi hatırlatacak çocuklar ve çocuk sesleri olmayacak.

Tabii Ann, Jenny'ye planından söz etmedi. Banka veznedarı gibi, Ann'in Jenny'nin akrabası olduğunu varsayan bir sosyal çalışma uzmanı, her ikisi de esasları zaten biliyorlar diye, otuz yıldır her hafta birbirleriyle görüşmüş olmalılar diye aralarında bilgi götürüp getirdi. Jenny adama aksini söylemediği için Ann de söylemedi. Ann, Jenny'nin yaptığını yaptı, onun sessizliğine kendisi de katıldı ve bu şekilde Jenny'yle iletişimi şimdiye dek olmadığı kadar yakın olmaya başladı. Kendi açısından Ann, sosyal çalışma uzmanının sözlerinden parça parça ne toplayabildiyse topladı, görevlinin Ann'in yaptığını varsaydığı planlar hakkında hiçbir şey bilmediğini hiç açık etmedi. Sosyal çalışma görevlisi, o planları varsayarak Ann'in plan yapmasına izin vermiş oldu.

Ann ışığı söndürüyor, şişme yatağa uzanıyor.

Gece ılık.

Ann erken kalkıyor, saat altıdan hemen önce. Bir fincan kahve yapıyor, fırında bir dilim elmalı kek ısıtıyor. Şişme yatağın havasını söndürüyor. Dışarıdaki sardunyaları suluyor.

Bu sabah buradan ayrılacak.

Ama şimdilik, kendine biraz kahve koyuyor ve elmalı keki fırından çıkarıyor. Bunları oturma odasına götürüyor ve pencerenin

kenarındaki çalışma masasına oturuyor. Güneş yeni doğmaya başlamış. Diğer evlerdeki tüm pencereler hâlâ karanlık. Kilometrelerce mesafe içinde tek uyanık kişi kendisiymiş gibi hissediyor. Sonra, ilk ışıklarla balkona çıkıyor ve geyiği görüyor, bu sefer bir de geyik yavrusu var. Yavru, kaldırım taşlarındaki çatlaklardan fırlamış karahindibaları kopara kopara, yavaş yavaş annesini izliyor.

Ann yırtıcı hayvanların geyik yavrularının kokusunu alamadıklarına dair Wade'in kendisine yıllar önce söylediklerini düşünüyor. Geyik yavrusunun otları çiğneyerek yürümesini seyrediyor ve düşünüyor: İz bırakmıyor. Geçmişinin tehlikelerinden korunuyor.

Geyik yavrusu annesinin arkasından, ağaçların arasında kayboluyor. Ann, ellerini kucağında kavuşturmuş olduğunu keşfederek şaşırıyor.

"Eğer buradaysan." Ann bunu yüksek bir fısıltıyla söylüyor. Sessiz apartman dairesine, başını eğerek ve gözlerini kapatarak ne demek istediğini açıklıyor sanki. Şimdiye kadar hiç dua etmedi ve daha bunun bir dua olduğunu anlamadan önce bile bu dua içini dolduruyor.

Eğer buradaysan June. Eğer sağsan. Unutmanın bir yolunu bulmuş olmanı dilerim. Umarım bulduğun iyiliklere tutunmuşsundur.

Yaptığın iyiliklere.

Gözlerini açıyor. Apartman dairesinde etrafına bakınıyor. Sonra pencereyi açıyor.

1995

Roket kovalanmaya alışık değil.

May ile June bunu biliyor. Biliyorlar ki, Roket'in koşmasının tek sebebi onların da koşuyor olması; Roket'in korkmasının tek sebebi de onların niyeti ve bu da... bu da... nasıl olabilir? Ama duramıyorlar bir türlü. Yavaşlayamıyorlar. Hançerelerinden fırlayan Roket ismini susturamıyorlar.

"Roket!"

Ormanlık yamaçta, sudan değil çam kozalaklarından oluşmuş derelerde kaya kaya ilerliyorlar. Yanakları alev alev yanıyor. Ne keyif. Ağustos. Yabani otların gövdelerindeki çatlakların her yerinde böceklerin emdikleri ve beslendikleri beyaz köpük görünüyor, içinde yaşayabilecekleri ve büyüyebilecekleri bir köpük. Otların arasında koşmaktan, yol üstünde otları koparmaktan May ve June'un bacakları bu sıvıya bulanmış. Yabani otlar bacaklarını kamçı gibi kesiyor, zehirli özsularını çocukların bacaklarındaki sıyrıklara bulaştırıyor ama ne gam! Gülüp duruyorlar! Bağırışıyorlar! Bayır aşağı koşuyorlar; yere düşüyorlar; kayıyorlar. Elleri, koşarken yakaladıkları ve bırakmayı düşünemeyecek kadar hızla koştukları dallardan dolayı yanıyor.

Önlerinden giden kedi birkaç kez aniden kaçmayı bırakıyor, kulakları geride, bir ağaç gövdesinin alt kısmına kilitleniyor ve hiç hareket etmiyor. Kedi onlara durmaları, daha önce olduğu gibi kendisine yaklaşmaları, aralarının her zaman olduğu gibi olması, her seferinde bir adım atarak ona yavaş yavaş yaklaşmaları için fırsat veriyor.

Ama kızlar bu fırsatı kullanmıyorlar; kendi yarattıkları fırsatı kullanıyorlar. Onu korkutuyorlar. Artık kasten yapıyorlar. Onu yakalamaları mümkün olduğu zaman bile durmuyorlar. Bu yüzden Roket kaçıyor. Kuyruğunda dikenler, omurgası ateş almış vaziyette. İstedikleri, koşma sebepleri kediyi geri almak olmasına rağmen adını tehdit edercesine bağırıyorlar.

Kaybolduğundan beri.

Bunu unutmuşlar. Bu hiçbir şey ifade etmiyor.

Kediyi kovalıyorlar çünkü zaten kovalıyorlardı. Çünkü yaptıkları iş bu, şimdi, birlikte.

Kedi sıçrıyor. Yükseğe. Bir koltuğun arkalığından yukarı, bir ağacın dalına.

—Bir koltuk.

Duruyorlar.

Bu ani duruştan, Roket'in oyunlarına son vermesinden sonra kalpleri sakinliyor. Ama sonra, bir anda, kalpleri tekrar çarpıyor. Hareket etmiyorlar ama birbirlerine bayağı yaklaşıyorlar, bir diğerinin düşüncelerinin sesini duymak ister gibi.

Nerede olduklarını bilmiyorlar. Nefes nefese etraflarına bakınıyorlar.

"Çöplük" diyor June.

"Bir çöplük bulduk" diyor May.

"Şu şeylere bak" diyor June.

"Bir sürü eski eşya" diyor May.

Ama sadece üç şey var. Camı olmayan ahşap bir resim çerçevesi. Üstünde güller olan, siyah, çamurla lekelenmiş, kırık bir abajur şapkası. Kocaman, minderli bir koltuk. Mavi. Güneşten fena halde solmuş ama açık sarı zambakları tek tek seçemeyecekleri kadar da solmamış. Bu koltuğun tepesinde, belki de Roket'in pençelerinin yırttığı üç yarık var. Yarıkların içinden, kabuğundaki bir çatlaktan dışarı fırlamış bir katı yumurta beyazı gibi fışkırmış pamuklar görünüyor.

"May," diyor June, gülmenin eşiğinde, "bunun ne olduğunu biliyor musun?"

"Ne?" diyor May.

"Burası senin *barakan*!"

May o kadar şaşırıyor ki elleriyle bacaklarının üst kısmına vuruyor. Yüksek sesle gülüyor. "Evet öyle!"

"Biraz düzeltiriz" diyor June, koltuğun minderinin üstündeki çam yapraklarını eliyle süpürerek. "Chad'le birlikte bunun üstünde uyuyabilirsiniz."

May kıkırdıyor.

"Gerçekten" diyor June. "Chad zaten küçük. Buraya sığar." Abajurun şapkasındaki çöküğe bir yumruk atarak düzeltiyor. "Buraya tekrar gelmeliyiz. Yere bir kilim sermeliyiz. Şu çerçeveyi

de o ağaca asarız. Yanımızda çiviyle çekiç getiririz. Onun resmi var mı sende?"

"Chad!" diye gülüyor May. "Chad! *Chad*'le evleneceğim!" May hâlâ gülerek kendini arkaüstü koltuğa atıyor.

"İğrenç" diyor June ama yine de kardeşinin yanına oturmak için koltuğa yerleşiyor.

"Yarına ne dersin?" diye soruyor May.

"Şu abajur şapkasını yere sapladığımız bir sopanın üstüne yerleştirebiliriz" diyor June. "Hoş geldiniz paspası! Yere mutlaka bir hoş geldiniz paspası koymalısın! Video dükkânınız nerede olacak?"

"Bir tabağı kırıp yemeği onun içinden yeriz!"

"Çiviye bile gerek yok" diyor June, koltuktan kalkarak. Çizgili elbisesinin arkası minderden dolayı ıslanmış. Çerçeveyi yerden alıyor ve eliyle tozunu siliyor. Birkaç tespihböceği uçuşarak dağılıyor. May, June'un çerçeveyi taşıyıp ağaca götürmesini izliyor. June ayağını alçaktaki bir kök düğümüne koyup kendini olabildiğince yukarı çekiyor ve çerçeveyi kısa bir dala geçiriyor. Sonra aşağı inip yaptığını inceliyor.

"Hoş durdu" diyor May. "Şimdi yanıma gelsene."

"Şuraya bir tavan penceresi koyabiliriz" diyor June, gökyüzünü işaret ederek. Tekrar koltuğa dönüyor. Koltukta kardeşinin yanına kıvrılıyor.

Sonra hiç ses yok. Ses ve ışığın oluşturduğu bu ani sessizlik içinde duraklıyorlar. Işık, doğrudan üstlerine düşmeyen ama onlara, ağaçların arasından sıyrılan geniş, eğri ışınlar halinde açıkça yandan yaklaşan bakırımsı bir akşam ışığı. Bu ışık, June'un şakaklarındaki yumuşak, kahverengi saçlara, yanaklarının kenarlarındaki saç tellerine vuruyor. June başını biraz döndürünce, June'un burnunun eğiminden aşağı inen minik tüylere bile vuruyor, May bunu görüyor. Bunların hep burada durması inanılmaz. Bir anda yine yok olacak olmaları da inanılmaz. May parmak ucuyla dokunmak için elini uzatıyor ama sessizliğin derinlerine dalmış olan June, May'in eline vuruyor ve ikisi de yine sessizliğe gömülüyor.

Hava cırcır böceklerine göre fazla sıcak ama çobanaldatanlar ve yarasalar günün ilk sivrisinek avına başlamışlar bile. Etraf, bükülüp torpile dönüşerek dallardan hızla atlayan kuşların kanatları arasında kalan havanın uğultusunun bile duyulabileceği kadar sessiz. Ve sonra bir de tersyüzü geri dönmüş rüzgârın çatapatlı iç geçirmesi

var. Kanatlar açık. Uçuyorlar. Havada bir eksik sivrisinek. Şimdi yükselen uğultunun, topraktan bir duygu gibi yükselen uğultunun arasından zincir gibi örülerek çıkan ses bir perde daha düşüyor.

May kendini yorgun hissediyor. Mutlu ve yorgun. June'un bu kadar yakında olduğu, ablasının korkmuş köpek kokusunun ıslak minderin ve serinleyen ağaçların kokusunun ardında hissedilmez olduğu şu kısa an boyunca, ablasının omzunda uyuyabileceğini hissediyor. Şu an uyuyabilir ve sabaha kadar uyanmayabilir. Ve belki yarın June bu kadar iyi davranmayabilir. Belki kitap okumak ister. Belki de kendi başına keşif gezisine çıkmak ister. May bu olasılığı fark edince, uyumamaya, şu anın uzun sürmesi için burada kalmaya karar veriyor. Önündeki her bir şeye bakarak uyanık kalmaya çabalıyor. Ağaççileğinin dev yelpazelere benzeyen yapraklarının orta yerleri buruşuk, kenarları ise ateşe değmiş gibi kahverengi. Civanperçemleri kendi küçük yollarında sakin sakin büyüyorlar; hiç kimsenin ucunu bucağını bulamayacağı izlerde, kendi cinslerinin yakınında ama kıpırtısız durarak bıraktıkları kendi izlerini sürüyorlar. Gümüşi yeşil saplar ve iki avucun arasında kolayca unufak edilip sonra da uçup giden minik beyaz çiçekler açtıkları ânı katılaştırmışlar bile.

Gözleri kapanmadan önce her zaman yaptığını yapıyor. Aklına gelenleri unutmaya karar veriyor. Günün, zihninin orasında burasında gezinen her kısmını topluyor ki yolunun üstünden çekebilsin, bir kenara, belki bir süre kapısını kapayabileceği bir dolabın içindeki raflara koyabilsin.

Ve böylece, gözucunda kendisi gibi etrafa bakınan June, çimenlere bakıyor, June'un başındaki annesine ait şapkayı, mavi sudaki çam kozalaklarını unutuyor. Yarın için yapılan planları, odun için öbür dağa gidileceğini, orada June'un kendisine kötü davranabileceği olasılığını unutuyor. Kütüğün içinde uyuyan oyuncak bebekleri unutuyor. Aşağı kattaki piyanoyu. Bir şarkı çalan babasını. Kurşunkalemin cızırtısını. Roket'i.

Tam unuttuğu anda kedinin sesi geliyor. Kendine özgü yuvarlak, kederli, azar yemiş ve bağışlayıcı ses tonlarıyla sesleniyor.

İkisi de başlarını kaldırıp, aşağı bakan kediye bakıyorlar.

"Ah, Roket" diyor May, öfkeli. "Buraya gel."

Ağustos 2025

Karton kutunun içinde hâlâ deterjan kokusu, başka bir hayatın kokusu var. Bir kot pantolon, koyu renk bir kazak, o kadar. Otuz yıl önce, eğer gün gelir serbest bırakılırsa, kutuya kullanabileceği bir şeyler koyması istendiğinde kendisi için ayırdığı şeyler bunlar.

Çok daha genç bir kadının giysileri. Kıvrımlarda parmak uçlarının hayaletleri.

Bu soyunma odasında, cezaevinin mahkûmlar için olmayan kısmının ana koridorunun hemen ilerisindeki bir odada, kazağı başından geçiriyor. Bol ve uzun gelen kot pantolonu da giyiyor. Bu şeyleri tekrar göreceğini hiç düşünmemişti. Görmemeyi bütün kalbiyle istemişti.

Odada bir cam ayna var. Ayna arkasında; buraya ilk geldiğinde görmüştü ama bakmamaya özen göstermişti. Otuz yıl boyunca aynada kendine bakmadı. Banyodaki paslanmaz çelik aynalarda görüntüsünün ancak anahatlarını gördü. Ama şimdi, arkasını dönüp kendini aynaya bakmaya zorlayınca, birdenbire, otuz yıl boyunca aldığı o karmaşık ipuçlarının sezdirdiği yüzün gerçek hali çıkıyor karşısına.

Gördüğü yüz tanınmaz durumda. Kendi yüzünden bambaşka bir yüz. Bu berrak yüzde, bir kişiye ait bu yüzde, kahverengi gözleri bile yabancı. Bir insan yüzü. Yaşlı bir kadın.

Başını çeviriyor.

Önündeki saatlere, yıllara nasıl göğüs gereceğini bilmiyor.

Ama buradan ayrılması, hem Elizabeth açısından hem de kendisi açısından bir iyilikseverlik eylemi. Elizabeth'in ona verdiğini kabul etti çünkü Elizabeth sahip olduğu her şeyi verene kadar içi rahat etmeyecek. Bu yüzden, eğer Elizabeth'e huzur getirecekse, Jenny bu son ve kahredici armağanı da alacak. Belki ikisinin de kalbi baştan beri bunu istiyordu – kırılmayı. Ki kırılabilecek kadar bütün olduklarını öğrensinler.

"Ben de sana bir şey vereceğim" dedi Jenny dün. "Duvarımızdaki bir şey."

"Nerede?"

"Oraya astığım iki şeyden biri."

"Ama duvara yalnızca bir tek şey astın. Domuz yavrusu notunu."

"Onun yanında. Onun yanına bak."

"Ama burada yeni bir şey yok."

Yeni bir şeyin yokluğunun usul tekdüzeliği, sakin geçen yılları, rahatlığı. Evet. Dostlukları bu işte, arkada bıraktığı bu. Yıllar, yıllar süren tutsak edilmiş şefkat, yalıtılmış bir sevgi. Beton zemin üstünde yan yana yüzükoyun yatarak iskambil oynamayı seven ve şu ya da bu sıradan görevden sonra tekrar oyuna dönmeyi planlayan iki kişi; ışığın yavaş hareketinden ve nadir şeyleri paylaşmaktan oluşan güven. Kütüphanedeki yeni bir kitap. Bir televizyon programı. Bir şekerleme. Daha yaşlı ellerce incelenen yaşlı eller. Bir omuzla paylaşılan bir şakak.

Duvardaki karalama.

Elizabeth, kurşunkalem izinin bulaşıp dağıldığı imzaya eliyle dokundu.

"Daha buraya gelmeden önce çizmiştim bunu" dedi Jenny dün, Elizabeth'i anlamanın kıyısında görünce. "Yıllar, yıllar önce kocamla beraber kışın dağın tepesinde mahsur kaldığımızda. Ona armağan olacaktı." Sonra Elizabeth'in yüzünde bir sorunun şimşek gibi çaktığını gördü ve Elizabeth'in elini tuttu. "Cevabı yok" dedi, kendisinin yıllarca düşünüp sonra peşini bıraktığı sorudan arkadaşını kurtarmak için. "Bir şekilde gelmiş işte. Sana söylemedim çünkü bir anlam bulmaya çalışmanı istemedim. Bunda, senin bulmuş olmandan başka bir anlam yok. Daha ikimiz de farkında olmadan önce sen beni hayatına sokmuştun."

Elizabeth çizimi duvardan indirdi ve yatağın üstüne, Jenny'nin yanına oturdu. Kâğıdı yavaşça kucağına koydu. Tek bir sözcük söylemeden uzun süre resme baktı. Sonra tekrar duvara astı.

Her biri, diğerine karşı kendi fedakârlığını yapmıştı. Bedeli yalnızca mutluluk olan cömertlik, cömertlik.

Farkında olduklarından çok daha öncesinden beri birbirlerinin hayatlarındaydılar zaten.

Sonsuza kadar da birbirlerinin hayatında olacaklar.

Jenny eski giysilerini giymiş, daha önce hiç girmediği bu odada yalnız başına dururken, son otuz yıldır bildiği diğer kapılara hiç benzemeyen kapıya bakıyor. Bu kapı yalnızca onun mahremiyetine

yarıyor. Bu omuzlayamayacağı bir iyilik ve Jenny bu odayı, dışarıdan içeri kaçak sokulacak bu mükemmel şeyi hücresine geri götürmek ve Elizabeth'e vermek istiyor.

Ama artık içeri girmek yok. Jenny aslında daha şimdiden özgür.

Ellerinde bir şey olsun isterdi. Yanında taşıyabileceği bir şey. Eline alabileceği bir şey bulmak için odayı tarıyor ama içinde cezaevi giysilerinin olduğu karton kutu dışında oda bomboş.

Ama belki de burada çok uzun oyalanıyor. Özgürlüğüne kavuşalı daha bir dakika bile olmadı ama o eski duygu geri döndü bile: Başka birini bekletmemek için duyulan umutsuz arzu.

Kazağını başından çekip çıkarıyor. Dertop edip göğsüne bastırıyor.

Soyunma odasından dışarı adımını atıyor. Onu buraya getiren gardiyan gitmiş. Ama çıkış, koridorun hemen dibinde. Oraya doğru yürüyor. Dışarı açılan sıradan bir kapı, üstünde hiçbir işaret yok.

Kapıyı açıyor.

Gökyüzü üstüne dökülüyor. Bu, gözlerini karartan, sersem edici bir duygu, ama gözlerini kapatmıyor. Gökyüzünün inanılmaz ağırlığını içinde duymaya zorluyor kendini. Çitin bu yanında kır çiçeklerinin kokusu daha derin. Arabaların sabahın erken saatlerindeki gölgeleri kaldırımda uzamış. Kapıyı bedeniyle iterken kazağı hâlâ sıkı sıkı göğsüne bastırıyor. Burada onu bekleyen biri varmış gibi görünmüyor ama nereye bakacağını da bilmiyor. En sonunda, bedeni ona tuhaf ve ağır gelirken bir adım atıyor ve kapı arkasından kapanıyor.

Uzaktaki bir kadının kafasını çevirmesine neden olan şey işte bu kapının kapanma sesi; Jenny kadını aniden görüyor. Yanlış kapıya, ön kapıya doğru bakarak hep burada bekliyormuş herhalde. Şimdi, görmeye çabalar gibi biraz öne eğiliyor. Ufak tefek, pek uzun boylu değil. Saçları kırlaşmış sarı. Arabanın arka tarafına koyduğu elini kaldırıp güneş ışığını engellemek için gözlerine götürüyor.

Bu park yerini boydan boya geçmekten başka yapacak bir şey yok. Kadına doğru ilerlemekten başka hiçbir şey.

Jenny kazağını sıkı sıkıya göğsüne bastırıp yere bakarak yürüyor. Önce, yalnız kendi ayak seslerini duyuyor, ama sonra, sanki bir eşiği atlamış gibi, diğer kadının da sesini duyuyor. Bir an, ikisi de durup başlarını kaldırıyorlar. Birbirlerinden sadece bir metre kadar uzaklar.

Sanki bir saniye sonra el sıkışacaklar. Biri elini uzatacak, hızlı ve adeta kazara olmuş gibi bir sarılma.

Ama bunu yapmıyorlar.

"Jenny?"

Ann'in yüzü yumuşak ve endişeli. Acaba gülümsese mi diye, bir kaygıyla gerilmiş.

"Ann."

"Dışarı taşınacak bir şeyin var mı?" diye soruyor Ann ve sesi neredeyse korkulu çıkıyor.

"Hayır" diyor Jenny alçak sesle. "Ama yine de teşekkürler."

Karşısında duran bu insana, bir çocuğun kocaman açılmış gözleriyle bekleyen bu kadına ne söylenir? Neyi bekliyor?

"Sence bir sakıncası olmadığından emin misin?" Jenny söyleyecek bundan başka şey bulamıyor.

"Hiçbir sakıncası yok." Ann'in yüz ifadesi açılıyor. "Ya sence?"

Jenny aynı sorunun kendisine de sorulmasına şaşırıyor. "Ben çok müteşekkirim" demeyi başarıyor.

Sonra Ann gülümsüyor, sahiden. Hüzünlü bir gülümseme bu, dürüst bir gülümseme. Ve bu gülümseme devam etmelerine olanak sağlıyor. Böylece yan yana, Ann'in arabasına doğru yürümeye başlıyorlar. Her bir adım, rüyada atılan bir adım.

Arabaya vardıklarında, Ann sürücü tarafına gidiyor. Kapıyı açıyor ama içeri girmiyor. Duraklıyor. Jenny, yolcu tarafındaki kapının gümüşi koluna dokunuyor. "Ann" diyor Jenny. Bunu arabanın tepesinden bakarak söylüyor. Yüzleri birbirlerine dönük. Puslu bir mavi renkteki arabanın kaputu aralarında parıldıyor, ışıldıyor. "Sonra ne olacak?" diye soruyor Jenny.

"Moskow'da yaşayacaksın" diyor Ann. Ama Jenny daha fazla açıklama istemiyor. O soruyu, o bencil soruyu sormanın bir yolu yok. Dağın hâlâ Ann'in evi olup olmadığını bilmek istiyor. Arabaya binmeden önce bunu mutlaka bilmesi gerektiğini hissediyor. Ama ne fark eder? Öğrenmek neden bu kadar zor olsun ki... "Ben de İskoçya'da yaşayacağım" diyor Ann, Jenny'yi şaşırtarak ve rahatlatarak. Rahatlaması yalnızca aldığı cevaptan kaynaklanmıyor, soruyu sormak zorunda kalmamasından da kaynaklanıyor.

"Evden bu kadar uzakta mı?" diyor Jenny Ann'e.

"Ben İngiltere'de büyüdüm. Aksanlı konuşurdum ama şimdi kalmadı."

Jenny birdenbire, arabanın parıltısının ardında, Ann'in yüzünde yeni bir şey görüyor. Jenny'nin anlayamadığı, utanç gibi bir şeyin gölgesi.

Dağ bu, belki de.

Belki de aksanının kaybolduğu yeri bu kadar dikkatsizce hatıra getirdiği için utanmıştır.

Jenny birden Elizabeth'in onu izlediği duygusuna kapılıyor. Ama tabii Elizabeth hücrede ve pencere bu tarafa bakmıyor. Cezaevine doğru bakıyor. Arkadaşını düşününce, yıllar önce piyano sesinin koridorlardan geçip kulağına gelmesinden beri ilk kez ağlayacak gibi oluyor.

"Biraz kulağıma geliyor gibi" diyor.

Ann, arabanın kaputunun üstünden Jenny'yi inceliyor. Bu insanı otuz yıl hayal ettikten sonra şu anda göremiyor bile; tek görebildiği, Jenny'nin gözlerinden gördüğü kendisi. Bu, daha önce hiç başına gelmemişti. Sabahın erken ışıklarının kendi yüzünü çevrelediğini hissediyor. Çakıl taşlarının arasından çıkan kaktüslerin çevirdiği park yerinde kendi resmine dönüşmüş durumda. Bu görüntü, görüntünün ani netliği, yakınlığı ona hâkim olmuş. Arabaya girip oturma ihtiyacı hissediyor. Orada, Jenny onu bir an göremeyecek.

Ama Jenny de biniyor.

Kapılarını kapayıp bu kadar yakın oturmak – bir dakika önce arabanın üstünden adım attıkları yakınlıktan sonra tuhaf bir kopuş oldu.

Yüzleri ön cama dönük. Otoparkı, onun arkasındaki tarlayı çevreleyen zincirli çiti görüyorlar. Ann arabayı çalıştırıyor.

Yolculuklarının ilk kısmında, Ann bu küçük kentin sokaklarında yol almanın zihnini dağıtmasından memnun oluyor. Ama bir kez otoyola çıktılar mı, aralarındaki sessizlik ayrı bir boyut, kırlar yanlarından akıp giderken içinde ha bire gittikleri, gittikleri, gittikleri, zamanda tek bir nokta haline geliyor.

84 numaralı şehirlerarası yol Snake River Ovası'nın içinden dümdüz geçiyor. Burası bodur çalılar, kapkara kayalar, kır tavşanları ve geyiklerin bulunduğu, volkanik patlamalarla oyulmuş dümdüz ve uçsuz bucaksız bir yer. Tarlalar, ancak sulamanın yapılabildiği yerlerde, aralıklı olarak görülüyor. Şekerkamışı ve alfalfa. Koyunlar.

Bu çiftliklerin yeşillik sınırları, ayrıldıkları kızılımsı, kraterli toprağa düz bir çizgi halinde dayanmış. Kraterlerin bazılarının içinde durgun su var. Bunlar, sonsuz kahverengiliğin içindeki şaşırtıcı gümüşi mavilikler.

Burası, Ann'in daha önce gördüğü tabiat parçalarının hiçbirine benzemiyor, çünkü bir gece önce bu toprakları karanlıkta geçmişti. Bir zamanlar, çok eskiden, Grangeville'e gelmişti, ama belleğinde bu yerle ilgili, Wade'i gömdüğü mezarlık hariç belirli bir izlenim kalmamış. Bu Idaho'yla kendi Idaho'su arasındaki fark Ann'i dehşete düşürüyor ve zaman zaman, aradaki bu farkın yüksek sesle dile getirilecek bir şey olabileceğini düşünüyor.

Ama otuz yıl boyunca çevresi çitle çevrilmiş bir alan ile bir otoparktan başka toprak görmeyen Jenny sessiz, penceresinden manzarayı sakin bir kabullenişle, sıcak, ilgili bir bakışla izliyor.

Bu nedenle Ann, kendi şaşkınlığından söz etmiyor. İlk defa olarak, önünde duran şeyden fazlasını hayal etmeyi başaramıyor. Ellerinin ve yüzünün farkında olduğunu hissediyor. Arada bir Jenny'ye doğru bakıyor ama Jenny ona bakmıyor.

June Bailey Roe'dan gelen o eski mektup hâlâ torpido gözünde, o eski yırtılmış zarfın içinde. Sonraki birkaç saat içinde bir noktada Jenny'ye mektubun orada olduğunu söylemesi gerekecek. Ona Moskow'daki banka hesabına yatırdığı paradan söz edecek. Ama şu anda, bu uzun yolculuk için pişirdiği ve bir kesekâğıdı içinde yine torpido gözüne koyduğu elmalı keki bile ikram edemiyor. Ann, Jenny'nin minnettarlığından korkuyor, burada bulunma sebeplerini yanlış anlamasından korkuyor. Bir zamanlar Ann'i buraya getiren sebep suçluluk duygusu olabilirdi, Jenny'nin kendisini bağışlamasını umutsuzca istemesi olabilirdi. Daha başka bir zamanda, daha eski bir tarihte ise sebep, duyduğu merak, aklındaki bir soru olurdu.

Ama artık durum bu değil. Ann de yaşlanıyor. Dağ yok. Hayatının aşkı yok. Bir babası, bir de amcası var. Ama dünyada tanıdığı başka biri daha yok.

Bir tek yanındaki koltukta oturan kadın.

Snake River, otoyolun yalnız belirli noktalarından ve o zaman da ancak yararak geçtiği kanyona iyice bakıldığında görülebiliyor. Nehir Ann'e konuşabileceği bir konu gibi geliyor. Manzarayı Jenny'ye gösteriyor.

"Evet" diyor Jenny kibarca, pencereye çok yaklaşıp gümüş rengi suya bakarak. "Açık, değil mi?"

Jenny burada, o duvarlar arasında kendisine yasaklanmış olan şeye mi gönderme yapıyordu? Ann'in nehri göstermesine verdiği kibar bir yanıt mı bu, ya da bir şekilde hayatlarından mı söz ediyor?

"Çok açık" diye onaylıyor Ann.

İki yanda da kuru, tuhaf arazi.

Sage Hill'den Moskow'a arabayla sekiz saat sürüyor. Bu yolculuğun hayatlarında paylaşacakları tek vakit olacağını ikisi de biliyor. Bu yolculuktan sonra, bir daha birbirlerinden hiç haber almayacaklar. Ann, birkaç gün içinde amcasıyla babasının yaşadığı evin sokağının ucunda bir ev satın aldığı Edinburgh'a uçacak. Ann'in küçük bir kızken çaldığı piyano bu eve yerleştirildi bile.

Jenny'nin neden Moskow'u seçtiğini hiç keşfedemedi. Sormuyor.

Ve böylece, bunca yıldır aralarında yaşayan sessizlik bu arabanın içinde de devam ediyor.

"Radyoda nereyi istersen aç" diyor Ann. Jenny başını sallayarak ona teşekkür ediyor. Radyo kapalı kalmaya devam ediyor.

İleride sabah göğü.

Koşan bir antilop sürüsü yön değiştiriyor, devrilmiş bir çitin üstünden atlıyor. Ufukları kovalamaktan, kuru, engebeli toprağın üzerine düşen kendi korkutucu gölgelerinden hep korkan, köpek kadar kocaman kır tavşanları uzaklara dağılıyor.

Ann bunların hiçbirine değinmiyor ama içinde –Ann bunu hissediyor– bir şey olacağına, bir şeyin mümkün olduğuna dair bir duygu var.

Birkaç saat içinde manzara değişecek. Kuzeye doğru döndüler mi, dağların arasından geçecekler. Ann dağlara doğru giderken huzursuzlanıyor. Otoyolun izlediği kanyonun bu dağların suyuyla kesildiğini daha şimdiden fark ediyor; şimdi geçtikleri çiftlikler bu dağların en yüksek karlarıyla besleniyor. Bu düz, sonsuz mekânda bile o dağların yankıları içine doğuyor. Söylenmesi gerekenin dağlardan önce söylenmesi gerektiğini hissediyor.

Ann, önlerinde otoyoldan bir çıkış olduğunu görüyor. Wade'le beraber önünde durup okudukları türden büyük, kahverengi bir tabela görüyor. Belki o noktada bir nehir manzarası vardır.

"Durmak ister misin?" diye soruyor Ann.

"Nerede?"

"Şu ileride."

"Tamam" diyor Jenny.

Böylece Ann kenara çekiyor.

Nehri görebilecekleri konusunda Ann haklı, nehir çok da aşağılarda değil. Kahverengi tabela nehrin tarihini açıklıyor. İki kadın yan yana durup tabelayı okuyorlar. Nehirle ilgili önemli olaylar bir zaman çizgisiyle anlatılmış. Ann anlamadan okuyor. Yellowstone'un altındaki volkanik hareketlilik noktası. Nez Perce için çok önemli olan, yumurtlayan somon balıkları. Rocky Dağları'nın öte yanına geçen Lewis ve Clark. Avrupa'dan gelen atlar. Buharlı gemilerdeki kürk tüccarları. Hidroelektrik santralleri, barajlar ve rezerv gölleri. Somonun azalması.

Ann nehre kadar inen kolay bir patika olduğunu görüyor. "Aşağı inmek ister misin?" diye soruyor.

"Suya mı?"

"Ayaklarımızı sokardık."

"Güzel olurdu" diyor Jenny

Böylece, bellerine kadar gelen mavi otların arasından patikadan aşağı yavaş yavaş iniyorlar. Yüksek sesle bağıran kurbağaların patikanın iki yanı boyunca sesi kesiliyor, ama elli metre sonra iki yanda da bağırmaya devam ediyorlar. Sesleri kesilmiş yüzlerce kurbağa, dar toprak yoldan daha geniş bir yol oluşturuyor, iki kadının hem izlediği hem de yarattığı bir sessizlik patikası.

Aşağı inmek zor değil. Birkaç dakika sonra, usul usul akan nehrin hemen önündeki dizboyu yaban otlarının arasındaki açıklıkta yan yana duruyorlar. Çamurda küçük kuşların izleri var.

Ann'in aklına gelen tek söz "Tuhaf" oluyor. Sonra ikisi de uzun bir süre sessiz kalıyor. Rüzgâr esiyor ve Ann, Jenny'nin ak saçlarının arasında kaybolmuş bazı koyu renk saçlar görüyor. Ann bir an için June'un yanında duruyormuş, bu kadar zaman sonra kızı burada bulmuşlar gibi bir duyguya kapılıyor. Bütün o yıllar, bütün o portreler – yaklaştıkları yüz işte buymuş.

"Bu nehrin başka bir yerinde bir dağ aslanının suyun içinden sıçrayıp çıktığını görmüştüm" diyor Jenny. "Dağ aslanı gördüğüm tek sefer bu oldu."

"O hikâyeyi biliyorum" diyor Ann. "Senin de orada olduğunu bilmiyordum. Wade anlatmıştı."

"Öyle mi?" diye gülümsüyor Jenny şaşırarak. "Başka ne anlattı?"

Ann, Jenny'nin ne demek istediğinden emin değil. Jenny de emin görünmüyor. Birazcık gülüyor, ilk kez.

Teşekkür

Desteği, bilgeliği ve cömertliği için Jin Auh'a içten minnettarım. Geniş bakış açıları, coşkuları ve gösterdikleri sabır için Kate Medina ve Anna Pitoniak'a da.

Çok sayıda müsveddeyi dikkatle okuyup düzeltmeler yaptığı ve romanımın içinde romanın daha iyi bir versiyonunu gördüğü için Mark Meyer'e ve akıllıca önerileri için Becky Hardie, Robin Duchnowski ve Amy Edelman'a yürekten teşekkürler.

Muhteşem dostluğu ve çok küçüklüğümüzden beri bana son derece büyük bir esin kaynağı olduğu için Catherine Jackson'a teşekkürler.

Kari Trogen, Chinelo Okparanta, Steven Kenneven, Mark and Molly McPhee, Anette Ruskovich, PJ Terry, büyükbabam Larry Williams ve büyükannem Mardell Williams ve Idaho Knife Works'ten komşularım Mike ve Debbie Mann'e içten teşekkürler.

Ayrıca, Iowa Üniversitesi Yazarlık Atölyesi'ne, Wylie Ajansı'na, James C. McCreight Vakfı'na ve Wisconsin Üniversitesi İngiliz Edebiyatı bölümüne, Taylor-Chehak Ödülü sahiplerine ve Colorado Üniversitesi, Denver'daki dostlarım ve meslektaşlarıma teşekkür etmek isterim.

Bütün hayatım boyunca bana yazı yazma konusunda ders veren ve her biri hayatımı derinden etkileyen pek çok harika öğretmene, özellikle de Marilynne Robinson, Ethan Canin, Lan Samantha Chang, Michelle Huneven, John Ball, Deirdre McNamer, Judy Blunt, Jeremy Smith, Bill Proser, Bruce Baker ve Cindy Clabby'ye çok şey borçluyum

Bu öğretmenlere ek olarak, öyküleri bütün hayatım müddetince bana çok şey öğretmeye, bana esin vermeye ve beni etkilemeye devam edecek olan Alice Munro'ya derin bir minnettarlık duyuyorum.

Ve aileme, kalbimin derinliklerinden teşekkürlerimi sunuyorum.

Mindy, desteğin ve sevgin için teşekkürler. Matt, verdiğin ce-

saret için teşekkürler. Ve Mary ile Rory, müsveddeyi tekrar tekrar okuduğunuz ve çocukluğumuzu hatırlamama yardım ettiğiniz için teşekkürler. İyi yüreğiniz benim için paha biçilmez.

Sevgili anneciğim ve babacığım, bu kitabın çoğunu yazdığım "kulübe"yi inşa ettiğiniz, her bir müsveddeyi okuyup düzeltmeler yaptığınız ve Hoo Doo Dağı'ndaki o güzel yıllar için teşekkür ederim. Babacığım, "İndir Resmini Duvardan" adlı şarkın için teşekkürler.

Ve bu romanı herkesten daha çok kere okuyan, her gün yanı başımda yazı yazan kocam Sam McPhee, yalnızca sevgin, iyiliğin, sezgilerin ve çalışkanlığın için değil, aynı zamanda da bana yol göstererek ve bana meydan okuyarak –eğer başarabildiysem– bu sayfalara yansıyan mükemmel hayal gücün için sana teşekkür etmek istiyorum.

Bir suçu hatırlayacak kimse kalmayınca, bu suçun neden olduğu acılar da silinir mi?

Ann ile Wade'in, Idaho'nun çetin ve güzel doğasında sürdüğü sakin yaşam, Wade'in kaybolan hafızası ve saldırgan davranışlarıyla bozulmaya başlar. Wade'in ilk eşi Jenny ve kızlarıyla yaşadığı eski mutlu hayatın nasıl ve neden altüst olduğunu öğrenmeye çalışan Ann'in zamanı, kocasının aksayan hafızası yüzünden giderek azalmaktadır. Farklı kişilerin bakış açılarından aktarılan ve çeşitli zaman ve mekânlar arasında mekik dokuyan anlatıyla, karakterlerden bazılarını birbirinden koparan, bazılarınıysa bir araya getiren trajedi yavaş yavaş gün ışığına çıkacaktır.

Idaho, unutma ve hatırlamaya, ailelere ve çocuklara, hayatımızdan çıkan kişilerin hayaletlerinin bizimle yaşamaya devam etmesine dair sarsıcı bir roman.

ISBN 978-975-08-4415-7